

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

G.P. PROJEKT

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ DO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO POLSKICH OBSZARÓW MORSKICH DLA ZALEWU KAMIEŃSKIEGO

SZCZECIN, LIPIEC 2017

- wersja III (31.07.2017) -

Praca wykonana na zlecenie Urzędu Morskiego w Szczecinie
w ramach umowy numer GPG-I-370/POWER-Z/1/14/17 z dnia 12 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

Zamawiający:

Urząd Morski w Szczecinie
Plac Stefana Batorego 4
70-207 Szczecin

Wykonawca:

G.P.PROJEKT
Al. Zdobywców Wału Pomorskiego 57/1
78-600 Wałcz

Studium uwarunkowań do planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich dla Zalewu Kamieńskiego opracował zespół autorski pod kierunkiem Pawła Żebrowskiego w składzie:

Uwarunkowania środowiskowe – Ewa Mrugowska
Opracowania z zakresu ichtiofauny – Przemysław Czerniejewski
Analizy, geo-socjo-ekonomiczne gmin wokół Zalewu Kamieńskiego – Paweł Żebrowski
Strefa brzegowa – antropopresja i ochrona brzegów – Paweł Żebrowski
Żegluga i porty – Paweł Żebrowski
Analiza dokumentów planistycznych gmina wokół Zalewu Kamieńskiego – Paweł Żebrowski
Opracowanie materiałów kartograficznych – Maciej Żebrowski, Marcin Gontarek

Zespół autorski dziękuje za wsparcie i współpracę merytoryczną zespołowi pracowników Urzędu Morskiego w Szczecinie w składzie:

Marta Konik
Barbara Cendal – Pręgowska
Marek Materac
Arkadiusz Sobolewski
Andrzej Zych
Maciej Cehak

W przedmiotowym Studium wykorzystano niektóre fragmenty „Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich wraz z analizami przestrzennymi” – Gdańsk, luty 2015 r. opracowane przez zespół Instytutu Morskiego w Gdańsku.

Podobnie wykorzystano fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028” – Szczecin, maj 2016 r., opracowanej przez zespół pracowników naukowych Wydziału Biologii Uniwersytetu Szczecińskiego.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	5
1.	Wstęp	5
2.	Delimitacja obszaru analizy	5
3.	Cele i zakres Studium	6
II.	Uwarunkowania, w tym określenie zasad korzystania z poszczególnych akwenów w zakresie ochrony środowiska i przyrody	8
1.	Położenie geograficzne i regionalizacje przyrodnicze	8
2.	Środowisko abiotyczne	9
2.1.	Klimat	9
2.2.	Warunki glebowe	10
2.3.	Zarys budowy geologicznej i geomorfologicznej	11
2.4.	Surowce i złoża	12
2.5.	Warunki hydrogeologiczne	13
2.6.	Warunki hydrologiczne	19
2.7.	Osady denne	24
2.8.	Powietrze	27
2.9.	Hałas	29
2.10.	Pole elektromagnetyczne	31
2.11.	Gospodarka odpadami	32
3.	Środowisko biotyczne	33
3.1.	Grzyby, mchy i rośliny naczyniowe	33
3.2.	Flora i szata roślinna	34
3.3.	Fauna	37
4.	Obiekty i akweny chronione w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	47
5.	Istniejące formy ochrony przyrody	49
5.1.	Parki narodowe	49
5.2.	Obszary Natura 2000	50
5.3.	Użytki ekologiczne	73
6.	Proponowane formy ochrony przyrody	75
III.	Dotychczasowe użytkowanie akwenów oraz obszarów przyległych	77
1.	Obszary aktywności rybackiej	77
2.	Obszary ważne dla zachowania komercyjnych gatunków ryb	80
2.1.	Skład poławianej ichtiofauny	80
2.2.	Migracje ważniejszych komercyjnie gatunków ryb	81
2.3.	Obszary rozrodu ryb	81
3.	Porty rybackie i trasy jednostek rybackich na Zalewie Kamieńskim	82
4.	Obwody rybackie sąsiadujące z Zalewem Kamieńskim i ich wpływ na gospodarkę rybacką	83

5.	Ograniczenia połowów, obwody ochronne, strefy zamknięte i niebezpieczne dla rybactwa na Zalewie Kamieńskim	84
6.	Ichtiologiczne badania naukowe	88
7.	Żegluga i porty	88
7.1.	Strategia rozwoju transportu do 2020 roku	88
7.2.	Żegluga i istniejące trasy żeglugi	91
7.3.	Strefy zamknięte i niebezpieczne dla żeglugi	97
7.4.	Porty o znaczeniu lokalnym	97
8.	Liniowa infrastruktura techniczna	112
9.	Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia	115
10.	Składowiska urobku	119
11.	Turystyka i sporty wodne oraz rekreacja	121
12.	Badania naukowe	126
13.	Obronność i bezpieczeństwo państwa	126
14.	Energetyka odnawialna	129
15.	Górnictwo i przemysł wydobywczy	134
16.	Ograniczenia w sposobie korzystania z obszarów	138
IV.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych i strategicznych	151
1.	Dokumenty poziomu transgranicznego	152
2.	Dokumenty poziomu krajowego	160
3.	Dokumenty poziomu regionalnego	169
4.	Podsumowanie – synteza zewnętrznych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego na podstawie krajowych i unijnych dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego	173
5.	Dokumenty poziomu lokalnego	175
V.	Charakterystyka analizowanego pasa lądowego, zagrożenia, przekształcenia i ochrona	208
1.	Sposób zagospodarowania, antropopresja oraz występowanie obszarów chronionych	209
2.	Przekształcenia linii brzegowej	215
3.	Zagrożenie powodziowe	215
4.	Ochrona brzegów	221
VI.	Analiza konfliktów w zagospodarowaniu i użytkowaniu Zalewu Kamieńskiego	224
VII.	Podział obszaru opracowania na akweny	227
VIII.	Spis załączników	239
IX.	Wykaz tabel i rycin	240
X.	Wykaz materiałów źródłowych	244

I. Wprowadzenie

1. Wstęp

Niniejsze Studium uwarunkowań do planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich dla Zalewu Kamieńskiego (dalej zwane: Studium) zostało opracowane w okresie kwiecień-lipiec 2017 r. na zlecenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie. Stanowi ono dokument diagnozujący i analizujący obszar obejmujący morskie wody wewnętrzne Zalewu Kamieńskiego oraz obszar lądowy położony w bezpośrednim sąsiedztwie tego akwenu pod kątem uwarunkowań fizyczno-geograficznych, przestrzennych, prawnych, gospodarczych, społecznych i przyrodniczych. Studium jest dokumentem wyjściowym dla potrzeb sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich (morskich wód wewnętrznych) dla Zalewu Kamieńskiego, zwanego dalej Planem. Sporządzenie takiego Planu przewiduje się w horyzoncie czasowym 2017-2021. Studium stanowi zbiór najlepszej dostępnej wiedzy, niezbędnej w celu sporządzenia aktu planistycznego.

W Studium przeprowadzono analizę nie tylko istotnych cech przyrodniczych, ichtiologicznych czy geologicznych morskich wód wewnętrznych, lecz również obecnych i planowanych sposobów ich wykorzystania. Studium nie jest wiążące dla organów planistycznych RP. Nie ma ono charakteru dokumentu prawnie obowiązującego jak np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy na lądzie. Niniejsze Studium nie przesądza jakie rozwiązania zostaną przyjęte w planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich RP ani jakie plany, i dla których akwenów, zostaną sporządzone. Jednakże ze względu na swoją zawartość merytoryczną będzie ono miało istotne praktyczne znaczenie przy sporządzaniu tych planów, np. przy analizie konfliktów oraz przy formułowaniu niezbędnych rozwiązań planistycznych.

Wszystkie opracowania mapowe dla niniejszego dokumentu zostały wykonane w układzie PL-1992, natomiast tematyczne opracowania graficzne, zawarte w treści Studium, wykonano w skali 1:140 000.

2. Delimitacja obszaru analizy

Studium obejmuje polskie obszary morskie w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2016 r., poz. 2145, ze zm.), w części odnoszącej się do morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego.

W granicach niniejszego opracowania znajduje się obszar morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego, cieśniny Dziwny i zatok: Wrzosowskiej (Jezioro Wrzosowskie), Promny i Cichej, których granice wyznaczają:

- na północy: południowa granica portu morskiego w Dziwnowie,
- na wschodzie: granica morskich wód wewnętrznych na rzece Świniec,
- na południu: południowa granica portu w Wolinie,

a także obszar sąsiedztwa lądowego wskazanych terenów. W obszarze opracowania znajdują się także wody portów morskich w Wolinie, Kamieniu Pomorskim i Sierosławiu.

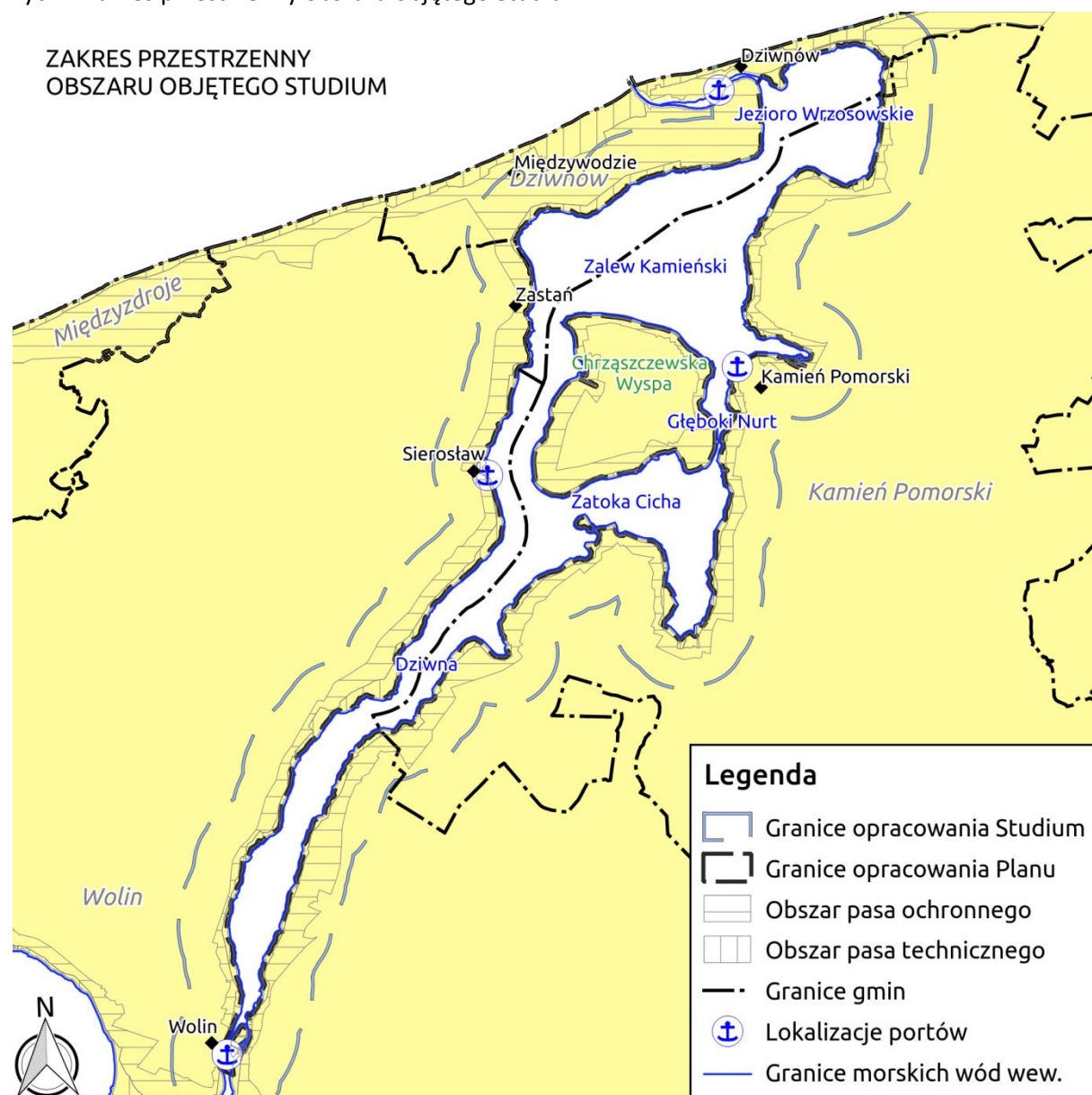
Przedmiotem opracowania są morskie wody wewnętrzne Zalewu Kamieńskiego oraz obszar lądowy, przylegający do linii brzegu tych wód o szerokości ok. 1 km, w granicach którego mieści się pas nadbrzeżny.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ww. ustawy, w skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:

- pas techniczny, o szerokości od 10 do 1000 m,
- pas ochronny, o szerokości od 100 do 2500 m.

Pas nadbrzeżny rozciąga się na teren gmin Kamień Pomorski, Dziwnów i Wolin. Powierzchnia obszaru opracowania dla Zalewu Kamieńskiego wynosi 12 143,57 ha.

Ryc. 1. Zakres przestrzenny obszaru objętego Studium

Źródło: opracowanie własne

3. Cele i zakres Studium

Celem Studium jest zebranie i analiza informacji dla potrzeb sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich dla Zalewu Kamieńskiego. W pierwszej kolejności dotyczą one stanu ekosystemu morskiego, tj. są to informacje:

- przyrodnicze (granice istniejących i proponowanych obszarów prawnie chronionych; występowanie chronionych i cennych siedlisk przyrodniczych, gatunków flory i fauny oraz miejsc żerowania ryb),
- hydromorfologiczne (dynamika linii brzegowej),
- geologiczne, w tym rodzaje osadów, zasoby mineralne itp.

Studium prezentuje również istniejące sposoby wykorzystania/zagospodarowania obszarów morskich, m.in.:

- trasy żeglugowe, tory wodne,
- miejsca połowów rybackich i obszary ważne dla zachowania gatunków ryb,
- porty i przystanie,
- miejsca występowania, poszukiwania i wydobywania zasobów mineralnych,
- kable i rurociągi,
- sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia,
- obszary odkładania urobku,
- obszary dziedzictwa kulturowego – wybrane wraki itp.,
- wraki niebędące obiektami dziedzictwa kulturowego,
- obszary wykorzystywane sportowo/turystycznie/rekreacyjnie.

Aby zapewnić spójność zagospodarowania przestrzennego części lądowej i morskiej, w Studium zawarte są również analizy dotyczące obszarów lądowych przylegających do analizowanych obszarów morskich:

- informacje związane z dynamiką linii brzegowej,
- informacje fizycznogeograficzne o obszarze przybrzeżnym,
- informacje demograficzne i społeczno-gospodarcze o obszarze przybrzeżnym,
- informacje o stanie zagospodarowania przestrzennego pasa nadbrzeżnego oraz obszaru nadbrzeżnego,
- pozostałe informacje wynikające z analizy planów zagospodarowania przestrzennego, studiów, programów i planów rozwojowych województw i gmin nadzalewowych.

W Studium zebrano także informacje na temat planowanych i potencjalnych sposobów wykorzystania obszarów morskich (m.in. górnictwo – na podstawie:

- wniosków złożonych odpowiednio do ministra właściwego ds. gospodarki morskiej i Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich,
- wniosków złożonych do Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie oraz pozwoleń Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie w sprawie układania i utrzymywania podmorskich kabli i rurociągów na obszarach morskich wód wewnętrznych,
- zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, programów, strategii i planów rozwojowych województwa oraz gmin nadzalewowych.

Zebrane w niniejszym dokumencie informacje stanowią materiał wyjściowy do opracowania planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich dla Zalewu Kamieńskiego.

II. Uwarunkowania, w tym określenie zasad korzystania z poszczególnych akwenów w zakresie ochrony środowiska i przyrody ¹

1. Położenie geograficzne i regionalizacje przyrodnicze

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną (Kondracki 2009), obszar Studium położony jest w zasięgu następujących jednostek:

- 31.** Niż Środkowoeuropejski
- 313.** Pobrzeża Południowobałtyckie
- 313.2-3** Pobrzeże Szczecińskie
- 313.21** Uznam i Wolin
- 313.22** Wybrzeże Trzebiatowskie
- 313.33** Równina Gryficka

Zgodnie z regionalizacją geobotaniczną kraju J.M. Matuszkiewicza (2008) obszar Studium znajduje się na terenie następujących jednostek geobotanicznych:

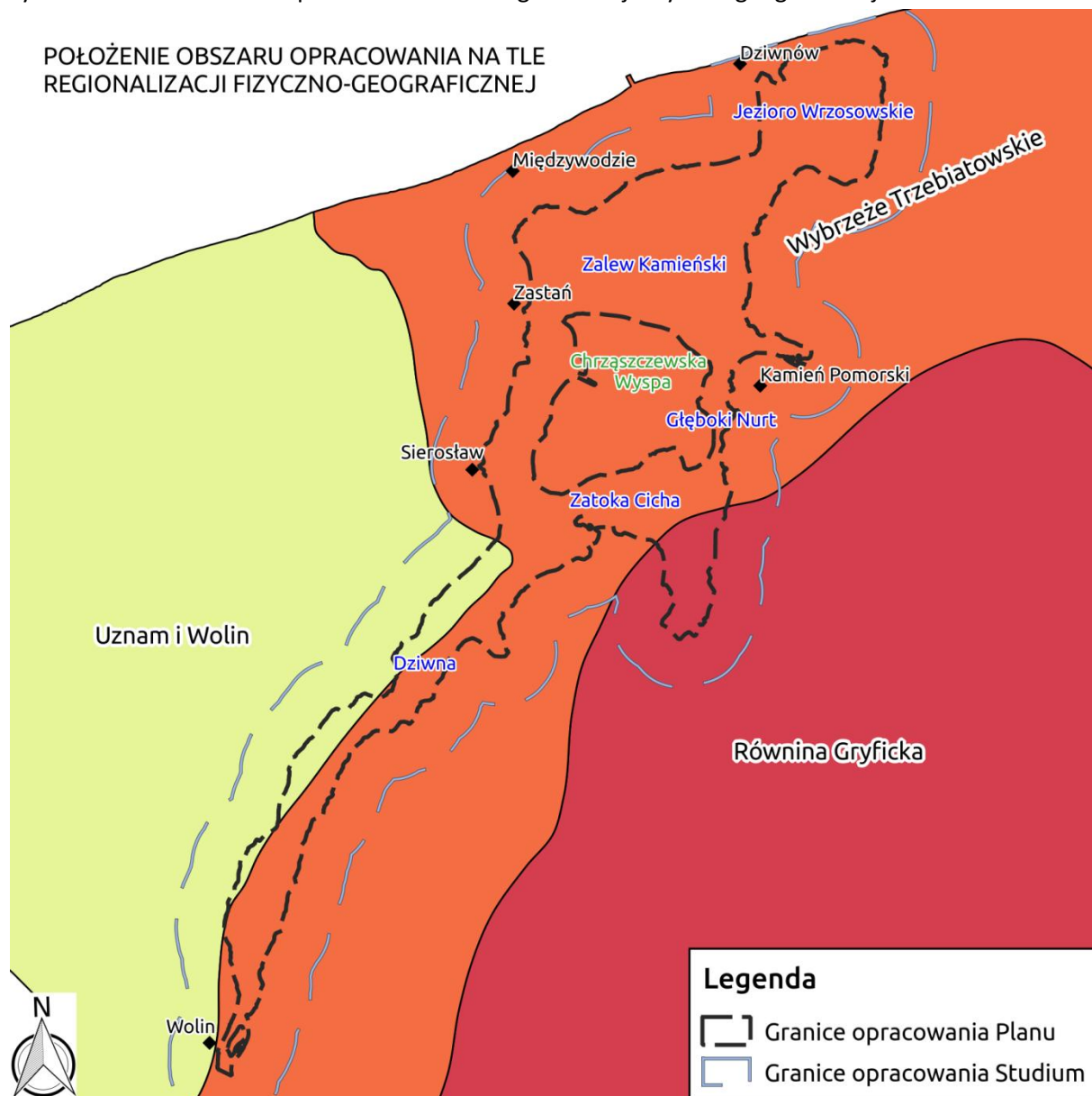
- Państwo** Holarktyka
- Obszar** Euro – Syberyjski
- Prowincja** Środkowoeuropejska
- Podprowincja** Południowobałtycka
- Dział** Pomorski
- Kraina** Południowego Brzegu Bałtyku
- Okręg** Wybrzeża Trzebiatowsko – Świnoujskiego
- Podokręg** Dziwnowski
- Kraina** Pobrzeża Południowobałtyckiego
- Okręg** Koszlińsko – Woliński
- Podokręg** Woliński
- Podokręg** Kamieńskopomorski

Zgodnie z regionalizacją zoograficzną (Kondracki 1988) obszar Studium położony jest w następujący sposób:

- Prowincja** Europejsko-zachodniosyberyjskiej Palearktyki
- Kraina** Południowobałtyckiej

¹ Niniejszy rozdział opracowano na podstawie dostępnych materiałów, w szczególności: Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2014 - 2026”. [Uniwersytet Szczeciński]; Stanu środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015 [Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie]; Wyników inwentaryzacji przyrodniczej dla: • obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Szczeciński PLB320009 , obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Kamieński i Dziwna PLB320011 • obszaru specjalnej ochrony siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018 [Ławicki Ł., Guentzel S., Wysocki D. 2012: Szczecin]; Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego. [Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie]; Prognozy oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028 [Wydział Biologii US. Pracownia Ochrony Środowiska Paweł Molenda]; danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytut Badawczego <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>.ujścia Odry w latach 2014 - 2026”. [Uniwersytet Szczeciński]; Stanu środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015 [Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie]; Wyników inwentaryzacji przyrodniczej dla: • obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Szczeciński PLB320009 , obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Kamieński i Dziwna PLB320011 • obszaru specjalnej ochrony siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018 [Ławicki Ł., Guentzel S., Wysocki D. 2012: Szczecin]; Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego. [Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie]; Prognozy oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028 [Wydział Biologii US. Pracownia Ochrony Środowiska Paweł Molenda]; danych Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytut Badawczego <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>.

Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle regionalizacji fizyczno-geograficznej

Źródło: opracowanie własne

2. Środowisko abiotyczne

2.1. Klimat

Klimat Pomorza Zachodniego kształtowany jest pod wpływem napływających mas powietrza polarno-morskiego, arktycznego oraz polarno-kontynentalnego. Masy powietrza polarno-morskiego powodują w lecie zwiększenie zachmurzenia oraz ochłodzenie powietrza przy znacznym wzroście wilgotności. Zimą natomiast przynoszą ocieplenie powietrza oraz wzrost opadów śniegu. Powietrze arktyczne jest suche i bardzo chłodne. Natomiast powietrze polarno-kontynentalne cechuje się małą wilgotnością. Głównie napływa zimą i wiosną powodując spadek temperatury i utrzymanie się słonecznej pogody. Według klasyfikacji Wosia (1999) obszar Zalewu Kamieńskiego i Dziwny należy do

Regionu Zachodnionadmorskiego (R-I). Odznacza się największą liczbą dni słonecznych i ciepłych oraz bez opadów, a także najmniejszą liczbą dni z dużym zachmurzeniem. Najrzadziej także notuje się tutaj pogody przymrozkowe i mroźne. Ogólnie klimat jest łagodny o długim okresie wegetacyjnym i z dużą ilością opadów w czasie trwania sezonu wegetacyjnego, co sprzyja rozwojowi szaty roślinnej wymagającej w zakresie wilgoci.

Dla analizowanego obszaru Studium brak jest reprezentatywnej stacji meteorologicznej na analizowanym terenie oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Klimat obszaru Studium cechuje się znacznymi wpływami oceanicznymi oraz morskim w porównaniu do klimatu innych części Polski. Zachodnia część obszaru to głównie klimat Niziny Szczecińskiej, należącej do typu klimatów Wielkich Dolin. Bałtyk oddziałuje ocieplająco zimą, ale ochładzająco latem. Średnia roczna temperatura wynosi około 7,5°C, a okresu wegetacyjnego około 13°C. Inną cechą charakterystyczną są niewysokie amplitudy dobowe temperatur. Średnia roczna amplituda dobową wynosi 6,7°C, najwyższa jest w miesiącach letnich a najniższa zimą. Długość okresu wegetacyjnego trwa przeciętnie 215-220 dni. Liczba dni mroźnych waha się na poziomie około 30, a w łagodne zimy liczba ta spada nawet do 5 dni. Zima rozpoczyna się tu około 15 stycznia, a kończy pod koniec lutego (trwa średnio 35 dni). Fakt ten ma duże znaczenie dla rolnictwa ze względu na możliwość stosowania późnych poplonów oraz wykonywanie przedzimowych prac polowych. Pierwszy przymrozek jesienny występuje na początku listopada, a ostatni przymrozek wiosenny pod koniec kwietnia. Obszar ten charakteryzuje się dość długimi porami przejściowymi – przedwiośnie oraz przedzimą, które może trwać około 50 dni. Najzimniejsze miesiące to styczeń i luty, najcieplejszym miesiącem jest lipiec oraz sierpień. Dni mroźnych i bardzo mroźnych jest na tym obszarze stosunkowo niewiele średnio 26 dni w roku. Opady w ciągu roku kształtują się na poziomie około 550 mm, a w okresie wegetacyjnym około 400 mm. Średnie sumy opadów dla poszczególnych miesięcy wskazują, że miesiącami, o największych opadach są lipiec i sierpień. Natomiast najniższymi opadami cechują się luty, marzec i kwiecień. W tych miesiącach średnia suma opadów wynosi zaledwie 30 mm. Opady śniegu są dużo mniejsze, a występują dłuższe okresy bezśnieżne w ciągu zimy. Wskutek nietrwałości pokrywy śnieżnej daje się zaobserwować przemarzanie gruntu na znaczną głębokość. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej kształtują się od 75 % w maju i czerwcu do 88 % w listopadzie i grudniu. Największą wilgotnością i najmniejszym niedosytem wilgotności charakteryzują się przede wszystkim rejon północne, położone w bezpośrednim sąsiedztwie morza i tereny nad Zalewem Szczecińskim. Na analizowanym obszarze przeważają wiatry SW, W i S. W miesiącach zimowych najczęściej wieją stosunkowo ciepłe wiatry W i SW, przynoszące odwilż oraz zmienną pogodę, często połączone z opadem śniegu. Największa zmienność kierunków wiatru zaznacza się w porze wiosennej. W marcu i na wiosnę występują suche i czasem mroźne wiatry NE i E. Są one dość silne i powodują znaczne szkody – m.in. przemarzanie oziminy i nadmierne wysuszanie gleby. Jesienią przewagę osiągają ciepłe wiatry SW. Najwięcej dni z silnymi wiatrami przypada na miesiące zimowe, najmniej na czerwiec i lipiec.

2.2. Warunki glebowe

Na obszarze objętym opracowaniem Studium gleby rozwinęły się niemal wyłącznie na podłożu utworów glacialnych (gmina Kamień Pomorski), jedynie w dnach dolin rzecznych i bezodpływowych zagłębieniach wytworzyły się z osadów holocenów - są to przede wszystkim gleby hydromorficzne wytworzone z torfów i gytii. Dominują gleby płowe i brunatne wylugowane na podłożu z piasków naglinowych. Użytki zielone zajmują główne doliny rzeczne i brzegi Dziwny. Część należąca do

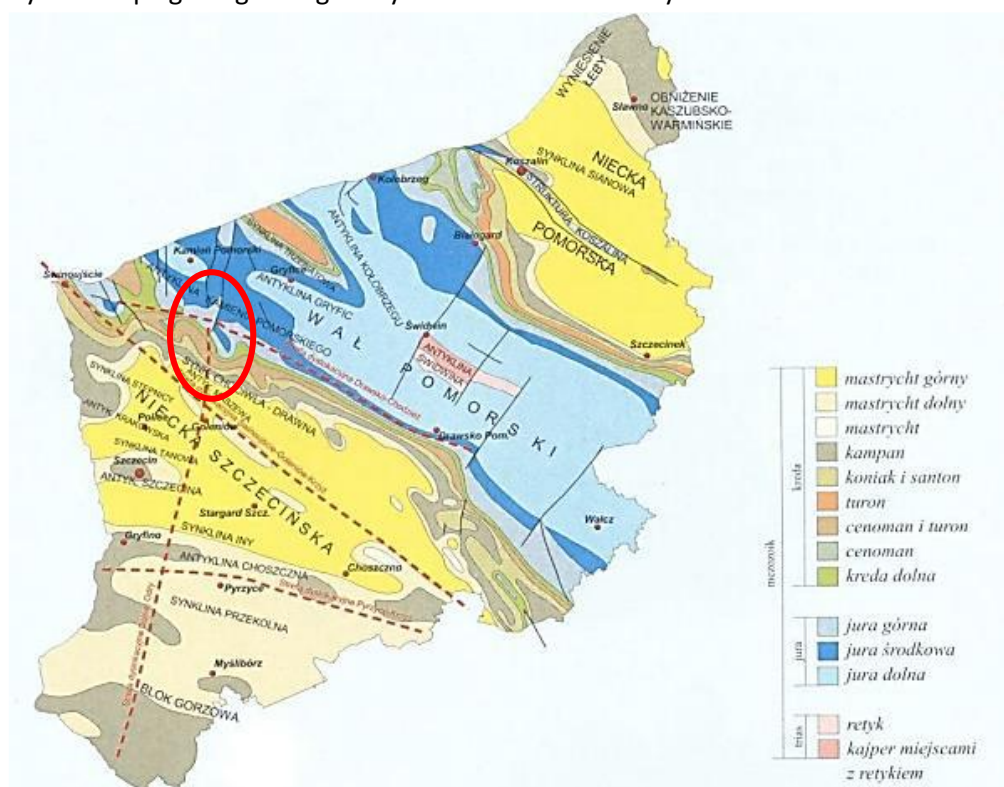
gminy Wolin jest bogata w gleby słabo i średniozbielcowane. W strefach obniżeń na terenie gminy występują gleby murszowe i deluwialne. Gleby torfowe w przeważającej części uległy degradacji wskutek odwodnienia związanego z gospodarką polderową. Gleby o największej przydatności dla rolnictwa znajdują się wzdłuż brzegów Dziwny. Podobny stan gleb dotyczy terenów gminy Dziwnów.

2.3. Zarys budowy geologicznej i geomorfologicznej

Analizowany obszar, tak jak większość Pomorza Zachodniego, znajduje się w obrębie zachodnioeuropejskiej platformy paleozoicznej, której znaczna część uformowała się w okresie karbońskim. Fundament tworzą sfałdowane skały osadowe. Na początku permu obszar ten tworzyły osady rzeczne i wydmowe, pustynie piaszczyste i ilowe z dolinami rzek okresowych. Natomiast w permie górnym zaczęło wkraczać morze. Tutaj miały miejsce cztery wyraźne cykle zalewów morskich i odparowywania wody. Na początku mezozoiku panowały tutaj warunki gorącego klimatu pustynnego i półpustynnego. We wczesnej jurze nastąpiło ponowne i długotrwałe zalanie terenu. W środkowym mezozoiku, a w szczególności w górnej kredzie zaznaczyły się pionowe ruchy obniżające. Zatoka Kamieńska i Dziwna znajdują się na terenie wału pomorskiego (antyklorium pomorskie), będący częścią tzw. obniżenia brzeżnego. Współczesny krajobraz zaczął się kształtować w okresie czwartorzędu, kiedy na obszar Polski wkraczały potężne lądolody. Rzeźba terenu Zatoki Kamieńskiej oraz Dziwny została ukształtowana w kolejnych stadiach recesyjnych ostatniego zlodowacenia plejstocenijskiej fazy poznańskiej vistulianu. Po wschodniej stronie obszaru występują tereny równin młodoglacjalnych rozcięte obniżeniami. Teren jest płaski o niewielkich deniwelacjach. Najniższymi miejscami są brzegi rzeki Dziwny. Przeciętna wysokość to natomiast około 10 m n.p.m. Na terenie obszaru znajdują się wyspy położone w nurcie Dziwny – Gardzka Kępa o pow. ok. 5 ha i Wyspa Chrząszczewska o pow. ok. 930 ha oraz Wolińska Kępa o pow. ok. 14 ha.

Geomorfologia jest z jednej strony czynnikiem umożliwiającym wykształcenie się dużych obszarów o silnym wpływie wód powierzchniowych (rozległe obniżenia o niewielkim wyniesieniu względem poziomu morza) z drugiej strony pozwoliła na znaczne przekształcenie szaty roślinnej w kierunku upraw rolnych (występowanie średnio żyznych gleb rolniczych, stosunkowo niewielkie zróżnicowanie reliefu). Północ obszaru to mierzeja Dziwnowa zamykająca od północy Jezioro Wrzosowskie (Zatoka Wrzosowska) i Zalew Kamieński i rozcięta na dwie części przez ujściowy odcinek Dziwny. Jest to obszar wznoszący się w pasie przybrzeżnym wydmy do 6-8 m n. p. m. i zbudowany w przewadze z morskich osadów piaszczystych z silnie rozwiniętą pokrywą eoliczną. Po ukształtowaniu mierzei w morfologii terenu zachodziły już tylko niewielkie zmiany wywołane kolejnymi okresami niszczenia i narastania brzegu morskiego, przemieszczania koryta Dziwny i ostatnio działalnością człowieka. Wzdłuż wybrzeży Zalewu Kamieńskiego i Dziwny występują osady rzeczne. Zachodnia część obszaru stanowi płaską i lekko falistą morenę denną graniczącą z zatorfionymi dolinami. Na południe od Pobrzeża ciągną się równiny, gdzie dominuje morena denną tworząca Równinę Gryficką. W równinę tę wcięte są dwie szerokie doliny o kierunku z zachodu na wschód: przybrzeżna i pomorska, którymi do Zatoki Kamieńskiej i zastoiska w basenie szczecińskim spływały wody roztopionego lodowca.

Ryc. 3. Mapa geologiczna głównych struktur tektonicznych

 Obszar objęty studium

Źródło: „Progniza oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028”, Szczecin, 2016

2.4. Surowce i złoża

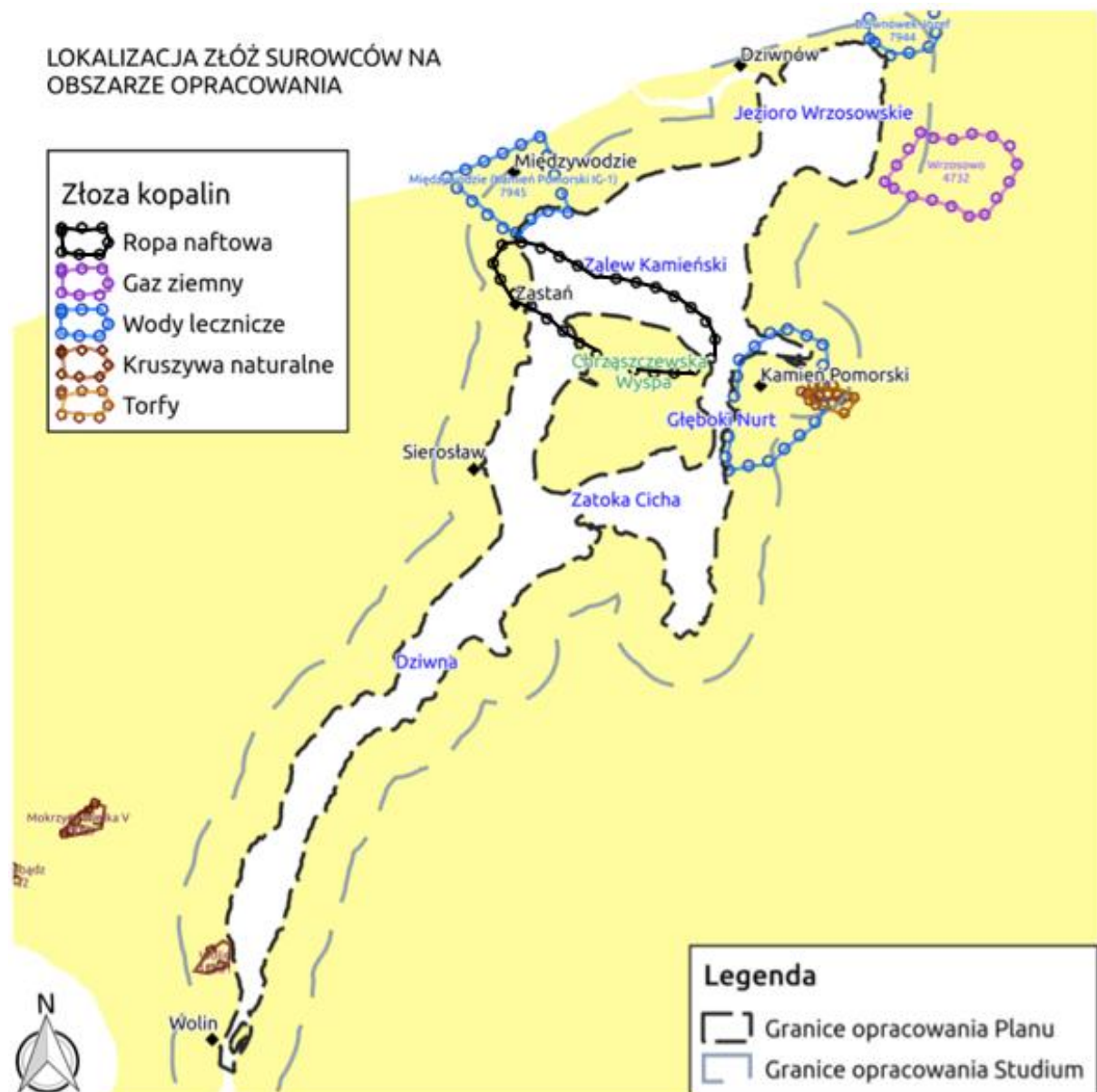
Na obszarach objętym opracowaniem Studium, głównie w rejonie Kamienia Pomorskiego i Wyspy Chrzęszczewskiej, stwierdzono występowanie złóż i surowców mineralnych.

Tabela 1. Złoża w rejonie obszaru Zalewu Kamieńskiego i Dziwny

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Nadzór górniczy	Nr dokumentu	Nr złoża
1.	Międzywodzie (Kamień Pomorski IG-I)	wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	8506 CUG	7945
2.	Dziwnówek Józef	wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	5/1/8 ROG	7944
3.	Wrzosowo	gaz ziemny	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	3219/56	4732
4.	Kamień Pomorski	Ropa naftowa	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	557/2009	4802
5.	Kamień Pomorski	Wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	2070/2010	7942
6.	Kamień Pomorski	torfy	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	5314/2012	6340
7.	Wolin	Kruszywa naturalne	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	1562/2009	12021

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>

Ryc. 4. Lokalizacja złóż surowców w rejonie Zalewu Kamieńskiego i Dziwny

Źródło: opracowanie własne na podstawie PIG

W rejonie Międzywodzia, Kamienia Pomorskiego oraz wzdłuż zachodniego brzegu Dziwny (od Wolina do okolic Łuskowa) występują obszary perspektywiczne i prognostyczne czwartorzędowe osady torfów dla celów rolniczych.

2.5. Warunki hydrogeologiczne

Według aktualnego podziału regionalnego wód podziemnych rejon wysp Uznam i Wolin oraz Zatoki Pomorskiej zaliczany jest do prowincji wybrzeża i pobrzeża Bałtyku – regionu zachodniopomorskiego. Na omawianym obszarze można wyróżnić kilka pięter wodonośnych: czwartorzędowe, neogeńskie i paleogeńskie oraz mezozoiczne (Paczyński i Sadurski 2007). W przypadku pierwszej warstwy wodonośnej spotyka się najczęściej zwierciadła swobodne, natomiast warstwy głębszych poziomów znajdują się pod ciśnieniem hydrostatycznym, dochodzącym do kilkudziesięciu metrów słupa

wody. Oddzielone są od siebie seriami słabo przepuszczalnych przewarstwień, wykształconych w formie glin lub mułków. Głębokość ich zalegania jest mocno zróżnicowana. Dla większości obszaru wynosi ona od 0 do 5 m p.p.t, w okolicy miast Wolin, obniża się do głębokości 15 m p.p.t., na wzgórzach wyspy Wolin przebiega na głębokości 50 m p.p.t. Zasoby dyspozycyjne są zmienne i wahają się od około 100 do 400 m³/d/km², przy najczęstszych wydajnościach od 30 do 70 m³/h. W obrębie utworów wysoczyzny morenowej wyspy Wolin, spotyka się maksymalnie cztery poziomy wodonośne: gruntowy, międzyglinowy górny, międzyglinowy środkowy i podglinowy (międzyglinowy dolny). Pierwszy, plejstoceniowy poziom wód podziemnych zalega na głębokościach od kilku do kilkunastu metrów p.p.t. Natomiast we wschodniej części wyspy Wolin, w rejonie obniżenia morfologicznego, woda podziemna spotykana jest już na głębokości około 1 m p.p.t. Najstarszy, czwartorzędowy poziom wodonośny związany jest z kopalną strukturą erozyjną, głęboko wciętą w skały kredowe i jurajskie, tworząc z nimi kontakt hydrauliczny.

Zasilanie poziomów wodonośnych obszarów wysoczyznowych odbywa się na drodze infiltracji efektywnej opadów, natomiast głębsze poziomy zasilane są poprzez grawitacyjne przesiąkanie z poziomów stropowych lub przez okna hydrogeologiczne (Matkowska i inni 1999).

W przypadku podłoża mezozoicznego, w rejonie wyspy Wolin wyróżnia się trzy grupy skał pod względem ich wodonośności. Należą do nich piaskowce (dogger, górny toark, kelowej i alb), bezwodne iłowce (batonu) oraz skały o parametrach zróżnicowanych (w zależności od zmienności facjalnej, stopnia skrasowienia lub spękania tektonicznego) takie jak: piaszczyste mułowce oraz spękane i skrasowiałe skały węglanowe kredy i jury. Wody tych utworów są wzbogacone w jony chlorowo-sodowo-wapniowe. Poprzez liczne systemy uskoków często mają kontakt hydrauliczny z wodami piętra czwartorzędowego.

Obszar objęty opracowaniem Studium znajduje się poza zasięgiem wyznaczonych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Najbliższym jest GZWP nr 102 – Zbiornik Wyspy Wolin o parametrach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 2. Parametry Głównego Zbiornika Wód Podziemnych

Nr GZWP	Nazwa GZWP	Wiek utworów	Powierzchnia GZWP [km ²]	Zasoby szacunkowe [m ³]	Zasoby dyspozycyjne [m ³ /d]
102	Zbiornik Wyspy Wolin	Q _{DM}	112,2	25,200	22,651

Q_{DM} – utwory czwartorzędowe

Źródło: na podstawie danych RZGW Szczecin

Ryc. 5. Lokalizacja obszaru opracowania na tle GZWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie PIG

Jednolite Części Wód Podziemnych

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną dla obszaru Dorzecza Odry opracowany został Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r., poz. 1967), [PGW].

Ryc. 6. Poglądowa lokalizacja obszaru opracowania na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PIG

Zgodnie z PGW obszar objęty opracowaniem Studium znajduje się w zasięgu trzech, niżej wymienionych, jednolitych części wód podziemnych [JCWPd].

Europejski kod JCWPd

Nazwa JCWPd

Region Wodny

Obszar dorzecza (Kod i Nazwa)

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

Ekoregion (wg Kondrackiego/wg Illiesa)

Ocena stanu

Ilościowego

Chemicznego

Ocena ryzyka

Derogacje

Uzasadnienie derogacji

GW6000129

2

Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

6000 obszar dorzecza Odry

RZGW w Szczecinie

Równiny Centralne (14)

słaby

dobry

zagrożona

-

-.

Cechą charakterystyczną modelu hydrogeologicznego JCWPd nr 2 jest wielopoziomowy, niezwykle złożony system wodonośny, który tworzą struktury hydrogeologiczne różnej genezy. Jest to system wielowarstwowy wód podziemnych w utworach kenozoicznych czwartorzędu i trzeciorzędu, ściśle powiązanych z wodami Gowienicy i jej dopływów. Granicami systemu są działy wodne II – rzędu oraz rzeka Odra. W przypadku płytszych poziomów Q_1 i Q_2 działy wód powierzchniowych, stanowiące granice omawianego systemu, są w ogólnym zarysie zgodne z działami wód podziemnych. W przypadku poziomów głębszych, drenowanych w regionalnym ujęciu przez Odrę, wododziały powierzchniowe nie pokrywają się z działami wód podziemnych. Analiza systemu pod kątem obszarów alimentacji i drenażu poszczególnych poziomów wodonośnych pokazuje, że wody podziemne poziomu gruntowego i górnego międzyglinowego na obszarze JCWPd zasilane są praktycznie na obszarze wszystkich kulminacji obszaru wysoczyznowego, zlokalizowanego w południowo-wschodniej części JCWPd. Zasilanie poziomu Q_3 i Pg-Ng odbywa się często na obszarach wysoczyzn znacznie oddalonych od granic samej JCWPd. Drenaż wód z tych poziomów odbywa się w dolinie rzeki Gowienicy i poprzez Zalew Szczeciński. Poziomy najpłytsze zasilane są przez infiltrację z powierzchni terenu, lokalnie poprzez dopływ boczny oraz przy odpowiedniej różnicy ciśnień mogącej pokonać opór warstw izolujących, przez infiltrację z niżej ległych struktur hydrogeologicznych. W przypadku JCWPd nr 2, na drodze agregacji, z uwzględnieniem wysokości stabilizacji zwierciadła wód: – poziom gruntowy został połączony z międzyglinowym górnym i omówiony, jako Q_1 . – międzyglinowy środkowy – Q_2 ; – podglinowy – Q_3 ; – paleogeńsko-neogeński – Pg-Ng (przy czym w przypadku JCWPd 2 poziom ten nie jest przedmiotem eksploatacji) – górnokredowy – K_2 .

Europejski kod JCWPd

Nazwa JCWPd
Region Wodny
Obszar dorzecza (Kod i Nazwa)
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
Ekoregion (wg Kondrackiego/wg Illiesa)
Ocena stanu
Ilościowego
Chemicznego
Ocena ryzyka
Derogacje
Uzasadnienie derogacji

GW6000142

5
Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
6000 obszar dorzecza Odry
RZGW w Szczecinie
Równiny Centralne (14)
dobry
dobry
niezagrożona
-
-.

Model pojęciowy objął część Wyspy Wolin o powierzchni 214 km². Wszystkie granice obszaru modelowego oparte są o granice naturalne. Pod względem tworzenia się zasobów wód centralną część wyspy można podzielić na dwie części: – strefę alimentacji – pozbawioną cieków powierzchniowych, zalesioną, posiadającą dobre warunki infiltracji (obszar Wolińskiej Moreny Czołowej, Równiny Dargobądzkiej, Wzgórz Mokrzyckich) – strefę drenażu – obniżenia morfologicznego, w którym wypływają wody podziemne infiltrujące ze strefy alimentacji (Obniżenie Kodrąbka, Pojezierze Wolińskie) Przepływ wód podziemnych na terenie półwyspów nie jest ograniczony strukturalnie i odbywa się zgodnie ze spadkiem zwierciadła wody, tj. w stronę wód przybrzeżnych: Bałtyku, Zalewu Szczecińskiego, Jeziora Wicko, Świny i Zalewu Kamieńskiego. Pas wyniesień morenowych okalających centralną część wyspy od północy, zachodu i południa powoduje powstanie charakterystycznego działu wód powierzchniowych i podziemnych, rozdzielającego spływ wód podziemnych w dwóch kierunkach: ku

centrum wyspy (zasadnicza część przepływu) oraz w stronę wód przybrzeżnych. Centralna i wschodnia część wyspy stanowi rozległe obniżenie z silnie rozbudowanym systemem kanałów i rowów drenażowych. Jest to intensywna strefa drenażu wód podziemnych, która obejmuje swoim zasięgiem także rejon Pojezierza Wolińskiego, gdzie lokalną bazą drenażu są jeziora: Warnowskie, Czajcze, Domysławskie, Kołczewo, Żółwińskie, Koprowo. Wśród kanałów drenażowych i cieków wyróżnić można trzy główne cieki, stanowiące oś drenażu wód podziemnych tj. Kanał Ładziński, Kanał Mokrzycki i Lewieńska Struga. Wody Kanału Ładzińskiego i Mokrzyckiego są w całości odprowadzane przez przepompownie do Dziwny. W rozkładzie pionowym warunki hydrogeologiczne można uprościć do występowania jednego poziomu wodonośnego (plejstoceno - holoceno), w obrębie którego wydzielić można dwie warstwy wodonośne, rozdzielone w wyniku wyklinowywania się lub też całkowitego rozczłonowania przez gliny zwałowe zlodowacenia południowo i środkowopolskiego. Obie warstwy wodonośne na znacznej części powierzchni wyspy pozostają we wzajemnym kontakcie hydraulicznym ze sobą: warstwa I (górną, o zwierciadle swobodnym), warstwa II (dolną, o zwierciadle napiętym, lokalnie swobodnym), o czym świadczy stabilizacja zwierciadła wody na tym samym poziomie. W strefie wyniesień morenowych dochodzi miejscami do wyraźnego oddzielenia obu warstw, w taki sposób, że zwierciadło wody dolnej warstwy stabilizuje się poniżej zwierciadła swobodnego górnej warstwy. W rejonie bezpośrednich kontaktów obu warstw można mówić praktycznie o jednej warstwie wodonośnej. Lokalnie w miejscach silnego spiętrzenia moreny wydzielić można także kilka horyzontów wodonośnych, które są ze sobą połączone hydraulicznie.

Europejski kod JCWPd

Nazwa JCWPd
Region Wodny
Obszar dorzecza (Kod i Nazwa)
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
Ekoregion (wg Kondrackiego/wg Illiesa)
Ocena stanu
Ilościowego
Chemicznego
Ocena ryzyka
Derogacje
Uzasadnienie derogacji

GW6000143

6
Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
6000 obszar dorzecza Odry
RZGW w Szczecinie
Równiny Centralne (14)

słaby
dobry
zagrożona
-
-.

Na obszarze JCWPd 06 zasilanie wód podziemnych piętra czwartorzędowego następuje w wyniku infiltracji wód opadowych. Poziom kredowo-jurajski zasilany jest głównie w wyniku przesączania z poziomów czwartorzędowych. Bazę drenażu stanowi Dziwna i Morze Bałtyckie. Drenaż odbywa się w przypadku poziomu przypowierzchniowego i międzyglinowego poprzez większość cieków powierzchniowych.

Ocena stanu wód podziemnych

Badania w ramach monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są przez Państwową Służbę Hydrologiczną (PSH), której zadania realizowane są przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Celem badań jest dostarczenie informacji o jakości wód podziemnych, śledzenie zmian w tym zakresie oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z utrzymaniem lub osiągnięciem dobrego stanu wód podziemnych (chemicznego i ilościowego) określonego Ramową Dyrektywą Wodną (RDW).

Wyniki monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych wykonanego w latach 2013-2015 w punktach monitoringu operacyjnego wykazały, że na terenie województwa dominowały wody o dobrym stanie chemicznym, w tym wody dobrej jakości (II klasy) i zadowalającej jakości (III klasy). Nie odnotowano występowania wód bardzo dobrej jakości (I klasy). Wody podziemne charakteryzowały się niską zawartością azotanów, metali ciężkich, pestycydów i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (w I klasie). W wodach podziemnych obszaru Studium nie stwierdzono podwyższonych stężeń azotanów [stężenie azotanów powyżej 50 mg NO₃/l] stwierdzono łącznie w 3 punktach pomiarowych w miejscowościach: Koszewko (2156/PL7), Bielice (2523) i Reńsko (PL23)].

Podobnie jak w latach poprzednich istotny wpływ na kształtowanie się chemizmu wód podziemnych miały związki żelaza i manganu. W większości badanych punktów zanotowano przekroczenie wartości dopuszczalnych zawartości żelaza i manganu dla wód do celów pitnych, co wskazuje na potrzebę uzdatniania wód przed ich spożyciem. Zawartość metali ciężkich oraz pestycydów chloroorganicznych w wodach podziemnych badanych wokół 14 mogilników zlikwidowanych w 2011 roku w większości punktów pomiarowych była niska (w I klasie).

2.6. Warunki hydrologiczne

Do wód powierzchniowych w granicach obszaru Studium należą: Cieśnina Dziwny, Zalew Kamieński, Zatoka Cicha, Zatoka Wrzosowska i Jezioro Koprowo. Dziwna jest cieśniną o długości 32,4 km, łączącą Zalew Szczeciński z Bałtykiem. Woda ciekła zmienia kierunek płynięcia w różnych porach roku. Przez Dziwną odpływa 14 % wód Zalewu. Powierzchnia akwatorium Dziwny wynosi 53 km², w tym samej Dziwny 33 km². Szerokość 200-1200 m, średnia głębokość 1,8 m, a maksymalna około 4 m. Powierzchnia zlewni całkowitej Dziwny wynosi 1242 km². Dziwna zachowała swój naturalny charakter i poza fragmentem nabrzeża należącym do gminy Wolin nie jest przekształcona antropogenicznie. Dziwna tworzy Zalew Kamieński z Wyspą Chrząszczewską. Zalew Kamieński zajmuje powierzchnię 12507 ha. Od strony północnej należy do niego Zatoka Wrzosowska, przez którą Dziwna wpada do Zatoki Pomorskiej, a od strony środkowo zachodniej – Zatoka Cicha. Do Zalewu Kamieńskiego wpadają takie rzeki jak Wołczenica, Świniec, Niemica. Sąsiadujące z Zalewem Kamieńskim Jezioro Koprowo jest nadbałtyckim jeziorem przybrzeżnym. Powstało poprzez odcięcie piaszczystym wałem dawnej zatoki od morza. Jest to największe jezioro na terenie gminy Wolin, jego powierzchnia wynosi 487 ha, maksymalna głębokość 3,1 m. Przez Koprowo przepływa ciek o nazwie Lewieńska Struga.

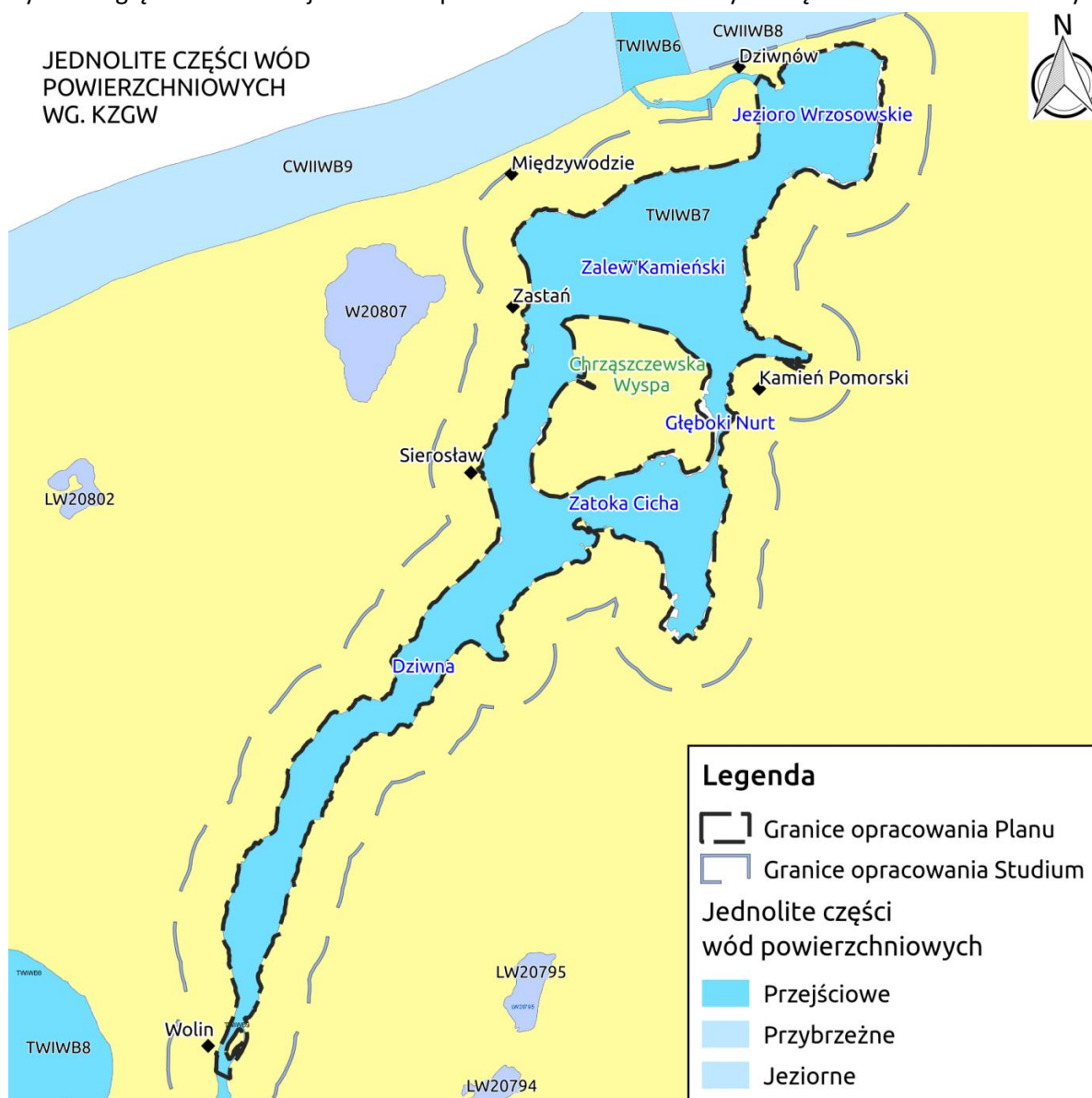
Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 3. Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych

Nazwa JCWP	Europejski kod JCWP	Rodzaj JCWP	status	Ocena statusu	Ocena Ryzyka Nieosiągnięcia Celów Środowiskowych
Zalew Szczeciński	TWIIWB8	Silnie zmieniona (droga wodna, infrastruktura portowa)	Sztucznie zmieniona część wód	zły	zagrożona
Zalew Kamieński	TWIIWB9	Naturalna	Naturalna część wód	zły	zagrożona
Ujście Dziwny	TWVWB6	Silnie zmieniona (sztucznie ukształtowane ujście – nurt kierowany za pomocą kierownic)	Sztucznie zmieniona część wód	zły	zagrożona
Dziwna Świna	CWIIWB9	Naturalna	Naturalna część wód	zły	zagrożona
Sarbinowo-Dziwna	CWIIWB8	Silnie zmieniona (w wielu miejscach umacniające brzegi i zabezpieczane przed erozją morską)	Naturalna część wód	zły	zagrożona
Rowy – Jarosławiec	CWIIWB6W	Silnie zmieniona (w wielu miejscach umacniające brzegi i zabezpieczane przed erozją morską)	Naturalna część wód	zły	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ 2013-2015 i PGW

Ryc. 7. Poglądowa lokalizacja obszaru opracowania na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PIG

Ocena stanu jakości wód powierzchniowych

Tabela 4. Ocena JCWP przejściowych i przybrzeżnych badanych w latach 2013-2015

Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan
Zalew Szczeciński	IV	II	PPD	słaby	zły	zły
Zalew Kamieński	III	I	PSD	umiarkowany	zły	zły
Ujście Dziwny	IV	II	PPD	słaby	zły	zły
Sarbinowo-Dziwna	V	II	PPD	zły	zły	zły
Dziwna-Świna	IV	I	PSD	słaby	zły	zły

Źródło: na podstawie WIOŚ 2015

PSD – poniżej stanu dobrego, PPD – poniżej potencjału dobrego,

W latach 2013-2015 badania wód przejściowych i przybrzeżnych prowadzono w ramach monitoringu operacyjnego i badawczego na 19 stanowiskach pomiarowych, składających się na 7 punktów reprezentatywnych, zlokalizowanych w 7 jednolitych częściach wód (JCWP), w tym na 13 stanowiskach pomiarowych w wodach przejściowych (4 JCWP) oraz na sześciu stanowiskach pomiarowych w wodach przybrzeżnych (3 JCWP). Na podstawie badań wykonanych w latach 2013-2015 oraz dziedzicznych z lat 2011-2012 stan wszystkich wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego sklasyfikowano jako zły. W 2015 r. dla wód przejściowych JCWP: Zalew Kamieński i Ujście Dziwny zaobserwowano poprawę stanu elementów biologicznych, co pozwoliło na podwyższenie ich stanu/potencjału ekologicznego, ze słabego na umiarkowany (Zalew Kamieński) oraz ze złego na słaby (Ujście Dziwny), a dla JCWP przybrzeżnej Dziwna – Świna ze złego stanu ekologicznego w 2013 roku na słaby w latach 2014-2015. Dla JCWP przejściowej Zalew Szczeciński (potencjał ekologiczny – słaby) i JCWP przybrzeżnego: Sarbinowo – Dziwna (potencjał ekologiczny – zły) nie odnotowano poprawy. W latach 2010-2015 zaobserwowano wahania poziomu substancji biogenych, odpowiedzialnych za eutrofizację wód Bałtyku. W 2015 r. w wodach Zalewu Szczecińskiego, w stosunku do 2014 r. odnotowano wyraźny spadek wartości średnich rocznych stężeń fosforu ogólnego i fosforanów do poziomu wartości średnich z dziesięciolecia oraz niewielki wzrost stężeń dla azotu amonowego, azotanowego, ogólnego i mineralnego. W Zalewie Kamieńskim także stwierdzono spadek stężeń związków fosforu i wzrost stężenia wszystkich form związków azotu. W przypadku wód przybrzeżnych środkowego wybrzeża zawartość substancji biogenych pozostawała na poziomie zbliżonym do lat 2010-2014, z nieznaczną tendencją do spadku stężeń fosforu i jego związków oraz wzrostu stężeń azotu i jego związków. W 2015 r. w porównaniu z 2014 r. poprawie uległo nasycenie wód tlenem dla JCWP Ujście Dziwny i Dziwny – Świny (z V klasy na I klasę). W wodach Zalewu Kamieńskiego w 2015 r. zaobserwowano zwiększenie zawartości materii organicznej, której miarą jest wskaźnik OWO (ogólny węgiel organiczny), co spowodowało zakwalifikowanie tego wskaźnika do V klasy.

Krajowy program ochrony wód morskich (KPOWM)

Krajowy program ochrony wód morskich (KPOWM) określa działania podstawowe niezbędne do osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu środowiska wód morskich, w tym działania prawne, administracyjne, ekonomiczne, edukacyjne i kontrolne.

Utworzenie programu wiąże się Ramową Dyrektywą w/s Strategii Morskiej, która ustanawia ekosystemowe podejście do oceny stanu wód morskich i zobowiązuje państwa członkowskie UE do osiągnięcia dobrego ich stanu do roku 2020. Program nie zakłada osiągnięcia celów środowiskowych przed 2027 rokiem.

Program oprócz już prowadzonych działań zawiera szereg wskazań m. in.: poprawy monitoringu przyłowu, znakowania sieci, przemyślanego zwiększenia obszarów z zakazem trałowania, opracowania i wdrożenia procedur ratowania zwierząt zaolejonych, sprzątanía morza z odpadów oraz ustanowienia stref wyłączonych z zagospodarowania w planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.

Łącznie w ramach KPOWM zaproponowano 55 nowych działań edukacyjnych, prawnych, administracyjnych, ekonomicznych i kontrolnych, które kierowane są zarówno do użytkowników wód morskich, jak i wód śródlądowych.

Zgodnie z załącznikiem nr I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz. Urz. UE L164 z 25.06.2008), określonych

zostało 11 wskaźników opisowych, zgodnie z prawodawstwem krajowym – cech, dla których należy przeprowadzić ocenę w odniesieniu do zdefiniowanych kryteriów dobrego stanu środowiska. Są to:

1. W1 - Różnorodność biologiczna; 2. W2 - Gatunki obce; 3. W3 - Komercyjnie eksploatowane gatunki ryb i bezkręgowców; 4. W4 – Łańcuchy pokarmowe; 5. W5 – Eutrofizacja; 6. W6 – Integralność dna morskiego; 7. W7 – Warunki hydrograficzne; 8. W8 – Substancje zanieczyszczające i efekty zanieczyszczeń; 9. W9 – Substancje szkodliwe w rybach i owocach morza; 10. W10 – Śmieci w środowisku morskim; 11. W11 – Podwodny hałas i inne źródła energii.

Dla ww. 11 wskaźników opisowych zostały opracowane kryteria i wskaźniki dobrego stanu środowiska morskiego, dla których grupa robocza HELCOM CORESET BD zaproponowała zestaw wskaźników podstawowych. Ustalono, iż wskaźnik podstawowy może być przyporządkowany kilku kryteriom lub wskaźnikom z Decyzji KE, a tym samym dotyczyć kilku wskaźników opisowych.

W ramach programu dokonano wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich, która stanowiła podstawę wyznaczenia celów środowiskowych dla wód morskich w podziale na 8 obszarów, wskazanych w ramach polskiego obszaru morskiego. Z uwzględnieniem wszystkich tych elementów został przygotowany program działań służących osiągnięciu celów środowiskowych.

Obszary wskazane w ramach polskiego obszaru morskiego:

Nr obszaru / podakwenu	Nazwa obszaru / podakwenu
27	Wody otwarte wschodniej części Bałtyku Właściwego
33	Wody otwarte Zatoki Gdańskiej
35	Polskie wody przybrzeżne Zatoki Gdańskiej
35A	Polska część Zalewu Wiślanego
36	Wody otwarte Basenu Bornholmskiego
38	Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego
38A	Polska część Zalewu Szczecińskiego
62	Polskie wody przybrzeżne wschodniej części Bałtyku Właściwego

Obszar Studium znajduje się w rejonie obszaru 38 Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego.

Tabela 5. Podsumowanie wyników wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich dla polskich wód przybrzeżnych Basenu Bornholmskiego

Nazwa obszaru/podakwenu	Wskaźniki opisowe stanu				Wskaźniki opisowe presji						
	W1	W3	W4	W6	W2	W5	W7	W8	W9	W10	W11
Polskie wody przybrzeżne Basenu Bornholmskiego	subGES	bc	GES	subGES	bc	subGES	subGES	GES	GES	subGES	bc

Legenda:

subGES - Sub Good Environmental Status / Niezadowolający stan środowiska

GES - ang. Good Environmental Status (Dobry stan środowiska)

bc – brak oceny

Na etapie opracowywania planów miejscowych należy wziąć pod uwagę wskazania KPOWM.

2.7. Osady denne

Zanieczyszczenie osadów gromadzonych na dnie zbiorników i cieków wodnych substancjami o właściwościach toksycznych jest ważnym problemem środowiskowym, ze względu na ich potencjalnie szkodliwe oddziaływanie na biocenozę, a pośrednio także na zdrowie człowieka.

W osadach gromadzona jest większość zanieczyszczeń, które docierają do wód powierzchniowych wraz ze ściekami (komunalnymi, przemysłowymi, wodami pokopalnianymi) i spływami powierzchniowymi (na przykład z terenów rolniczych, zurbanizowanych czy szlaków komunikacyjnych).

Monitoring osadów wykonywany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Celem badań jest analiza długoterminowych trendów zmian stężeń substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń ulegających bioakumulacji, a także kontrola stężeń metali ciężkich i szkodliwych substancji organicznych akumulowanych w osadach.

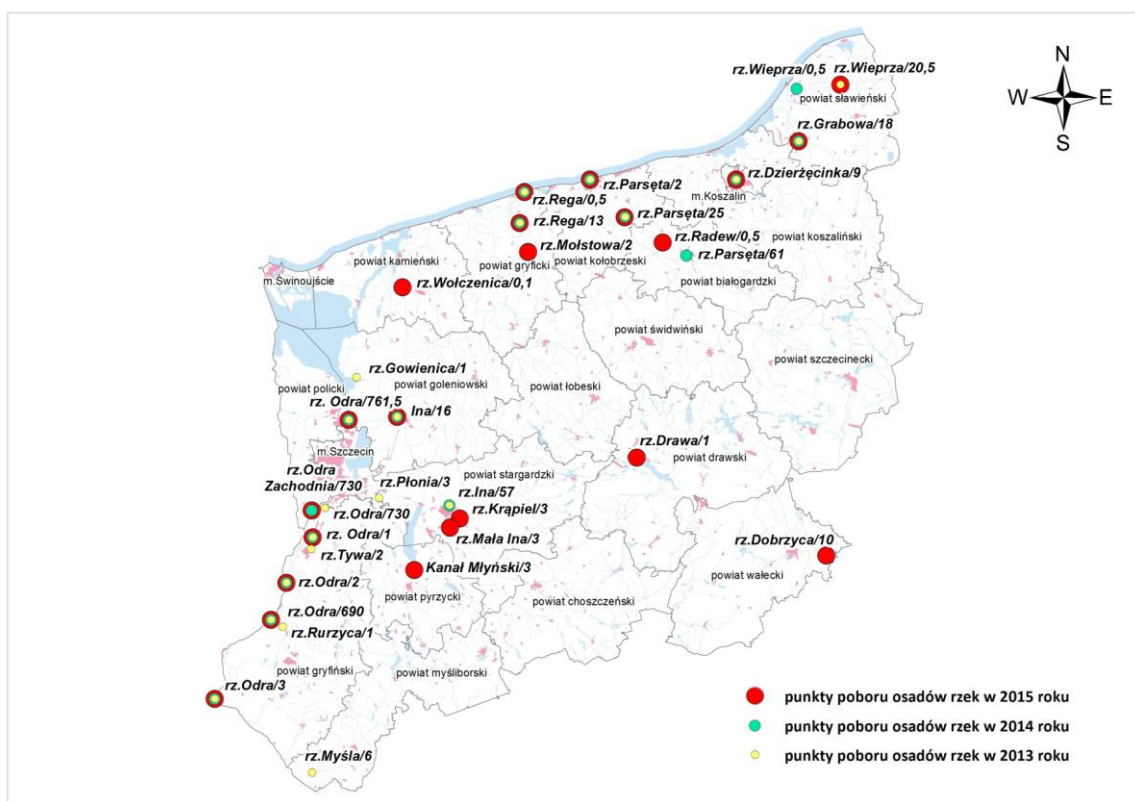
Wykonawcą monitoringu osadów rzek i jezior jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Z uwagi na brak regulacji prawnych dotyczących badań i oceny jakości osadów rzek i jezior na potrzeby monitoringu wykorzystywane są kryteria geochemiczne, kryteria ekotoksykologiczne oraz kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2002 roku w sprawie rodzajów oraz stężeń substancji, które powodują, że urobek jest zanieczyszczony (Dz. U. z 2002 r., Nr 55, poz. 498) (WIOŚ 2015). Wspomniane rozporządzenie nie obowiązuje od 23 stycznia 2013 r., w związku z uchynieniem powołującej je podstawy prawnej, tj. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1987, z późn. zm.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym w przedmiotowym zakresie, zawierającym identyczne kryteria jak uchylone rozporządzenie jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 796) w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.

Kryteria ekotoksykologiczne umożliwiają ocenę stopnia wpływu zanieczyszczonych osadów na organizmy wodne, w aspekcie ich zanieczyszczenia metalami, wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi (WWA), polichlorowanymi bifenylami (PCB) i pestycydami chloroorganicznymi (ocena ekotoksykologiczna). Z uwagi na brak w Polsce zarówno wytycznych, jak i unormowań prawnych dotyczących oceny szkodliwości metali i związków chemicznych zawartych w osadach dennych na organizmy wodne do oceny stosowane są wytyczne obowiązujące w USA i Kanadzie. W latach 2012-2013 ocena wykonana została w oparciu o wartości progowe PEC (Probable Effects Concentration) oznaczające dopuszczalne stężenie pierwiastka lub związku chemicznego, powyżej którego toksyczny wpływ na organizmy wodne jest często obserwowany. Osad uznany zostaje za szkodliwe oddziałujący na organizmy wodne, gdy przekroczenie zawartości progowej stwierdzono w przypadku co najmniej jednego pierwiastka lub związku chemicznego. Kryteria zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska umożliwiają stwierdzenie zanieczyszczenia osadów rzek i jezior metalami, WWA i PCB. Wartości progowe wyznaczone w rozporządzeniu dotyczą osadów pochodzących z pogłębiania akwenów morskich, zbiorników wodnych, stawów, cieków naturalnych, kanałów i rowów. Osad uznany zostaje za zanieczyszczony, gdy przekroczenie wartości progowej stwierdzono w przypadku co najmniej jednego pierwiastka lub związku chemicznego.

W latach 2013-2015 na terenie województwa przeprowadzone zostały badania osadów rzek i jezior. Badania osadów rzek wykonano w 31 punktach pomiarowych zlokalizowanych na 20 rzekach, w tym w 2013 roku w 20 punktach na 12 rzekach, w 2014 roku w 17 punktach na 7 rzekach, a w 2015 roku w 22 punktach na 15 rzekach. Badania osadów jezior wykonano w 36 punktach pomiarowych zlokalizowanych na 36 jeziorach, w tym w 2013 roku w 9 punktach na 9 jeziorach, w 2014 roku

w 13 punktach na 13 jeziorach, a w 2015 roku w 16 punktach na 16 jeziorach. Zakres badań obejmował oznaczenie we frakcji osadów wodnych rzek i jezior (mniejszej niż 0,2 mm), zawartości 26 pierwiastków oraz trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO), w tym 17 wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), 7 kongenerów polichlorowanych bifenyli (PCB) oraz 25 pestycydów, w tym pestycydów chloroorganicznych oraz heksachlorobenzenu i pentachlorobenzenu oraz nonylofenoli. Ponadto w wybranych punktach w osadach oznaczono kilkanaście dodatkowych substancji z grupy TZO oraz fluorki. W 2013 roku oznaczenia zawartości PCB i pestycydów chloroorganicznych w osadach jezior nie były wykonywane. Pobór prób, oznaczenia chemiczne oraz ocena wyników badań wykonane zostały przez PIG-PIB. Lokalizację punktów poboru osadów rzek i jezior badanych w latach 2013-2015 przedstawiono na poniższych rycinach.

Ryc. 8. Lokalizacja punktów poboru osadów rzek badanych przez PIG-PIB w latach 2013-2015

Źródło: WIOŚ na podstawie PIG-PIB. 2016

Map of the Pomeranian Voivodeship showing the locations of 34 lakes with sediment sampling points in 2013, 2014, and 2015. The map includes county boundaries and names, major cities, and a compass rose. Lakes are labeled with names and numbers indicating the number of sampling points. Sampling points are marked with colored dots: red for 2015, green for 2014, and yellow for 2013.

Legend:

- Red dot: punkty poboru osadów jezior w 2015 roku
- Green dot: punkty poboru osadów jezior w 2014 roku
- Yellow dot: punkty poboru osadów jezior w 2013 roku

Dla analizowanego obszaru najbliższym punktem jest punkt 35259/636 Wołczyca/0,1. Poniżej zamieszczono dane z tego punktu.

Nr punktu PIG-PIB	Nazwa punktu PIG-PIB	Ocena geochemiczna	Ocena biogeochemiczna	Ocena wg rozporządzenia MŚ
35259/636	Wołczenica/0,1	osady niezanieczyszczone (klasa I)	osady sporadycznie szkodliwie oddziaływujące na organizmy żywe	osady niezanieczyszczone

Wyniki oceny geochemicznej osadów rzek badanych w latach 2013-2015 wykazały, że zawartość pierwiastków w osadach w większości punktów (około 74 %) była niska i wskazywała na występowanie osadów niezanieczyszczonych (klasa I). W pozostałych punktach stwierdzono występowanie osadów miernie zanieczyszczonych (klasa II – około 23 %) i silnie zanieczyszczonych (klasa IV – około 3 %).

26 | S t r o n a

cych na organizmy wodne. W pozostałych punktach (około 13 %) stwierdzono przekroczenia wartości progowych PEC wskazujące na występowanie osadów często szkodliwie oddziałujących na organizmy wodne.

Wyniki badań osadów jezior wskazują, że przeciętne zawartości metali ciężkich oraz trwałych związków organicznych były wyższe niż w osadach rzek. Jest to głównie wynikiem odmiennych warunków sedymentacji w jeziorach oraz większej zawartości materii organicznej i nieorganicznej w osadach jezior mającej wpływ na wiązanie i akumulację zanieczyszczeń. Bardzo wysokie koncentracje TZO wykrywane w osadach niektórych jezior są pochodzenia antropogenicznego.

Wyniki oceny geochemicznej osadów jezior badanych w latach 2013-2015 wykazały, że w większości punktów stwierdzono występowanie osadów miernie zanieczyszczonych (klasa II) (około 78 %) i zanieczyszczonych (około 14 %). W pozostałych punktach odnotowano występowanie osadów niezanieczyszczonych (około 8 %). Nie stwierdzono występowania osadów silnie zanieczyszczonych (klasa IV).

Wyniki oceny biogeochemicznej badanych osadów jezior wykazały, że zawartość metali i TZO w osadach w większości punktów (około 69 %) kształtowała się poniżej wartości progowych PEC, wskazując na występowanie osadów sporadycznie szkodliwie oddziałujących na organizmy wodne.

W pozostałych punktach (około 31 %) stwierdzono przekroczenia wartości progowych PEC, wskazujące na występowanie osadów często szkodliwie oddziałujących na organizmy wodne.

Dla analizowanego obszaru Studium brak jest bezpośrednich danych na temat stanu osadów dennych. Badania w tym zakresie prowadzone będą w przyszłości w ramach projektu „Występowanie związków cyanoorganicznych w osadach dennych estuarium Odry - czynniki środowiskowe wpływające na ich obecność, produkty rozkładu, przemieszczanie oraz trwałość w środowisku naturalnym”. Projekt realizowany będzie przez konsorcjum PIG-PIB (lider) i Uniwersytet Szczeciński. Projekt będzie trwał trzy lata, a obok TBT badaniami będą objęte podstawowe parametry geochemiczne. Badania prowadzone będą w Estuarium Odry, obejmować będą Odrę począwszy od Szczecina, Zalew Szczeciński, Dziwną, Świnę i Zalew Kamieński.

2.8. Powietrze

W latach 2013-2015 w województwie zachodniopomorskim ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia podlegały trzy strefy:

- aglomeracja szczecińska – miasto Szczecin,
- miasto Koszalin – miasto o liczbie ludności powyżej 100 tys.,
- strefa zachodniopomorska – stanowiąca pozostały obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin.

Obszar ustaleń projektu Studium, w odniesieniu do ww. stref podlegających ocenie jest reprezentatywny dla strefy zachodniopomorskiej.

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm.), odrębnie dla każdej substancji dokonuje się klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji – klasa C,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji – klasa B,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego – klasa A
- przekracza poziom docelowy – klasa C,

- nie przekracza poziomu docelowego – klasa A,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – klasa D1
- przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy stężeń ozonu) – klasa D2.

Klasyfikacja jest podstawą do wskazania stref w województwie wymagających tworzenia programów ochrony powietrza (klasa C), które pomogą osiągnąć w danej strefie wymagane standardy jakości powietrza – podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie. Oprócz klasyfikacji stref, celem prowadzenia corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych, określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach, a także wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń.

Poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy i poziomy celów długoterminowych, które określone są w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu z dnia 24 sierpnia 2012 roku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Klasy stref województwa zachodniopomorskiego dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznych ocenach jakości powietrza za lata 2013-2015 rok, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia i ochrony roślin, przedstawiono poniżej.

Tabela 7. Klasy strefy zachodniopomorskiej w latach 2013-2015 – kryteria dla ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Rok oceny	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia												
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	PM 10	PM 2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
Strefa zachodniopomorska	2013	A	A	A	A	A	D2	A	A	A	A	A	A	C
	2014	A	A	A	A	A	D2	C	A	A	A	A	A	C
	2015	A	A	A	A	A	D2	C	A	A	A	A	A	C

Źródło: na podstawie WIOŚ 2015)

dc – poziom docelowy, dt – poziom celu długoterminowego

Tabela 8. Klasy strefy zachodniopomorskiej w latach 2013-2015 – kryteria dla ochrony roślin

Nazwa strefy	Rok oceny	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona roślin			
		SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
Strefa zachodniopomorska	2013	A	A	A	D2
	2014	A	A	A	D2
	2015	A	A	A	D2

Źródło: na podstawie WIOŚ 2015)

dc – poziom docelowy, dt – poziom celu długoterminowego

W świetle przeprowadzonych w latach 2013-2015 pomiarów i ocen województwo zachodniopomorskie pod względem jakości powietrza jest jednym z czystszych województw w Polsce. Na przestrzeni ostatnich lat jakość powietrza w województwie ulega systematycznej poprawie, jednak w dalszym ciągu występują obszary, na których istnieją zagrożenia związane z wysokimi stężeniami pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w tym pyłu benzo(a)pirenu, które mają miejsce w okresach grzewczych. Jako główną przyczynę ponadnormatywnych stężeń pyłu PM₁₀ wskazuje się niską emisję z sektora komunalnego. Jednak i w tym przypadku zadowalające jest to, że od 2010 roku sys-

tematycznie obniża się liczba dni w roku, w których przekraczany jest dopuszczalny poziom określony dla dobowej wartości stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀. W ostatnich latach najwięcej dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ oraz najwyższe wartości stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu odnotowuje się w miejscowości Myślibórz. Ze względu na stężenie pyłu PM₁₀ oraz na zawarty w tym pyłe benzo(a)piren, dla aglomeracji szczecińskiej i dla strefy zachodniopomorskiej obowiązują programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych, opracowane na podstawie wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2011 rok. Dla Koszalina obowiązuje natomiast program ochrony powietrza tylko ze względu na stężenie benzo(a)pirenu.

Poza zwiększoną wartością stężenia pyłu PM₁₀ i zawartego w nim benzo(a)pirenu, na obszarze województwa zachodniopomorskiego nie zanotowano przekroczeń wartości kryterialnych innych zanieczyszczeń podlegających ocenie. Na uwagę zasługuje fakt, że wartości wskaźnika średniego narażenia dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, obliczone dla aglomeracji szczecińskiej i Koszalina w latach 2013-2015, były jednymi z najniższych w Polsce.

2.9. Hałas

Ochrona przed hałasem zgodnie z art. 112 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) nie określa się norm emisji hałasu, a standardy jakości środowiska, które muszą być osiągnięte w określonym czasie przez środowisko jako całość lub przez jego poszczególne elementy przyrodnicze (art. 3 pkt 34 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska). Standardy te odnoszą się do poszczególnych kategorii terenów wskazanych na podstawie przepisów prawa miejscowego lub, jeżeli takowe nie obowiązuje, do faktycznego zagospodarowania i wykorzystywania. Ochronie przed hałasem podlegają przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej, tereny związane ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, tereny szpitali, domów opieki, a także tereny o charakterze wypoczynkowo-rekreacyjnym. Dla terenów przemysłowych, usługowych, a także leśnych oraz terenów upraw rolnych nie ma określonych dopuszczalnych poziomów hałasu.

Dopuszczalne poziomy hałasu od przemysłu dla terenów prawnie chronionych przed hałasem, zamieszczono poniżej w tabeli.

Jednostki pływające muszą spełniać wymagania zawarte w aktach prawa, normach i konwencjach. Zgodnie z art. 8.10 Dyrektywy 2006/87/EC, ustanawiającej wymagania techniczne dla statków żeglugi śródlądowej, hałas wytwarzany przez statek w ruchu nie może przekraczać 75 dB(A) w odległości 25 m w bok od burty statku, natomiast poza operacjami przeładunkowymi hałas wytwarzany przez statek stojący w miejscu nie może przekraczać 65 dB(A) w odległości 25 m w bok od burty statku.

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{AeqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzyst- nym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{AeqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzyst- nej godzinie nocy
a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także do torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) W przypadku niewykorzystania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- 3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Ponadto armatorzy statków zobowiązani są do przestrzegania w odniesieniu do swoich jednostek wielu innych wymagań ujętych m. in. w:

- Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu z 1974 r. (SOLAS),
- Międzynarodowej konwencji o zanieczyszczaniu morza przez statki z 1973 r. (MARPOL),
- PN-EN 22922:1999 Akustyka – Pomiary hałasu emitowanego przez statki na śródlądowych drogach wodnych i w portach,
- PN-EN ISO 2922:2005 Akustyka. Pomiar dźwięku rozprzestrzeniającego się w powietrzu, emitowanego przez statki na wodach śródlądowych i w portach,

ISO 2923:1996 Acoustics – Measurement of noise on board vessels.

Najbardziej istotnym źródłem hałasu na obszarze województwa zachodniopomorskiego jest ruch komunikacyjny (samochody, pociągi), w mniejszym stopniu jest to hałas przemysłowy i lotniczy.

Zgodnie z informacjami z raportu o stanie środowiska ww. województwie zachodniopomorskich na lata 2013-2015 r. (WIOŚ 2016) na terenie objętym Studium oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego oraz hałasu przemysłowego. Najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane były w Trzebiatowie.

Obszar analizowanego Studium dotyczy głównie obszarów wód Zalewu Kamieńskiego i Dziwny oraz obszaru Wyspy Chrzęszczewskiej, która połączona jest z lądem mostem drogowym.

Emisja hałasu na terenie Studium wynika w zakresie wpływu na klimat akustyczny wynika z:

- ruchu komunikacyjnego na obszarze przez most łączący Wyspę Chrzęszczewską z lądem,
- użytkowania torów wodnych przez jednostki pływające,
- prac związanych z eksploatacją złóż ropy naftowej na wyspie Chrzęszczewskiej.

2.10. Pole elektromagnetyczne

Regulacje prawne dotyczące ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi ujęte zostały w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Natomiast oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Normy środowiskowe w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883). Wpływ promieniowania elektromagnetycznego zależy od jego natężenia oraz częstotliwości, dlatego dopuszczalne wartości poziomów pól elektromagnetycznych (mierzone składową elektryczną, składową magnetyczną i gęstością mocy) dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności, określone są w kolejnych pasmach częstotliwości.

Do głównych i najliczniej występujących źródeł pola elektromagnetycznego należą obiekty elektroenergetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Linie i stacje elektroenergetyczne (SE) są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz. W województwie zachodniopomorskim występują linie przesyłowe o wysokim napięciu: 400 kV, 220 kV, 110 kV oraz sześć stacji elektroenergetycznych zlokalizowanych w Morzyczynie, Glinkach, Policach, Reclawiu, Dunowie, Żydowie i Wałczu.

W rejonie obszaru Studium jest to SE Reclaw będąca własnością ENEA Operator Sp. z o.o., która jest główną SE zapewniającą bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej na terenie północnej części województwa zachodniopomorskiego. Ze SE Reclaw wyprowadzonych jest 9 linii elektroenergetycznych 110 kV. Obecnie trwają również prace nad modernizacją linii 110 kV oraz budową linii 220 kV Glinki-Reclaw.

Pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych wykonane przez WIOŚ w Szczecinie w latach 2014 – 2015 na terenie województwa zachodniopomorskiego przeprowadzono w 135 punktach pomiarowych w miejscach dostępnych dla ludności. 45 pomiarów w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., – 45 pomiarów w pozostałych miastach, – 45 pomiarów na terenach wiejskich.

Tabela 10. Maksymalne zmierzone wartości poziomów PEM dla wskazanych obszarów w latach 2013–2015

Rok pomiarowy	Maksymalne zmierzone wartości PEM V/m		
	centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców pow. 50 tys.	pozostałe miasta	obszary wiejskie
2013	2,43	1,31	1,01
2014	1,54	0,96	0,71
2015	1,45	1,15	1,29

Źródło: WIOŚ w Szczecinie

Tabela 11. Zestawienie średnich poziomów PEM dla wskazanych obszarów w latach 2013–2015

Rok pomiarowy	Średnia arytmetyczna V/m		
	centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców pow. 50 tys.	pozostałe miasta	obszary wiejskie
2013	0,94	0,38	0,32
2014	0,88	0,43	0,3
2015	0,76	0,57	0,35

Źródło: WIOŚ w Szczecinie

Pomiary wykonane przez WIOŚ w Szczecinie w latach 2013-2015 nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku. Średnia arytmetyczna wszystkich wyników pomiarów pól elektromagnetycznych wynosiła 0,5 V/m, co stanowi 7,2 % wartości dopuszczalnej. Poziom promieniowania elektromagnetycznego na danym obszarze zależy od liczby i rodzaju występujących na nim sztucznych źródeł promieniowania. W związku z tym zasadne jest badanie poziomów pól elektromagnetycznych na różnych obszarach województwa. Niepokojące jest występowanie terenów, na których poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku przekraczają wartości dopuszczalne.

Podsumowanie

Zasady ochrony środowiska oraz korzystania z jego zasobów z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony Środowiska. Ww. ustawa w szczególności reguluje zasady ustalania warunków ochrony, warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska oraz koszty korzystania ze środowiska.

Każdy podmiot korzystający ze środowiska jest zobligowany do respektowania zasad i ograniczeń wynikających z przepisów ww. ustawy.

2.11. Gospodarka odpadami

Głównym aktem prawnym regulującym gospodarkę odpadami w Polsce jest ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1987, ze zm.).

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023”, system gospodarki odpadami komunalnymi w województwie funkcjonuje w oparciu o regiony i regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. W województwie utworzono 4 regiony gospodarki odpadami: szczeciński,

Celowy Związek Gmin R-XXI, szczecinecki i koszaliński. Obszar Studium położony jest w regionie CZG R XXI.

Według informacji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie, na przestrzeni lat 2001-2015 obserwuje się wyraźny trend zamykania składowisk niespełniających wymogów prawnych. Na obszarze Studium brak jest czynnych składowisk odpadów komunalnych. Wszystkie składowiska odpadów komunalnych w rejonie obszaru Studium zostały zamknięte i zrekultywowane. Najbliższe składowisko odpadów komunalnych od granic obszaru Studium znajduje się w Leśnie Górnym. Właściciel składowiska w fazie poeksploatacyjnej ma obowiązek prowadzić stały monitoring w okresie 30 lat, licząc od dnia uzyskania decyzji o zamknięciu składowiska. Wyniki monitoringu przekazywane są do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

3. Środowisko biotyczne

3.1. Grzyby, mchy i rośliny naczyniowe

Rośliny naczyniowe inwentaryzowano w 2014 oraz 2015 roku w związku z opracowywaniem Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017 – 2028”.

Obszar Studium Zalewu Kamieńskiego i Dziwny był objęty badaniami przeprowadzonymi w 2014 r. Badania prowadzono na terenie torów wodnych wraz z 50 m buforem oraz dodatkowo obszar sąsiedni (Bieniek i inni 2014).

Bezpośrednio na terenie torów wodnych i w strefie 50 m od nich, nie stwierdzono występowania roślinności. Notowano jedynie fragmenty roślin niezwiązane stale z badanym terenem. Wynikało to z niekorzystnych dla tej grupy warunków siedliskowych – dużej głębokości, słabej przezroczystości wody i ograniczonej dostępności światła, silnego falowania, antropopresji, eutrofizacji (Bieniek i inni 2014).

Różnorodność gatunkowa odnotowanych gatunków grzybów i porostów była raczej niewielka, co wynikało z małego zróżnicowania badanych siedlisk. Duża ilość martwego drewna sprawiała jednak, że niektóre gatunki występowały na badanym terenie licznie: białoporek brzozy, błyskoporek promienisty, czyreń ogniowy, hubiak pospolity, próchnilec maczugowaty, rozszczepka pospolita. Spośród porostów najczęściej spotykanym gatunkiem był złotorost ścienny. Nie odnotowano grzybów ani porostów podlegających ochronie prawnej. Słabo reprezentowana była także flora mszaków. Stałe falowanie wody, zmiany poziomu wody w ciągu roku oraz akumulacja osadów rzecznych, praktycznie eliminują tę grupę z bezpośredniej strefy zalewów. Na badanym terenie występowały one głównie na murszejącym drewnie (Guentzel i inni 2015). Flora naczyniowa siedlisk wodnych była raczej uboga, nie stwierdzono żadnych gatunków, występowały one w strefie przybrzeżnej (Bieniek i inni 2014, Guentzel i inni 2015).

Podczas przeprowadzonych badań na obszarze Zalewu Kamieńskiego i Dziwny nie stwierdzono gatunków objętych ochroną prawną.

3.2. Flora i szata roślinna

3.2.1. Fitoplankton

Fitoplankton badano w 2014 roku w obrębie torów wodnych w związku z opracowywaniem Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2014-2026”.

W wyniku przeprowadzonych prac stwierdzono występowanie 58 taksonów fitoplanktonu należących do 6 grup systematycznych: okrzemek *Bacillariophyta*, zielenic *Chlorophyta*, sinic *Cyanobacteria*, bruzdnic *Dinoflagellata*, desmidiów *Desmidiaceae* i euglenin *Euglenophyta*.

Żaden z wykazanych gatunków nie podlega w Polsce ochronie prawnej.

Struktura dominacji, struktura taksonomiczna oraz liczebność fitoplanktonu badanego obszaru była zgodna z danymi literaturowymi i wcześniejszymi badaniami prowadzonymi na tym terenie. Obserwowane różnice mieszczą się w granicach naturalnej zmienności fitoplanktonu tego obszaru, której cechą charakterystyczną jest bardzo silna zmienność sezonowa i przestrzenna, uzależniona od aktualnych warunków hydrometeorologicznych (Bieniek i inni 2014). Ważną konkluzją jest fakt, że w przypadku prób pobieranych na terenie funkcjonujących torów wodnych, nie można stwierdzić istotnych cech zaburzeń struktury fitoplanktonu, które można byłoby powiązać z dotychczasową eksploatacją dróg wodnych (Bieniek i inni 2014) znajdujących się na obszarze Studium.

Elementy biologiczne na obszarach Jednolitych Części Wód Powierzchniowych

W latach 2013-2015, corocznie na wszystkich stanowiskach Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWP) wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykonywał badania fitoplanktonu (chlorofilu „a”), a na stanowiskach wód przybrzeżnych dodatkowo oznaczano biomasę fitoplanktonu. W 2014 i 2015 roku na wszystkich stanowiskach wykonano badania makrobezkręgowców bentosowych (w tym na 15 stanowiskach w 2015 roku). O ocenach elementów biologicznych wód przejściowych i przybrzeżnych województwa zachodniopomorskiego – poniżej stanu/potencjału dobrego (umiarkowany, słaby, zły) – w latach 2013-2015 zadecydowały przede wszystkim wyniki badań makrobezkręgowców bentosowych oraz chlorofilu „a”.

Tabela 12. Ocena JCWP przejściowych i przybrzeżnych badanych w latach 2013-2015 w zakresie elementów biologicznych

Nazwa JCWP	Rok badań	Fitoplankton Chlorofilu „a”	Makrobezkręgowce bentosowe Wskaźnik B	Ichtyofauna Wskaźnik SI
Zalew Szczeciński	2013	IV	IV	III
	2014	IV	IV	III
	2015	III	IV	III
Zalew Kamieński	2013	IV	IV	III
	2014	III	IV	III
	2015	III	III	III
Ujście Dziwny	2013	V	IV	II
	2014	V	IV	II
	2015	IV	IV	II
Dziwna-Świna	2013	V	IV	-
	2014	IV	IV	-
	2015	IV	IV	-

Źródło: na podstawie WIOŚ 2015: I klasa, II klasa, III klasa, IV klasa, V klasa.

3.2.2. Siedliska przyrodnicze

Na obszarze Studium Zalew Kamieński i Dziwna w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028” zidentyfikowano dwa typy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713):

- 1130 Estuaria,
- *1150 Laguny przybrzeżne,
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe (Bieniek i inni 2014, Guentzel i inni 2015).

Siedlisko *1150 znajduje się na całym obszarze objętym opracowaniem Studium, zaś siedlisko 1130 występuje się w rejonie ujścia cieśniny Dziwny.

Na obszarze siedlisk 1130 i *1150 przebiega część torów wodnych. Wskazane siedliska przyrodnicze poddano ocenie i żadne z nich nie zostało ocenione jako siedlisko w stanie właściwym. Natomiast stan estuariów i lagun przybrzeżnych oceniono jako niewłaściwy (Bieniek i inni 2014, Guentzel i inni 2015).

Siedlisko 1130 Estuaria

Zgodnie z obowiązującymi kryteriami klasyfikowania siedlisk przyrodniczych Natura 2000 (biorąc pod uwagę ochronę i zarządzanie obszarem) jako estuarium definiuje się końcowy odcinek rzeki, będący pod wpływem wód bałtyckich. Należy jednak zaznaczyć, że estuarium obejmuje cały „system naczyń połączonych” (zalewy i zatoki, starorzecza, mniejsze ciekі), pozostający we wzajemnych zależnościach i stanowiący jeden ekosystem wodny (rzeka Odra i cieśnina Dziwna, Zalew Szczeciński i Kamieński). Cechą wyróżniającą ujścia rzeczne są procesy mieszania się wód słodkich i słonych, będące konsekwencją dopływu rzecznoego oraz tzw. cofki, czyli podchodzenia wód morskich w górę rzeki.

Ujściowy odcinek rzeki Dziwny jest w znacznym stopniu zmieniony antropogenicznie. Brzegi rzeki obudowano w celu zabezpieczenia strefy brzegowej przed niekorzystnymi czynnikami hydrodynamicznymi co jednocześnie obniża naturalność ujścia rzecznoego. Pewne fragmenty naturalnego krajobrazu występują jedynie w części rzeki przylegającej do Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) i Zalewu Kamieńskiego. Zróżnicowanie roślinności jest tam większe niż w części uregulowanej i zagospodarowanej przez miasto Dziwnów. Poza szuwarem trzcinowym spotyka się tam roślinność zanurzoną (głównie *Potametum perfoliati* i *Myriophylletum spicati*). Obserwowane płaty są również bogatsze florystycznie (notowano pojedyncze okazy rdestnic *Potamogeton crispus*, moczarki kanadyjskiej *Elodea canadensis*, arcydzięgla *Angelica archangelica*). Wzdłuż umocnionego odcinka rzeki notowano tylko, różnej wielkości i z reguły silnie zwarte, płaty szuwaru trzcinowego *Phragmites*. Z gatunków słonawych stwierdzono pojedyncze egzemplarze sitowca nadmorskiego *Bulboschoenus maritimus*.

Siedlisko *1150 Laguny przybrzeżne

Laguny przybrzeżne są ważnym siedliskiem przyrodniczym w Unii Europejskiej, co podkreśla nadanie im statusu siedliska priorytetowego. Na obszarze Studium i jego sąsiedztwie są one reprezentowane przez dwa podtypy: zalewy (kod 1150-1 – Zalew Szczeciński i Kamieński) i jeziora przybrzeżne (kod 1150-2 – jezioro Koprowo). Jest to specyficzny typ ekosystemu, będący pod wpływem wód rzecznych (dostających się rzeką Odrą) mieszających się ze słonymi wodami morskimi (pochodzącymi z tzw. cofek). Poziom zasolenia jest zmienny, zależny od kierunku prądów oraz odległości od morza. Obniżone zasolenie ujściowego odcinka rzeki Odry do Zalewu jest stanem naturalnym i nie powinno wpływać na obniżenie oceny ogólnej siedliska.

Roślinność Zalewu Kamieńskiego koncentruje się wzdłuż strefy brzegowej. Silne falowanie i słaba przezroczystość wody ograniczają rozwój roślinności podwodnej. Dominującym typem zbiorowisk są szuwały trzcinowe *Phragmitetum* rozwijające się obficie wzdłuż brzegu Zalewu oraz znajdujących się na nich wysp. W pasie roślinności wynurzonej występują również fitocenozy oczeretowe *Scirpetum lacustris* i *Scirpetum maritimi*, rzadziej pałkowe *Typhetum angustifoliae*. Strefę fitolitoralu buduje także roślinność zanurzona. Przeważają fitocenozy z rdestnicami *Potametum perfoliati*, *P. pectinati*, *P. lucentis*, nie rzadkie są także płaty z wywólcznikiem *Myriophylletum spicati*, czy z rogatkiem *Ceratophylletum demersi*. W bardziej zacisznych miejscach (głównie są to zatoki, Karpinka, Cicha i kanały między wyspami) dogodne warunki rozwojowe znajdują zbiorowiska nymfeidów (*Nupharo-Nymphaetum albae*, *Potametum natantis*), bardzo rzadko pleustofitów (*Lemnetum minoris*, *L. trisulcae*). Nie stwierdzono podwodnych łąk ramienicowych. Zróżnicowanie roślinności nie jest zbyt duże. Większą różnorodność zbiorowisk notowano w północnej części Zalewu Kamieńskiego. Zonacja roślinności na Zalewie Kamieńskim jest jednak zaburzona i odbiega od schematu typowego dla zbiorników słodkowodnych. Taki stan jest wypadkową kilku czynników, z których najważniejsze są: mała głębokość zbiorników, falowanie wody, duże wahania poziomu lustra wody, zmiany zasolenia w ciągu roku, użytkowanie gospodarcze.

Jezioro Koprowo, znajdujące się w sąsiedztwie obszaru Studium, zaliczane do drugiego podtypu siedliska 1150 – jezior przybrzeżnych, jest akwenem o cechach eutroficznych. Jego wody są zasolone. Zróżnicowanie szaty roślinnej, ornito- i ichtiofauny jest bardzo mierne. Słabo rozwiniętą linię brzegową porastają głównie szuwały trzcinowe *Phragmitetum*. Bardzo niewielką powierzchnię zajmują inne typy zbiorowisk – szuwały pałkowe *Typhetum angustifoliae*, oczeretowe *Scirpetum maritimi* czy fitocenozy z dynamicznego kręgu olsów *Thelypteridi-Phragmitetum*. Hydrofity należą w badanym zbiorniku do rzadkości. Jezioro Koprowo otrzymuje ocenę niezadowalającą (U1) z tendencją do pogarszania się stanu siedliska.

Siedlisko łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe) (kod *91E0)

Na terenie ostoi stwierdzono cztery różne typy łągów – tj. łągi topolowe, łągi wierzbowe oraz łągi jesionowo-olszowe, ponadto w jednym miejscu rzadką formę łągu olszowego z elementami olsu źródłiskowego. Łącznie stwierdzono 29 fragmentów siedlisk przyrodniczych o charakterze łągów, występujące przeważnie w strefie brzegowej Zalewu Szczecińskiego i Zalewu Kamieńskiego, a także wzdłuż niewielkich cieków wodnych uchodzących do powyższych akwenów. W rejonie obszaru Studium łągi stwierdzono koło, Kukułowa, Skarchowa, Kamienia Pomorskiego, Żółcina, Międzywodzia, Korzęcina, Jarzębowa i Unina.

Łągi topolowe wykształciły się jedynie w okolicy Kopic, na terenie, który jest objęty ochroną rezerwatową - tzw. „Białodrzew Kopicki”, który znajduje się poza obszarem Studium.

Łęgi wierzbowe *Salicetum albae* (*Salicetum albo-fragilis*) są dość pospolite wzdłuż wschodniego brzegu Zalewu Szczecińskiego – od Stepnicy do Czarnocina.

O ile łęgi topolowo-wierzbowe są łatwe do wydzielenia i wskazania o tyle w przypadku łęgów olszowych problematyczna jest jednoznaczna identyfikacja siedliska przyrodniczego. Źródłem problemu jest to, że mimo dolinowego położenia rozległych lasów z olszą w obrębie ostoi, duże powierzchnie mają charakter olesowy, związany ze stagnowaniem wód przez znaczną część roku, a strefy buforowe mają charakter pośrednich łęgów zabagnionych. Do łęgów olszowo-jesionowych zaliczono w niniejszym opracowaniu lasy, w których drzewostan jest zgodny z typem siedliska, ponadto widoczna jest ruchomość wód tj. występują jedynie okresowe zalewy lub podtopienia, nie występuje natomiast całoroczne stagnowanie wody na powierzchni gruntu. Łęgi jesionowo-olszowe zajmują dalszą pozycję od brzegu Zalewu, często wzdłuż cieków wodnych, zajmują niżej położone tereny w stosunku do grądów i buczyn, z którymi często graniczą.

Siedlisko rozprzestrzenione jest w ostojach PLB320009 Zalew Szczeciński, PLH 320018 Ujście Odry i Zalew Szczeciński, PLB 320011 Zalew Kamieński i Dziwna na powierzchni ok. 67 ha, z tego poszczególne typy łęgów zajmują: łęgi topolowe – 0,96 ha; łęgi wierzbowe – 16,22 ha; łęgi jesionowo-olszowe – 33,87 ha; źródłowy las olszowy na niżu – 15,98 ha.

Siedlisko jest rozmieszczone w 29 kompleksach leśnych. W rejonie Studium koło miejscowości: Kukułowo, Skarchowo, Kamień Pomorski, Żółcino, Międzywodzie, Korzęcin, Jarzębowo, Świętousć i Unin. Część siedlisk znajduje się w zasobach Lasów Państwowych. Dotyczy to kompleksów leśnych koło Kamienia Pomorskiego, Wrzosowa, Międzywodzia oraz Świętouscia.

3.3. Fauna

3.3.1. Bezkręgowce

Zooplankton

Zooplankton badano w 2014 roku na obszarze objętym Studium w obrębie torów wodnych i ich otoczeniu w związku z opracowywaniem Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017 – 2028”. Badania wykazały 30 taksonów zooplanktonu. Żaden nie podlega w Polsce ochronie prawnej.

Struktura jakościowa i ilościowa zooplanktonu wykazana podczas inwentaryzacji wykonanej na potrzeby ww. opracowania nie odbiega znacząco od danych literaturowych. Występujące różnice wpisują się w naturalną zmienność tego zespołu ekologicznego. Stwierdzono, że użytkowanie obszaru Studium, związane m.in. z eksploatacją torów wodnych nie wykazuje istotnych zaburzeń (Bieniek i inni 2014).

Bentos

Bentos badano w 2014 r. również w obrębie torów wodnych i ich otoczeniu w związku z opracowywaniem Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028”.

W wyniku badań wykazano 33 taksonów bezkręgowców bentosowych. Wśród nich nie odnotowano gatunków cennych lub podlegających w Polsce ochronie prawnej.

Badania prowadzone w 2014 r. wskazują, że na stacjach śródlądowych silnie dominowały pod względem liczebności *Tubificidae* i larwy *Chironomidae*, natomiast na stacjach morskich nie wyróż-

niono wyraźnych dominantów (najliczniejsze to *Marenzelleria neglecta*, *Pygospio elegans*, *Mya arenaria*, *Balanus improvisus*, *Corophium volutator*, *Hediste diversicolor*. Co istotne analiza podobieństw wskazała, że wyraźne różnice wystąpiły między fauną stacji morskich i śródlądowych, nie zaobserwowano ich natomiast między fauną denną w torach wodnych i w ich sąsiedztwie (Bieniek i inni 2014).

Odnotowany skład jakościowy i ilościowy fauny bentosowej był w zasadzie zgodny z danymi literaturowymi. Różnice wpisywały się w naturalną zmienność tego zespołu ekologicznego. Wyniki nie wskazywały także na zaburzenia fauny dennej funkcjonujących torów wodnych (Bieniek i in. 2014).

3.3.2. Kręgowce

Ichtiofauna

Wiarygodnych informacji na temat składu gatunkowego ichtiofauny Zalewu Kamieńskiego dostarczają dane z połowów rybackich, jednakże dotyczą one tylko gatunków eksploatowanych rybacko. Według danych Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CRM) w Gdyni w latach 2014-2016 odnotowano następujące gatunki słodkowodne: boleń *Aspius aspius*, karaś pospolity *Carassius carassius*, leszcz *Abramis brama*, lin *Tinca tinca*, okoń *Perca fluviatilis*, płoć *Rutilus rutilus*, sandacz *Sander lucioperca*, sum *Silurus glanis*, szczupak *Esox lucius*, dwa gatunki ryb morskich: śledź *Clupea harengus* i gładzica *Pleuronectes platessa* oraz 4 gatunki ryb wędrownych: troć wędrowna *Salmo trutta m. trutta*, łosoś *Salmo salar*, węgorz *Anguilla anguilla* i sieja wędrowna *Coregonus laveretus*. Jednakże specyfika połowów, a także mieszanie ryb różnych gatunków o zbliżonym wyglądzie zewnętrznym (np. krąp i mały leszcz) w trakcie sortowania przez rybaków przyczynia się do braku dokładnych informacji na temat składu gatunkowego. Niewątpliwie jednak z danych literaturowych wynika, iż oprócz prezentowanych wyżej gatunków ryb, w Zalewie Kamieńskim, lub w wodach przyległych występują: certyka *Vimba vimba* (Raczynski i Keszka 2007), w Zatoce Cichej subpopulacja kozy *Cobitis taenia* (Spieczynski i in. 2010), piskorz *Misgurnus fossilis* (w rowach melioracyjnych uchodzących do Zalewu Kamieńskiego (Ławicki i in. 2012). Ponadto Zalew Kamieński jest korytarzem migracyjnym dla dwóch gatunków minogów: minoga rzeczno-jeziernego *Lampetra fluviatilis* i minoga morskiego *Petromyzon marinus*. Potwierdzeniem migracji przez Zalew Kamieński minogów są dane zawarte w pracy Raczynskiego i in. (2004), którzy w latach 1998-2007 potwierdzili występowanie 34 osobników minoga morskiego z Zalewu Szczecińskiego i wód przyległych, w tym również w Zalewie Kamieńskim. Szczątkowe informacje na temat występowania innych gatunków ryb podają rybacy połowiący w wodach Zalewu Kamieńskiego (inf. ustne). Mając powyższe na uwadze, a więc połączenie ww. Zalewów oraz szczątkowe i niepełne informacje z Zalewu Kamieńskiego w niniejszym rozdziale przywołano również informacje dotyczące składu gatunkowego z obszaru Zalewu Szczecińskiego, który jest dużo bardziej zbadany. Dane te zostały zebrane i zestawione w tabeli 13.

Zalew Kamieński nie doczekał się jednak jeszcze szczegółowych, oddzielnych badań w zakresie ichtiofauny. Badania skupiały się głównie na Zalewie Szczecińskim i Zatoce Pomorskiej stąd udokumentowanych informacji na temat pełnego składu ichtiofauny Zalewu Kamieńskiego jest niewiele. Nie mniej ze względu na połączenie obu akwenów (Zalewu Szczecińskiego i Kamieńskiego), jak również ich położenie w stosunku do wód śródlądowych i morskich można przyjąć, że ichtiofauna Zalewu Kamieńskiego niewiele różni się od Zalewu Szczecińskiego. Skład ichtiofauny obu zalewów zmienia się w cyklach miesięcznych, zgodnie z wędrówkami żerowiskowymi i tarłowymi ryb. Przewiduje się, że skład gatunkowy w północnej części Zalewu Kamieńskiego mogą stanowić w nieco większej części ryby słonowodne, ze względu na niemalże bezpośrednie połączenie z morzem i wlewy wód morskich.

W związku z niepełną informacją na temat składu ichtiofauny Zalewu Kamieńskiego, brakiem potwierdzenia występowania niektórych gatunków, dla których wody tego akwenu mogą być środowiskiem życia, niezbędne jest przeprowadzenie połowów kontrolnych w różnych częściach zalewu. Badanie te oprócz standardowej inwentaryzacji powinny obejmować również monitoring ważniejszych cech biologicznych (m.in. kondycja i wzrost ryb) oraz populacyjnych (struktura płci, długości i wieku ryb). Na tej podstawie można będzie wyciągnąć precyzyjne wnioski odnośnie stanu populacji ryb zamieszkujących ten akwen.

Tabela 13. Wykaz gatunków kręgowych i ryb stwierdzonych w Zalewie Szczecińskim na podstawie danych z inwentaryzacji przeprowadzonych w ostatniej dekadzie lat

Lp.	Nazwa gatunkowa	Czerwone Listy						Status ochronny w Polsce	Ochrona przez konwencje, dyrektywy
		E	Cz	PL	PZ	M	B	OG/czOG	
1	<i>Petromyzon marinus</i> minóg morski	-	-	NE	0	1	0	OG	BernC-App 3 HabD-App 2
2	<i>Lampetra fluviatilis</i> minóg rzeczny	-	V	VU	1	1	0	czOG	BernC-App 3 HabD-App 2 HabD-App 5
3	<i>Acipenser sturio</i> jesiotr zachodni lub jesiotr ostronosy <i>Acipenser oxyrinchus oxyrinchus</i>	E	ExP	EX	0-1	0	0	OG	BernC-App 3 HabD-App 2 HabD-App 4
4	<i>Clupea harengus</i> śledź	-	-	-	-	-	-	W	-
5	<i>Sprattus sprattus</i> szprot	-	-	-	-	-	-	-	-
6	<i>Alosa fallax</i> parposz	-	-	EN	1	1	0	czOG	BernC-App 3 HabD-App 2 HabD-App 5
7	<i>Alosa alosa</i> alosa	-	-	-	1	3	0	czOG	BernC-App 3 HabD-App 2 HabD-App5
8	<i>Salmo salar</i> łosoś	-	E	CR	1	1	0	-	BernC-App 3 HabD-App 2 HabD-App 5
9	<i>Salmo trutta m. trutta</i> troć wędrowną	-	-	-	2	2	0	W	-
10	<i>Oncorhynchus mykiss</i> pstrąg tęczowy	-	-	-	-	-	-	-	-
11	<i>Coregonus laveretus</i> sieja	-	-	DD	2	2	1	W	BernC-App 3 HabD-App5

12	Osmerus eperlanus stynka	-	-	-	2	2	3	-	-
13	Esox lucius szczupak	-	-	-	3		3	W	-
14	Rutilus rutilus płoć (płotka)	-	-	-				W	-
15	Leuciscus leuciscus jelec	-	-	-	3	2	3	-	-
16	Leuciscus cephalus kleń	-	-	-	3	4	2	-	-
17	Leuciscus idus jaź	-	-	-	3 ?		3	W	-
18	Scardinius erythrophthalmus wzdrega (krasno- piórka)	-	-	-	-	-	-	W	-
19	Ctenopharyngodon idella amur biały	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Aspius aspius boleń (rap)	-	-	-	3	4	3	W	BernC-App 3 HabD-App 2
21	Tinca tinca lin	-	-	-	-	-	4	W	-
22	Gobio gobio kietb	-	-	-	-	-	3	-	-
23	Alburnus alburnus ukleja	-	-	-	-	-	3	-	-
24	Alburnoides bipunctatus piekielnica	-	-	VU	-	-	-	czOG	BernC-App 3
25	Blicca bjoercna krąp	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Abramis bram leszcz	-	-	-	-	-	-	W	-
27	Abramis ballerus rozpiór	-	-	-	2	4	2	-	BernC-App 3
28	Vimba vimba certa	-	-	DD	2	2	1	-	-
29	Pelecus cultratus ciosą	-	R	NT	1	1	0	czOG	BernC-App 3
30	Rhodeus sericeus (amarus) rózanka (siekiereka)	-	-	NT		3	1	czOG	BernC-App 3 HabD-App 2
31	Carassius carassius karaś pospolity	-	-	-	-	-	-	-	-
32	Carassius gibelio karaś srebrzysty	-	-	-	-	3	-	-	-
33	Cyprinus carpio karp	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Hypophthalmichthys molitrix tołpyga biała	-	-	-	-	-	-	-	-

35	Aristichthys nobilis tołpyga pstra	-	-	-	-	-	-	-	-
36	Cobitis taenia koza pospolita	-	-	DD		3	2	czOG	BernC-App 3 HabD-App 2
37	Silurus glanis sum europejski	-	-	-	3	2	4	W	BernC-App 3
38	Anguilla anguilla węgorz	-	-	-	-	-	4	W	-
39	Lota lota miętus	-	-	-	-	-	-	W	-
40	Pungitius pungitius cierniczek	-	-	-	-	-	3	-	-
41	Gasterosteus aculeatus ciernik	-	-	-	-	-	-	-	-
42	Lucioperca lucioperca sandacz	-	-	-	3	-	-	W	-
43	Perca fluviatilis okoń	-	-	-	-	-	-	W	-
44	Gymnocephalus cernuus jazgarz	-	-	-	-	-	-	-	-
45	Platichthys flesus stornia	-	-	-	-	0	0	-	-
46	Neogobius Melanostonus* babka bycza	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Spieczynski 2010, Ławicki i in. 2012, Guentzel i in. 2015, Szlauer - Łukaszewska i in. 2015 oraz informacji własnych

Legenda: Czerwone Listy (E – europejska, PL – polska, PZ – Pomorza Zachodniego, M – Meklemburgii, B – Brandenburgii). Status ochronny: OG – ochrona gatunkowa, czOG – częściowa ochrona gatunkowa (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183), W – ochrona wędkarska (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2015 r. w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich poławianych przy wykonywaniu rybołówstwa rekreacyjnego oraz szczegółowego sposobu i warunków wykonywania rybołówstwa rekreacyjnego). Dyrektywy wraz z załącznikami: Bern – Berneńska, Hab. – Habitatowi, App. – załączniki).

3.3.3. Płazy i gady

Obszar opracowania Studium, czyli obszar rzek i otwartej toni zbiorników wodnych nie jest siedliskiem dla płazów i gadów. Nie stwierdzono ich podczas opracowywania inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017 – 2028”.

Stwierdzono je natomiast w strefie brzegowej rzek i zbiorników wodnych. W siedliskach brzegowych stwierdzono występowanie ropuchy szarej *Bufo bufo*, żaby trawnej *Rana temporaria*, żaby śmieszki *Pelophylax esculentus* i zaskrońca *Natrix natrix*. Wszystkie odnotowane gatunki podlegają w Polsce ochronie prawnej, żaden nie znajduje się na czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński 2002).

3.3.4. Ptaki

Kompleksowe prace inwentaryzacyjne awifauny na obszarze Dziwny i Zalewu Kamieńskiego zaczęto prowadzić dopiero od początku lat 90.-tych XX w. Wcześniejsze informacje są bardzo fragmentaryczne i dotyczą wybranych, najczęściej rzadkich gatunków ptaków (Tomiałojć, 1990; Głowaciński, 2001; Tomiałojć i Stawarczyk, 2003; Sikora i in., 2007). W latach 90.-tych XX w. głównie dzięki działalności Zachodniopomorskiego Towarzystwa Ornitologicznego (obecnie: Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze) oraz ówczesnej Stacji Ornitologicznej „Świdwie” PAN awifauna tych obszarów została rozpoznana w stopniu bardzo dobrym, uwzględniając tu pierwszą monografię ptaków Zalewu Kamieńskiego i okolic (Staszewski i Kaliciuk, 1995). Od początku lat 1990. prowadzono akcję liczeń ptaków wodnych podczas migracji i zimowania (np. Meissner i in., 1993, Czeraszkiewicz i Oleksiak, 2003, Ławicki i in., 2008, Marchowski i Ławicki, 2011, 2012, Guentzel i in., 2012). Ponadto wiele informacji uzyskano w ramach inwentaryzacji rzadkich gatunków (np. Dyrz i Czeraszkiewicz, 1993, Kajzer i Ławicki, 2005, Ławicki i Raławski, 2006).

Kolejne badania prowadzono w związku z pracami w ramach projektu nr POIS.05.03.00-00-280/10 pn. „Projekty planów ochrony 5 ostoi Natura 2000 wyznaczonych na obszarach morskich w województwie zachodniopomorskim” oraz w czasie inwentaryzacji na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (Ławicki i Guentzel 2012, Ławicki i in., 2012, Sikora i in., 2013), a także w 2014 r. w związku z opracowywaniem inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2014-2026”.

Istotnych danych, zwłaszcza na temat awifauny migrującej dostarczają równie badania prowadzone w ramach monitoringu poinwestycyjnego ptaków, które prowadzone były na farmie wiatrowej Jagniątkowo w okolicach Wolina.

Podsumowując należy stwierdzić, że awifauna Zalewu Kamieńskiego poznana jest w stopniu bardzo dobrym, ale ogromne znaczenie ostoi, głównie dla ptaków migrujących i zimujących nakazuje posiadane informacje systematycznie aktualizować.

Inwentaryzacja ptaków niełęgowych, prowadzona na obszarze specjalnej ochrony ptaków (OSO) Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna” (PLB320011) wykazała w sezonie lęgowym 2012 roku, 15 gatunków ptaków lęgowych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej: bąk *Botaurus stellaris*, bocian biały *Ciconia ciconia*, kania ruda *Milvus milvus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, zielonka *Porzana parva*, derkacz *Crex crex*, żuraw *Grus grus*, zimorodek *Alcedo atthis*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, lerka *Lullula arborea*, podróżniczek *Luscinia svecica*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, gąsiorek *Lanius collurio*.

Dodatkowo, w sezonie 2011/2012 stwierdzono 19 gatunków ptaków niełęgowych z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi *Gavia arctica*, czapla biała *Egretta alba*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, bernikla białolica *Branta leucopsis*, bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*, bielaczek *Mergellus albellus*, błotniak zbożowy *Circus cyaneus*, kania czarna *Milvus migrans*, rybołów *Pandion haliaetus*, łęczak *Tringa glareola*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa wielkodzioba *Hydroprogne caspia*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, rybitwa popielata *Sterna paradisea*, rybitwa białoczerna *Sternula albifrons*, rybitwa białowąsa *Chlidonias hybrida*, mewa mała *Hydrocoloeus minutus* (Ławicki i inni 2012a). Liczebność 5 spośród wymienionych gatunków przekroczyła próg kwalifikujący wg kryteriów BirdLife International: gęś zbożowa *Anser fabalis* – 7000 os./wędrowka jesienna (kryteria: A4i, B1i, C3), krakwa *Anas strepera* – 2879 os./wędrowka jesienna i 1100 os./lato (kryteria: A4i, B1i, C3), bielaczek *Mergellus albellus* – 446 os./wędrowka jesienna (kry-

teria: B1i, C2), kormoran zwyczajny *Phalacrocorax carbo sinensis* – 9000 os./lato i 6000 os./wiosna (kryteria: B1i, C3), mewa mała *Hydrocoloeus minutus* – 6396 os./wędrownica wiosenna (kryteria A4i, B1i, C2 (Ławicki i inni 2012).

Mimo, że OSO „Zalew Kamieński i Dziwna”, który znajduje się na obszarze Studium jest obszarem, który został powołany głównie dla ochrony ptaków przelotnych i zimujących podczas inwentaryzacji w okresie lęgowym w 2012 r. stwierdzono tutaj gniazdowanie 15 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, są to: bąk *Botaurus stellaris*, bocian biały *Ciconia ciconia*, kania ruda *Milvus milvus*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, zielonka *Porzana parva*, derkacz *Crex crex*, żuraw *Grus grus*, zimorodek *Alcedo atthis*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, lerka *Lullula arborea*, podróżniczek *Luscinia svecica*, jarzębka *Sylvia nisoria*, i gąsiorek *Lanius collurio*. Dodatkowo w inwentaryzacji ujęto kropiatkę *Porzana porzana*, której w 2012 r. nie stwierdzono na terenie omawianej ostoi, a uwzględniono w obserwacji z roku 2011 r. Na terenie ostoi występuje duża liczba potencjalnych siedlisk tego gatunku i w przypadku zaistnienia odpowiednich warunków hydrologicznych w latach przyszłych kropiatka może gniazdować, co potwierdzają dane z poprzedniego roku. Kropiatkę w 2011 r. stwierdzono tylko w okolicach Zatoki Cichej przy okazji inwentaryzacji sąsiadującego obszaru OSO „Bagna Rozwadowskie” innych potencjalnych siedlisk kropiatki w 2011 r. na terenie OSO „Zalew Kamieński i Dziwna” nie kontrolowano. Żaden z gatunków z zał. I Dyrektywy Ptasiej nie przekroczył progu kwalifikującego BirdLife International.

Jeden gatunek nie będący na liście zał. I Dyr. Ptasiej zdefiniowano jako gatunek kwalifikujący wg kryteriów IBA, jest to: krakwa *Anas strepera* (62 pary w 2012 r. – 3,1 % populacji polskiej, kryterium B2), co nie było wcześniej znane (porównaj Wilk et al. 2010).

W okresie lęgowym w 2012 r. poziom wód gruntowych był na bardzo niskim poziomie, co spowodowało zmniejszenie powierzchni potencjalnych siedlisk lęgowych niektórych gatunków ptaków (np. gęgawa, kropiatka, wąsatka, brzeczka) a w połączeniu z eksploatacją trzcinowisk i wysoką liczebnością dzików rzutowało na liczbę par odbywających lęgi w ostoi.

Zalew Kamieński i Dziwna stanowią ważne miejsce dla migrujących i zimujących ptaków wodno-błotnych. Liczebności poszczególnych gatunków jak i grup gatunków przekroczyły tutaj progi kwalifikujące dla ostoi według kryteriów BirdLife International. Grupą ptaków o najwyższej liczebności są gęsi z rodzajów *Anser* oraz *Branta*. Wysokie liczebności wykazują kaczki pływające z rodzaju *Anas*, które wykorzystują teren ostoi zarówno w okresie pierzenia się w okresie letnim jak i podczas migracji jesiennej i wiosennej. Kolejną grupą są łyski, grążyce, gągoły i perkozy dwuczube. Kormorany wykorzystują ostoję zarówno w okresie lęgowym jak i pozalęgowym, najwyższe liczebności osiągają latem, kiedy młode uzyskują zdolność do lotu. W okresie przelotu jesienno-wiosennego wysokie liczebności wykazują siewkowce *Charadrii* z najliczniejszymi gatunkami czajką i siewką złotą, natomiast podczas migracji wiosennej dominują mewy z najliczniejszym gatunkiem – mewą małą.

Podczas inwentaryzacji ptaków niełęgowych w latach 2011–2012 stwierdzono 63 gatunki ptaków wodno-błotnych, dodatkowo wykazano występowanie kolejnych trzech gatunków ptaków szponiastych związanych z wodami i obszarami podmokłymi: bielik, rybołów i błotniak zbożowy, stwierdzono również sokoła wędrownego. W okresie niełęgowym odnotowano występowanie 14 gatunków ptaków wodno-błotnych z załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Obszar Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna” jest szczególnie ważny dla niełęgowych ptaków wodno-błotnych również w kontekście integralności obszarów okolicznych, a w szczególności OSO „Bagna Rozwadowskie” (PLB320001), „Zalew Szczeciński” (PLB320009), „Puszcza Goleniowska” (PLB320012), „Wybrzeże Trzebiatowskie” (PLB 320010) i „Zatoka Pomorska” (PLB990003). Gatunkami

ważnymi w omawianym kontekście są gęsi, łabędzie i żurawie, które wykorzystują tereny Zalewu Kamieńskiego i rzeki Dziwny oraz Zalewu Szczecińskiego i jeziora Ostrowo w Puszczy Goleniowskiej jako noclegowisko. Ptaki te wykorzystują również okoliczne tereny - fragmenty pól uprawnych m.in. w okolicach miejscowości Laska, Sibin, Sierosław, Zastań, Rzewnowko, Jarszewo, Miłachowo, Rekowo, Żółcino, Gostyń, Sulikowo podczas przelatywania na żerowiska oraz jako żerowiska. Część tych terenów leży w granicach OSO Bagna Rozwarowskie, część natomiast w granicach OSO Zalew Kamieński i Dziwna, Puszcza Goleniowska czy Wybrzeże Trzebiatowskie ale większość leży poza granicami obszarów Natura 2000.

3.3.5. Ssaki

Spośród przedstawicieli gromady ssaków *Mammalia* uwagę zwrócono przede wszystkim na ssaki bezpośrednio związane z obszarem przedmiotowego Studium, a więc środowiskiem wodnym. Ssaki morskie, które mogą tutaj występować, reprezentowane są przez morświna zwyczajnego *Phocoena phocoena*, szarytkę morską *Halichoerus grypus*, nerpę obrączkowaną *Pusa hispida* i fokę pospolitą *Phoca vitulina*. Natomiast wśród lądowych ssaków dwuśrodowiskowe ziemnowodnych, wymienić należy rzęsorka rzeczka *Neomys fodiens*, piżmaka amerykańskiego *Ondatra zibethicus*, karaczownika ziemnowodnego *Arvicola amphibius*, bobra europejskiego *Castor fiber*, wydrę europejską *Lutra lutra* i norkę amerykańską *Neovison vison* (Okarma i in. 2015). Odrębną grupą ssaków, wymagającą rozpatrzenia są nietoperze. Mając na uwadze fakt, że środowiskiem życia ww. ssaków są obszary wodne, które są ze sobą połączone, podano również wybrane dane dotyczące obserwacji na wodach Zatoki Pomorskiej.

W rejonie obszaru Studium morświna zwyczajnego *Phocoena phocoena* obserwowano w otwartych wodach Zatoki Pomorskiej, u pn. wybrzeży Wyspy Wolin, na pn. od ujścia Świny, w obszarze zach. części Wybrzeża Trzebiatowskiego (Scheidat i inni 2008, Pawliczka 2012). W ciągu kilku ostatnich lat odnotowuje się, zwłaszcza latem, wzrost liczby wykrywanych morświnów w Zatoce Pomorskiej (Benke i in. 2014). W 2011 r. stwierdzono obecność 4 morświnów na obszarze przylegającym do Zatoki Pomorskiej od strony zachodniej (Bieniek i in. 2014). Całą populację bałtycką gatunku szacuje się na nie więcej niż 1000 osobników (Bieniek i in. 2014). Inwentaryzacja przyrodnicza wykonana w 2014 r. przez Uniwersytet Szczeciński prowadzona w związku z opracowywaniem Inwentaryzacji przyrodniczej dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028”, nie wykazała na analizowanym obszarze obecności morświna (Bieniek i in. 2014).

W latach 2009-2012 zaobserwowano 41 osobników szarytki morskiej (daw. foka szara) *Halichoerus grypus* na obszarach Natura 2000 na Zalewie Szczecińskim oraz Zatoce Pomorskiej (Bieniek i in. 2014, Guentzel i in. 2015). Dodatkowo, na podstawie rejestracji osobników z nadajnikami lokalizacyjnymi wpuszczonymi ze Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, wykazano ich mobilność wzdłuż polskiej strefy przybrzeżnej Bałtyku – spośród 22 osobników wypuszczanych na wolność na Wybrzeżu Gdańskim i w Słowińskim Parku Narodowym w latach 2009-2012, sygnał 10 osobników zarejestrowano w obrębie wód i w strefie brzegowej obszarów Natura 2000 Zatoki Pomorskiej (Bieniek i in. 2014, Guentzel i in. 2015). Na obszarach wybrzeży województwa zachodniopomorskiego obserwowano w 2014 r. 6 osobników szarytki morskiej (Bieniek i in. 2014). Dokładne lokalizacje obserwacji szarytki morskiej na analizowanym obszarze obejmują pn. wybrzeże Wyspy Uznam, pn. wybrzeże Wyspy Wolin, rejon Wielkiego Zalewu i Jeziora Wicko Wielkie, obszar Zatoki Nowowarpieńskiej i Jeziora Nowowarpieńskiego, okolice miasta Szczecin oraz pn.-zach. część

Wybrzeża Trzebiatowskiego (Pawliczka 2015). Należy również założyć, że z uwagi na połączenia obu akwenów z Zalewem Kamieńskim, gatunek ten odwiedza i wody Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej).

Najrzadszym przedstawicielem płetwonogich na Bałtyku jest foka pospolita *Phoca vitulina*, której populację w regionie bałtyckim szacuje się na poziomie ponad 300 osobników (Bieniek i in. 2014). W ramach monitoringu prowadzonego przez Stację Morską Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu w latach 2008-2012 stwierdzono występowanie tego gatunku trzykrotnie (wszystkie obserwacje dotyczyły żywych osobników) – w 2010 r. w pobliżu ujścia Świny w Świnoujściu, w 2011 r. w pobliżu falochronu na wschód od ujścia Świny oraz w 2012 r. w okolicach Międzyzdrojów (Bieniek i in. 2014). W przeszłości obserwowano fokę pospolitą również w obszarze pn.-zach. części Wybrzeża Trzebiatowskiego (Pawliczka 2013). Foki pospolitej nie stwierdzono na obszarze Studium w toku inwentaryzacji przyrodniczej prowadzonej przez Uniwersytet Szczeciński w 2014 r. (Bieniek i in. 2014). Nerpa obrączkowana (daw. foka obrączkowana) *Pusa hispida* jest gatunkiem arktycznym, reliktowym w Bałtyku (Bieniek i in. 2014). Obserwacje pojedynczych osobników tego gatunku stosunkowo rzadko odnotowuje się wzdłuż całego polskiego wybrzeża, przy czym w rejonie Zatoki Pomorskiej, w latach 2009-2012, nerpę obrączkowaną notowano zaledwie raz na 9 wszystkich udokumentowanych obserwacji w polskiej strefie brzegowej (Bieniek i in. 2014). Obserwacje te dotyczą wybrzeża w rejonie Świnoujścia (Pawliczka 2012). W 2014 r. zaobserwowano 1 osobnika gatunku w strefie przybrzeżnej Bałtyku w województwie zachodniopomorskim (Bieniek i in. 2014). Jednocześnie, wskazuje się na relatywnie częste odwiedzanie obszaru objętego niniejszą prognozą przez szarytkę morską i nerpę obrączkowaną (Bieniek i in. 2014). Jednocześnie, wskazuje się na relatywnie częste odwiedzanie tego obszaru przez szarytkę morską i nerpę obrączkowaną (Bieniek i in. 2014).

Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens* obserwowany był w bezpośrednim sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych pn. i zach. części Wyspy Wolin, na obszarze Wolińskiego Parku Narodowego (Jabłoński i Lachmann 2013, Rychlik 2015). Gatunkiem ściśle związanym ze śródlądowymi biotopami wodnymi jest również obcy i potencjalnie inwazyjny piżmak amerykański *Ondatra zibethicus*. Występowanie gatunku stwierdzono na całym badanym terenie w tym w rejonach ujściowych Dziwny (Okarma 2011, Okarma 2015). Trzecim przedstawicielem drobnej teriofauny ziemnowodnej zasiedlającej analizowany obszar jest karczownik ziemnowodny *Arvicola amphibius*. Obecność tego gatunku najbliższej obszarze Studium stwierdzono w pd. części Wyspy Wolin (Zub 2015).

Obserwacje bobra europejskiego poczynione zostały również na całej Wyspie Wolin, (Jabłoński i Lachmann 2013, Okarma 2015a).

Wydrę europejską *Lutra lutra* odnotowano na całym obszarze Wyspy Wolin, w zachodniej części mezoregionu Wybrzeże Trzebiatowskie, (Jabłoński i Lachmann 2013, Romanowski 2015).

Dość powszechnie na omawianym terenie występuje obca i inwazyjna norka amerykańska *Neovison vison* – jej obecność stwierdza się na obszarze Wyspy Wolin, w zachodniej części Wybrzeża Trzebiatowskiego, (Bartoszewicz i Zalewski 2011, Grabińska 2011, Zalewski i Brzeziński 2014, Zalewski 2015).

W ramach inwentaryzacji chiropterofauny, prowadzonym na obszarze Studium przez Uniwersytet Szczeciński w 2015 r., stwierdzono obecność 3 licznych i pospolitych w skali kraju gatunków nietoperzy, tj. borowca wielkiego *Nyctalus noctula*, karlika malutkiego *Pipistrellus pipistrellus* i karlika większego *Pipistrellus nathusii* (Guentzel i in. 2015). Badany teren jest dla lokalnych populacji nietoperzy obszarem żerowiskowym (Guentzel i in. 2015). Jednocześnie, nie stwierdzono na analizowanym obszarze obecności kolonii nietoperzy, jak również obecności nietoperzy w potencjalnych kryjówkach

naturalnych w strefie przybrzeżnej, czy występowania obiektów istotnych dla zimowania chiroptero-fauny (Guentzel i in. 2015).

Status ochrony gatunkowej dla opisanych gatunków ssaków (oprócz piżmaka i norki amerykańskiej, będących obcymi gatunkami inwazyjnymi) przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Status ochronny opisanych ssaków

Lp.	Gatunek	Status ochrony				
		Prawo krajowe ¹	Dyrektywa Siedliskowa ²	Polska Czerwona Księga Zwierząt ³	IUCN ⁴	Konwencja Berneńska ⁵
1.	Morświn zwyczajny	OŚ	II, IV	CR	LC	II
2.	Szarytka morska (foka szara)	OŚ	II, V	-	LC	III
3.	Nerpa obrączkowana (foka obrączkowana)	OŚ	V	-	LC	III
4.	Foka pospolita	OŚ	II, V	-	LC	III
5.	Rzęsorek rzeczek	OC	-	-	LC	-
6.	Karczownik ziemnowodny	OC	-	-	LC	-
7.	Bóbr europejski	OC	II, IV	-	LC	III
8.	Wydra europejska	OC	II, IV	-	NT	II
9.	Borowiec wielki	OŚ	IV	-	LC	II
10.	Karlik malutki	OŚ	IV	-	LC	III
11.	Karlik większy	OŚ	IV	-	LC	II

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2186) (OŚ – ochrona ścisła, OC – ochrona częściowa); 2Dyrektywa EWG 92/43/EWG z 21 maja 1992, w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory tzw. Dyrektywa Habitatowa (Załącznik II, Załącznik IV i Załącznik V); 3Głowaciński 2001 (CR – skrajnie zagrożone); 4Głowaciński 2002 (LC – najmniejszej troski, EN – zagrożone); 5The IUCN Red List of Threatened Species 2015 (LC – najmniejszej troski, NT – bliskie zagrożenia); 6Konwencja o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Załącznik II i Załącznik III).

Podsumowanie

Cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.). Ww. ustawa określa zasady ochrony przyrody, które w jej rozumieniu polegają na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Celem ochrony przyrody jest utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zachowanie różnorodności biologicznej, zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właści-

wego stanu ochrony, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody, kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Każdy podmiot korzystający ze środowiska jest zobligowany do respektowania zasad i ograniczeń wynikających z przepisów ww. ustawy.

4. Obiekty i akweny chronione w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami ²

Zgodnie z definicją „podwodnego dziedzictwa kulturowego”, zawartą w Konwencji o *ochronie podwodnego dziedzictwa kulturowego* z dnia 2 listopada 2001 r. (Konwencja UNESCO), obejmuje ono swoim zakresem wszelkie ślady ludzkiej egzystencji o kulturowym, historycznym lub archeologicznym charakterze, które pozostawały częściowo lub całkowicie pod wodą, okresowo lub stale, przez co najmniej 100 lat, takie jak m.in. statki, samoloty, inne pojazdy lub ich części, wraz z ładunkiem.

Krajobraz kulturowy jest wynikiem historycznego przekształcania środowiska naturalnego przez ludzi, którzy zamieszkiwali dany teren w ciągu wieków. Z kolei morski krajobraz kulturowy jest ściśle powiązany ze zmianami terenów przybrzeżnych i dna morskiego.

Obiekty i konstrukcje związane z działalnością morską, takie jak przystanie z palami cumowniczymi, nabrzeża i mola, latarnie morskie, magazyny i budynki oraz inne pozostałości znajdujące na lądzie określane są jako „widoczny morski krajobraz kulturowy” (<http://www.2wrecks.eu/czym-jest-morski-krajobraz-kulturowy>).

Obiektami podwodnego dziedzictwa kulturowego są: zatopione osady/krajobrazy oraz wraki statków.

Podwodne dziedzictwo kulturowe w Polsce jest chronione na podstawie międzynarodowych konwencji:

- wzmiankowanej już Konwencji UNESCO z 2 listopada 2001 roku,
- Europejskiej Konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego, sporządzonej w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 roku,

i na mocy dwóch krajowych aktów prawnych:

- ustawy z dnia 18 września 2001 r. Kodeks morski (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 66) oraz
- ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2014 r., poz. 1446, ze zm.).

Zapisy tych aktów prawnych określają warunki prowadzenia prac archeologicznych, penetracji obiektów, kwestię własności przedmiotów wydobytych, tryb postępowania w sytuacji przypadkowego znalezienia obiektu czy kwestię własności podmorskich obiektów. Sposoby ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami obejmują:

- wpis do rejestru zabytków,
- uznanie za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,

² Niniejszy rozdział opracowano na podstawie dostępnych materiałów, w szczególności: Konwencji UNESCO; Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich; strony internetowej <http://www.2wrecks.eu/czym-jest-morski-krajobraz-kulturowy>; Europejskiej Konwencji o ochronie dziedzictwa archeologicznego; danych otrzymanych z Urzędu Morskiego w Szczecinie.

- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Na obszarze morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, zastosowanie wobec ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego mają przepisy Kodeksu morskiego ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zgodnie z Kodeksem morskim kluczowe jest ustalenie właściciela zabytku, a gdy nie da się go ustalić, decydujące znaczenie ma ustawa o ochronie zabytków. Prowadzenie badań i wydobywanie zabytków z wody wymaga zachowania warunków prowadzenia wszelkich badań w morzu oraz standardowych wymogów zastrzeżonych dla takich prac przy obiektach zabytkowych. Ochrona podwodnego dziedzictwa kulturowego, poza wodami terytorialnymi i morskimi wodami wewnętrznymi, jest co prawda przedmiotem Konwencji UNESCO, ale konwencja ta nie została dotąd ratyfikowana przez Polskę.

Według Konwencji UNESCO obiektem historycznym jest wrak pozostający pod wodą co najmniej 100 lat. Ze względu na wartość kulturową, wraki można podzielić w następujący sposób:

- wraki stanowiące znaleziska archeologiczne,
- wraki późniejsze, a wśród nich:
 - te, których właściciela da się ustalić,
 - te, których właściciela nie da się ustalić,
 - wraki militarne.

Ze względu na uwarunkowania prawne kraje nadmorskie gromadzą informacje głównie na temat obiektów dziedzictwa kulturowego w obrębie swoich wód terytorialnych i strefy przyległej, natomiast informacje o obiektach poza wodami terytorialnymi są ograniczone i przypadkowe. Stąd wiedza o wrakach oraz zatopionych krajobrazach i osadach pozostaje fragmentaryczna, ze względu na brak możliwości przebadania całego dna polskich obszarów morskich pod tym kątem. Na potrzeby planów zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich należy przyjąć, iż obiekty mające wartość archeologiczną mogą się znajdować wszędzie na obszarach morskich i duży ich procent nie został jeszcze odnaleziony. Głównym zagrożeniem dla stanowisk podwodnego dziedzictwa kulturowego jest wpływ środowiska morskiego i aktywność gospodarcza człowieka na morzu.

Podstawowe źródło wiedzy o podwodnym dziedzictwie kulturowym polskich wód wewnętrznych jest ewidencja zabytków, prowadzona przez właściwych dyrektorów urzędów morskich. Ewidencja ta ma formę zbioru kart ewidencyjnych. Jej celem jest gromadzenie i przetwarzanie informacji o istniejących i potencjalnych stanowiskach podwodnych w obrębie obszarów morskich. Na podstawie danych otrzymanych z Wydziału Pomiarów Morskich Urzędu Morskiego w Szczecinie stwierdza się, że na obszarze Zalewu Kamieńskiego nie występują obiekty zabytkowe, stanowiące morskie dziedzictwo kulturowe.

Na obszarze opracowania zlokalizowane są trzy wraki statków. Dwa z nich znajdują się w pobliżu Wolina, na wodach cieśniny Dziwna oraz jeden w pobliżu miejscowości Zastań. Nie stanowią one jednak obiektów zabytkowych. Lokalizacja przedmiotowych obiektów została przedstawiona na ryc. 10.

Ryc. 10. Lokalizacja wraków na obszarze opracowania

Źródło: opracowanie własne

5. Istniejące formy ochrony przyrody

5.1. Parki narodowe

Obszar Studium znajduje się poza granicami parków narodowych.

Woliński Park Narodowy znajduje się około 5,5 km na zachód od granic opracowania.

Woliński Park Narodowy utworzono w 1960 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 marca 1960 r. w sprawie utworzenia Wolińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1960 r., Nr 14, poz. 79) w celu ochrony bogactwa flory i fauny oraz unikatowego krajobrazu polskiego wybrzeża. W granicach Parku znalazła się centralna część Wolina. W 1996 r. obszar Parku powiększony został o przybrzeżne wody Bałtyku oraz ekosystemy wodne i wyspowe delty wstecznej Świny (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 r. w sprawie Wolińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 Nr 4, poz. 30, z późn. zm.).

W granicach Parku znajduje się: klifowe wybrzeża Bałtyku, Delta Wsteczna Świny, Mierzeja Przytorską z łąkami z roślinnością solniskową, fragment międzyzdrojskiego lasu, przybrzeżne wody Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego. Na terenie Parku stwierdzono występowanie ponad 220 gatunków ptaków. Siedliska na terenie Parku stanowią istotne ostoje ptaków wodno-błotnych (zwłaszcza tereny

Deltu Wstecznej Świny, Zalewu Szczecińskiego i Zatoki Pomorskiej). Na terenie Parku bytuje także bardzo bogata fauna bezkręgowców (jelonek rogacz, pachnica dębowa), płazów, gadów i ssaków (Woliński Park Narodowy 2015).

Dotychczas nie ustanowiono planu ochrony WPN, w związku z czym corocznie sporządzane są projekty zadań ochronnych. Najnowszy projekt zadań ochronnych ustanowiony został zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 lutego 2017 r. w sprawie zadań ochronnych dla Wolińskiego Parku Narodowego (Dz. U. Min. Środ. z dnia 22 lutego 2017 r. poz. 15,).

Nadrzędne zasady funkcjonowania parku narodowego określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W myśl jej przepisów w art. 15 sformułowano zakazy i odstępowania od nich.

Zakazy: zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody,

Nakazy: nakaz uwzględniania zakazów określonych w art. 15 ustawy o ochronie przyrody,

Dopuszczenia: dopuszcza się działania regulowane przepisami ustawy o ochronie przyrody,

Ograniczenia: ograniczenia formułowane zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.

5.2. Obszary Natura 2000

5.2.1. Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP), Vogelschutzgebiete (VSG)

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP), „Vogelschutzgebiete” (VSG)

Wszystkie Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków (OSOP) w Polsce wyznaczone zostały rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.). Celem ich powołania jest ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymania i zagospodarowanie ich siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, przywracania zniszczonych biotopów oraz tworzenia biotopów.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB320011

Obszar Studium znajduje się w granicach ww. obszaru Natura 2000, który obejmuje Zalew Kamieński i Zalew Wrzosowski, utworzone przez przyujściowy odcinek cieśniny Dziwny, połączone z Bałtykiem wąskim kanałem, leżącą na Zalewie Kamieńskim Wyspę Chrząszczewską, cieśninę Dziwną, aż do jej wypływu z Zalewu Szczecińskiego oraz położone na Wolinie jezioro Koprowo. Występuje tutaj co najmniej 26 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Ważny jest to obszar głównie dla ptaków wodno-błotnych (GDOŚ 2017 r.)

Przedmiotem ochrony tego obszaru (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 12 gatunków ptaków (GDOŚ 2017 r.):

1. płaskonos <i>Anas clypeata</i> ,	7. <i>Larus minutus</i>
2. krakwa <i>Anas strepera</i> ,	8. bielaczek <i>Mergus albellus</i> ,
3. gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ,	9. nurogęś <i>Mergus merganser</i>
4. gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ,	10. kania ruda <i>Milvus milvus</i> ,
5. łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> ,	11. perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> ,
6. bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> ,	12. ohar <i>Tadorna tadorna</i> .

Ograniczenia wynikające z projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 OSOP „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB 320011

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody organ sprawujący nad obszarem Natura 2000 sporządza projekt planu ochrony, który ustanawiany jest w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego ds. środowiska. Organem odpowiedzialnym za sporządzenie planu ochrony dla obszaru OSOP „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB320011 jest dyrektor urzędu morskiego w Szczecinie. Obecnie trwają prace nad ustanowieniem planu ochrony dla tego obszaru. Dostępny jest projekt rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Zalew Kamieński i Dziwna PLB 320011, który jest wynikiem szeregu prac, analiz i uzgodnień.

W związku z tym, że obszar Studium w całości znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Kamieński i Dziwna, poniżej przeanalizowano zakazy i ograniczenia wynikające z ww. projektu rozporządzenia w celu wskazania potencjalnych obszarów ograniczeń na analizowanym obszarze Studium. Należy podkreślić, że do momentu wejścia w życie ww. rozporządzenia wskazane ograniczenia mogą być traktowane wyłącznie jako zalecenia a nie jako obowiązujące przepisy prawa.

W załączniku nr 2 ww. projektu rozporządzenia zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. W poniższej tabeli zestawiono najważniejsze zagrożenia, które w sposób bezpośredni lub pośredni dotyczą obszaru Studium.

Tabela 15. Zidentyfikowane istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna”

Kod zagrożenia	Opis zagrożenia	Gatunki, dla których wskazano to zagrożenie
Istniejące zagrożenia		
C03 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej C03.03 produkcja energii wiatrowej	Farmy wiatrowe lokalizowane w sąsiedztwie zmniejszają atrakcyjność terenów lęgowych i mogą stanowić źródło dodatkowej śmiertelności.	kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L, P, Z), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (P, L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L) gęś zbożowa <i>Anser</i> (P, Z), Bielaczek <i>Mergellus albellus</i> (P, Z), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (P),
D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe D01.05 mosty, wiadukty	Mosty przecinające korytarz ekologiczny w czasie złych warunków atmosferycznych stanowią ważne źródło dodatkowej śmiertelności ptaków	kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L, P, Z), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z), gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z), krakwa <i>Anas strepera</i> (P) bielaczek <i>Mergellus albellus</i> (P, Z), mewa mała <i>Hydrocoloeus minutus</i> (P),
D02 Sieci komunalne i usługowe D02.01 linie elektryczne i telefoniczne	Linie elektryczne przecinające korytarz ekologiczny w czasie złych warunków atmosferycznych stanowią ważne źródło dodatkowej śmiertelności ptaków	kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L, P, Z), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z) gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z), krakwa <i>Anas strepera</i> (P), bielaczek <i>Mergellus albellus</i> (P, Z), mewa mała <i>Hydrocoloeus minutus</i> (P),
E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe		Łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z) Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z),

E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane E01.03 zabudowa rozproszona E01.04 inne typy zabudowy	Tereny zurbanizowane, a zwłaszcza zabudowa rozproszona powoduje zmniejszenie się areału dostępnych siedlisk lęgowych	krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L), łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L) ohar <i>Tadorna tadorna</i> (L)
E02 Tereny przemysłowe i handlowe E02.03 inne tereny przemysłowe lub handlowe	Powiększanie istniejącej zabudowy hydrotechnicznej brzegów zbiorników wodnych i rzek oraz niekontrolowany rozwój zabudowy rozproszonej w okolicy brzegów i żerowisk, spowoduje zmniejszenie powierzchni lub likwidację żerowisk, miejsc odpoczynku czy noclegowisk ptaków przelotnych i zimujących.	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), ohar <i>Tadorna tadorna</i> (L) krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z), Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z)
F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych F02.01.02 połowry siecią	Sieci są źródłem dodatkowej śmiertelności	perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L), kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L, P, Z), bielaczek <i>Mergellus albellus</i> (P, Z),
F03 Polowanie i pozyskiwanie dzikich zwierząt (lądowych) F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo	Kłusownictwo	kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L), Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z), krakwa <i>Anas strepera</i> (P)
F04 Pozyskiwanie / usuwanie roślin lądowych - ogólnie	Koszenie trzciny bez pozwolenia a także z pozwoleniem, ale w okresach, miejscach i w sposób niezgodny z zapisami dokumentu zmniejsza wielkość populacji	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L),
G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze G01.01.01 motorowe sporty wodne G01.01.02 niemotorowe sporty wodne	Żeglarsstwo, windsurfing, sporty motorowodne, quady, motocykle, samochody terenowe itp. uprawiana w okresie lęgowym w miejscach cennych dla ptaków są przyczyną strat w lęgach. W okresie połęgowym płoszenie przebywających w ostoi ptaków	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L), Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), Bielaczek <i>Mergellus albellus</i> (P, Z), Kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (P, Z), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z),
G01.03.01 regularne kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi G01.03.02 rajdowe kierowanie pojazdami zmotoryzowanymi	Żeglarsstwo, windsurfing, sporty motorowodne, quady, motocykle, samochody terenowe itp. uprawiana w okresie lęgowym w miejscach cennych dla ptaków są przyczyną strat w lęgach. W okresie połęgowym płoszenie przebywających w ostoi ptaków	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> (P, Z), Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (P, Z), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), Kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (P, Z),

G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze G01.03 pojazdy zmotoryzowane	Sporty i różnego rodzaju formy czynnego wypoczynku (w szczególności quady, motocykle crossowe, kitesurfing, łódzie motorowe)	Mewa mała <i>Hydrocoloeus minutus</i> (P)
K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) K02.02 nagromadzenie materii organicznej	Zamieranie drzew na wyspie Chełminek spowoduje spadek sukcesu lęgowego i zmniejszenie się kolonii lęgowej. Przy braku alternatywnych miejsc lęgowych, prawdopodobnie liczba par lęgowych w perspektywie wieloletniej zacznie zmniejszać się	kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L),
K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt K03.04 drapieżnictwo K03.05 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi	Drapieżnictwo ze strony dzika, lisa, norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota redukuje liczebność populacji	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), ohar <i>Tadorna tadorna</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (L), czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L),
I01 nierodzące gatunki zaborcze I02 problematyczne gatunki rodzime		łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), ohar <i>Tadorna tadorna</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L),
M01 Zmiana czynników abiotycznych M01.02 susze i zmniejszenie opadów	Naturalne wahania poziomu wód mogą powodować znaczne wahania liczebności populacji	łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L),
L10 inne naturalne katastrofy		łabędź niemy <i>Cygnus olor</i> (L), gęgawa <i>Anser anser</i> (L), krakwa <i>Anas strepera</i> (L), cyranka <i>Anas querquedula</i> (L), perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> (L),
Zagrożenia potencjalne		
H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) H01.01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych z zakła-	Zanieczyszczenia wód np. substancjami ropopochodnymi, fosfogipsem (hałda Z.Ch.Police) mogą w sposób znaczący pogorszyć jakość siedlisk w całej ostoi.	Wszystkie gatunki

dów przemysłowych		
H03 Zanieczyszczenie wód morskich H03.01 wycieki ropy do morza	Rurociągi poprowadzone nad wodą stanowią źródło dodatkowej śmiertelności. Podwodne (tak jak w przypadku nitek planowanych i już zbudowanych) nie stanowią zagrożenia o ile nie dojdzie do rozszczelnienia instalacji	Wszystkie gatunki
K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K02.03 eutrofizacja (naturalna)	Dalsza eutrofizacja wód może spowodować pogorszenie się warunków troficznych w pierwszej kolejności dla gatunków rybożernych i bentofagów	kormoran, perkoz dwuczuby, bielaczek,
D03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Zamiana użytków zielonych oraz gruntów ornych i wiążące się z tym melioracje spowodują zanik terenów podmokłych i otwartych czego efektem jest zanik siedlisk lęgowych oraz żerowisk	łabędź niemy, gęgawa, krakwa, cyranka,
A02 zmiana sposobu uprawy A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu) A05.01 Hodowla zwierząt A06 roczne i wieloletnie uprawy niedrzewne A06.03 produkcja biopaliwa A06.04 zaniechanie produkcji uprawnej B01	Zmiana sposobu upraw lub/i zaniechanie produkcji uprawnej lub zalesianie terenów otwartych spowoduje zubożenie bądź utratę bazy żerowiskowej	łabędź krzykliwy, gęś zbożowa,

zalesianie terenów otwartych C03.02 produkcja energii słonecznej J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk		
F01 Akwakultura morska i słodkowodna	Utrata siedlisk oraz pogorszenie warunków troficznych wynikające z akwakultury	łabędź krzykliwy, gęś zbożowa, kormoran, perkoz dwuczuby, bielaczek, ohar

Legenda: L – populacja lęgowa, P – ptaki przelotne, Z – ptaki zimujące.

W związku ze zidentyfikowaniem zagrożeń projekt planu ochrony zakłada działania ochronne, ograniczające wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Zalew Kamieński i Dziwna. Poniżej przedstawiono najważniejsze ograniczenia, które dotyczą bezpośrednio obszaru Studium i za które organem odpowiedzialnym jest Urząd Morski w Szczecinie.

Tabela 16. Ograniczenia w granicach obszaru Studium wynikające z projektu planu ochrony obszaru Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna”

Rodzaj ograniczenia	Obszar																		
Ograniczenie w okresie od 1 października do 15 maja (za wyjątkiem wyznaczonego toru wodnego oraz podejścia do Dziwnówka) uprawiania wszystkich odmian surfingu oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi z silnikiem o mocy przekraczającej 10kW. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Wody Zalewu Kamieńskiego między Dziwnowem, Wrzosowem i Żółcinem o powierzchni 3,20 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: <table> <tr> <td>y</td><td>x</td></tr> <tr> <td>223576,02</td><td>693215,13</td></tr> <tr> <td>225249,60</td><td>692034,24</td></tr> <tr> <td>225143,29</td><td>691272,78</td></tr> <tr> <td>223630,50</td><td>691272,78</td></tr> <tr> <td>222699,16</td><td>689981,61</td></tr> <tr> <td>222300,77</td><td>690401,55</td></tr> <tr> <td>223138,37</td><td>691145,78</td></tr> <tr> <td>223090,32</td><td>692704,88</td></tr> </table>	y	x	223576,02	693215,13	225249,60	692034,24	225143,29	691272,78	223630,50	691272,78	222699,16	689981,61	222300,77	690401,55	223138,37	691145,78	223090,32	692704,88
y	x																		
223576,02	693215,13																		
225249,60	692034,24																		
225143,29	691272,78																		
223630,50	691272,78																		
222699,16	689981,61																		
222300,77	690401,55																		
223138,37	691145,78																		
223090,32	692704,88																		
Ograniczenie w okresie całego roku uprawiania wszystkich odmian surfingu oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowym Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar płytkich wód i porośniętych szuwarem zatoczek przylegający do brzegu pomiędzy Żółcinem a Wrzosowem o powierzchni 0,77 km ² . Koordynaty granic obszaru wodnego: <table> <tr> <td>x</td><td>y</td></tr> <tr> <td>222956,91</td><td>689981,61</td></tr> <tr> <td>222699,16</td><td>689981,61</td></tr> <tr> <td>223630,50</td><td>691272,78</td></tr> <tr> <td>225143,29</td><td>691272,78</td></tr> </table>	x	y	222956,91	689981,61	222699,16	689981,61	223630,50	691272,78	225143,29	691272,78								
x	y																		
222956,91	689981,61																		
222699,16	689981,61																		
223630,50	691272,78																		
225143,29	691272,78																		
Ograniczenie w okresie od 1 października do 30 kwietnia (za wyjątkiem wyznaczonych torów wodnych oraz podejść do Międzywodzia, Zastania i Sierosławia) uprawiania wszystkich odmian surfingu oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi z silnikiem o mocy przekraczającej 10kW. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb	Wody Zalewu Kamieńskiego na północ od zachodniej części Wyspy Chrzęszczewskiej, na południe od Międzywodzia, na zachód od Buniewic i na wschód od miejscowości Zastań i Sierosław - akwen pomiędzy Międzywodziem, Buniewicami, Sierosławem i Zastaniem o powierzchni 7,54 km ² . Koordynaty granic obszaru wodnego: <table> <tr> <td>x</td><td>y</td></tr> </table>	x	y																
x	y																		

państwowych i ratunkowych.	220764,72 690853,56 220185,54 687905,10 218132,13 684873,88 217170,62 684873,88
Ograniczenie w okresie całego roku uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar naprzeciwko miejscowości Kamień Pomorski – zatoczki przylegające do Wyspy Chrzęszczewskiej o powierzchni 0,26 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 221419,93 687273,98 221542,37 687471,24 221930,52 687171,73 221975,64 686961,13 221862,81 685972,05
Ograniczenie w okresie całego roku uprawiania wszystkich odmian surfingów, pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi w okresie od 1 marca do 31 lipca (z wyjątkiem podejścia do Chrzęszczowa). Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar w okolicach miejscowości Chrzęszczewo, przylegający do południowej części wyspy Chrzęszczewskiej o powierzchni 0,65 km ² . Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 221838,22 684732,45 221242,87 684523,06 218991,81 684369,67 221941,80 685227,40
Ograniczenie w okresie całego roku uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb cywilnych i ratunkowych	Obszar Zatoki Cichej wewnętrznej, w okolicach miejscowości Skarchowo o powierzchni 0,94 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 220936,71 682806,39 221759,37 682746,21
Ograniczenie w okresie od 1 sierpnia do 30 kwietnia uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi z silnikiem o mocy przekraczającej 10kW. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar Zatoki Cichej zewnętrznej pomiędzy Gardzką Kępą, Miłachowem i Połchowem o powierzchni 1,47 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 219249,06 683858,47 222001,95 683730,60 221759,37 682746,21 220936,71 682806,39
Ograniczenie w okresie od 1 października do 30 kwietnia (za wyjątkiem wyznaczonych torów wodnych oraz podejść do Międzywodzia, Zastania i Sierosławia) uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi z silnikiem o mocy przekraczającej 10kW. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar pomiędzy miejscowościami Łuskowo, Korzęcin, Kukułowo o powierzchni 2,47 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 217520,49 683560,86 218486,07 682720,01 216558,38 681067,54 215855,83 681513,87
Ograniczenie w okresie od 1 października do 30 kwietnia (za wyjątkiem wyznaczonych torów wodnych oraz podejść do Międzywodzia, Zastania i Sierosławia) uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi	Obszar pomiędzy miejscowościami Sabin, Unin, Laska o powierzchni 3,76 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: x y 215188,35 680135,26

z silnikiem o mocy przekraczającej 10kW. Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	215188,35 679438,29 213402,40 676943,17 212853,34 677371,14										
Ograniczenie w okresie całego roku uprawiania wszystkich odmian surfingów oraz pływania skuterami wodnymi i łodziami motorowymi Nie dotyczy jednostek rybackich oraz służb państwowych i ratunkowych.	Obszar wzdłuż zachodniego brzegu Dziwny pomiędzy miejscowościami Wolin i Darzowice o powierzchni 1,50 km ² Koordynaty granic obszaru wodnego: <table> <tr> <th>x</th><th>y</th></tr> <tr> <td>212853,34</td><td>677371,14</td></tr> <tr> <td>213402,40</td><td>676943,17</td></tr> <tr> <td>212560,22</td><td>673946,38</td></tr> <tr> <td>212163,34</td><td>673946,38</td></tr> </table>	x	y	212853,34	677371,14	213402,40	676943,17	212560,22	673946,38	212163,34	673946,38
x	y										
212853,34	677371,14										
213402,40	676943,17										
212560,22	673946,38										
212163,34	673946,38										

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody projekt planu ochrony określa warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000.

W odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego obowiązują poniższe wytyczne, w tym w szczególności dotyczących terenów lokalizacji zabudowy możliwej bez szkody dla obszaru Natura 2000, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, a także obszarów, które powinny być zalesione oraz obszarów wyłączonych z zalesiania:

1. W celu utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony konieczna jest weryfikacja granic obszarów Natura 2000 w taki sposób aby uniemożliwić powstawanie barier między nimi (np. napowietrzne linie energetyczne, farmy wiatrowe, itp.). W szczególności dotyczy to obszaru Natura 2000 Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński i Dziwna oraz Bagna Rozwarowskie, Wybrzeże Trzebiatowskie i Wolin i Uznam.
2. Linie energetyczne przecinające cieśninę Dziwny powinny być usytuowane na dnie cieśniny, na Wyspie Chrzęszczewskiej konieczne jest poprowadzenie linii energetycznej pod powierzchnią ziemi, wskazane jest również poprowadzenie pod ziemią planowanej linii energetycznej biegnącej od Kolonii Laska do Kamienia Pomorskiego i Wyspy Chrzęszczewskiej.
3. Nitka gazociągu pod Wolinem powinna być pociągnięta pod wodą podobnie jak ewentualne przyszłe nitki gazociągu przecinające Dziwnę (minimalizacja śmiertelności ptaków).
4. Odstąpienie od lokalizacji nowych masztów telefonii komórkowych, radiowych i telewizyjnych na obszarze całej ostoi.
5. Lokalizowanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej w obszarach wymienionych w załączniku 5 powinno być konsultowane z ornitologiem.

W odniesieniu do zagospodarowania obszarów morskich kształtują się one w następujący sposób:

1. Wszelkie inwestycje (itp. hodowle małży i skorupiaków, mariny, itp.) mogące wpływać na stan przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko.
2. Niedopuszczalne jest przekształcanie linii brzegowej cieśniny Dziwny szczególnie na istniejących jeszcze naturalnych jej odcinkach w granicach miasta Dziwnów.
3. Należy wykluczyć możliwość przekształcania wszystkich wysp w ostoi (za wyjątkiem wyspy Chrzęszczewskiej) oraz zabronić wstępu na wyspy i refulaty w okresie od lutego do września (z wyjątkiem odpowiednich właściwych służb).
4. Egzekwowanie ograniczeń w uprawianiu sportów wodnych określonych w załączniku 5 (tabela nr 16).

W odniesieniu do gospodarowania wodami:

1. Niedopuszczenie do regulacji istniejących cieków wodnych oraz wykonywania nowych melioracji odwadniających.
2. Zaniechanie konserwacji rowów melioracyjnych w miejscach, gdzie odwadnianie gruntów nie jest bezwzględnie konieczne.
3. Dopuszczenie prac utrzymaniowych jedynie na obszarach zurbanizowanych, gdy brak jest nietechnicznych sposobów zapewnienia bezpieczeństwa oraz prawa powszechnego korzystania. Poza tymi obszarami utrzymanie winno być realizowane bez ingerencji w cieki poprzez zabezpieczanie granicy swobodnej migracji koryt cieków, zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Jedyną akceptowalną grupą prac ingerujących są działania renaturyzacyjne polegające na przywracaniu naturalnej zmienności morfologicznej cieków, w tym szczególnie udrażnianie sztucznych barier, podnoszenie zdolności do samooczyszczania, odtwarzanie obszarów żwirowodennych, rozplatanie koryt z zapewnieniem trwałości ich wykonania.
4. Prowadzenie działań ograniczających zanieczyszczenie wód płynących w Dziwnie i jej dopływach.

W odniesieniu do gospodarki rybackiej:

Wykluczenie stawiania sieci na tworzących się w czasie długotrwałych mrozów oparzeliskach na terenie całej ostoi.

W odniesieniu do śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w których powinna być zachowana lub odtworzona możliwość wędrówki ryb i innych organizmów wodnych:

Prowadzenie działań ograniczających zanieczyszczenie wód w całej ostoi w celu zachowania bazy pokarmowej ptaków rybożernych.

Projekt planu ochrony formułuje również wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Dziwnów, Kamień Pomorski, Wolin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Dziwnów, Kamień Pomorski, Wolin, planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W granicach obszaru Studium dla poszczególnych dokumentów najważniejsze będą poniższe wskazania:

1. W dokumencie należy umieścić informacje o obszarze Natura 2000 (o przebiegu granic oraz o przedmiotach ochrony i ich siedliskach) oraz wprowadzić następujący zapis: żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą charakteryzować się znaczącym negatywnym oddziaływaniem na obszar Natura 2000. Rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące: a) pogorszyć stan siedlisk gatunków zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.
2. Niedopuszczenie do przekształcania linii brzegowej cieśniny Dziwny szczególnie na istniejących jeszcze naturalnych jej odcinkach w granicach miasta Dziwnów.

3. Zapobieganie „przestrzennej ekspansji osiedli ludzkich” przez ograniczenie możliwości wznoszenia nowej zabudowy do określonych w studium obszarów zwartych układów osiedleń-
czych. Niedopuszczalne jest zwiększanie powierzchni strefy mieszkaniowo-usługowej, dzia-
łalności gospodarczej, turystyczno-rekreacyjnej we wschodniej części Wyspy Chrząszczew-
skiej oraz na zachód od drogi Wolin-Kamień Pomorski na odcinku od Sibina do Połchowa.

Projekt planu ochrony określa ponadto sposoby monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków oraz Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Zatoka Pomorska” PLB990003

Zatoka Pomorska znajduje się około 1,5 na północ od granic Studium. Jest to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego (od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska. Centralną część Zat. Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane ławicą Odrzańską. Występują co najmniej 3 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W okresie wędrówek i w okresie zimy występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków: perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszy, perkoz rogaty, bielaczek, lodówka, markaczka, nurnik, tracz długodzioby i uhla. [...] Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20000 osobników – zimą powyżej 100 000 osob-
ników (GDOŚ 2017).

Przedmiotem ochrony tego obszaru (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 11 gatunków ptaków (GDOŚ 2017r.):

1. alka zwyczajna <i>Alca torda</i> ,	7. markaczka <i>Melanitta nigra</i> ,
2. nurnik zwyczajny <i>Cephus grylle</i> ,	8. szlachar <i>Mergus serrator</i> ,
3. lodówka <i>Clangula hyemalis</i> ,	9. perkoz rogaty <i>Podiceps auritus</i> ,
4. nur czarnoszyi <i>Gavia arctica</i> ,	10. perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> ,
5. nur rdzawoszyi <i>Gavia stellata</i> ,	11. perkoz rdzawoszyi <i>Podiceps grisegena</i> .
6. uhla <i>Melanitta fusca</i> ,	

Dla przedmiotowego obszaru trwają prace nad projektem planu ochrony, który będzie usta-
nowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Delta Świny” PLB320002

Obszar „Delta Świny” znajduje się około 4 km na pn-wsch od granic obszaru Studium, obej-
muje wsteczną deltę Świny, na terenie której dominują słonawy i szuwały, wysoczyzną część wy-
spy Wolin, którą pokrywają głównie lasy, oraz przybrzeżną strefę Zatoki Pomorskiej (GDOŚ 2014a).

Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej PL001. Występuje w niej, co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 27 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje ponad 160 gatunków, a liczba stwierdzonych przekracza 240. Jest to ważna ostoja wodniczki – gniazduje tutaj 1-3% populacji krajowej. W okresie lęgowym gnieździ się tutaj ponad 1% populacji krajowej bielika i krakwy. Nieregularnie podejmują tutaj lęgi batalion i bie-
gus zmienny. Lęgi wyprowadza tutaj również derkacz. Poza okresem lęgowym na obszarze występują
znaczące koncentracje zimujących nurogęsi, gęgaw, bielaczka (GDOŚ 2014a).

Przedmiot ochrony tego obszaru (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) stanowią 22 gatunki ptaków (GDOŚ 2017 r.):

1. wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i> ,	4. cyranka <i>Anas querquedula</i> ,
2. płaskonos <i>Anas clypeata</i> ,	5. krakwa <i>Anas strepera</i> ,
3. cyraneczka <i>Anas crecca</i> ,	6. gęś gęgawa <i>Anser anser</i> ,

7. gęś zbożowa *Anser fabalis*,
8. biegus zmienny *Calidris alpina schinzii*,
9. bielik *Haliaeetus albicilla*,
10. mewa mała *Hydrocoloeus minutus*,
11. brzęczka *Locustella luscinioides*,
12. bielaczek *Mergus albellus*,
13. nurogęś *Mergus merganser*,
14. szlachar *Mergus serrator*,

15. karnia ruda *Milvus milvus*,
16. kulik wielki *Numenius arquata*,
17. wąsatka *Panurus biarmicus*,
18. kormoran czarny *Phalacrocorax carbo*,
19. kormoran *Phalacrocorax carbo sinensis*,
20. perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*,
21. ohar *Tadorna tadorna*,
22. krwawodziób *Tringa totanus*.

Dla ww. obszaru nie ustanowiony został dotychczas plan ochrony.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Wybrzeże Trzebiatowskie” PLB320010

OSOP „Wybrzeże Trzebiatowskie” znajduje się około 1 km na wschód od granic obszaru Studium. OSOP „Wybrzeża Trzebiatowskiego” rozciąga się wzdłuż wybrzeża Bałtyku od miejscowości Kamień Pomorski do Grzybowa koło Kołobrzegu (GDOŚ 2017 r.). Dominują tu siedliska na podłożu piasków akumulacji morskiej, na których potencjalnym zbiorowiskiem jest nadmorski bór bażynowy. Zespół ten jest najbardziej rozprzestrzenionym typem roślinności leśnej w strefie wydm nadmorskich w tym obszarze. [...] W ostoi dominują obszary rolnicze. Ich trzon stanowią siedliska łąkowe, na których po kilkunastoletniej przerwie przywracane jest gospodarowanie (głównie wykaszanie). W zachodniej części ostoi teren jest często zalewany przez wody rzeki Świniec i Niemica. Znaczną powierzchnię terenów zalewanych porasta trzcina i wikliny nadrzeczne. Lasy i zadrzewienia pokrywają tylko ok. 13 % powierzchni ostoi. [...] Obecność wilgotnych łąk w dolinach rzecznych, torfowisk, jezior, a także rozproszonych zadrzewień i lasów, tworzących zróżnicowany, mozaikowy krajobraz, sprzyja występowaniu bogactwa ornitofauny (GDOŚ 2017 r.).

W ostoi odnotowano 205 gatunków ptaków, z czego 144 lęgowe. Stwierdzono 49 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 27 to ptaki lęgowe na tym obszarze. Notowano tu 24 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, spośród których sześć regularnie gniazduje na terenie ostoi (GDOŚ 2017 r.).

Plan zadań ochronnych OSOP „Wybrzeże Trzebiatowskie” ustanowiony został Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Wybrzeże Trzebiatowskie” (PLB320010) (Dz. U. Woj. Zachodniopom. z 2014 r. poz. 1926).

Przedmiotem ochrony i działań ochronnych OSO „Wybrzeże Trzebiatowskie” jest 19 gatunków ptaków (GDOŚ 2017 r. Dz. U. Woj. Zachodniopom. z 2014 r. poz. 1926):

1. kania ruda <i>Milvus milvus</i> ,	11. gąsiorek <i>Lanius collurio</i> ,
2. błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> ,	12. gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ,
3. derkacz <i>Crex crex</i> ,	13. gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ,
4. żuraw <i>Grus grus</i> ,	14. gęgawa <i>Anser anser</i> ,
5. kulik wielki <i>Numenius arquata</i> ,	15. ohar <i>Tadorna tadorna</i> ,
6. rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> ,	16. krakwa <i>Anas strepera</i> ,
7. sowa błotna <i>Asio flammeus</i> ,	17. śmieszka <i>Larus ridibundus</i> ,
8. zimorodek <i>Alcedo atthis</i> ,	18. słowik szary <i>Luscinia luscinia</i> ,
9. podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> ,	19. dziwonka <i>Carpodacus erythrinus</i> .
10. jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> ,	

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Bagna Rozwarowskie” PLB320001

OSOP „Bagna Rozwarowskie” znajduje się przy południowej granicy obszaru Studium. W obszarze znajdują się fragmenty bagiennych dolin Wołczenicy i Grzybnicy wraz z otaczającymi je płaskimi wyniesieniami wałów morenowych. Cały teren jest częścią bagiennej delty Odry. Dominującymi powierzchniami siedliskami przyrodniczymi tego terenu są łąki wilgotne i świeże. Duży udział stanowią też pola uprawne oraz siedliska leśne. Najistotniejszym siedliskiem są jednak torfowiska, mokradła i wody, które stanowią kluczowe elementy dla zachowania celów ochrony obszaru (GDOŚ 2017 r.).

OSOP „Bagna Rozwarowskie” są ostoją ptaków o znaczeniu międzynarodowym. Występuje tu co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywy Ptasiej), z czego co najmniej 25 gatunków zaliczanych jest do lęgowych lub prawdopodobnie lęgowych a 10 do przelotnych. Występuje tu również 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W ostoi Bagna Rozwarowskie występuje znacznie ponad 15 % izolowanej, pomorskiej populacji wodniczki, wykazującej silny regres liczebności. Jest to główna ostoja pomorskiej populacji. Obszar Natura 2000 Bagna Rozwarowskie jest też szczególnie ważny dla niełgowych ptaków wodno-błotnych w kontekście integralności obszarów okolicznych, a w szczególności OSO „Zalew Kamieński i Dziwna” PLB320011 oraz „Zalew Szczeciński” PLB320009 i „Puszcza Goleniowska” PLB320012. Gatunkami ważnymi w omawianym kontekście są przede wszystkim gęsi, łabędzie i żurawie, które wykorzystują tereny Zalewu Kamieńskiego i cieśniny Dziwny oraz Zalewu Szczecińskiego i jeziora Ostrowo w Puszczy Goleniowskiej jako noclegowisko. Ptaki te wykorzystują tereny Bagien Rozwarowskich oraz obszary przylegające do ostoi – pola uprawne w okolicach miejscowości Reclaw, Laska, Sibin podczas dolotu na żerowiska oraz jako żerowiska. Część tych terenów leży w granicach OSO „Bagna Rozwarowskie”, część natomiast w granicach OSO „Zalew Kamieński i Dziwna”, ale największa ich część znajduje się poza granicami obszarów Natura 2000. Ponadto na obszarze Bagien Rozwarowskich zlokalizowane jest noclegowisko żurawi (w roku 2011 do 140 os.), a w latach 90-tych XX w. teren ostoi był wykorzystywany, jako noclegowisko gęsi (GDOŚ 2015a).

System dolin rzecznych, przecinający obszar Bagien Rozwarowskich wraz z rozległymi torfowiskami i starodrzewami, zasiedlonymi przez hydrolubne gatunki flory i fauny, stanowi sieć ważnych korytarzy ekologicznych o zasięgu lokalnym i regionalnym, a poprzez położenie w zasięgu delty Odry – przede wszystkim – ponad regionalnym, krajowym i europejskim. W koncepcji Krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA, będącej wielkoprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu, obszar Bagien Rozwarowskich wyróżniony jest jako międzynarodowy obszar węzłowy (GDOŚ 2015a).

Plan zadań ochronnych OSOP „Bagna Rozwarowskie” ustanowiony został Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Bagna Rozwarowskie” (PLB320001) (Dz. U. Woj. Zachodniopom. z 2015 r. poz. 444).

Zgodnie z ww. planem zadań ochronnych przedmiotem ochrony i działań ochronnych tego obszaru są 23 gatunki ptaków:

1. wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i> ,	5. krakwa <i>Anas strepera</i> ,
2. zimorodek zwyczajny <i>Alcedo atthis</i> ,	6. gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ,
3. cyraneczka <i>Anas crecca</i> ,	7. gęś gęgawa <i>Anser anser</i> ,
4. cyranka <i>Anas querquedula</i> ,	8. gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ,

9. bąk *Botaurus stellaris*,
10. bernikla białolica *Branta leucopsis*,
11. bocian biały *Ciconia ciconia*,
12. błotniak stawowy *Circus aeruginosus*,
13. błotniak łąkowy *Circus pygargus*,
14. łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*,
15. kszysk *Gallinago gallinago*,
16. dubelt *Gallinago media*,

17. żuraw *Grus grus*,
18. bielik *Haliaeetus albicilla*,
19. brzęczka *Locustella luscinioides*,
20. podróżniczek *Luscinia svecica*,
21. wąsatka *Panurus biarmicus*,
22. zielonka *Porzana parva*,
23. kropiatka *Porzana porzana*.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Zalew Szczeciński” PLB320009

OSOP „Zalew Szczeciński” graniczy z obszarem Studium od południa, położony jest na polskich obszarach morskich stanowiących wody wewnętrzne (zgodnie z art. 2 i 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i Administracji morskiej) oraz na terenie gmin: Goleniów, Stepnica, Międzyzdroje, Wolin, Nowe Warpno, Police i miasto Świnoujście. Obszar obejmuje polską część Zalewu Szczecińskiego. Od północy zamykają go wyspy Uznam i Wolin. Zajmuje on powierzchnię 47 194,6 ha. Akwen wodny to zatoka Morza Bałtyckiego, oddzielona od niego wyspami Wolin i Uznam, do niego uchodzą rzeki Odra, Wkra i Piana. Na południe ostoja przeciąga się na Roztokę Odrzańską i ujście Odry Zachodniej do wysokości Polic, obejmuje tam wyspy: Karw Wielki, Długi Ostrów i Radzin. Współrzędne geograficzne: 53°45'N, 14°29'E. Zbiornik jest płytki (średnia głębokość 2-3m) i bardzo żyzny, o niezwykle wysokim zagęszczeniu organizmów bentosowych i bogatym rybostanie. Obszar ten stanowi własność Skarbu Państwa.

Dla ww. obszaru w październiku 2002 r. opracowany został Standardowy Formularz Danych (SDF), który aktualizowany został w lutym 2017 r. W SDF określone zostały m.in. przedmioty ochrony oraz najważniejsze zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar. Przedmiotami ochrony (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 31 gatunków ptaków objętych art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG.

1. trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*
2. płaskonos *Anas clypeata*,
3. cyranka *Anas querquedula*,
4. krakwa *Anas strepera*,
5. gęś gęgawa *Anser anser*,
6. gęś zbożowa *Anser fabalis*,
7. głowienka *Aythya ferina*,
8. czernica *Aythya fuligula*,
9. ogorzałka *Aythya marila*,
10. gągoł *Bucephala clangula*,
11. sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula*,
12. rybitwa czarna *Chlidonias niger*,
13. derkacz *Crex crex*,
14. łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*,
15. łyska zwyczajna *Fulica atra*,
31. czajka *Vanellus vanellus*.

16. bielik *Haliaeetus albicilla*,
17. mewa srebrzysta *Larus argentatus*,
18. mewa mała *Larus minutus*,
19. brzęczka *Locustella luscinioides*,
20. podróżniczek *Luscinia svecica*,
21. bielaczek *Mergus albellus*,
22. nurogęś *Mergus merganser*,
23. kania czarna *Milvus migrans*,
24. kania ruda *Milvus milvus*,
25. wąsatka *Panurus biarmicus*,
26. kormoran *Phalacrocorax carbo sinensis*,
27. siewka złota *Pluvialis apricaria*,
28. perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*,
29. kropiatka *Porzana porzana*,
30. ohar *Tadorna tadorna*,

Dla przedmiotowego obszaru trwają prace nad projektem planu ochrony, który będzie ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska.

5.2.2. Specjalnej Obszary Ochrony Siedlisk (SOOS), FFH-Gebiete (FFH-G)

Specjalne obszary ochrony siedlisk uznane zostały za obszary mający znaczenie dla Wspólnoty na podstawie decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/2334 z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dziesiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2016) 8191) (Dz. Urzędowy Unii Europejskiej z 2016 r. L 353). Wyznaczone zostały w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” (PLH320018)

SOOS „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” obejmuje dolny odcinek Odry, Zalew Szczeciński, Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński. Najbardziej naturalne elementy tego obszaru to Zalew Kamieński i Dziwna. Charakterystycznymi zjawiskami są delty wsteczne, tworzące się przy wylotach ramion ujściowych Zalewu Szczecińskiego do Świny, Dziwny i Piany, oraz tzw. „cofki”, powstające w wyniku działania wiatrów północnych i napływu wód morskich do zalewu. Okresowy napływ wody morskiej zmienia parametry środowiska, czego odzwierciedleniem jest rozwój gatunków słonolubnych.

Ponad 80 % obszaru pokrywa laguna, priorytetowy rodzaj siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Zalew Szczeciński ma kluczowe znaczenie dla ichtiofauny regionu, a także Polski. Wstępują tu zarówno gatunki ryb i minogów chronionych, jak i innych, cennych z punktu widzenia biologii, czy gospodarki człowieka. Akwen ten położony jest na styku dwu różnorodnych środowisk; słodko i słonowodnego – estuarium. Efektem tego, jest występowanie gatunków ryb charakterystycznych dla obu tych środowisk. Leży on na szlaku wędrówek tarłowych między innymi takich gatunków jak: certa, aloza, łosoś, troć wędrowna, czy węgorz. Jest miejscem tarła wielu gatunków ryb (parposz, różanka). Łącznie zidentyfikowano tu 16 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wody Zalewu odznaczają się dużym zagęszczeniem organizmów dennych; zwłaszcza ochotkowatych Chironomidae, skąposzczetów Oligochaeta, i mięczaków (GDOŚ 2015c).

Przedmiotem ochrony SOOS „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 18 siedlisk przyrodniczych i 5 gatunków ryb (GDOŚ 2017 r.):

- siedliska przyrodnicze:

1. 1130 estuaria,
2. 1150 laguny przybrzeżne,
3. 1230 klify na wybrzeżu Bałtyku,
4. 1310 śródlądowe błotniste solniska z solirodkiem (*Solicornion ramosissimae*),
5. 1330 solniska nadmorskie (*Glauco-Puccinellietalia Maritimae*, część – zbiorowiska nadmorskie),
6. 1340 śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwary (*Glauco-Puccinietalia*, część – zbiorowiska śródlądowe),
7. 2180 lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,
8. 2330 zbiorowiska murawowe na wydmach, *Malcolmietalia*,

9. 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
10. 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodion rubri* p.p. i *Bidention* p.p.,
11. 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
12. 6430 ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*),
13. 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
14. 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),
15. 9160 grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*),
16. 9190 kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
17. 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
18. 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe;
 - zwierzęta:
 1. parposz *Alosa fallax*,
 2. boleń *Aspius aspius*,
 3. minóg rzeczny *Lampetra fluviatilis*,
 4. ciosa *Pelecus cultratus*,
 5. minóg morski *Pteromyzon marinus*.

Dla ww. obszaru dotychczas nie ustanowiono planu ochrony, Dla przedmiotowego obszaru trwają prace nad projektem planu ochrony, który będzie ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Ograniczenia wynikające z projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 SOOS „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH 320018

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody organ sprawujący nad obszarem Natura 2000 sporządza projekt planu ochrony, który ustanawiany jest w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego ds. środowiska. Organem odpowiedzialnym za sporządzenie planu ochrony dla obszaru SOOS „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH 320018 jest dyrektor urzędu morskiego w Szczecinie. Obecnie trwają prace nad ustanowieniem planu ochrony dla tego obszaru. Dostępny jest projekt rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” PLH 320018, który jest wynikiem szeregu prac, analiz i uzgodnień.

W związku z tym, że obszar Studium w całości znajduje się w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński, poniżej przeanalizowano zakazy i ograniczenia wynikające z ww. projektu rozporządzenia w celu wskazania potencjalnych obszarów ograniczeń na analizowanym obszarze Studium. Należy jednak podkreślić, że do momentu wejścia w życie ww. rozporządzenia wskazane ograniczenia mogą być traktowane wyłącznie jako zalecenia a nie jako obowiązujące przepisy prawa.

W załączniku nr 2 ww. projektu rozporządzenia zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. W poniższej tabeli zestawiono najważniejsze zagrożenia, mające bezpośredni i pośredni wpływ na obszar Studium.

Tabela 17. Zidentyfikowane istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” mające wpływ bezpośredni i pośredni na obszar Studium

Kod zagrożenia	Opis zagrożenia	Gatunki/siedliska, dla których wskaza- no to zagrożenie
Istniejące zagrożenia		
D03 szlaki żeglugowe, porty, konstrukcje morskie	Nadmierny ruch turystyczny powodujący zwiększenie użytkowania siedliska przez jednostki pływające (wzrost zanieczyszczenia powietrza i wody, wzrost hałasu).	Estuaria Laguny przybrzeżne
F02 Rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych	Nadmierna eksploatacja ryb w okresie tarłowym powoduje wzrost liczby przypadkowych odłowów tarlaków co kreuje obniżenie prawdopodobieństwa odtworzenia się silnej populacji. Nadmierna eksploatacja powoduje brak możliwości odtworzenia się silnej populacji	aloza <i>Alosa alosa</i> Ciosa <i>Pelectus cultratus</i> Boleń <i>Aspius aspius</i>
F02.01.02 połowy siecią F03.02.05 przypadkowe schwy- tanie	Połowy siecią Przypadkowe schwytywanie	Foka szara lub Szarytka morska <i>Halichoerus grypus</i>
G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze	Turystyka motorowodna jest związana z ryzykiem zanieczyszczeń ropopochodnymi oraz emisją hałasu. Zwłaszcza ten ostatni czynnik może stanowić poważne zagrożenie barierowe dla wrażliwych na bodźce słuchowe gatunków ryb z rodzaju <i>Alosa</i>	aloza <i>Alosa alosa</i>
G01.01.01 motorowe sporty wodne	Motorowe sporty wodne	aloza <i>Alosa alosa</i> Foka szara <i>Halichoerus grypus</i>
G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na po- jazdach niezmotory- zowanych	Turystyka poza wyznaczonymi szlakami oraz poruszanie się pojazdami zmotoryzowanymi (pomimo istniejących zakazów) niszczy strefę brzegową akwenu, przyczynia się do jej fragmentacji i zaśmiecenia	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
G02 Infrastruktura sporto- wa i rekreacyjna	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	Foka szara <i>Halichoerus grypus</i>
H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądo- wych, morskich i sło- nawych)	Nawożenie i stosowanie pestycydów w najbliższej okolicy zbiornika może spowodować pogorszenie się warunków siedliskowych	Różanka <i>Rhodeus sericeus</i> Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> Koza <i>Cobitis teania</i> Boleń <i>Aspius aspius</i> Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> Estuaria, Laguny przybrzeżne
H01.05		Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> Różanka <i>Rhodeus sericeus</i> Koza <i>Cobitis teania</i> Boleń <i>Aspius aspius</i> Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>
H01.04 H01.05 H01.06	Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych za pośrednictwem przelewów burzowych lub odpływów ścieków	aloza <i>Alosa alosa</i> Różanka <i>Rhodeus sericeus</i>

H01.07 H01.08	komunalnych Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu transportu i infrastruktury niezwiązanych z kanałami/zamiatarkami Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu opuszczonych terenów przemysłowych Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych	
J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Melioracje przyspieszają spływ wód powierzchniowych, przez co w okresach letnich niedoborów wody wzrasta temperatura w rzekach, a 20 st Celsjusza jest temperatura letalną dla larw minoga.	minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> , aloza <i>Alosa alosa</i> Różanka <i>Rhodeus sericeus</i> Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> Koza <i>Cobitis teania</i> Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> Estuaria Laguny przybrzeżne Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe
J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie		minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> , Różanka <i>Rhodeus sericeus</i> Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> Koza <i>Cobitis teania</i> Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> Estuaria Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe
J02.02 Usuwanie osadów (mułu...)	Bagrowanie i usuwanie osadów limnicznych w okresie wędrówek tarłowych może zakłócić rozród.	minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> , aloza <i>Alosa alosa</i> Różanka <i>Rhodeus sericeus</i> Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>
J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Prace utrzymaniowe ingerujące w koryta cieków. Regulowanie i prostowanie koryt rzecznych powoduje zanik siedlisk odpowiednich dla larw minogów.	minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i> , Estuaria Laguny przybrzeżne Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i>

J02.04.01 zalewanie J02.04.02 brak zalewania		p.p. *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albofragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe
J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych	Tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>
K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Eutrofizacja powoduje wzrost produkcji pierwotnej, spadek przezroczystości wód i poziomu tlenu rozpuszczonego w wodzie, zanik makrofitów zanurzonych	1130 Estuaria *1150 Laguny przybrzeżne
K02.03 eutrofizacja (naturalna)	Naturalny proces eutrofizacji związany z brakiem możliwości przemywania nagromadzonych osadów i „odmładzania” zbiornika wodnego	1130 Estuaria *1150 Laguny przybrzeżne Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
Potencjalne zagrożenia		
H03.01 wycieki ropy do morza H03.02 zrzuty toksycznych substancji chemicznych z materiałów wyrzuconych do morza	Zanieczyszczenia pochodzące z jednostek pływających oraz środków bojowych zdeponowanych na dnie Bałtyku (Głębia Bornholmska) w przypadku rozszczelnienia pojemników i wycieku znajdujących się w nich substancji mogą pogorszyć funkcjonowanie siedliska	1130 Estuaria *1150 Laguny przybrzeżne
K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K02.02 nagromadzenie materii organicznej	Melioracje mogą doprowadzić do całkowitego zniszczenia siedliska	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>
I01 Gatunki inwazyjne	Introdukcja ryb roślinożernych obcego pochodzenia (amur biały), może prowadzić do wzrostu trofii wód w zbiorniku	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>

W związku ze zidentyfikowaniem zagrożeń projekt planu ochrony zakłada działania ochronne, ograniczające wpływ na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ujście Odry i Zalew Szczeciński. Poniżej przedstawiono najważniejsze ograniczenia, które dotyczą bezpośrednio obszaru Studium.

Tabela 18. Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” określone dla obszaru Studium lub mające wpływ na jego obszar

Rodzaj działania ochronnego	Sposób wykonania i zakres działania	Obszar
Ochrona gatunku minóg rzeczny Ochrona gatunków: parposz, ałoża i ciosa	Wdrożenie systemu raportowania odłowu gatunków chronionych celem monitorowania przyłowu.	Obszar Zalewu Szczecińskiego, Zalewu Kamieńskiego szczególnie w rejonach ujść większych rzek tj. Odry (Rozтока Odrzańska) i Iny

	Wprowadzenie możliwych ograniczeń odłowu sprzętem stawnym w trakcie wędrówek tarłowych poprzez stosowanie sprzętu selektywnego względem tych gatunków.	
Ochrona gatunku boleń	Monitorowanie wielkości odłowów, wprowadzenie obowiązku wykazywania gatunku w odłowach. Wprowadzenie ograniczeń odłowu osobników grupie wiekowej powyżej 6+ (60 cm) zakaz połowu w trakcie wędrówek tarłowych do rzek.	Obszar Zalewu Szczecińskiego, Zalewu Kamieńskiego szczególnie w rejonach ujść większych rzek tj. Odry (Rozтока Odrzańska), Iny, Gowienicy, Wołczenicy, Świńca, Gunicy.
Ochrona gatunku foka szara i jej siedlisk	Stworzenie integralnego systemu monitorowania opartego o współdziałanie możliwie szerokiego udziału społecznego. Monitorowanie odłowów w trakcie przyłowu. Wprowadzenie ograniczeń odłowu z wykorzystaniem szczególnie niebezpiecznych narzędzi połowu, w zakresie i na zasadach proponowanych dla ochrony ptaków. Wyznaczenie miejsc na wybrzeżu o obniżonej presji turystycznej w miejscach najczęstszych obserwacji lub największej potencjalnej wartości siedliskowej w świetle wymagań gatunku.	Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński.
Ochrona gatunku bóbr europejski i jego siedlisk	Monitoring występowania aktualnych i lokalnych zagrożeń.	Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński.
Ochrona gatunku wydra i jej siedlisk	Monitoring występowania aktualnych i lokalnych zagrożeń.	Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński.
Poprawa stanu ekologicznego wód w zakresie elementów biologicznych i fizykochemicznych	Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej oraz likwidacja źródeł zanieczyszczeń przemysłowych i bytowych (budowa systemu zbiorczej kanalizacji we wszystkich miejscowościach ostoji, a do czasu jej wybudowania wdrożenie systemu kontroli wywozu ścieków z poszczególnych gospodarstw domowych; w przypadku zabudowy rozproszonej budowa szczelnych zbiorników na nieczystości płynne z okresowym wywozem tych nie-	Cała zlewnia rzeki Odry

	czystości do oczyszczalni ścieków lub budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – niestosowanie technik oczyszczania opartych na rozsączkowaniu w gruncie).	
Stworzenie warunków dla rozwoju siedliska zalewanych mulistych brzegów rzek	Zachowanie naturalnego reżimu hydroekologicznego rzeki Odry szczególnie w miejscach pozbawionych jeszcze zabudowy hydrotechnicznej. Nadzór przyrodniczy nad pracami związanymi z utrzymaniem urządzeń przeciwpowodziowych.	Cały obszar ostoi, a w szczególności brzegi cieśniny Dziwny, miejsca świeżo złożonego refulatu, itp.
Utrzymanie cykliczności zalewów siedlisk łęgowych	Ograniczenie remontów i konserwacji rowów melioracyjnych na terenie siedlisk łęgowych oraz zachowanie naturalnego charakteru brzegów Zalewów - Szczecińskiego i Kamieńskiego, a także rzek w bezpośrednim otoczeniu siedlisk łęgowych - w szczególności łęgów wierzbowych i topolowych. Usuwanie trwałych barier na lokalnych ciekach wodnych, powodujących całoroczną stagnację wody ponad poziomem gruntu.	Działki ewidencyjne wskazane w projekcie planu ochrony w gminach: Gm. Goleniów Gm. Wolin Gm. Kamień Pomorski Gm. Kamień Pomorski

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody projekt planu ochrony formułuje warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zachowania integralności obszaru Natura 2000 oraz spójności sieci obszarów Natura 2000.

W odniesieniu do zagospodarowania obszarów morskich kształtują się one w następujący sposób:

1. Wszelkie inwestycje (hodowle małży i skorupiaków, mariny, itp.) mogące wpływać na stan przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko.
2. Niedopuszczenie do przekształcania linii brzegowej oraz tworzenia nowych wałów przeciwpowodziowych.

W odniesieniu do gospodarowania wodami:

1. Niedopuszczenie do regulacji istniejących cieków wodnych oraz wykonywania nowych melioracji odwadniających.
2. Zaniechanie konserwacji rowów melioracyjnych w miejscach, gdzie odwadnianie gruntów nie jest bezwzględnie konieczne.
3. Dopuszczenie prac utrzymaniowych jedynie na obszarach zurbanizowanych, gdy brak jest nietechnicznych sposobów zapewnienia bezpieczeństwa oraz prawa powszechnego korzy-

stania. Poza tymi obszarami utrzymanie winno być realizowane bez ingerencji w cieki poprzez zabezpieczanie granicy swobodnej migracji koryt cieków, zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Jedyną akceptowalną grupą prac ingerujących są działania renaturyzacyjne polegające na przywracaniu naturalnej zmienności morfologicznej cieków, w tym szczególnie udrażnianie sztucznych barier, podnoszenie zdolności do samooczyszczania, odtwarzanie obszarów zwirodennych, rozplatanie koryt z zapewnieniem trwałości ich wykonania.

W odniesieniu do gospodarki rybackiej:

1. Ścisła kontrola wielkości połowów, większa elastyczność w zarządzaniu eksploatacją rybacką wód.
2. Wprowadzenie skutecznego systemu rejestracji odłowu przypadkowego gatunków chronionych.

W odniesieniu do śródlądowych wód powierzchniowych płynących, w których powinna być zachowana lub odtworzona możliwość wędrówki ryb i innych organizmów wodnych:

1. Prowadzenie działań ograniczających zanieczyszczenie wód płynących w Odrze i jej dopływach.

Projekt planu ochrony formułuje również wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Dziwnów, Wolin, Kamień Pomorski, Nowe Warpno, Stepnica, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Dziwnów, Wolin, Kamień Pomorski, planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

W granicach obszaru Studium dla poszczególnych dokumentów najważniejsze będą wskazania:

1. W dokumencie należy umieścić informacje o obszarze Natura 2000 (o przebiegu granic oraz o przedmiotach ochrony i ich siedliskach).
Oraz wprowadzić następujący zapis: żadne przedsięwzięcia, inwestycje lub zmiany sposobu użytkowania gruntów planowane w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą charakteryzować się znaczącym negatywnym oddziaływaniem na obszar Natura 2000. Rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące: a) pogorszyć stan siedlisk gatunków zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.
2. Ograniczanie powstawania nowej zabudowy i infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w odległości 100 m od wskazanych siedlisk chronionych.

Projekt planu ochrony określa ponadto Sposoby monitoringu realizacji zadań ochronnych oraz ich skutków oraz Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Wolin i Uznam” (PLH320019)

Obszar stanowi samodzielną jednostkę fizyczno-geograficzną, tj. mezoregion wysp Uznam i Wolin. [...] Obejmuje dwie wyspy: Wolin i Uznam, razem z 5-cio kilometrowym pasem wód przybrzeżnych pomiędzy Karnolicami i Lubinem. [...] Charakterystyczne dla tego obszaru są wysokie klify, oraz białe i szare wydmy. Część z nich porośnięta jest lasem, stosunkowo mało zmienionym przez działalność człowieka. [...] Ciekawym fragmentem ostoi jest delta Świny, obejmująca naturalne i sztuczne kanały oraz liczne wyspy z torfowiskami, łąki, trzcinowiska i małe pola; są tam także płaty lasów olszowych. W ostoi znajduje się też kilka jezior, głównie eutroficznych.

Obszar o неповtarzalnych wartościach przyrodniczych skupiający na swoim terenie rzadkie siedliska i związane z nimi fitocenozy, niejednokrotnie o zasięgu występowania ograniczonym tylko do tego obszaru. Charakteryzuje się ogromną różnorodnością ekosystemów lądowych, bagiennych i wodnych oraz bogatą florą i fauną (1135 gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele gatunków chronionych, rzadkich bądź zagrożonych, 20 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (GDOŚ 2014e).

Przedmiotem ochrony SOOS „Wolin i Uznam” (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 25 siedlisk przyrodniczych i 11 gatunków zwierząt (GDOŚ 2017 r.):

- siedliska przyrodnicze:

1. 1130 estuaria,
2. 1210 kizina na brzegu morskim,
3. 1230 klify na wybrzeżu Bałtyku,
4. 1330 solniska nadmorskie (*Glauco-Puccinellietalia Maritimae*, część – zbiorowiska nadmorskie),
5. 2110 inicjalne stadia nadmorskich wydmy białych,
6. 2120 nadmorskie wydmy białe (*Elymo Ammophiletum*),
7. 2130 nadmorskie wydmy szare,
8. 2140 nadmorskie wrzosowiska bażynowe (*Empetrium nigri*),
9. 2180 lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich,
10. 2330 zbiorowiska murawowe na wydmach, *Malcolmietalia*,
11. 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (*Charcteria* spp.)
12. 3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
13. 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p.,
14. 6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*),
15. 6210 murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*),
16. 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*),
17. 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
18. 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
19. 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
20. 7210 tofowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*),
21. 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
22. 9110 kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*),
23. 9130 żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*),
24. 9150 ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*),

25. 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne;

- zwierzęta:

1. parposz *Alosa fallax*,
2. minóg morski *Pteromyzon marinus*,
3. kumak nizinny *Bombina bombina*,
4. traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
5. foka szara *Halichoerus grypus*,
6. wydra *Lutra lutra*,
7. nocek duży *Myotis myotis*
8. morświn *Phocoena phocoena*.
9. kozioróg dębosz *Ceromabux cerdo*,
10. pachnica dębowa *Osmoderma eremita* (*Osmoderma barnabita*),
11. skójką gruboskorupowa *Unio crassus*.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” PLH990002

Zatoka Pomorska, znajduje się około 1 km od granic Studium. Jest to akwen o dużym zróżnicowaniu dna morskiego, od piaszczystych ławic, po rozległe żwirowiska i głazowiska. Centralną część Zatoki Pomorskiej zajmuje duże wypłylenie zwane ławicą Odrzańską. Kluczowy obszar dla ochrony siedliska 1110 [piaszczyste ławice podmorskie] oraz teren regularnych obserwacji morświna. Obszar ważny dla bałtyckiej populacji parposza (GDOŚ 2017 r.).

Przedmiotem ochrony SOOS „Ostoja na Zatoce Pomorskiej” (ocena obszaru wyższa niż kategoria D) jest 1 siedlisko przyrodnicze i 2 gatunki zwierząt:

1. 1110 piaszczyste ławice podmorskie,
2. parposz *Alosa fallax*,
3. morświn *Phocoena phocoena*.

Dla przedmiotowego obszaru trwają prace nad projektem planu ochrony, który będzie ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Podsumowanie:

Przepisy prawa formułują zasady przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko jako instrument prawny ochrony środowiska, który ma za zadanie ocenić wpływ indywidualnego przedsięwzięcia na środowisko i na tej podstawie sformułować wymagania dla konkretnego przedsięwzięcia. Szczegółowe zasady przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko określają przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353, z późn. zmian.).

Zakazy: zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 bez wcześniejszej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi,

Nakazy: nakaz przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko lub obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi,

Dopuszczenia: dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 po wcześniejszym przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko,

Ograniczenia: ograniczenia określone po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi.

5.3. Użytki ekologiczne

W granicach obszaru Studium nie znajdują się użytki ekologiczne. Znajdują się one w sąsiedztwie obszaru opracowania.

Użytek ekologiczny „Martwa Dziwna” około 1 km od północnej granicy opracowania

Użytek ekologiczny „Martwa Dziwna” znajduje się na północno-wschodnim krańcu wyspy Wolin, między Dziwnowem a Międzywodziem. W jego granicach znajduje się zbiornik wodny powstały w dawnym korycie Dziwny oraz sąsiadujące tereny. Powołany został w 1995 r. w celu ochrony znajdujących się tu ekosystemów wodnych i lądowych (Uchwała Nr XI/94/95 Rady Gminy w Dziwnowie).

Użytek ekologiczny bez nazwy około 1 km na wschód od granicy Studium

Użytek powołany został Rozporządzenie Nr 11/2001 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 19 czerwca 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne obszarów położonych w Nadleśnictwie Rokita, w gminie Wolin (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 22 poz. 462 z 6.07.2001 r.). Powołany w celu ochrony cennych ekosystemów zlokalizowanych na terenach bagiennych i podmokłych.

Użytek ekologiczny „Mokrzyckie Torfowisko” około 1,5 km na zachód od granic opracowania.

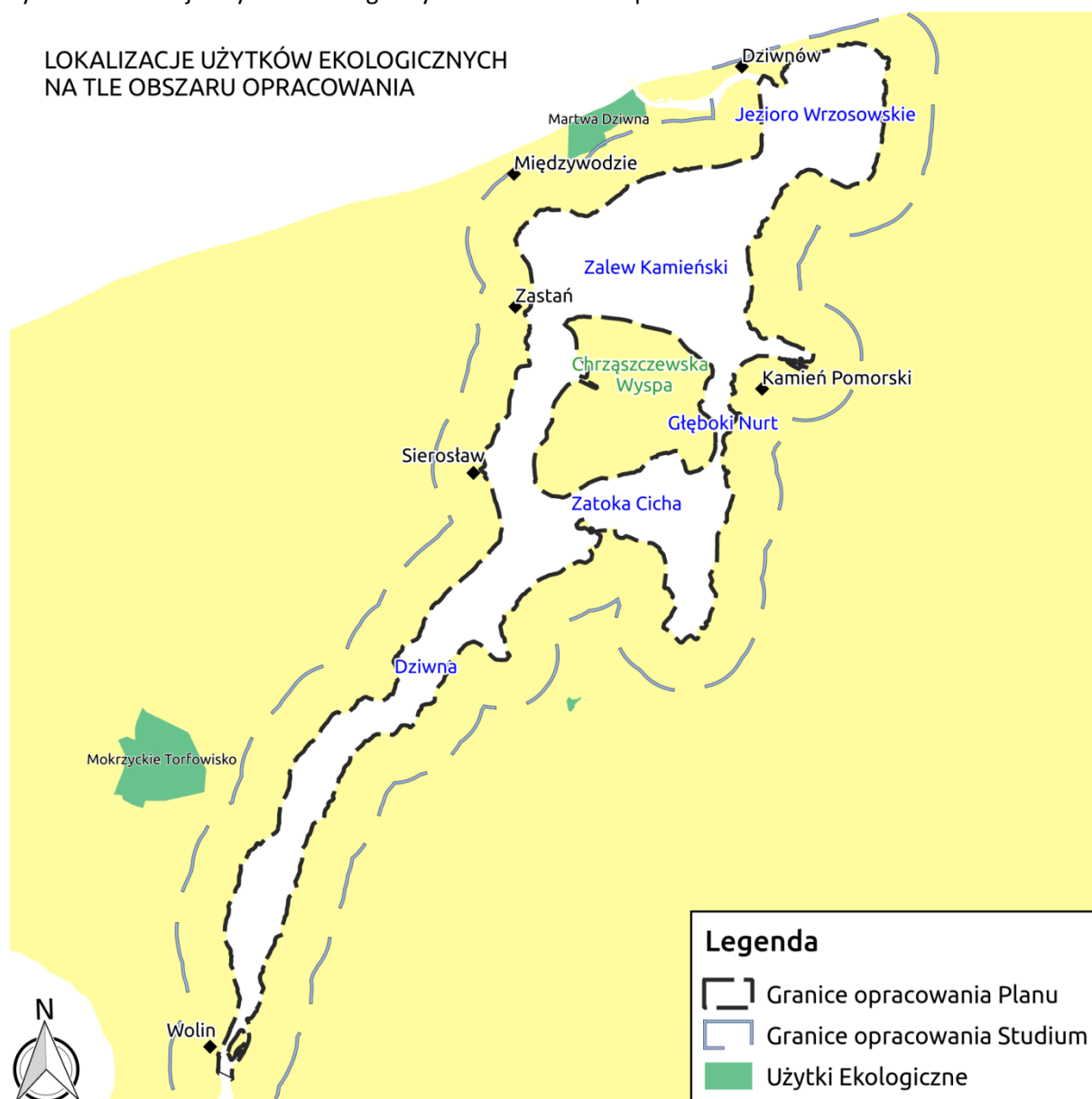
W granicach użytku ekologicznego „Mokrzyckie Torfowisko” znajdują się tereny podmokłe położone między Mokrzycą Wielką, Kodrąbem a Ładzinem, na północ od Wolina. Użytek powołany został w 1999 r. w celu zachowania i ochrony torfowiska będącego miejscem występowania cennych i chronionych gatunków roślin i zwierząt (Dz. U. Woj. Zachodniopom. z 1999 r. nr 30, poz. 503).

Użytek ekologiczny „Półwysep Rów” graniczy na południowo-zachodniej granicy opracowania

Użytek ekologiczny „Półwysep Rów” położony jest na Półwyspie Rów stanowiącym cypel na Zalewie Szczecińskim, na południe od Wolina. Użytek powołano w celu ochrony cennego ekosystemu, mającego szczególne znaczenie dla ochrony rzadkich gatunków roślin oraz ginących i zagrożonych wyginięciem w skali europejskiej i światowej gatunków ptaków.

Użytek powołano rozporządzeniem nr 2/98 Woj. Szczecińskiego z dnia 30.01.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego nr 2, poz. 22).

Ryc. 11 Lokalizacja użytków ekologicznych na tle obszaru opracowania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Podsumowanie

Zakazy, które mogą być wprowadzane dla obszaru użytków ekologicznych określone zostały w ustawie o ochronie przyrody. Zgodnie z ww. ustawą zakazy dotyczą: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych, uszkodzenia i zanieczyszczania gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej, likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych, zmiany sposobu użytkowania ziemi, wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wy-

jątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką, zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych, umieszczania tablic reklamowych.

Ww. zakazy nie dotyczą: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Obszarowe formy ochrony przyrody, zlokalizowane na obszarze Studium, zostały przedstawione na mapie stanowiącej **załącznik nr 1** do niniejszego opracowania.

6. Proponowane formy ochrony przyrody

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji w Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego wskazano obszary i obiekty zasługujące na objęcie prawną.

Obszarów proponowanych do objęcia formami ochrony przyrody nie pokazano na mapach. Weryfikacja ich granic nastąpi na etapie prac nad planami miejscowymi.

Poniżej wskazano obszary wskazane w rejonie obszaru Studium.

Potencjalne rezerваты przyrody:

Solniska na Wyspie Chrzęszczewskiej – gmina Kamień Pomorski; ochrona miejsc rozrodu i żerowania ptaków propozycja: zachowanie solnisk nadmorskich zasilanych solankami podziemnymi.

Zatoka Cicha - gmina Kamień Pomorski; ochrona miejsc rozrodu i odpoczynku ptaków wodnych i błotnych.

Potencjalne użytki ekologiczne:

Sokoliczka – gmina Kamień Pomorski; ochrona naturalnego morenowego wzniesienia wraz z wałem wydmy na brzegu Dziwny (tzw. Jez. Wrzosowskie/Zatoka Wrzosowska) z różnorodną szatą roślinną użytkowanych rolniczo łąk przylegających do jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej). Ochrona wód zalewu – noclegowiska gęsi.

Zatoka Karpinka – gmina Kamień Pomorski; ochrona mozaiki naturalnych i antropogenicznych układów zbiorowisk roślinnych znajdujących się pod wpływem wód Dziwny wraz z występującymi rzadkimi i cennymi gatunkami flory.

Chrzęszczewskie Oczka – gmina Kamień Pomorski; ochrona zbiorników potorfowych – miejsca rozrodu płazów i ptaków.

Zatoka Chrzęszczewska – gmina Kamień Pomorski; ochrona wód i brzegów zalewu – porośniętej szuwarem zatoki – miejsca kolonijnego rozrodu perkoza dwuczubego

Gardzka Kępa – gmina Kamień Pomorski; ochrona wyspy na rzece dziwna ze zróżnicowaną florą, znajdującej się pod wpływem kolonii lęgowej kormoranów (czapli siwej).

Kukułowskie Bagna – gmina Kamień Pomorski zachowanie zróżnicowanych postaci lasów łęgowych i szuwarów.

Wyrobiska w Zastaniu – gmina Wolin; ochrona sztucznych zbiorników wodnych, będących przykładem spontanicznej sukcesji pierwotnej biocenozy.

Tereny podmokłe koło Korzęcina – gmina Wolin; ochrona śródleśnych bagienek i oczek wodnych zbliżonych do naturalnego ekosystemu.

Potencjalne zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

Klif Chrząszczewski – gmina Kamień Pomorski; ochrona klifu nadbrzeżnego wraz z przestrzenią wodną zalewu.

Wrzosowo – gmina Kamień Pomorski; ochrona kompleksu terenów podmokłych.

Jezioro Koprowo – gmina Wolin; zachowanie półnaturalnego środowiska przyrodniczego, jakim jest jezioro z otaczającymi go łąkami.

III. Dotychczasowe użytkowanie akwenów oraz obszarów przyległych

1. Obszary aktywności rybackiej

Pierwsze informacje o rybostanie Zalewu Kamieńskiego pochodzą z wykopalisk w rejonie Kamienia Pomorskiego z okresu wczesnego średniowiecza. Z piśmiennictwa tego wynika, że już w tych czasach człowiek poławiał i spożywał w tym akwenie: bolenie, brzany, certy, ciosy, jazgarze, jazie, jesiotry, karasie, klenie, krąpie, leszcze, liny, okonie, płocie, rozpióry, sandacze, sumy, szczupaki, węgorze i wzdregi (Ropelewski 1996). Obecnie Zalew Kamieński jest akwenem, na którym działalność gospodarczą prowadzi 13 jednostek rybackich, które poławiają ryby na wodach lotycznych cieśniny Dziwna oraz lenitycznych, stagnujących części centralnej Zalewu Kamieńskiego, Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzowskiej), Zatoki Cichej (w ograniczonym zakresie). Właściwy terytorialnie inspektor rybołówstwa morskiego (art. 11 ustawy o rybołówstwie morskim z dnia 19 grudnia 2014 r. [Dz. U. z 2015 r., poz. 222]) określa w drodze zarządzenia, stanowiącego akt prawa miejscowego, w odniesieniu do wykonywania rybołówstwa komercyjnego na Zalewie Kamieńskim szczegółowe warunki wykonywania tego rybołówstwa, w tym:

- a) rodzaj, liczbę i konstrukcję narzędzi połowowych, które mogą być używane,
- b) rodzaj i liczbę narzędzi połowowych, które mogą być wystawiane jednocześnie na określonym obszarze,
- c) sposób prowadzenia połowów,
- d) szczegółowy sposób oznakowania narzędzi połowowych.

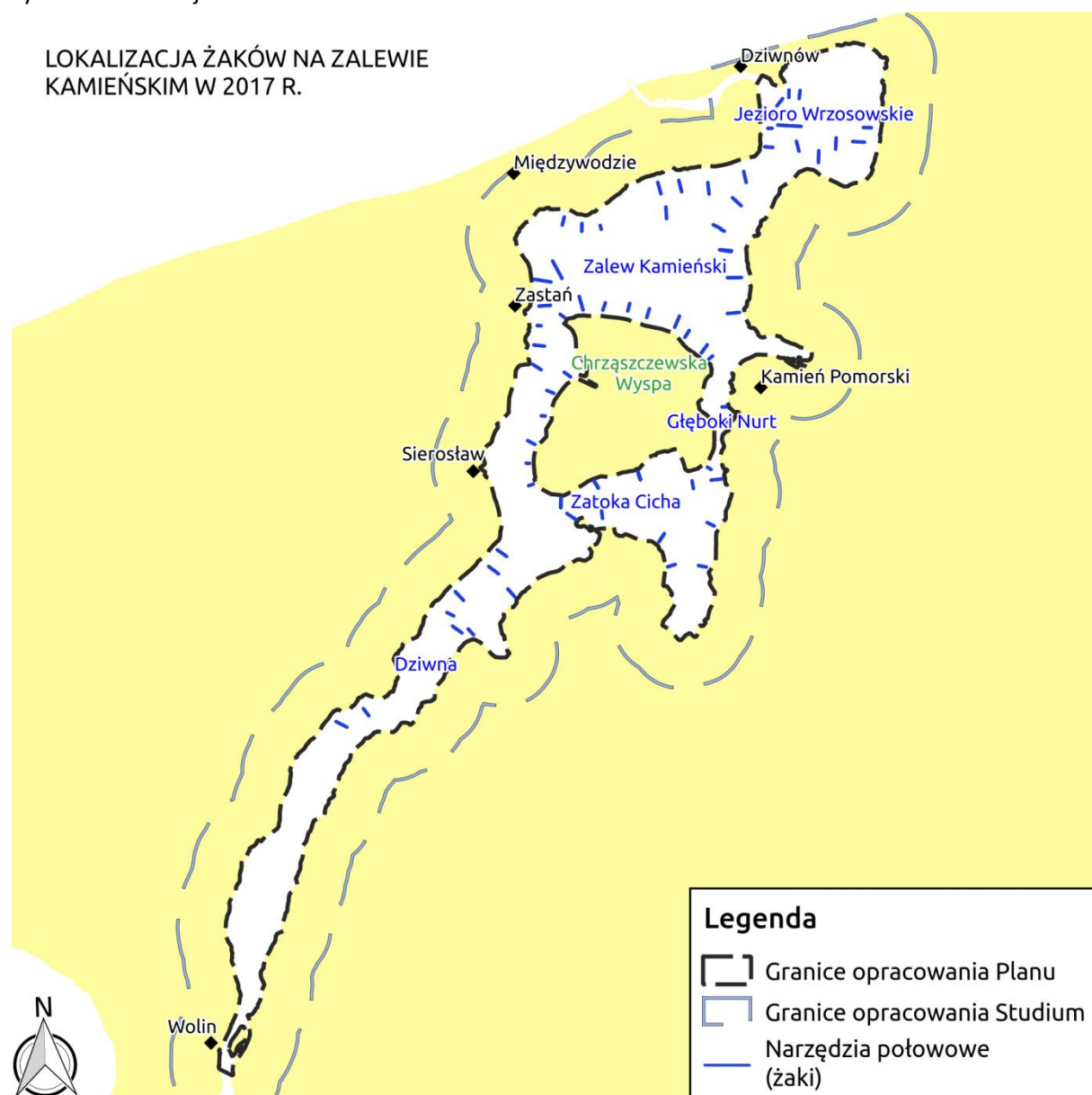
Zgodnie z § 7 ust. 1 Zarządzenia nr 2 Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie z dnia 17 listopada 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r., poz. 4486) na Zalewie Kamieńskim dopuszczono następujące rodzaje narzędzi połowowych:

- 1) narzędzia pułapkowe (FPO): żaki, alhamy i mieroża;
- 2) niewód szkocki (SSC): niewody ciągnione, przywłoki;
- 3) sieci skrzelowe stawne (GNS): wontony;
- 4) sieci oplątujące (GTR): drygawice;
- 5) sznury haczykowe (LLS): sznury węgorzowe;
- 6) niewody (SX): niewody dobrzeżne – obsługiwane wyłącznie ręcznie.

Na morskich wodach wewnętrznych i jeziorze Dąbie (w tym wodach Zalewu Kamieńskiego) łączna ilość jednocześnie używanych do połowów narzędzi połowowych nie może przekraczać dla żaków 1824 szt.; alhamów 184 szt.; mieroży 873 szt.; wontonów 3332 szt.; drygawic 79 szt.; przywłok 7 szt.; niewodów ciągnionych 5 szt.; sznurów haczykowych 59399 szt. haków (art. 9 ust. 1 Zarządzenie OIRM w Szczecinie).

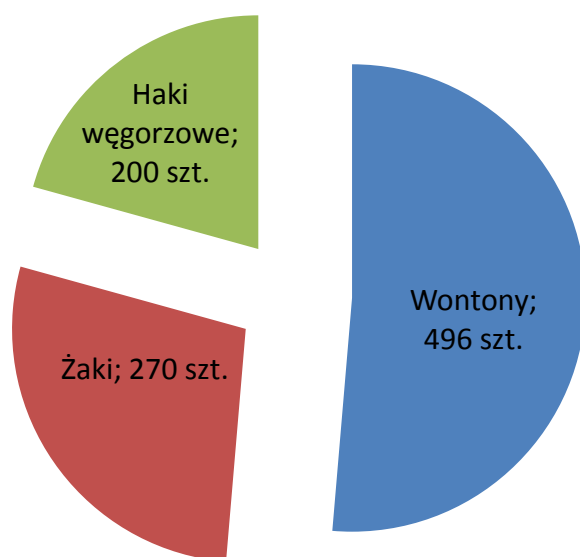
Jednakże zgodnie z specjalnymi zezwoleniami połowowymi rybacy poławiający na Zalewie Kamieńskim mogą wystawiać narzędzia usidlające (wontony), narzędzia pułapkowe (żaki) (ryc. 12) oraz haki węgorzowe. Maksymalną ilość rybackich narzędzi połowu w podziale na poszczególne rodzaje podano na ryc. 13.

Ryc. 12. Lokalizacja żaków na Zalewie Kamieńskim w 2017 r.

Źródło: opracowanie na podstawie specjalnych zezwoleń połowowych wydawanych przez OIRM w Szczecinie

Ryc. 13. Maksymalna ilość narzędzi połowowych wskazanych w Specjalnych Zezwoleniach Połowowych (SZP) dla rybaków z Zalewu Kamieńskiego w roku 2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ORIM w Szczecinie

Lokalizacja żaków stosowanych na Zalewie Kamieńskim jest precyzyjnie wskazana w Specjalnych Zezwoleniach Połowowych (SZP). Zgodnie z tymi dokumentami 4 statki rybackie mogą wystawiać żaki tylko na Zalewie Kamieńskim (część centralna). Jedna jednostka ma prawo stawiać żaki tylko na cieśninie Dziwna. Kolejna jednostka ma uprawnienia do połowów ryb przy użyciu żaków na jeziorze Wrzosowskim. Pozostałe jednostki mogą prowadzić połowy ryb zarówno na cieśninie Dziwna i Zalewie Kamieńskim, jak również w jeziorze Wrzosowskim.

Prowadząc połowy rybackie żakami, wontonami i hakami węgorzowymi na Zalewie Kamieńskim, konstrukcja powyższych narzędzi połowu winna być zgodna z przepisami zarządzenia nr 2 OIRM w Szczecinie (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r., poz. 4486). Niedozwolone jest prowadzenie połowów wontonami o prześwicie oczka większym niż 70 mm i mniejszym niż 240 mm w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 15 maja (art. 3. ust.1. pkt. 5 Zarządzenia nr 2 OIRM w Szczecinie). Należy przy tym nadmienić, iż okres ten może być zmieniony przez Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie, w zależności od warunków hydrometeorologicznych w danym roku, z tym, że każdorazowa zmiana jest podawana do wiadomości w drodze komunikatu co najmniej na 4 dni przed rozpoczęciem zmienionego okresu (art. 3 ust. 3 Zarządzenia nr 2 OIRM w Szczecinie). Ponadto niedozwolony jest połów od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca sznurami węgorzowymi, a także narzędziami do połowu ryb przeznaczonych na przynętę. Również powyższe Zarządzenie zakazuje połowów przy użyciu żaków i alhamów w okresie od dnia 1 grudnia do ostatniego dnia lutego.

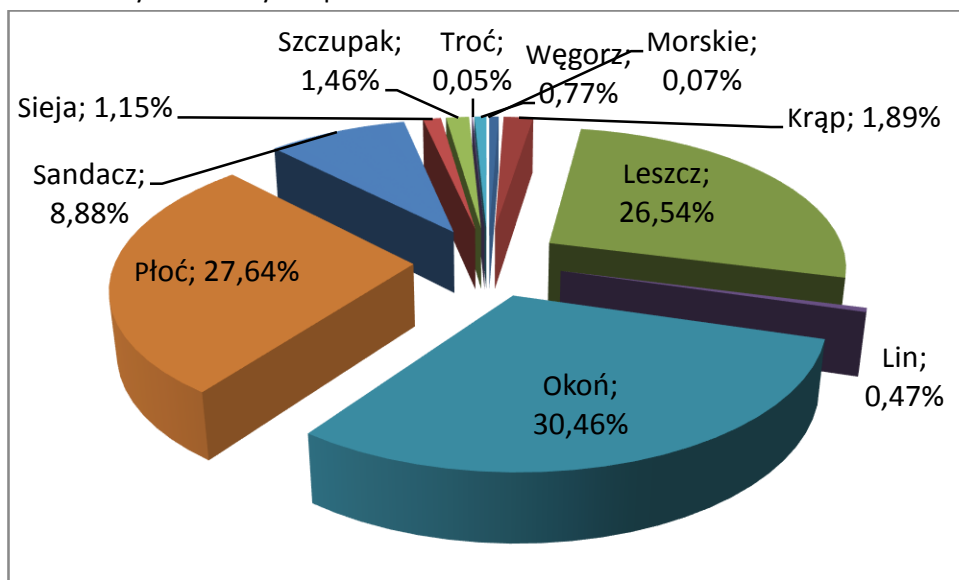
W celu ograniczenia utrudniania ruchu statków zestawy żaków i wontonów nie mogą przekraczać odpowiednio 900 m oraz 500 m. Wielkość prześwitu oczek sieci dla żaków nie może być mniejsza niż 32 mm (od 1 marca 2019 r. na Zal. Kamieńskim, cieśninie Dziwna i jeziorze Wrzosowskim obowiązkowe będzie stosowanie sit selektywnych, zwiększających selektywność poławianych ryb), natomiast dla wontonów 60 mm. Sita selektywne zapobiegają zatrzymywaniu i śnięciu ryb niewymiarowych. Szczegółowe wytyczne dotyczące miejsc wystawiania rybackich narzędzi połowu określa Zarządzenie OIRM w Szczecinie (art. 13 ust. 1. pkt. 1-10 oraz ust 2).

2. Obszary ważne dla zachowania komercyjnych gatunków ryb

2.1. Skład poławianej ichtiofauny

Wody Zalewu Kamieńskiego ze względu na swoje położenie i charakterystykę, gdzie okresowo widoczny jest wpływ wód słonych Zatoki Pomorskiej, ma duże bogactwo gatunków ichtiofauny. Oprócz ryb typowo śródlądowych, stałych i decydujących o wielkości połowów, notuje się tu okresowo gatunki morskie i wędrownie. Wśród ryb śródlądowych występują gatunki reofilne (m.in. boleń, kleń, jaź), limnofilne (m.in. leszcz, lin, karaś) i eurytopowe (m.in. szczupak, okoń, sum europejski i sandacz). Z danych uzyskanych z CMR w Gdyni wynika, iż w latach 2014-2016 wśród poławianych komercyjnie ryb śródlądowych zanotowano 9 gatunków (boleń, karaś, leszcz, lin, okoń, płoć, sandacz, sum, szczupak), 2 gatunki ryb morskich (śledź i gładzica) oraz 4 gatunki ryb typowo wędrownych (troć wędrowna + łosoś, węgorz i sieja wędrowna). Choć jest to statystyka niepełna, ponieważ brakuje w niej krąpia, jazia, klenia, certy, które rybacy poławiają na tym akwenie. W prowadzonych w latach 2014 – 2016 r. połowach rybackich, zgodnie z wyładunkiem ryb w portach w Wolinie, Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim i Międzywodziu, stwierdzono wyraźną dominację udziału okonia (30,46 %), płoci (27,64 %) oraz leszcza (26,54 %). Udział ryb typowo wędrownych stanowił 1,97 %, wśród których dominowała sieja (1,15 %). Ponadto zanotowano niewielki udział ryb morskich (w 2015 r. raportowano tylko połowy gładzicy w ilości 40 kg, a w 2016 r. śledzia w ilości 340 kg). Należy przy tym podkreślić, iż niektóre łodzie rybackie mają pozwolenie na połowy ryb zarówno w Zalewie Kamieńskim, jak i w Zalewie Szczecińskim, w związku z tym raporty połowowe wskazują tylko port wyładunku i rybacki kwadrat bałtycki, w związku z tym nie podają precyzyjnie w którym akwenie zostały złowione ryby.

Ryc. 14. Struktura wyładunku ryb w portach nad Zalewem Kamieńskim w latach 2014 – 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CMR w Gdyni

Łączne wyładunki ryb w portach: Kamień Pomorski, Dziwnów, Wolin oraz wyładunki w Międzywodziu wynosiły w 2016 r. 182,4 ton, z czego ryb słodkowodnych pozyskano 176,8 ton, ryb wędrownych 5,1 ton i ryb morskich 0,38 ton. Natomiast w latach 2014 i 2015 wyniosły odpowiednio: 175,3 t i 201,4 t (wyładunek łączny), w tym ryb słodkowodnych odpowiednio 172,8 t oraz 198,0 t, a wędrownych 2,5t oraz 3,4t.

2.2. Migracje ważniejszych komercyjnie gatunków ryb

Zalew Kamieński jest akwenem o dużym znaczeniu dla migracji gatunków wędrownych, ponieważ od strony północnej cieśniną Dziwną połączony jest z Zatoką Pomorską, od południowej cieśniną Dziwną z Zalewem Szczecińskim, natomiast do Zalewu Kamieńskiego uchodzą ciekі, stanowiące miejsce odbywania tarła ryb łososiowatych. Wśród tych cieków na uwagę zasługuje Wołczenica, w której aktywny rozród odbywają wędrowne ryby łososiowate (Tański i in. 2011). Mimo informacji o istnieniu migracji ryb zawartych w dokumentacjach połowowych rybaków z Zalewu Kamieńskiego, oprócz ich istnienia trudno obecnie wskazać terminy i szlaki tych wędrówek. Można tylko przypuszczać, iż dorosły łosoś i troć pojawia się w Zalewie Kamieńskim we wrześniu i październiku, natomiast spływające smolty w okresie wiosennym. Potwierdzeniem terminu migracji jest wprowadzone Zarządzeniem nr 2 OIRM w Szczecinie (Dz. Urz. Woj. Zach. z dnia 17 listopada 2016 r., poz. 4486) okresowego (od dnia 1 listopada do ostatniego dnia lutego) obszaru cieśniny Dziwny w rejonie Wolina oraz części Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) wyłączonych z połowów ryb (§ 6.6 Zarządzenie nr 2 OIRM w Szczecinie)

Okres wędrówek dorosłych węgorzy nie powinien odbiegać od terminu migracji w Zalewie Szczecińskim tj. od kwietnia, a szczyt wędrówek w miesiącach jesiennych.

Wśród pozostałych ryb (tzw. osiadłych), wędrówki o niewielkim zasięgu pomiędzy wodami estuariowymi a przybrzeżną strefą Morza Bałtyckiego odbywają płoć, leszcz, okoń, szczupak i sandacz. Zasięg tych wędrówek jest różny i zależy od gatunku i od pory roku. Najbliżej brzegów Zatoki Pomorskiej trzyma się okoń, płoć i szczupak, natomiast wędrówki leszcza i sandacza są szersze i wynoszą nawet kilka mil od brzegu. Okonie migrują do wód Zalewu Kamieńskiego i wód przyległych w okresie przedtarłowym. Po tarle część populacji okoni wywędrowuje wraz z okoniem z Zalewu Szczecińskiego do Zatoki Pomorskiej, gdzie tworzy koncentracje żerowiskowe (Król 2008). Również starsze sandacze, w okresie jesienno-zimowym z wód Zatoki Pomorskiej przemieszczają się do Zalewu Kamieńskiego i Zalewu Szczecińskiego na rozród. Po rozrodzie, w maju i czerwcu, migrują ponownie do wód Zatoki Pomorskiej. Wśród ryb karpiowatych w Zalewie Kamieńskim występuje wędrowna forma certy. Na podstawie złowionych, głównie w Zalewie Kamieńskim, osobników przez Raczyńskiego i Keszka (2007), można wskazać, iż migracje tych ryb odbywają się głównie w okresie jesiennym i wiosennym.

Wśród ryb morskich w okresie wiosennych wlewów wód słonawych do Zalewu Kamieńskiego pojawiają się larwy śledziowatych, a nawet dorosłe osobniki tego gatunku. W przypadku larw mamy do czynienia z wędrówkami biernymi, a w tym drugim – wędrówkami czynnymi.

2.3. Obszary rozrodu ryb

Zalew Kamieński w ostatnich dekadach lat nie był analizowany pod kątem lokalizacji tarlisk ryb (inf. ustna dr Szkudlarek-Pawelczyk, MIR PIB Gdynia). Pewną informację o potencjalnych tarliskach ryb w tym akwenie podaje Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie w Zarządzeniu nr 2 w sprawie wymiarów, okresów ochronnych organizmów morskich, obszarów wyłączonych z wykonywania rybołówstwa oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego na morskich wodach wewnętrznych oraz na Jeziorze Dąbie (Dz. Urz. Woj. Zach. z dnia 25 listopada 2016 r., poz. 4486) wskazując miejsca wyłączone okresowo z eksploatacji rybackiej. Miejsca te zostały wytypowane ze względu na odbywanie rozrodu ryb na podstawie art. 11. ustawy

z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2015 r. poz. 222) po zasięgnięciu opinii instytutu badawczego lub instytutu naukowego, prowadzących badania naukowe lub prace rozwojowe, w zakresie rybołówstwa morskiego, lub szkoły wyższej kształcącej w zakresie rybołówstwa morskiego oraz organizacji społeczno-zawodowych rybaków. Biorąc powyższe pod uwagę, wyznaczono 4 akweny cieśniny Dziwny, będące prawdopodobnie tarliskami szczupaka, które wyłączono w okresie od 1 stycznia do 30 kwietnia z eksploatacji rybackiej. Charakteryzują się one znacznym porostem roślinności wynurzonej i zanurzonej, co również sugeruje istnienie tarlisk tego gatunku (§ 6.1 Zarządzenie nr 2 OIRM w Szczecinie). Za tarliska ryb karpiowatych, głównie leszcza na Zalewie Kamieńskim przyjęto obszary pasa o szerokości 50 m od roślinności twardej (trzcina, pałka wodna, sitowie, tatarak) lub brzegu (§ 6.4 Zarządzenie nr 2 OIRM w Szczecinie), w których wprowadzono zakaz połowu ryb w terminie od 5 maja do 5 czerwca.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy wskazać, iż Zalew Kamieński jest ważnym rejonem dla rozrodu i podchowu narybku ryb słodkowodnych (szczupak, leszcz, okoń, płoć) i cennym korytarzem ekologicznym dla ryb dwuśrodowiskowych.

3. Porty rybackie i trasy jednostek rybackich na Zalewie Kamieńskim

Na terenie Zalewu Kamieńskiego znajdują się 3 porty, w których stacjonują jednostki rybackie: Dziwnów, Wolin i Kamień Pomorski. Ponadto według danych z KPd, istnieje niewielka baza dla 2 łodzi rybackich w Chrzęszczewie nad Zatoką Cichą. Zgodnie z ustawą o rybołówstwie morskim na obszarach, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej Dz. U. z 2016 r., poz. 2145, ze zm.) oraz na obszarach na północ od granicy między wodami morskimi a wodami śródlądowymi wyznaczonej w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 3 można prowadzić połowy komercyjne z jednostek o długości do 12,00 m. Z tego względu na jednostkach rybackich na Zalewie Kamieńskim nie stosuje się systemu monitorującego trasy statków VMS (ang. Vessel Monitoring System). VMS służy głównie podniesieniu skuteczności i efektywności działań w zakresie monitorowania, kontroli i nadzoru nad wykonywaniem rybołówstwa, ale również wyznaczaniu tras, co w sposób oczywisty rzutuje na ekonomikę działalności połowowej. System ten zaczął obowiązywać w krajach UE od 2000 r. dla statków o długości ponad 24 m, a od 1 stycznia 2005 r. rozszerzono zakres długości, który objął jednostki ≥ 15 metrów. Od 1 stycznia 2012 r. system ten jest obowiązkowy dla statków o długości powyżej 12 m. Stąd jednostki rybackie operujące na Zalewie Kamieńskim nie są wyposażone w ten system monitoringu i nie jest możliwe precyzyjne określenie tras pływania tych statków i ich zagęszczenia. Jednakże na potrzeby Studium w tabeli 19 opracowano ilość wyjść i wejść jednostek rybackich do portów w Kamieniu Pomorskim, Wolinie i Dziwnowie.

Tabela 19. Ilość zawinięć do portów Dziwnów, Kamień Pomorski i Wolin w latach 2012-2016

Rok		Dziwnów		Kamień Pomorski		Wolin	
		Ilość wejść	Ilość wyjść	Ilość wejść	Ilość wyjść	Ilość wejść	Ilość wyjść
2012	Jednostki rybackie	1488	1488	446	446	241	241
2013	Jednostki rybackie	2339	2339	607	607	361	361
2014	Jednostki	2379	2379	607	607	359	359

	rybackie						
2015	Jednostki rybackie	2206	2206	644	644	764	764
2016	Jednostki rybackie	1570	1570	854	854	798	798

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szczecinie

Z powyższych danych wynika, iż liczba wejść/wyjść jednostek rybackich w porcie w Dziwnowie była 2-3 razy większa niż w porcie w Kamieniu Pomorskim i 6 razy większa niż w porcie Wolin. Należy przy tym zaznaczyć, iż port w Dziwnowie obsługuje nie tylko jednostki połowiące w Zalewie Kamieńskim, ale również jednostki, które łowią ryby w Zatoce Pomorskiej. Natomiast w Kamieniu Pomorskim stacjonuje tylko 6 jednostek rybackich prowadzących połowy na Zalewie Kamieńskim. W porcie w Wolinie stacjonują jednostki połowiące ryby na Zalewie Kamieńskim i Zalewie Szczecińskim.

4. Obwody rybackie sąsiadujące z Zalewem Kamieńskim i ich wpływ na gospodarkę rybacką

Zalew Kamieński wraz z wodami przyległymi stanowi część rozległego estuarium rzeczno- (estuarium II rzędowe). Charakteryzuje się ono szczególną strukturą biologiczną i chemiczną wód i związaną z tym specyficzną cyrkulacją, której główną przyczyną jest dopływ masy wód słodkich za pośrednictwem cieśniny Dziwny (kanału Dziwny) oraz wód słonych z Zatoki Pomorskiej. To zróżnicowane środowisko dla wielu gatunków ryb jest obszarem nie tylko stałego występowania, ale przede wszystkim okresowego przemieszczania się do wód słodkich, a w innych okresach słonych. Stanowi więc obszar migracji dla ryb wędrownych (węgorz, certa, sieja, ryby łososiowate), a nawet słodkowodnych (sandacz, okoń, płoć, leszcz), które podążają na tarliska, znajdujące się nie tylko w różnych częściach Zalewu Kamieńskiego, ale także wchodzą do wód rzecznych przynależących do śródlądowych obwodów rybackich. Stąd połączenia Zalewu Kamieńskiego z wodami śródlądowymi mają duże znaczenie dla ichtiofauny i rybołówstwa. Z wodami Zalewu Kamieńskiego bezpośrednio sąsiaduje 5 obwodów rybackich, które połączone z kolejnymi stanowią ważny miejsca migracji ryb (tabeli 20). W imieniu Skarbu Państwa obwodami tymi, znajdującymi się w zlewni Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, zarządza Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie (RZGW Szczecin).

Tabela 20. Obwody rybackie bezpośrednio sąsiadujące z Zalewem Kamieńskim

I.p	Nazwa obwodu	Skład obwodu
Lewostronna zlewnia		
1.	Jezioro Koprowo na rzece Struga Lewińska – nr 1	1) Jeziora Koprowo, Jeziora Kołczewo, Jeziora Żółwino (Żółwińskie); 2) cieku Struga Lewińska od granicy Wolińskiego Parku Narodowego aż do jej ujścia do Cieśniny Dziwna
2	Kanał Mokrzycki – nr 1	Obwód rybacki obejmuje wody Kanałów: Mokrzycki, Darzowice, Płocin, Mokrzyca-Ładzin, Sierosław oraz Zastań D
Prawostronna zlewnia		

3	Kanału Sibin – nr 1	Obejmuje wody rzek: Kurawa, Dusinka, Wrzosówka, oraz Kanałów: Kukułowo, Rozwarowo, Sibin, Połchowo, Chrząszczewo, Wrzosowo A, Wrzosowo C, Wrzosowo B oraz Dziwnówek
4	Rzeka Wołczenica – nr 1	Obejmuje wody rzeki Wołczenica od źródeł do granicy wód śródlądowych z morskimi wodami wewnętrznymi, wraz z wodami jej dopływów nie stanowiących oddzielnych obwodów.
5	Rzeka Świniec – nr 1	Obejmuje wody rzeki Świniec na odcinku od podłużnej osi mostu drogowego na trasie Chrzastowo-Trzebieszewo do granicy wód śródlądowych z morskimi wodami wewnętrznymi, wraz z wodami jej dopływów nie stanowiących oddzielnych obwodów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z RZGW Szczecin

Zgodnie z ustawą o rybactwie śródlądowym z dnia 18 kwietnia 1985 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 652) w poszczególnych obwodach powinna być prowadzona racjonalna gospodarka rybacka, która polega na wykorzystywaniu produkcyjnych możliwości wód, zgodnie z operatem rybackim, w sposób nienaruszający interesów uprawnionych do rybactwa w tym samym dorzeczu, z zachowaniem zasobów ryb w równowadze biologicznej i na poziomie umożliwiającym gospodarcze korzystanie z nich przyszłym uprawnionym do rybactwa.

5. Ograniczenia połowów, obwody ochronne, strefy zamknięte i niebezpieczne dla rybactwa na Zalewie Kamieńskim

Na wodach Zalewu Kamieńskiego, zgodnie z terytorialnym zakresem działania inspektorów rybołówstwa morskiego, na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 24 września 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2267) rybołówstwo nadzoruje Okręgowy Inspektor Rybołówstwa w Szczecinie. Na podstawie art. 11, w związku z art. 141 ustawy z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim, Okręgowy Inspektor Rybołówstwa Morskiego w drodze zarządzenia nr 2 z dnia 17 listopada 2016 r. określił:

1) stałe obwody ochronne lub obwody ochronne na czas określony oraz szczegółowe warunki prowadzenia w nich połowów (§ 5 i 6),

§ 5. Ustanawia się obszary wyłączone z wykonywania rybołówstwa komercyjnego na stałe (kolor czarny):

- 1) Zatoka Cicha – na południe od równoleżnika 53°56,000'N;
- 2) Zatoka Karpinka – od kładki dla pieszych na trasie Kamień Pomorski-Żółcino do zachodniej krawędzi mostu drogowego przez rzekę Świniec, na drodze łączącej miejscowości Kamień Pomorski i Dziwnów;

§ 6. 1 Ustanawia się obszary wyłączone z wykonywania rybołówstwa komercyjnego na czas określony:

- 1) od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia na następujących obszarach wodnych (kolor czerwony):
 - a) akwen rzeki Dziwna w promieniu 200 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Darzowice,

- b) akwen rzeki Dziwna w promieniu 200 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Sibir,
 - c) akwen rzeki Dziwna w promieniu 100 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Łojczy,
 - d) akwen rzeki Dziwna w promieniu 100 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Zastaw,
- 2) od dnia 5 maja do dnia 5 czerwca na następujących obszarach wodnych (kolor zielony):
- a) akwen rzeki Dziwna w pasie o szerokości 300 m wzdłuż wschodniego brzegu na odcinku od dolnego na-bieżnika w miejscowości Zagórze do równoleżnika 53°49,600'N,
 - b) zatoka rzeki Dziwna przy półwyspie Rów, na zachód od linii biegnącej od dolnego na-bieżnika przy plaży w Wolinie, do południowego cypla półwyspu Rów,
 - c) rzeka Dziwna od mostu kołowego na ulicy Zamkowej w Wolinie, do linii biegnącej wzdłuż równoleżnika 53°55,800'N,
 - d) akwen Zatoki Cichej ograniczony od północy mostem łączącym wyspę Chrzęszczewską z Kamieniem Pomorskim a od zachodu linią biegnącą wzdłuż południka 14°43,000'E (do Kępy Gardzkiej),
 - e) na pozostałych obszarach, w pasie o szerokości 50 m od roślinności twardej (trzcina, pałka wodna, sitowie, tatarak) lub brzegu;
- 3) od dnia 1 listopada do ostatniego dnia lutego na następujących obszarach wodnych (kolor żółty):
- a) rzeka Dziwna w rejonie Wolina, na odcinku od wschodniej granicy plaży miejskiej, do ujścia kolektora oczyszczalni ścieków przy miejscowości Darzowice,
 - b) Jezioro Wrzosowskie (Zatoka Wrzosowska) na północ od linii prostej łączącej wież kościoła w Dziwnówku z północnym krańcem nabrzeża jednostki wojskowej w Dziwnowie oraz rzeka Dziwna od Jeziora Wrzosowskiego (Zatoka Wrzosowska) do ujścia w morze,
2. Z wyłączeniem okresu od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca na obszarach obwodów ochronnych, o których mowa w powyższych punktach, zezwala się na odławianie węgorzy przy użyciu sznurów haczykowych oraz mieroży. Miejsce i czas połowów uzgadnia się z właściwym inspektorem rybołówstwa morskiego.
- 2) wymiary i okresy ochronne organizmów morskich na morskich wodach wewnętrznych (§2 i 3 Zarządzenia),**

§ 2. 1. Ustanawia się wymiary ochronne dla następujących gatunków ryb:

- 1) bolenia (*Aspius aspius* L.) – 40 cm;
- 2) certy (*Vimba vimba* L.) – 30 cm;
- 3) dorsza (*Gadus morhua* L.) – 38 cm;
- 4) gładzicy (*Pleuronectes platessa* L.) – 25 cm;
- 5) jazia (*Leuciscus idus* L.) – 25 cm;
- 6) leszcza (*Abramis brama* L.) – 40 cm;
- 7) lina (*Tinca tinca* L.) – 28 cm;
- 8) łososia (*Salmo salar* L.) – 60 cm;
- 9) miętusa (*Lota lota* L.) – 40 cm;
- 10) nagłada (*Scophthalmus rhombus* L.) – 30 cm;
- 11) okonia (*Perca fluviatilis* L.) – 17 cm;

- 12) płoci (*Rutilus rutilus* L.) – 17 cm;
- 13) sandacza (*Sander lucioperca* L.) – 45 cm;
- 14) siei (*Coregonus lavaretus* L.) – 40 cm;
- 15) turbota (*Psetta maxima* L.) – 30 cm;
- 16) storni (*Platichthys flesus* L.) – 25 cm;
- 17) suma (*Silurus glanis* L.) – 70 cm;
- 18) szczupaka (*Esox lucius* L.) – 45 cm;
- 19) śledzia (*Clupea harengus* L.) – 16 cm;
- 20) troci (*Salmo trutta* L.) – 50 cm;
- 21) węgorza (*Anguilla anguilla* L.) – 50 cm;
- 22) wzdreği (*Scardinius erythrophthalmus* L.) – 20 cm;
- 23) zimnicy (*Limanda limanda* L.) – 25 cm.

2. Pomiaru długości ryb, o których mowa w ust. 1, dokonuje się, mierząc długość ryby, w stanie świeżym, od początku zamkniętego pyska do końca najdłuższego promienia płetwy ogonowej.

§ 3. 1. Określa się okresy ochronne, jako środki ochrony, o których mowa w art. 7 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa, zmieniającego rozporządzenia Rady (WE) Nr 1954/2003 i (WE) Nr 1224/2009 oraz uchylającego rozporządzenia Rady (WE) Nr 2371/2002 i (WE) Nr 639/2004 oraz decyzję Rady 2004/585/WE (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 22 i 86, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem Nr 1380/2013”, dla ryb następujących gatunków:

- 1) dorsza (*Gadus morhua* L.) – od dnia 15 lutego do dnia 31 marca;
- 2) jesiotra ostronosego (*Acipenser oxyrinchus Mitchill*) – od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia;
- 3) łososia (*Salmo salar* L.) i troci (*Salmo trutta* L.) – od dnia 25 września do dnia 31 grudnia;
- 4) miętusa (*Lota lota* L.) – od dnia 1 grudnia do ostatniego dnia lutego;
- 5) sandacza (*Sander lucioperca*) – od dnia 15 kwietnia do dnia 15 maja;
- 6) siei (*Coregonus lavaretus* L.) – od dnia 20 października do dnia 15 grudnia;
- 7) suma (*Silurus glanis* L.) – od dnia 1 maja do dnia 15 czerwca;
- 8) szczupaka (*Esox lucius* L.) – od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia;
- 9) węgorza (*Anguilla anguilla* L.) – od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca.

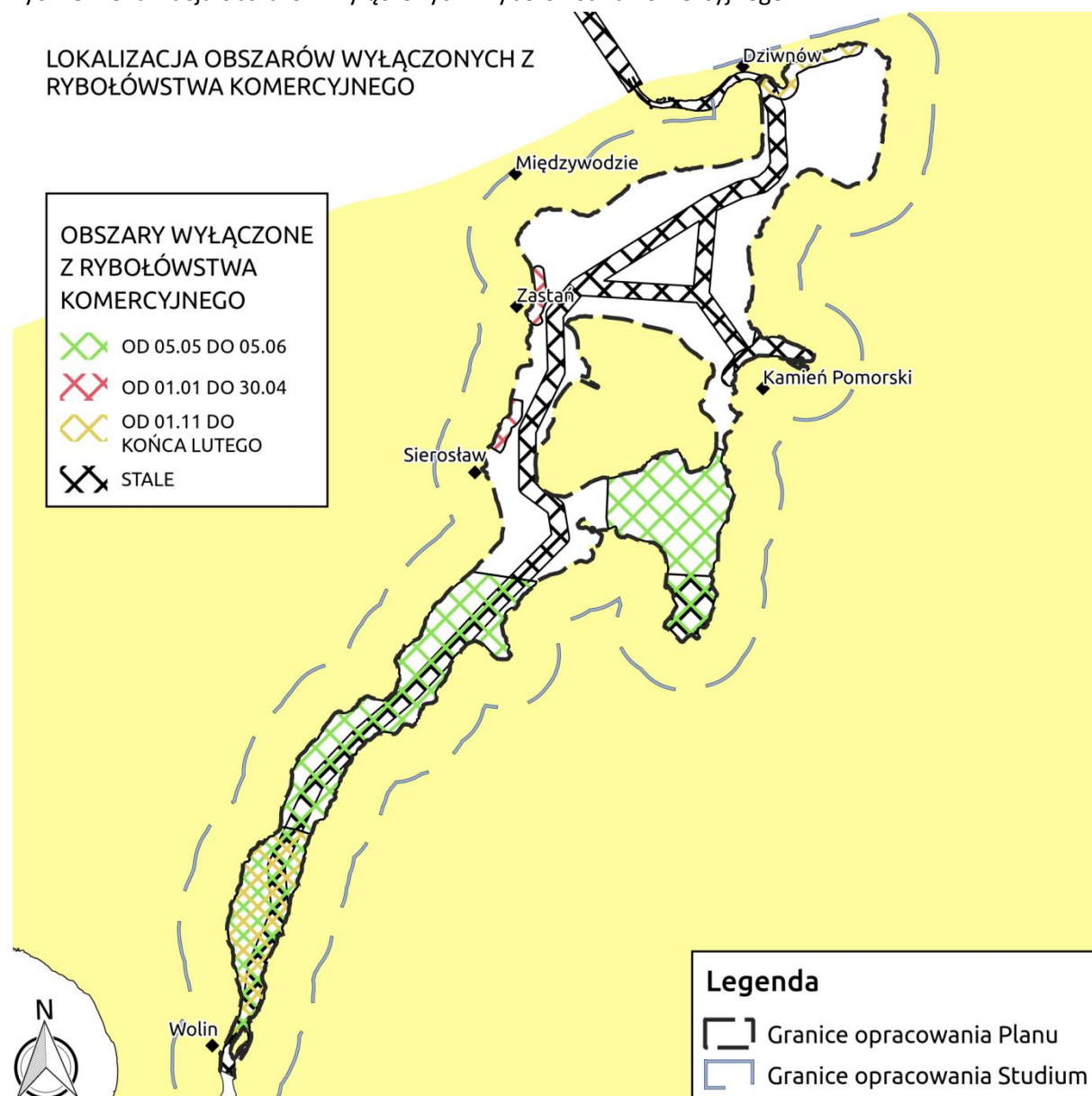
2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 może być zmieniony przez Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie, w zależności od warunków hydrometeorologicznych w danym roku, z tym, że każdorazowa zmiana jest podawana do wiadomości w drodze komunikatu co najmniej na 4 dni przed rozpoczęciem tego zmienionego okresu. Dzień ogłoszenia komunikatu wlicza się do tego okresu.

3) szczegółowy sposób wykonywania rybołówstwa morskiego na morskich wodach wewnętrznych, w tym:

- a) rodzaj i ilość narzędzi połowowych oraz ich konstrukcję (§7, 8, 9, 10, 11 i 12),
- b) porządek przy połowach oraz oznakowanie narzędzi połowowych (§14, 17 i 18),

c) sposób zajmowania miejsc przez rybaków (§ 13)

Ryc. 15. Lokalizacja obszarów wyłączonych z rybołówstwa komercyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ORIM i Urzędu Morskiego w Szczecinie

Dodatkowe ograniczenia w prowadzeniu połowów na wodach Zalewu Szczecińskiego poza tymi wymienionymi w zarządzeniu nr 2 Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego wprowadza Urząd Morski w Szczecinie, w związku z koniecznością zapewnienia bezpiecznej żeglugi na torach wodnych i kotwicowiskach.

Ograniczenia te wymienione są w **Przepisach portowych** (Zarządzenie Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013 r.).

§ 164.

1. Używanie narzędzi połowowych dla celów innych niż wykonywanie rybołówstwa w celach sportowo-rekreacyjnych jest dozwolone tylko poza granicami portów, w odległości 200 m od

granic toru wodnego Świnoujście - Szczecin oraz w odległości nie mniejszej niż 150 m od osi pozostałych torów wodnych, granic redy lub kotwiczowisk.

W związku z powyższym zapisem w Przepisach portowych liczba akwenów z zakazem rybołówstwa komercyjnego jest szersza od tej wprowadzonej przez Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie i obejmuje również obszary wzdłuż torów bocznych (w tym na torach na Dziwnie i na Zakelwie Kamieńskim) w pasie o szerokości 300 m.

Obszarów zamkniętych i niebezpiecznych dla rybołówstwa, tworzonych na podstawie art. 3 Ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej z dnia 21 marca 1991 r. z późniejszymi zmianami, nie stwierdzono (dane MON).

6. Ichtiologiczne badania naukowe

Pierwsze informacje na temat ryb w tym akwenie pochodzą z wykopalisk archeologicznych w okolicy Kamienia Pomorskiego. Wśród szczątków ryb pochodzących z czasów wczesnego średniowiecza (Rulewicz 1996), można wnioskować o składzie ichtiofauny poławianej przez rybaków. Stanoowiło ją 20 gatunków ryb, a najliczniejsze kości znajdowano od leszczy i sandaczy oraz jesiotrów, linów, płoci, sumów i szczupaków. Kolejne źródła naukowe dotyczące rybołówstwa na przestrzeni wieków omijały ten teren lub traktowały jako część Zalewu Szczecińskiego (Henking 1923, Zimdars 1941). Po II wojnie światowej nie powstała żadna praca naukowa, która byłaby kompilacją wiedzy o ichtiofaunie i rybołówstwie na Zalewie Kamieńskim. Nieliczne informacje o gatunkach, w szczególności obcych notowanych w Zalewie Kamieńskim, można znaleźć w pracy Keszki i in. (2003), dotyczącej stwierdzenia w analizowanych wodach labraksa, lub Czugały i Woźniczki (2010) odnośnie babki byczej w tym akwenie. Ponadto Raczyński i Keszka (2007), wydali publikację o występowaniu i biologii certy w tym akwenie. Jedyne dane odnośnie eksploatacji rybactwej, w tym stosowanych narzędzi połowu, składzie poławianej ichtiofauny są dostępne w OIRM w Szczecinie oraz Centrum Monitorowania Rybołówstwa w Gdyni. W związku z powyższym, niezbędne wydaje się podjęcie szeroko zakrojonych badań nad stanem zasobów ryb w przedmiotowym akwenie, ich trasami migracji, miejsc żerowiskowych i tarliskowych oraz strukturami populacyjnymi (struktura wieku, rozkład długości i kondycji). Informacje te pozwolą precyzyjniej niż dotychczas prowadzić eksploatację rybactwą.

7. Żegluga i porty

7.1. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku

Podstawowym dokumentem planistycznym dotyczącym transportu na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, jest „Strategia rozwoju transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030 roku”, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. (SRT2020). Strategia określa cele i najważniejsze kierunki rozwoju sektora transportowego tak, aby możliwe było osiągnięcie celów założonych w średniookresowej i długookresowej strategii rozwoju kraju. Jednocześnie dokument ten uwzględnia uwarunkowania wynikające z europejskiej polityki transportowej.

W rozdziale 4.3 Transport morski jako element zintegrowanego systemu transportowego wskazano, że „Efektywny i nowoczesny transport morski jest istotnym elementem udziału polskiego transportu w globalnym systemie przewozu osób i rzeczy. Porty morskie stanowią strategiczne punkty węzłowe krajowego układu transportowego, wpływające na jego sprawność i wydajność”.

Zgodnie ze dokumentem, wskazuje się na konieczność identyfikacji kierunków działań w trzech obszarach interwencji, odnoszących się do:

- rozwoju infrastruktury w portach morskich i na ich zapleczu, zarówno od strony lądu, jak i morza,
- wzmocnienia funkcji gospodarczej portów morskich,
- zwiększenia znaczenia żeglugi morskiej w łańcuchu dostaw towarowych i przewozach pasażerskich.

W „Strategii rozwoju transportu do 2020 r.” przewidziane są następujące działania odnoszące się do transportu morskiego:

- w zakresie rozwoju infrastruktury w portach morskich i na ich zapleczu, zarówno od strony lądu, jak i morza:
 - wzmocnienie morskich powiązań transportowych Polski ze światem, poprzez rozbudowę głębokowodnej infrastruktury portów morskich (tory podejściowe) i zwiększenie potencjału przeładunkowego istniejących portów morskich,
 - rozwój korytarzy lądowych – drogowych i kolejowych oraz niektórych szlaków rzecznych, zapewniających lepszą dostępność transportową do portów morskich od strony lądu,
 - rozbudowa i modernizacja infrastruktury portowej celem m.in.:
 - podniesienia bezpieczeństwa energetycznego kraju i współdziałania w realizacji priorytetów polityki energetycznej UE,
 - dostosowania portów morskich do potrzeb rynkowych (m.in. budowa do 2020 r. głębokowodnych nabrzeży dedykowanych do obsługi drobnicy konteneryzowanej i ro-ro),
 - ograniczenia negatywnego wpływu funkcjonowania portów na środowisko (poprawa dostępności portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków),
- w zakresie wzmocnienia funkcji gospodarczej portów morskich:
 - dywersyfikacja oferty usługowej portów oraz dostosowanie jej do potrzeb rynkowych,
 - aktywne uczestnictwo portów morskich w rozwoju przewozów intermodalnych oraz współpraca podmiotów zarządzających portami z operatorami terminali intermodalnych,
 - udział portów w rozwoju społeczno-gospodarczym gmin i regionów portowych,
- w zakresie zwiększenia znaczenia żeglugi morskiej w łańcuchu dostaw towarowych i przewozach pasażerskich:
 - stworzenie warunków dla powrotu floty polskich armatorów pod polską banderę oraz odnowy ich tonażu żeglugowego, w tym przygotowanie pakietu instrumentów prawnych,
 - promowanie rozwoju żeglugi morskiej bliskiego zasięgu, jako formy transportu preferowanej przez Unię Europejską,
 - doskonalenie standardów bezpiecznego uprawiania żeglugi przez statki morskie oraz przestrzeganie międzynarodowych wymogów, związanych z ochroną środowiska morskiego,

- w zakresie poprawy konkurencyjności polskich armatorów morskich na rynku żeglugowym, przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa żeglugi oraz ochrony środowiska morskiego:
- stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju żeglugi promowej, w tym jej uczestnictwa w przewozach intermodalnych,
 - znalezienie skutecznej strategii dalszego rozwoju polskich przedsiębiorstw żeglugi liniowej, dostosowanie ich oferty do potrzeb rynku europejskiej żeglugi morskiej bliskiego zasięgu,
 - tworzenie platform współpracy armatorów i szkół morskich, aktywna promocja zawodu marynarza,
 - uczestnictwo w inicjatywach UE, nakierowanych na przejmowanie ładunków z lądu na morze,
 - sprostanie nowym wyzwaniom europejskiej żeglugi morskiej takim jak ewolucja warunków rynkowych (m.in. rozszerzenie rynku wewnętrznego UE na transport morski), ochrona środowiska i polityka energetyczna Unii Europejskiej.

Zgodnie ze STR2020 „Istotnym elementem rozwoju infrastruktury dostępu do polskich portów morskich jest utrzymanie i rozbudowa (w tym pogłębianie) torów podejściowych do portów od strony morza (gdzie wyznacznikiem i naturalnym ograniczeniem jest głębokość torów wodnych w cieśninach duńskich) oraz torów wodnych.

Działania inwestycyjne w tym zakresie będą obejmowane przede wszystkim w zakresie:

- modernizacji torów wodnych zgodnie z nowymi technologiami oznakowania nawigacyjnego i jego monitorowania,
- zarządzania ryzykiem oraz analiz ekonomicznych i nawigacyjnych parametrów podejściowych;
- stworzenia kompatybilnych warunków na styku wody morskie - wody śródlądowe w celu wydłużenia dróg transportu wodnego poprzez lepsze wykorzystanie dróg śródlądowych jako dostępu od strony lądu.

Z analizy powyższych zapisów *Strategii* wynika, że głównym założeniem przedmiotowego dokumentu jest rozwój portów i żeglugi. Dotyczy to zarówno portów dużych, jak i małych oraz średnich. Zgodnie z zapisami *Strategii* „w przypadku mniejszych polskich portów morskich, priorytetem rozwoju do 2020 r. i w dalszej perspektywie będzie wzmacnianie funkcji gospodarczych tych portów oraz wzrost ich znaczenia jako ważnych biegunów lokalnego i regionalnego rozwoju. Szans rozwojowych dla małych portów i przystani morskich należy upatrywać, obok tradycyjnej funkcji związanej z obsługą rybołówstwa morskiego i zalewowego, w obsłudze morskich przewozów pasażerskich i żeglarstwa oraz turystyki. Kluczową rolę w dalszym rozwoju tych portów mają do odegrania samorządy, na terenie których porty te są położone. W przypadku portów średnich, na terenie których rozwijana jest również funkcja transportowa (przeładunkowo-składowa), podejmowane będą inicjatywy nakierowane na zdynamizowanie ich obrotu ładunkowego (rozbudowa infrastruktury portowej i dojeżdżowej do portów od strony morza i lądu) z poszanowaniem dla rozwoju pozostałych portowych funkcji gospodarczych.”

Dokumentem wykonawczym do rządowej „Strategii rozwoju transportu do 2020 r.” w obszarze problematyki portów morskich jest „Program rozwój polskich portów morskich do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku)” [MTBiGM, 2013b]. W dokumencie zawarto diagnozę aktualnej sytuacji w zakresie realizacji działalności gospodarczej polskich portów morskich, przygotowano prognozy obrotu ładunkowego oraz ruchu pasażerskiego polskich portów morskich do 2020 r. i perspektywy

dalszych zmian na wspomnianych rynkach do roku 2030. Najważniejszy element opracowania – cele i priorytety rozwoju portów morskich, stanowią ramy dla ubiegania się przez podmioty zarządzające portamiorskimi, urzędy morskie, gminy miast portowych oraz Polskie Linie Kolejowe S.A., środki finansowe UE na realizację inwestycji infrastrukturalnych w portach morskich i bezpośrednim dostępie do portów od strony morza i lądu w nowej perspektywie finansowej UE.

W Programie tym zawarto m.in. najważniejsze zadania inwestycyjne służące rozwojowi portów. Z punktu widzenia planów przestrzennych obszarów morskich najważniejsze inwestycje zawarte są w priorytecie 1 (Rozwój infrastruktury portowej oraz infrastruktury zapewniającej dostęp do portów od strony morza) w celu 1 (Dostosowanie oferty usługowej portów morskich do zmieniających się potrzeb rynkowych). Przy opracowywaniu planów morskich należy jednak także wziąć pod uwagę pozostałe zadania inwestycyjne, np. dotyczące poprawy połączenia portów z ich zapleczem czy rozbudowy infrastruktury wewnątrz portowej, gdyż mogą one skutkować wzrostem wolumenu ładunków z i do portów morskich.

W październiku 2014 r. Rząd przyjął „Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.)” [MliR, 2014]. Dokument ten uszczegóławia SRT2020 przez określenie celów operacyjnych, jakie Polska musi osiągnąć w latach 2014-2023 w różnych gałęziach transportu, korzystając ze wsparcia funduszy Unii Europejskiej. Zawiera on listę inwestycji priorytetowych, które będą realizowane do momentu wyczerpania dostępnych środków. Priorytety realizacyjne zostaną wskazane po ustaleniu dokładnej alokacji ze środków UE na transport na lata 2014-2020.

Wśród tych inwestycji znajduje się 50 projektów morskich, których łączna wartość wyniesie ponad 11 mld zł. Większość inwestycji wymienionych w dokumencie implementacyjnym znajduje się poza obszarem morskim niniejszego Studium.

7.2. Żegluga i istniejące trasy żeglugi

Podstawowym dokumentem prawnym w dziedzinie prawa morza jest „Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza” (UNCLOS), podpisana 10 grudnia 1982 r. w Montego Bay na Jamajce. Polska ratyfikowała Konwencję 6 listopada 1998 r. na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. U. z 2002 r., Nr 59, poz. 543, zał.).

Zgodnie z zapisami ww. dokumentu, żegluga po morzach (z wyjątkiem wód wewnętrznych) ma charakter swobodny. Istnieją od tej zasady istotne odstępstwa. W rejonach ścieśnionych, czyli takich gdzie schodzą się lub krzyżują zwyczajowe trasy, po których nawigują statki i gdzie natężenie ruchu wymaga ścisłego uregulowania, ruch ten mogą regulować postanowienia Międzynarodowej Organizacji Morskiej, agendy ONZ z siedzibą w Londynie (IMO). W ustaleniu z IMO lokalne urzędy administracji morskiej (w Polsce Urząd Morski w Gdyni, Słupsku i Szczecinie) ustanawiają systemy rozgraniczenia ruchu (*Traffic Separation System* — TSS), strefy objęte szczególnym nadzorem technicznym (*Systemy Kontroli Ruchu Statków* — Vessel Traffic Service — VTS), w których istnieje obowiązek zgłaszania przez statki wszelkich manewrów, sytuacji wejścia i wyjścia ze strefy, przekraczania kolejnych punktów meldunkowych. W obszarach tych funkcjonuje system ścisłego nadzoru nad ruchem statków (podobny do stosowanego w lotnictwie), w którym centrum naziemne w nieprzerwany sposób nadzoruje bezpieczeństwo ruchu statków, ingeruje w decyzje podejmowane na statku poprzez nakaz zmiany prędkości, kierunku ruchu lub zmianę trasy.

Cieśniną Dziwny przechodzi **tor wodny łączący port Dziwnów z portem Wolin**. Innymi szlakami wodnymi, znajdującym się na obszarze opracowania są **tory podejściowe (północny i zachodni)**

do portu Kamień Pomorski, odchodzące od podanego powyżej toru wodnego łączącego port Dziwnów z portem Wolin – ryc. 16. Poza ww. torami wodnymi, na obszarze analizy nie występują inne szlaki wodne.

Na obszarze Zalewu Kamieńskiego nie zinwentaryzowano ponadto kotwiczowisk. Nie występują tu także akweny specjalne dla żeglugi.

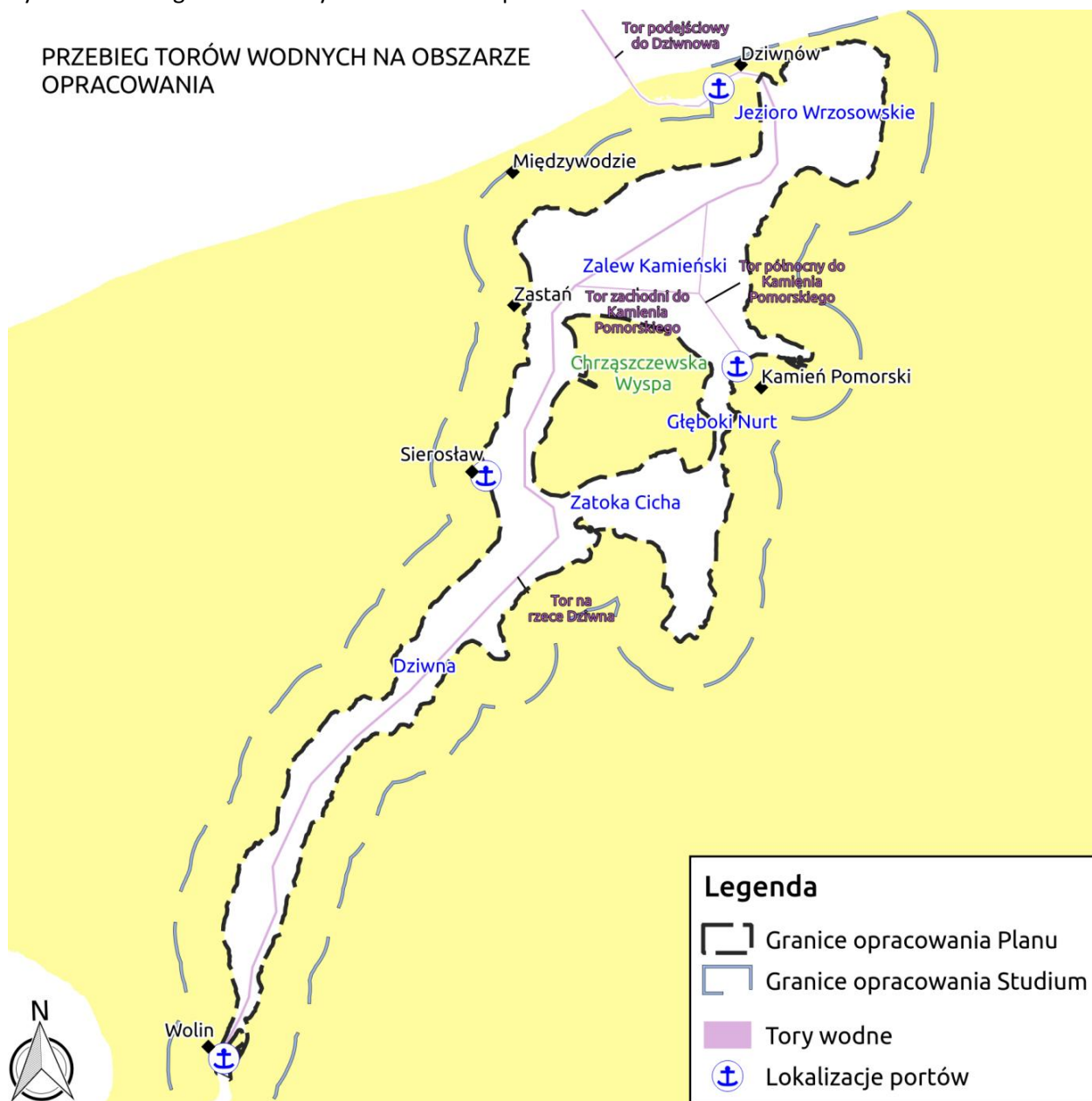
Trasy najczęściej wybierane przez poszczególne rodzaje jednostek różnią się od siebie. Rybacy pływają na łowiska z i do portów schronienia i wyładunku ryb, statki handlowe korzystają głównie z tras zalecanych, statki rekreacyjne przemieszczają się w dowolny sposób, a pasażerskie kursują po stałych trasach.

Ruch jednostek pływających na obszarze morskich wód wewnętrznych regulują przepisy odrębne, tzw. przepisy portowe. Określają one zasady bezpieczeństwa ruchu statków, korzystania z usług portowych mających znaczenie dla bezpieczeństwa morskiego, ochrony środowiska i utrzymania porządku na obszarze morskich portów, leżących w obszarze właściwości terytorialnej Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie. Przepisy portowe stosuje się również na obszarze morskich przystani oraz kotwiczowisk położonych poza obszarem portów, a także na redach portów i torach wodnych prowadzących do portów i przystani. Na obszarze opracowania obowiązują następujące akty prawne:

- 1) Zarządzenie nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013 r. Przepisy portowe (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 2932 z dnia 6 sierpnia 2013 r.);
- 2) Zarządzenie nr 1 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie zmiany Przepisów portowych;
- 3) Zarządzenie nr 1 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 12 listopada 2015 r. w sprawie zmiany Przepisów portowych (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 4533 z dnia 17 listopada 2015 r.);
- 4) Zarządzenie nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 4 stycznia 2017 r. w sprawie zmiany Przepisów portowych (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 2099 z dnia 9 maja 2017 r.).

W rozdziale III.7.4. niniejszego Studium w tabelach nr 21 i nr 22 zamieszczone zostały dane dotyczące ilości wejść i wyjść do i z portów różnych jednostek pływających. Na podstawie tych danych stwierdza się, że struktura floty, poruszającej się po trasach żeglugi zdominowana jest przez jachty i jednostki sportowo-turystyczne oraz statki rybackie.

Ryc. 16. Przebieg torów wodnych na obszarze opracowania

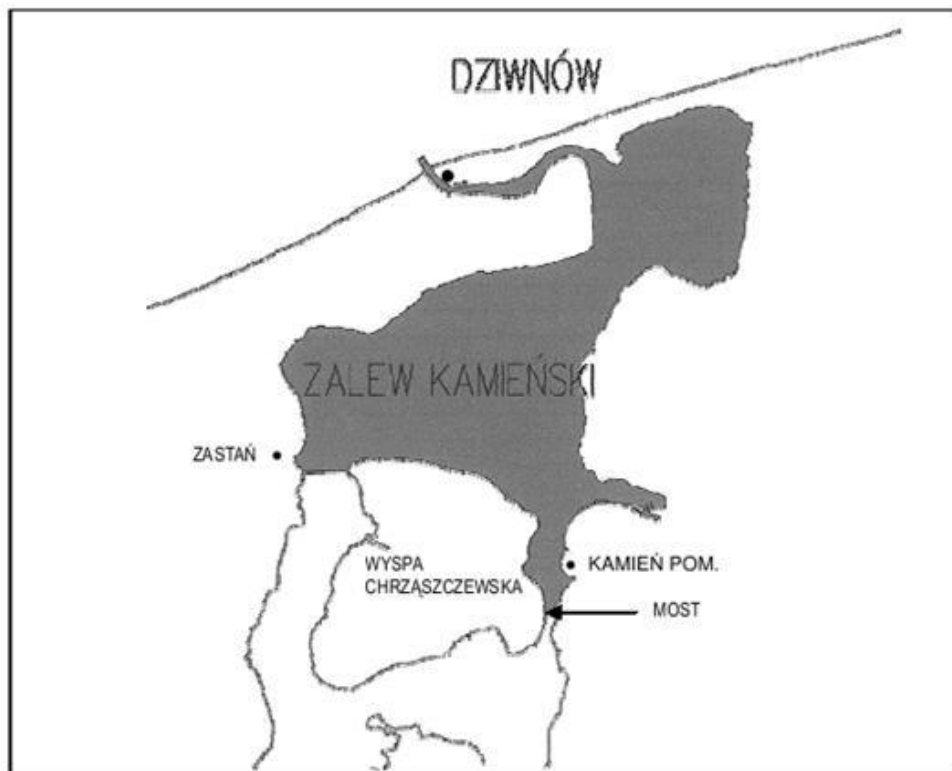

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z Zarządzeniem nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013 r. Przepisy Portowe, żegluga portowa, a więc żegluga odbywająca się w obrębie portów wraz z przyległymi akwenami, została oznaczona na poniższych rycinach:

Ryc. 17. Granice obszarów żeglugi portowej na obszarze Zalewu Kamieńskiego

GRANICE OBSZARÓW ŻEGLUGI PORTOWEJ (obszary zacieniowane)

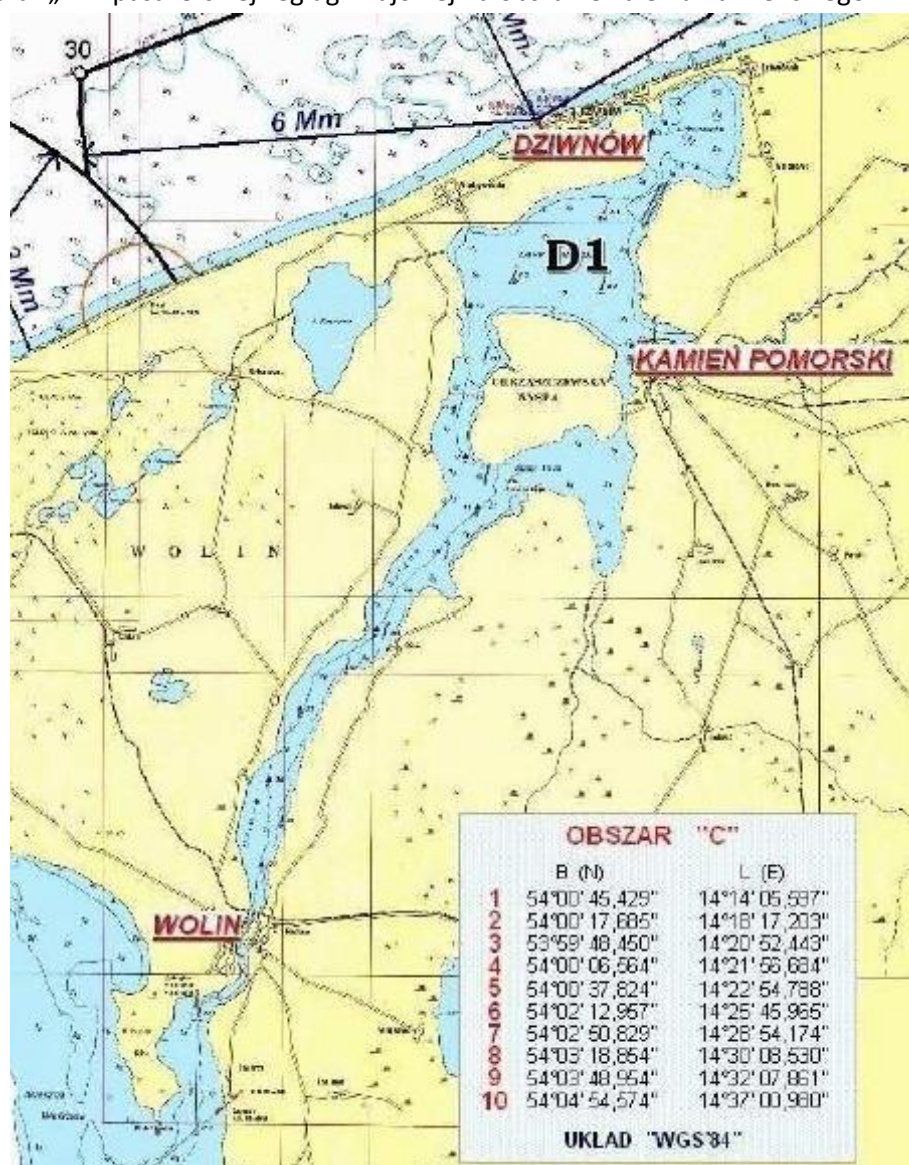

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zarządzenia nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 26 lipca 2013r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1044) na obszarze opracowania zostały wyznaczony obszar pasażerskiej żeglugi krajowej, oznaczony na poniższej rycinie symbolem „D1”. Zgodnie z ww. Rozporządzeniem obszar „D1” oznacza obszary morza, na których mogą być eksploatowane statki pasażerskie klasy D, stanowiące statki uprawiające pasażerską żeglugę krajową, w trakcie której znajdują się nie dalej niż 6 mil morskich od miejsca schronienia określonego w odrębnych przepisach oraz bieżących ogłoszeniach kapitanatów i bosmanatów portów oraz nie dalej niż 3 mile morskie od brzegu, w obszarach, na których prawdopodobieństwo przekroczenia znaczącej wysokości fali równej 1,5 m jest niższe od 10% w ciągu:

- a) jednego roku – w przypadku eksploatacji całorocznej lub
- b) określonej i ograniczonej części roku – w przypadku eksploatacji w tym okresie;

Ryc. 18. Obszar „D1” pasażerskiej żeglugi krajowej na obszarze Zalewu Kamieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1044)

Wskazać przy tym należy, że w rozporządzeniu Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie bezpiecznego uprawiania żeglugi przez jachty morskie (Dz. U. z 2012 r., poz. 326) zostały określone rejony pływania dla jachtów morskich, w których mogą uprawiać żeglugę – § 4 ww. rozporządzenia oraz inne wymagania dla jachtów w zakresie bezpiecznego uprawiania żeglugi.

Miejsca zalegania na dnie materiałów niebezpiecznych

Z otrzymanych z Inspektoratu Ochrony Środowiska Morskiego Urzędu Morskiego w Szczecinie informacji wynika, że ww. jednostka nie posiada danych o miejscach zalegania na dnie obszaru opracowania materiałów niebezpiecznych.

Ryzyko wystąpienia przypadkowych skażeń substancjami ropopochodnymi

Źródłem zagrożeń wystąpienia zagrożenia zanieczyszczenia wód mogą być statki przebywające na wodach. Zagrożeniem dla środowiska morskiego jest możliwość przedostania się ze statku do wód morskich oleju lub innych szkodliwych substancji chemicznych na skutek wypadku, awarii lub umyślnego zrzutu. Wśród substancji mogących stanowić zagrożenie dla środowiska morskiego znajdują się: oleje napędowe, olej opałowy, benzyna i nafta.

Na podstawie informacji otrzymanych z Inspektoratu Ochrony Środowiska Morskiego w Szczecinie stwierdza się, że w ostatnich 5 latach na obszarze Zalewu Kamieńskiego nie odnotowano skażeń substancjami ropopochodnymi pochodzącymi z przypadkowych rozlewów związanych z ruchem jednostek pływających. Nie odnotowano także takich skażeń w obszarze wód portowych.

Należy zauważyć, że praktycznie nie ma regularnego rozpoznania lotniczego zanieczyszczenia wód Zalewu Kamieńskiego ze względu na fakt stacjonowania jedynego samolotu należącego do Polskiej Administracji Morskiej na lotnisku w Gdańsku. Ze względu na odległość i ograniczone zasoby paliwa nie może on regularnie patrolować jednocześnie morza otwartego i wód Zalewu Kamieńskiego (wraz z Dziwną).

Należy przy tym podkreślić, że dokumentami obowiązującymi w zakresie zwalczania zanieczyszczeń są:

- 1) Krajowy plan zwalczania zagrożeń i zanieczyszczeń środowiska morskiego, 2005;
- 2) Plan zwalczania zanieczyszczeń na wodach portowych dla portu w Dziwnowie, w Kamieniu Pomorskim, w Międzyzdrojach, w Mrzeżynie i w Lubinie oraz dla przystani rybackiej w Niechorzu i w Rewalu; 2003;
- 3) Plan zwalczania zanieczyszczeń na wodach portowych dla portu w Trzebieży, w Nowym Warpnie i w Wolinie.

Wypadki na wodach

W ciągu ostatnich 5 lat odnotowano 1 wypadek na Zalewie Kamieńskim. Przestrzennie dotyczył on obszaru odpowiedzialności Kapitanatu Portu w Dziwnowie. Miał on miejsce w 2016 roku. Przyczyną incydentu było nabranie wody (usterka techniczna systemu chłodzenia silnika statku) przez statek prowadzący prace sondażowe.

Inny incydent został odnotowany w lutym 2017 r. na cieśninie Dziwna – z łodzi wędkarskiej wypadł człowiek (na podstawie danych Kapitanatu portu Trzebież). Ciało zostało odnalezione, przyczyny wypadku nie zostały dotąd ustalone.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Ruch jachtów i innych małych jednostek sportowo-rekreacyjnych nadal odbywać się będzie w sposób swobodny.
- Zakłada się utrzymanie i modernizację istniejącego toru wodnego Dziwnów – Wolin i torów wodnych (północnego i zachodniego) do Kamienia Pomorskiego oraz toru wodnego do Basenu Żeglarsko-Rybackiego w Kamieniu Pomorskim.
- Należy wziąć pod uwagę wpływ rozwoju turystyki na zmiany intensywności żeglugi.
- Należy wzmocnić system monitorowania skażeń substancjami ropopochodnymi pochodzącymi z przypadkowych rozlewów związanych z ruchem jednostek pływających.

7.3. Strefy zamknięte i niebezpieczne dla żeglugi

Na obszarze opracowania nie występują tereny, dla których Minister Obrony Narodowej wyznaczył strefy zamknięte strefy niebezpieczne dla żeglugi i rybołówstwa na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

7.4. Porty o znaczeniu lokalnym

Właścicielem terenów portowych w portach o podstawowym znaczeniu dla gospodarki RP (Gdynia, Gdańsk, Szczecin i Świnoujście) są, w myśl ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r., nr 33, poz. 179, ze zm.), Skarb Państwa (większościowy akcjonariusz) i gminy, reprezentowani przez Zarząd Morskich Portów. Mogą to czynić także inne spółki będące własnością lub współwłasnością państwa – na przykład szczeciński Port Rybacki „Gryf” (Skarb Państwa w tej spółce jest udziałowcem). Wszystkie przychody z dzierżawy, czynszów, opłat tonażowych itp., osiągane przez Zarządy, kierowane są na rozwój i inwestycje. Dodatkowym źródłem finansowania są kredyty i dotacje. Usługi przeładunkowe i składowe, w myśl ustawy, świadczone są przez inne podmioty, głównie prywatne.

O formie prawno-organizacyjnej zarządzania portami niemającymi podstawowego znaczenia dla gospodarki narodowej oraz przystaniamiorskimi decyduje gmina, jeżeli nieruchomości gruntuowe, na których jest położony port lub przystań morska, stanowią mienie komunalne.

Do zarządzania portami i przystaniamiorskimi, o których mowa powyżej, stosuje się odpowiednio przepisy art. 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich z zakres przedmiotu działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego i art. 12 - rada interesantów portu. W tych portach i przystaniach morskich, budowa, modernizacja i utrzymanie infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich są finansowane ze środków budżetu państwa, w wysokości określonej w ustawie budżetowej.

Małe porty i przystanie, jako ważne elementy lokalnego potencjału rozwojowego, zajmują ważne miejsce w lokalnej polityce gmin. Stanowią one także o potencjale rozwojowym kraju, tworzącym elementy polityki morskiej kraju i regionu.

Porty lokalne są składnikami infrastruktury lokalnej, zapewniającymi możliwość wykorzystania szans, jakie daje regionowi nadzalewowe położenie. Dlatego też ich funkcje dostosowane są do przyjętych przez daną społeczność form korzystania z morza. Funkcje te obejmują:

- zapewnienie dostępu do danego odcinka brzegu od strony morza dla ładunków i pasażerów,
- obsługę rybołówstwa przybrzeżnego i morskiego, korzystającego z pobliskich łowisk,

- obsługę łodzi sportowych i różnego typu działań z zakresu turystyki i rekreacji morskiej,
- zapewnienie warunków dla realizacji działalności wytwórczej, związanej z ww. funkcjami, takimi jak składowanie i przetwórstwo ryb czy budowa i remonty małych jednostek morskich, głównie rybackich i sportowych.³

Porty lokalne i przystanie są także miejscem dla służb, zajmujących się ratownictwem wodnym oraz likwidacją skażeń środowiska morskiego.

Małe porty morskie mogą pełnić wszystkie ww. funkcje, które są typowe dla punktów węzłowych infrastruktury transportu, natomiast aktywność przystani morskich zwykle ogranicza się do rybołówstwa przybrzeżnego, a w sezonie letnim – pełni także funkcję obsługującą ruch turystyczno-rekreacyjny.

W granicach obszaru opracowania znajdują się następujące porty o znaczeniu lokalnym:

- port morski w Wolinie,
- port morski w Kamieniu Pomorskim,
- morski port rybacki w Sierosławiu.

Ich lokalizacja została przedstawiona na ryc. 1 w rozdziale I.1 niniejszego Studium.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7.10.2004 r. w sprawie określenia infrastruktury zapewniającej dostęp do portów morskich w Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie oraz do przystani morskich w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 81, poz. 1405 z dnia 20.10.2004 r.) i Zarządzeniem Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 20.04.2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej w portach morskich w Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim, Karsiborze, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Przytorze, Sierosławiu, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie oraz w przystaniach morskich w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu (Dz. Urz. Woj. Zach. Poz. 1761 z dnia 24.04.2017 r.) oraz danymi Urzędu Morskiego w Szczecinie, w skład infrastruktury zapewniającej dostęp jednocześnie do portów w Dziwnowie i portu w Wolinie wchodzi:

- 1) tor wodny Dziwnów – Wolin przebiegający od południowej granicy portu w Dziwnowie do obrotowego mostu drogowego w Wolinie o parametrach: długość – 25,14 km, szerokość w dnie – 50 m (z przewężeniem pod mostem kolejowym), i głębokości 2,7 m na odcinku od południowej granicy portu w Dziwnowie do pławy K-3 oraz o głębokości 2,0 m na odcinku od pławy K-3 do obrotowego mostu drogowego w Wolinie;
- 2) pole refulacyjne w Międzywodziu o powierzchni 4,11 ha;
- 3) pływające znaki nawigacyjne od strony Zalewu Kamieńskiego do Dziwnowa i Wolina:
 - a) pławy nieświecące – 27 sztuk,
 - b) pławy świetlne – 2 sztuki.

Port morski w Kamieniu Pomorskim – port morski, będący częścią Cieśniny Dziwny, położony w Kamieniu Pomorskim. Granice portu zostały ustalone Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 21 kwietnia 2011 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Kamieniu Pomorskim od strony lądu (Dz. U. z 2011 r., Nr 99, poz. 572 z dnia 16.05.2011 r.).

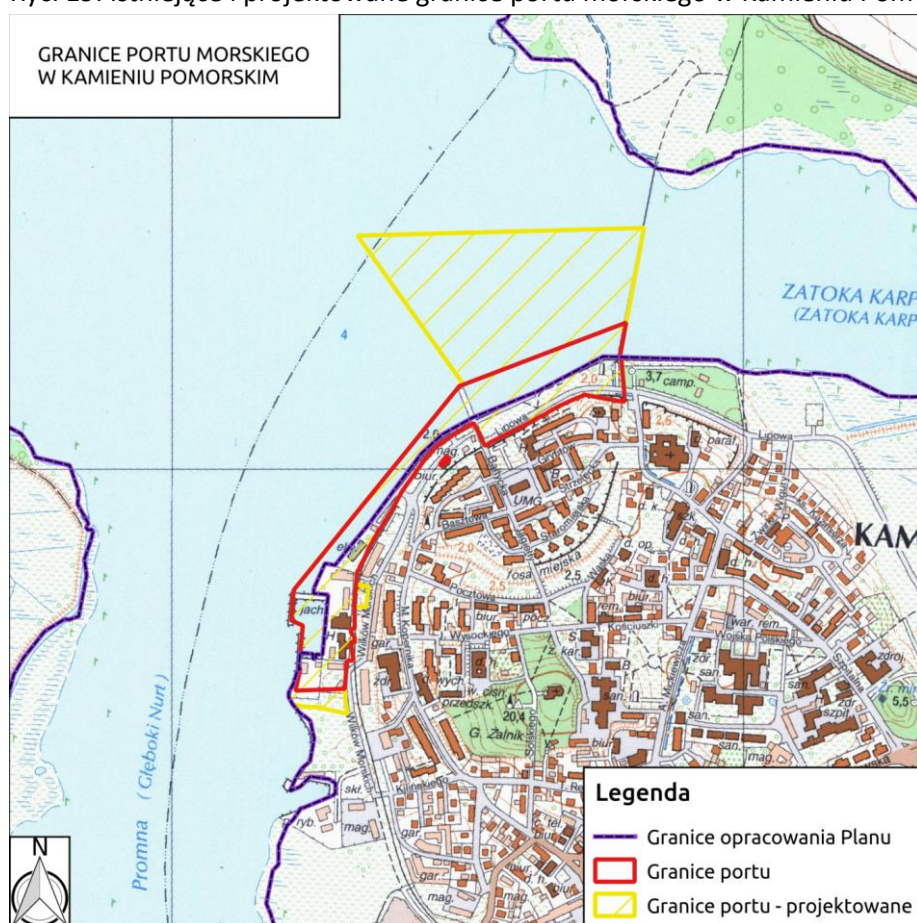
³ „Przyszłe wykorzystanie polskiej przestrzeni morskiej dla celów gospodarczych i ekologicznych”, 2009

Znajduje się tu Marina Kamień Pomorski, która, może pomieścić 290 jednostek pływających (<http://www.marinakamienpomorski.pl/port/>).

W porcie Kamień Pomorski obowiązują następujące zasady ruchu statków:

- maksymalna długość statków, mogących zawijać do portu wynosi 50 m, a maksymalna szerokość – 7 m,
- aktualne dopuszczalne zanurzenie statków określa Kapitan Portu Dziwnów,
- wejście i wyjście do/z portu dozwolone jest przy widzialności powyżej 0,5 Mm oraz sily wiatru do 5^oB.

Ryc. 19. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Kamieniu Pomorskim

Źródło: opracowania własne na podstawie danych UM w Szczecinie

⁴ Akwatorium to wewnętrzna część powierzchni wodnej portu lub przystani. Jest ona otoczona budowlami wodnymi, takimi jak nabrzeża czy falochrony.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7.10.2004 r. w sprawie określenia infrastruktury zapewniającej dostęp do portów morskich w Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie oraz do przystani morskich w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 81, poz. 1405 z dnia 20.10.2004 r.) i Zarządzeniem Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 20.04.2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej w portach morskich w Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim, Karsiborze, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Przytorze, Sierosławiu, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie oraz w przystaniach morskich w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu (Dz. Urz. Woj. Zach. Poz. 1761 z dnia 24.04.2017 r.) oraz danymi Urzędu Morskiego w Szczecinie w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu w Kamieniu Pomorskim wchodzi:

- 1) tory wodne wraz ze związanymi z ich funkcjonowaniem obiektami, urządzeniami i instalacjami:
 - a) tor podejściowy od strony północnej (licząc od krawędzi toru wodnego Dziwnów – Wolin przy pławie K-1 do Pomostu Spacerowego) o parametrach: długość – 3,38 km, szerokość w dnie – 30 m i głębokość – 2,7 m,
 - b) tor podejściowy od strony zachodniej (licząc od krawędzi toru wodnego Dziwnów – Wolin przy pławie K-3 do krawędzi toru podejściowego do portu w Kamieniu Pomorskim od strony północnej przy pławie K-2) o parametrach: długość – 2,49 km, szerokość w dnie – 30 m i głębokość – 2,7 m,
 - c) tor podejściowy do Basenu Żeglarsko – Rybackiego (od Pomostu Spacerowego do basenu) o parametrach: długość – 0,56 km, szerokość w dnie – 30 m i głębokość – 2,0 m;
- 2) stałe i pływające znaki nawigacyjne w porcie:
 - a) światło na Pomoście Spacerowym;
 - b) pława świetlna – 1 sztuka.
- 3) urządzenia i instalacje: oświetlenie i systemy zasilania energetycznego obiektów wymienionych w pkt 2.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2002 roku w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji (...) w skład portu wchodzi następujące akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje:

- 1) akwatorium stanowiące obszar wód morskich Zalewu Kamieńskiego o średniej szerokości 50,0 m, licząc od linii brzegu, położonym naprzeciw części lądowej portu wraz z Basenem Rybacko-Żeglarskim. Powierzchnia akwatorium wynosi 0,0325 km²;
- 2) obiekty hydrotechniczne:
 - umocnienie brzegowe odcinek północny, zlokalizowany pomiędzy kładką do Żółcina, a pomostem Spacerowym o długości 274,50 m,
 - pomost Spacerowy o długości 59,70 m,
 - pirs Pasażerski o długości 59,70 m,
 - nabrzeże Barkowe o długości 256,50 m,
 - nabrzeże Zbożowe o długości 100,50 m (wyłączone z eksploatacji),
 - nabrzeże Oczepowe wraz ze skrzydełkiem o łącznej długości 72,0 m,

- basen Żeglarsko-Rybacki składający się z następujących budowli:
 - nabrzeża Remontowego o długości 108,55 m,
 - nabrzeża Oczepowego o długości 25,65 m,
 - pomostu Żeglarskiego o długości 88,20 m,
 - pomostu Rybackiego o długości 48,00 m,
 - nabrzeża Oczepowego z wyciągiem łodziowym o długości 39,20 m,
 - umocnienia brzegowego o długości 51,20 m;

3) urządzenia i instalacje:

- oświetlenie portu,
- szafki poboru energii elektrycznej, szt. 3.

Obecnie trwają prace nad zmianą granic portu w Kamieniu Pomorskim. Projekt Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Kamieniu Pomorskim został już skierowany do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Rycina nr 19 ilustruje przebieg istniejących i projektowanych granic portu.

Port morski w Wolinie – port morski położony na wschodnim brzegu wyspy Wolin, nad Cieśniną Dziwną. Granice portu zostały ustalone Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 marca 2010 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w Wolinie od strony lądu (Dz. U. z 2010 r., Nr 55, poz. 333 z dnia 07.04.2010 r.).

Port posiada bosmanat w Wolinie, który obejmuje port w Wolinie wraz z torem podejściowym przebiegającym cieśniną Dziwną, licząc od północnej części Wyspy Chrząższewskiej do portu i dalej do pławy „W4”, zlokalizowanej przy wejściu na Wielki Zalew.

Port ten posiada stosunkowo dobre warunki naturalne i techniczne, aby stać się ośrodkiem żeglarstwa zalewowo-morskiego o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym.

Port posiada powiązania:

- dla jachtów żeglujących na morskich wodach wewnętrznych – Zalew Kamieński, Zatoka Cicha, środkowy i południowy odcinek Cieśniny Dziwny, małe porty usytuowane nad brzegami Wielkiego i Małego Zalewu Szczecińskiego (Kleines Haff), Cieśniny Świny oraz Cieśniny Piany (Peene-strom),
- dla jachtów uprawiających żeglugę morską i oceaniczną,
- dla żeglugi pasażerskiej – morskie wody wewnętrzne i śródlądowe Dolnej Odry oraz wody przybrzeżne Morza Bałtyckiego.

W porcie Wolin dokonywane są przeładunki głównie zboża oraz okresowo elementów budowlanych i innych. Dla przeładunków zboża najkorzystniejszy jest istniejący elewator z nabrzeżem (obecnie wyłączony z eksploatacji). Dla nabrzeża Przeładunkowego Południowego problem stanowi brak poprawnego rozwiązania komunikacyjnego od strony lądu.

Cieśniną Dziwną przechodzi morski tor wodny łączący Zalew Kamieński z Zalewem Szczecińskim.

Miejsca postoju w porcie są przydzielone następująco: przy nabrzeżu Północno-Zachodnim stoją barki, jednostki pasażerskie i jachty; przy nabrzeżu Postojowym Rybackim – łodzie rybackie, a przy nabrzeżu Przeładunkowym stoją doraźnie jednostki towarowe (barki).

Port w Wolinie wymaga modernizacji i rozbudowy jako tzw. mały port do obsługi: żeglugi towarowej, pasażerskiej, jachtowej i rybołówstwa. Z uwagi na obecny stan techniczny wymaga polepszenia parametrów technicznych torów podejściowych (prace pogłębiarskie, moderniza-

cja oznakowania nawigacyjnego w celu zapewnienia bezpieczeństwa ruchu statków, zwłaszcza w porze nocnej).

Uruchomienie żeglugi pasażerskiej i portu jachtowego wpłynie na uatrakcyjnienie turystyczne gminy.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 3 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 7.10.2004 r. (...) oraz danymi Urzędu Morskiego w Szczecinie, w skład infrastruktury zapewniającej dostęp do portu w Wolinie wchodzi:

- 1) tor podejściowy od strony Zalewu Szczecińskiego do obrotowego mostu drogowego do pław ME–W (licząc do krawędzi toru wodnego do Lubinia), o parametrach: długość – 14,40 km, szerokość w dnie – 50 m i głębokość – 2,5 m;
- 2) stałe i pływające znaki nawigacyjne:
 - a) pław świetlne – 2 sztuki,
 - b) pław nieświecące – 17 sztuk,
 - c) dalba świetlna „Rów” – 1 sztuka,
 - d) nabieżnik świetlny Skoszewo – 2 stawy,
 - e) nabieżnik świetlny Zagórze – 2 stawy,
 - f) nabieżnik świetlny Gołogóra – 2 stawy,
 - g) dalba odbojowa, ze światłem nawigacyjnym – 1 sztuka;
- 3) urządzenia i instalacje: systemy zasilania energetycznego obiektów wymienionych w pkt 2.

Obecny stan techniczny i parametry torów podejściowych są dostosowane do bieżących potrzeb żeglugi.

W porcie Wolin obowiązują następujące zasady ruchu statków:

- maksymalna długość statków mogących zawijać do portu wynosi 90 m, a maksymalna szerokość – 10 m,
- aktualne dopuszczalne zanurzenie statków określa Bosman Portu Wolin,
- wejście i wyjście z portu dozwolone jest przy widzialności powyżej 0,5 NM oraz dla siły wiatru do 6°B.

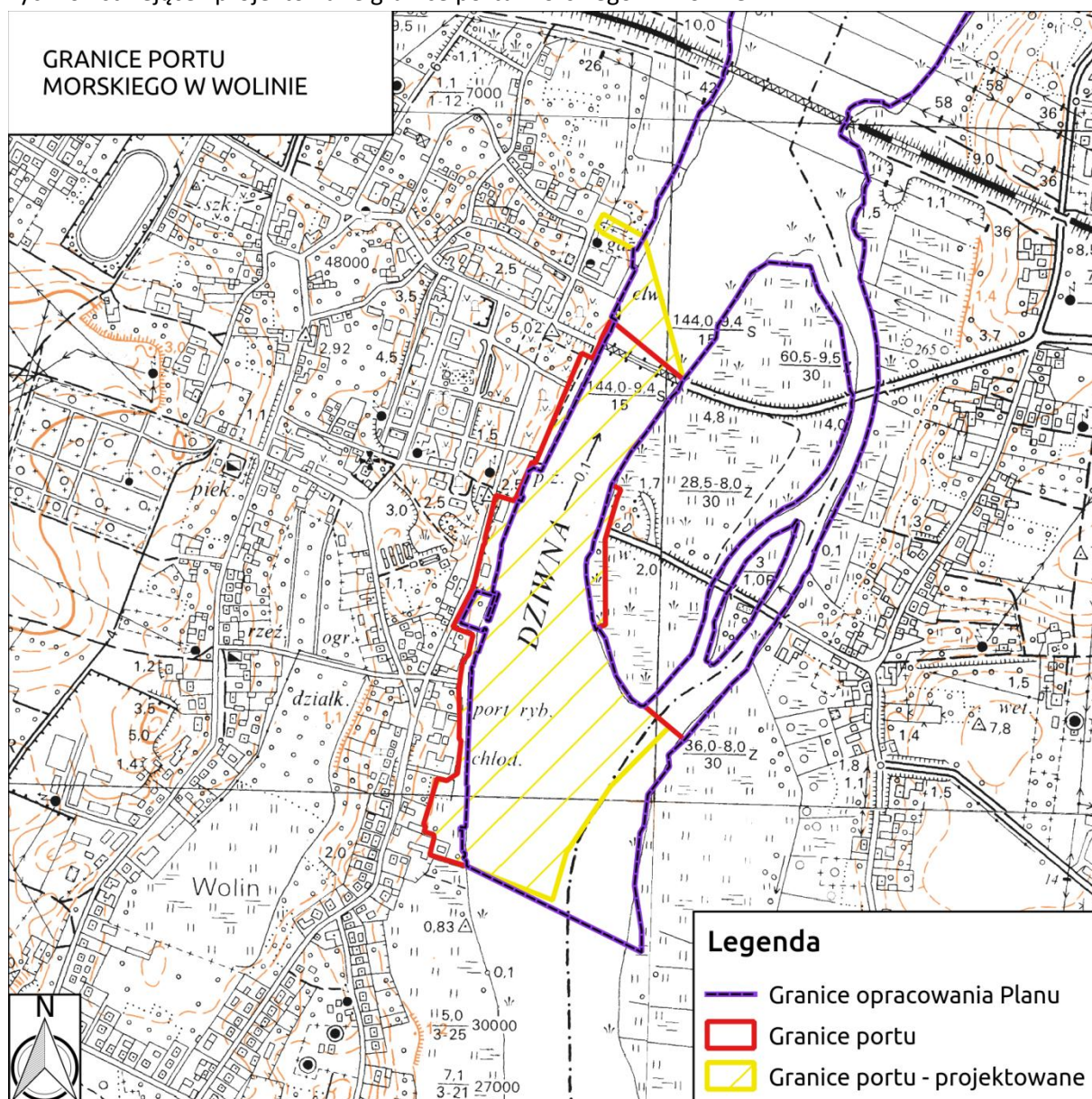
W skład infrastruktury portowej portu w Wolinie wchodzi następujące akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje:

1. akwatorium znajdujące się w granicach administracyjnych portu w Wolinie o powierzchni 0,1636 km²;
2. obiekty hydrotechniczne:
 - nabrzeże Postojowe przy moście drogowym ze skrzydełkiem o łącznej długości 55,40 m,
 - nabrzeże Północno-Zachodnie wraz ze skrzydełkiem o łącznej długości 203,90 m,
 - Basen Jachtowy z pirsem o długości 42,60 m, nabrzeżem zewnętrznym o długości 35,78 m i nabrzeżami wewnętrznymi o długości 151,50 m,
 - nabrzeże niskie o długości 22,70 m,
 - nabrzeże Postojowe Rybackie p długości 168,00 m,
 - nabrzeże przeładunkowe wraz ze skrzydełkiem o łącznej długości 67,00 m,
 - wyciąg łodziowy, szt. 1,
 - dalba odbojowa, szt. 1;
3. urządzenia i instalacje:

- nieutwardzony plac składowy o powierzchni 1.360,00 m²,
- oświetlenie portu, w tym światła nawigacyjne – 2 szt.,
- stanowisko odbioru wód zaolejonych i opadowych – pojemność 7 m³.

Ruch statków przez miasto Wolin związany jest z trzema mostami łączącymi brzegi Dziwny. Pierwszy jest drogowym mostem obrotowym; jego wysokość (w pozycji zamkniętej dla żeglugi) od lustra wody przy jej średnim stanie wynosi ok. 3,1 m (w pozycji otwartej – bez ograniczeń). Drugi most jest częścią drogi ekspresowej S3, a jego wysokość od lustra wody przy jej średnim stanie wynosi 12,50 m. Trzeci jest mostem kolejowym stałym o wysokości od lustra wody przy jej średnim stanie 12,4 m. Poniższa rycina ilustruje przebieg istniejących i projektowanych granic portu.

Ryc. 20. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Wolinie

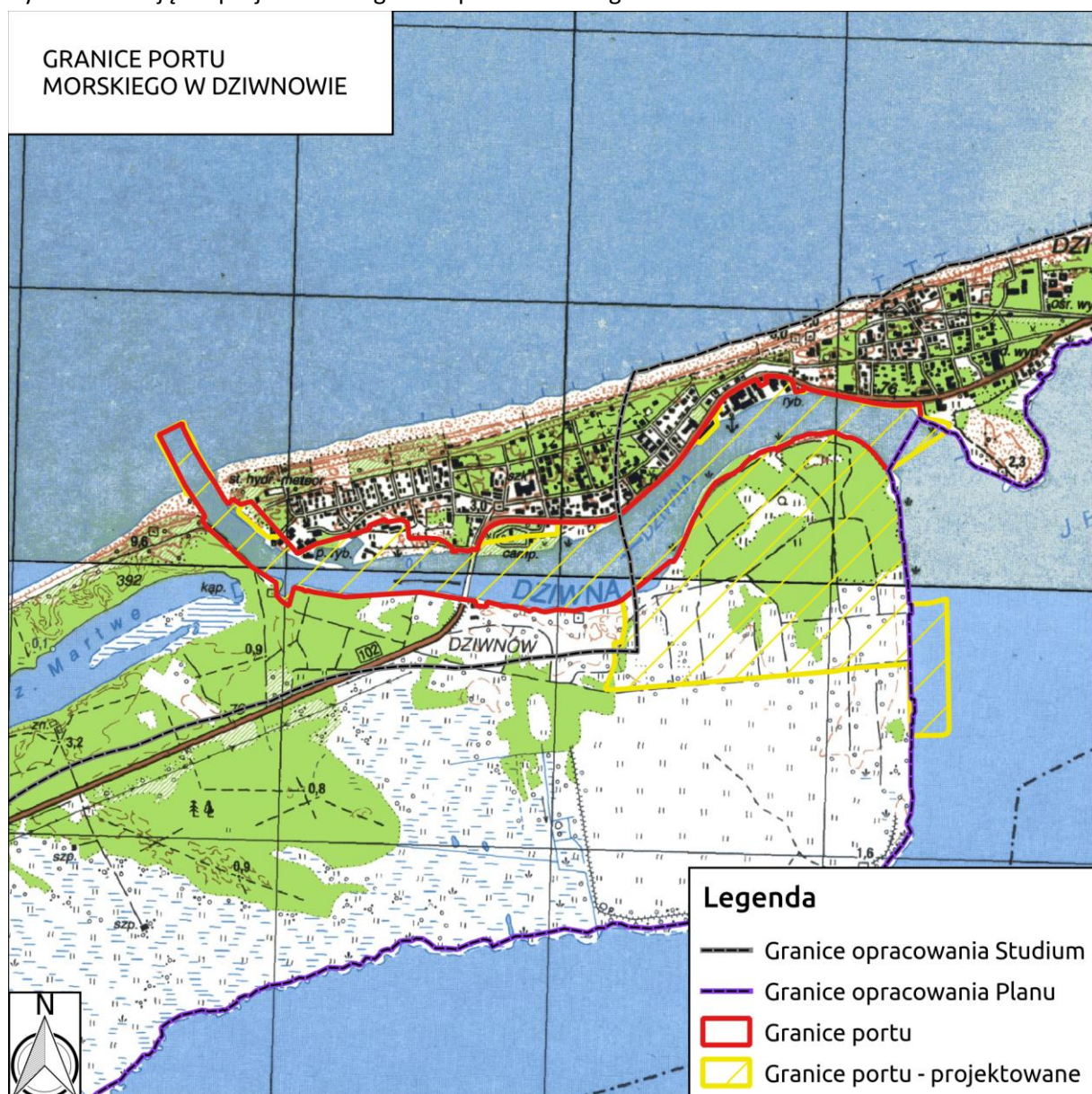
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szczecinie

W okresie od 1 lipca do 30 sierpnia na obszarze portu na odcinku od elewatora do północnej granicy działki 57/8 obowiązuje zakaz wędrowania.

Obecnie trwają prace nad zmianą granic portu w Wolinie. Projekt Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie ustalenia granicy portu morskiego Wolinie został już skierowany do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż trwają także prace nad zmianą granic portu morskiego w Dziwnowie. Zasięg projektowanego obszaru portu wchodzi w zakres opracowania niniejszego Studium. W związku z powyższym, na poniższej rycinie zostały przedstawione także istniejące i projektowane granice portu morskiego w Dziwnowie.

Ryc. 21. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Dziwnowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szczecinie

Morski port rybacki w Sierosławiu – mały port morski nad cieśniną Dziwny, na wyspie Wolin, w miejscowości Sierosław, gmina Wolin. Granice portu zostały ustalone Zarządzeniem Ministra Żeglugi z dnia 2 lutego 1966 r. w sprawie ustalenia granicy terytorialnej morskiego portu rybackiego w Sierosławiu (M.P. z 1966 r., nr 5, poz. 47 z dnia 23.02.1966 r.).

Port Sierosław tworzy jeden mały basen portowy z nabrzeżem. W południowej części znajduje się wyciąg łodziowy.

W granicach administracyjnych portu znajduje się akwatorium o powierzchni 5 100 m².

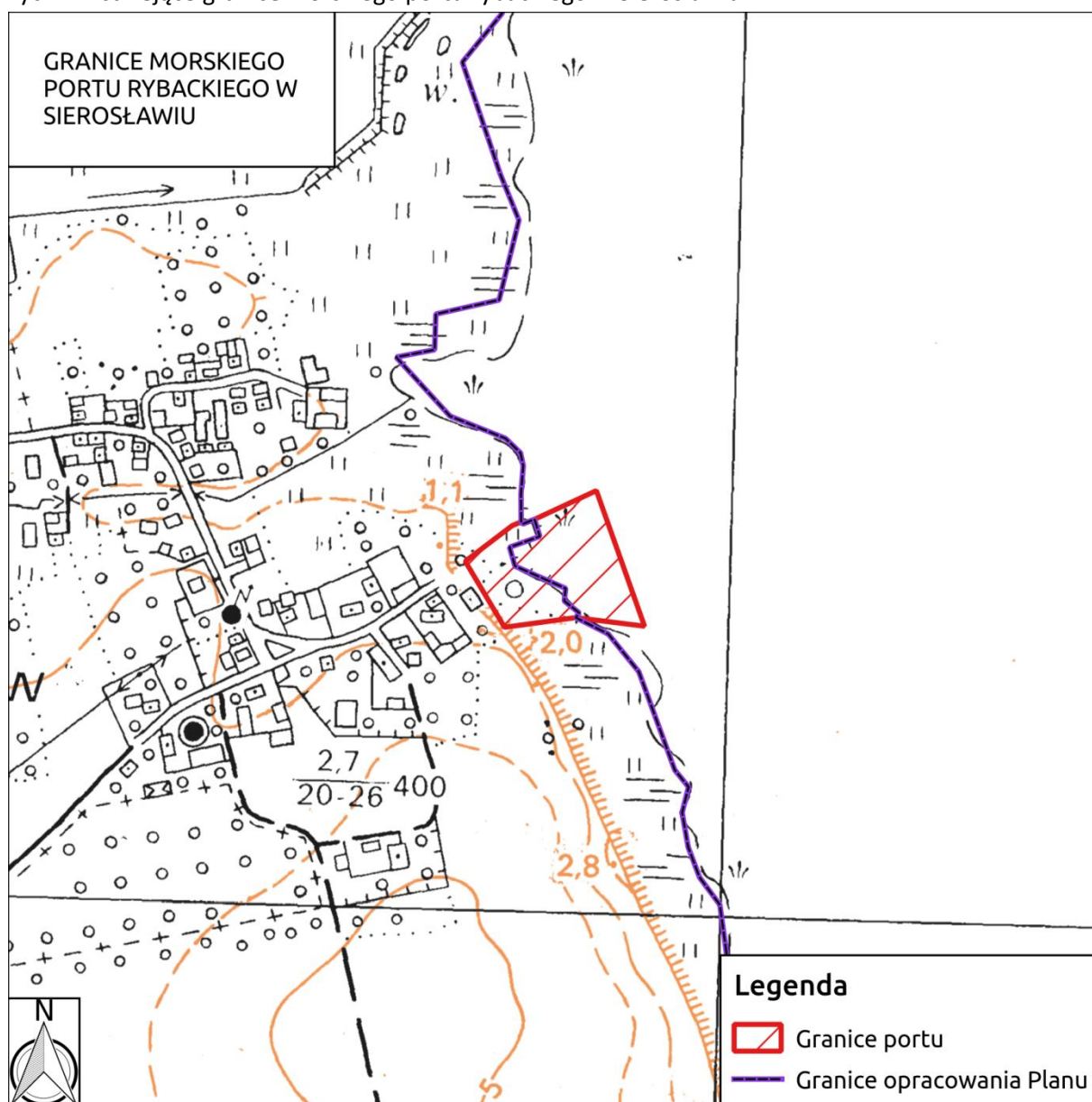
Zgodnie z Zarządzeniem nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2002 roku w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji (...) w skład portu wchodzi następujące obiekty hydrotechniczne:

- umocnienia brzegowe o łącznej długości 33,55 m,
- nabrzeża wraz z wyciągiem łodziowym o łącznej długości 92,50 m.

W południowej części portu znajduje się wyciąg łodziowy.

Poniższa rycina ilustruje przebieg istniejących granic portu.

Ryc. 22. Istniejące granice morskiego portu rybackiego w Sierosławiu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szczecinie

Port nie posiada samodzielnego bosmanatu i podlega bosmanatowi w Wolinie. Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie nie określił infrastruktury zapewniającej dostęp do tego portu.

W chwili obecnej, z uwagi na zamulony szlak wodny z Wolina do Kamienia Pomorskiego jest zbyt płytki, by mogły do niego przybijać jednostki o większym zanurzeniu.

Bardzo małe głębokości (ok. 0,5 m) i fakt, że podejście do portu jest mocno zarośnięte sprawiają, że zawijają tu tylko bardzo małe jednostki płaskodenne (małe jachty, małe łodzie rybackie, kajaki).

Właścicielem portu jest gmina Wolin. Na chwilę obecną, ze względu na ograniczone środki finansowe gminy, w porcie nie są czynione żadne inwestycje. Gmina Wolin planuje obiekt wydzierżawić.

Poniższe tabele prezentują ilość zawinięć do portu morskiego Kamień Pomorski i Wolin w latach 2012-2016:

Tabela 21. Ilość zawinięć do portu Kamień Pomorski

Rok	Rodzaj statków	Kamień Pomorski	
		Ilość wejść	Ilość wyjść
2012	Statki rybackie	446	446
	Statki pasażerskie	198	198
	Jachty i jednostki sportowo-turystyczne	973	973
	Inne statki (holowniki ratownicze)	21	21
SUMA		1 638	1 638
2013	Statki rybackie	607	607
	Statki pasażerskie	117	117
	Jachty i jednostki sportowo-turystyczne	1020	1020
	Inne statki (holowniki ratownicze)	48	48
SUMA		1 792	1 792
2014	Statki rybackie	607	607
	Statki pasażerskie	117	117
	Jachty i jednostki sportowo-turystyczne	1020	1020
	Inne statki (holowniki ratownicze)	48	48
SUMA		1 792	1 792
2015	Statki rybackie	644	644
	Statki pasażerskie	166	166
	Jachty i jednostki sportowo-turystyczne	772	772
	Inne statki (holowniki ratownicze)	10	10
SUMA		1 592	1 592
2016	Statki rybackie	854	854
	Statki pasażerskie	162	162

	Jachty i jednostki sportowo-turystyczne	424	424
	Inne statki (holowniki ratownicze)	15	15
	SUMA	1 455	1 455

Źródło: Dane otrzymane z Kapitanatu portu Dziwnów

Tabela 22. Ilość zawinięć do portu Wolin

Rok	Rodzaj statków	Wolin	
		Ilość wejść	Ilość wyjść
2012	Barki, pchacze, holowniki	10	10
	Motorówki	15	15
	Jednostki rybackie	241	241
	Statki pasażerskie obcych bander	15	15
	Jednostki sportowo-turystyczne polskie	130	130
	Jednostki sportowo-turystyczne obcych bander	113	113
SUMA		524	524
2013	Barki, pchacze, holowniki	2	2
	Motorówki	18	18
	Jednostki rybackie	361	361
	Statki pasażerskie obcych bander	29	29
	Jednostki sportowo-turystyczne polskie	149	149
	Jednostki sportowo-turystyczne obcych bander	67	67
SUMA		626	626
2014	Barki, pchacze, holowniki	-	-
	Motorówki	18	18
	Jednostki rybackie	359	359
	Statki pasażerskie obcych bander	16	16
	Jednostki sportowo-turystyczne polskie	173	173
	Jednostki sportowo-turystyczne obcych bander	67	67
SUMA		633	633
2015	Barki, pchacze, holowniki	6	6
	Motorówki	7	7
	Jednostki rybackie	764	764
	Statki pasażerskie obcych bander	8	8
	Jednostki sportowo-turystyczne polskie	306	306
	Jednostki sportowo-turystyczne obcych bander	234	234
SUMA		1 325	1 325
2016	Barki, pchacze, holowniki	-	-
	Motorówki	15	15

	Jednostki rybackie	798	798
	Statki pasażerskie obcych bander	8	8
	Jednostki sportowo-turystyczne polskie	211	211
	Jednostki sportowo-turystyczne obcych bander	155	155
	SUMA	1 187	1 187

Źródło: Dane otrzymane z Kapitanatu portu Trzebież

Brak danych na temat ruchu statków w porcie w Sierosławiu wynika z faktu, że nie dysponuje on systemem monitoringu i służbą kontroli ruchu statków. Ze względu na niewielką głębokość wód na terenie portu w Sierosławiu, stacjonują tam jedynie kajaki, małe łodzie rybackie i niewielkie jachty.

Na podstawie ww. informacji stwierdza się, że port morski w Kamieniu Pomorskim i w Wolinie cechują dwie główne funkcje gospodarcze: rybołówstwo i turystyka. W związku z tym wskazuje się, że przewidywanym kierunkiem ich aktywizacji będzie rozwój bazy rybołówstwa oraz turystyka kwalifikowana (windsurfing, żeglarstwo, kitesurfing, wędkarstwo morskie, turystyka wrakowa) i turystyka pobytowa.

Dodatkowo kierunku rozwojowego morskiego portu w Wolinie należy upatrywać w żegludze pasażerskiej, jachtowej oraz ewentualnie w przeładunkach, w powiązaniu z takimi funkcjami rozwojowymi gminy jak: rekreacyjna, turystyczna, kulturowa (Projekt „Wolin – Miasto Historii”) oraz rolnictwo i drobny przemysł budowlany.

Dalszy rozwój tych funkcji kreować będą przewozy pasażerskie na szlakach: Wolin – Kamień Pomorski – Dziwnów, Wolin – Świnoujście, Wolin – Szczecin oraz do innych małych portów polskich i niemieckich.

Rozwój portów lokalnych ogranicza problem zamulenia wejścia do portu. Ogranicza to użytkową głębokość torów wodnych i generuje dodatkowe koszty utrzymania. Z tego powodu możliwości żeglugi, w porównaniu do większych portów, położonych w obszarze nadmorskim, są tu ograniczone. Rozwiązania wymaga problem utrzymania odpowiednich parametrów torów wodnych. Na podstawie informacji uzyskanych w Urzędzie Morskim w Szczecinie stwierdza się, że pływające oznakowanie nawigacyjne zostało zmodernizowane. W porze nocnej na Zalewie Kamieńskim działają pławy świetlne oraz oznakowanie nawigacyjne w portach Kamień Pomorski i Wolin. Obecnie brak jest możliwości żeglugi nocnej z Zalewu Kamieńskiego do Dziwnowa i Wolina.

Na problemy rozwojowe małych portów nakłada się ich wciąż niezadowalająca (pomimo poczynionych inwestycji) dostępność od strony lądu. Dla jej poprawy porty muszą współpracować z samorządami ponadgminnymi i władzami krajowymi.

Wśród czynników warunkujących rozwój portów lokalnych trzeba wymienić przede wszystkim pobudzanie aktywności gospodarczej najbliższego otoczenia (miasta, gminy i powiatu).

W portach działają różne podmioty gospodarcze. Świadczą one usługi związane z rybołówstwem (połowy, przetwórstwo i dystrybucja), turystyką wodną (żegluga i inne sporty wodne), usługami remontowymi i przeładunkowymi (operatorzy) oraz gastronomią.

Wśród wiodących funkcji portów lokalnych najczęściej jest wymieniana funkcja rybacka (połowy, przetwórstwo, dystrybucja, handel) oraz różne segmenty funkcji turystycznej (przewozy pasażerskie, sporty wodne).

Samorządy terytorialne (gminy) działając na szczeblu lokalnym, odgrywają ważną rolę w wykorzystaniu, w sposób zapewniający najlepsze efekty gospodarcze i społeczne, tak istotnych elementów obszarów nadbrzeżnych, jakimi są lokalne porty morskie i przystanie. Kierunki rozwoju

lokalnych portów zawarte są w lokalnych planach zagospodarowania przestrzennego i strategiach rozwoju gmin nadmorskich.

Rozwojowi portów lokalnych sprzyjają następujące czynniki:

- nadmorskie położenie,
- turystyczny charakter miejscowości,
- lokalizacja portu w zasięgu oddziaływania portów o strategicznym znaczeniu dla gospodarki morskiej,
- bliskość większych, prężnych ośrodków miejskich,
- lokalizacja zakładów związanych z rybołówstwem,
- zróżnicowane funkcje portu (rybołówstwo, turystyka, przeładunki),
- aktywność organizacji skupiających podmioty związane z rybołówstwem,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gmin i miast, uwzględniające rozwój portu,
- skuteczność pozyskiwania środków finansowych na rozwój portu przez samorząd lokalny i regionalny,
- aktywność i możliwości rozwojowe i inwestycyjne użytkowników portu,
- istniejąca infrastruktura,
- tradycje związane z morzem (szkolnictwo – np. liceum o profilu morskim, doświadczony personel, imprezy marynistyczne itp.).

Mimo obiektywnie mało korzystnych warunków rozwoju, małe porty i przystanie mogą stanowić ważny czynnik aktywizacji gmin nadmorskich.

Rzeczony portów lokalnych wymaga przygotowania strategii rozwojowych. Jednym z narzędzi koordynujących ich rozwój, jest planowanie przestrzenne na szczeblu gmin. Niestety, ta sytuacja pozostawia wiele do życzenia. Co prawda ogólne zasady rozwoju przestrzennego struktur portowych są zazwyczaj ujęte w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, ale tylko niektóre z gmin posiadają uchwalone dla swoich portów miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Z tego powodu podstawowym dokumentem umożliwiającym realizację inwestycji na obszarach portów są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Zaznaczyć przy tym należy, że gmina sporządza plany zagospodarowania przestrzennego dla obszaru lądowego, natomiast Dyrektor Urzędu Morskiego dla morskich wód wewnętrznych, w tym wód w granicach portów morskich.

Na obszarze opracowania obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1) Port w Kamieniu Pomorskim:

- Uchwała nr IX/106/11 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 27.05.2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu w obrębie geodezyjnym nr 3 – jednostka obszarowa „B” w Kamieniu Pomorskim;

2) Port w Wolinie: brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;

3) Port w Sierosławiu: brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Porty lokalne stają się w coraz większym stopniu ważnymi punktami infrastruktury gmin nadmorskich, służącymi generowaniu miejsc pracy i dochodów. Porty lokalne przekwalifikują się

z czysto rybackich, do portów obsługujących funkcje turystyczno-rekreacyjne. Aktualnie trwają prace nad projektami zmian granic portów w: Kamieniu Pomorskim i Wolinie.

Tabela 23. Typologia i funkcje oraz przewidywane kierunki aktywizacji portów lokalnych

Znaczenie portu	Nazwa portu	Funkcje gospodarcze		Przewidywane kierunki aktywizacji
		Mocne	Słabe	
Port o znaczeniu lokalnym z możliwością oddziaływania ponadlokalnego	Kamień Pomorski	Rybołówstwo indywidualne. Żeglarstwo. Turystyka pasażerska.	Przeładunkowa. Przemysłowa. Transportowa.	1. Rozwój usług turystycznych i rekreacyjnych. 2. Turystyka kwalifikowana (żeglarstwo, windsurfing, kitesurfing). 3. Komunikacyjne przewozy turystyczne. 4. Rozwój rybołówstwa.
	Wolin	Rybołówstwo indywidualne. Żeglarstwo. Turystyka pasażerska. Przeładunkowa.	Transportowa.	1. Rozwój usług turystycznych i rekreacyjnych. 2. Turystyka kwalifikowana (żeglarstwo, windsurfing, kitesurfing, turystyka wrakowa). 3. Komunikacyjne przewozy turystyczne. 4. Rozwój żegluga towarowej. 5. Rozwój rybołówstwa.
Port o znaczeniu lokalnym i lokalnym profilu działalności	Sierosław	–	Rybołówstwo indywidualne. Turystyczna.	1. Rozwój bazy rybołówstwa. 2. Rozwój usług turystycznych.

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

W funkcjonowaniu małych struktur portowych zachodzą obecnie daleko idące przeobrażenia. Zmiany zachodzące w strukturze gospodarki w sektorach związanych z morzem wymuszają potrzebę zmiany przeznaczenia wielu obiektów infrastruktury portowej w portach lokalnych i dostosowania ich do nowych funkcji. Często dochodzi do zmiany przeznaczenia gruntów portowych, których port nie jest w stanie eksploatować w taki sposób i do takich celów jak w przeszłości.

Szansą na wzrost znaczenia i rozwój małych portów jest obecna polityka regionalna UE. Konsekwentne wdrażanie założeń zintegrowanej europejskiej polityki morskiej opartej na kompleksowym i międzysektorowym podejściu do planowania przestrzennego obszarów nadmorskich przyczyni się do lepszego wykorzystania zasobów i harmonijnego rozwoju obszarów morskich, których integralnymi elementami są lokalne porty i przystanie.

W ramach strategii zrównoważonego rozwoju małym portom morskim przypada rola ośrodków aktywizacji gospodarczej regionów nadmorskich. Stopień zaawansowania niektórych, obecnie realizowanych projektów, a także dobrze przygotowana ścieżka ich inwestowania wskazują, że poziom przystosowania małych portów i przystani morskich do obsługi jachtingu, białej floty i innych form rekreacji morskiej ulega bardzo wyraźnej poprawie. Również rybołówstwo miejscowe stanowi obecnie nie tylko atrakcję turystyczną, lecz także znaczącą sferę aktywizacji działalności bezpośrednio lub pośrednio związanej z rybołówstwem, np. przetwórstwo, małe zakłady remontowe kutrów i sprzętu itp. Małe porty Zalewu Kamieńskiego mogą aktywnie uczestniczyć w rozwoju niektórych funkcji ponadlokalnych, np. związanych z turystyką, sportem czy wydarzeniami kulturalnymi. Strategie małych portów i miast z reguły przewidują, że siłą napędową rozwoju małych portów i przystani morskich będzie ich funkcja turystyczna i rekreacyjna. Konieczne jest zatem wspieranie tego sektora, pozyskiwanie strategicznych inwestorów oraz środków pomocowych z funduszy Unii Europejskiej.

Poważną barierą rozwoju stref przybrzeżnych, obejmujących małe struktury portowe, jest ich prawie całkowite przyporządkowanie wymogom sieci Natura 2000, co będzie wymagało znalezienia obszarów i form działalności, które nie kolidują z zaostrzonymi przepisami odnośnie ochrony środowiska.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Zgodnie z zapisami ustawy o portach i przystaniach należy zagwarantować każdemu portowi możliwość bezpiecznego podejścia od strony morza oraz zachowania, niezbędnych dla jego potrzeb, elementów akwatorium.
- Można przyjąć, że znaczenie portów lokalnych będzie rosnąć wraz ze wzrostem zamożności Polaków i Polski i integracją portów w kompleks gospodarek lokalnych.
- Na podstawie zachodzących zmian w funkcjonowaniu portów, zakłada się ich przekształcenie z portów o funkcji rybackiej na porty turystyczno-rekreacyjne, z uzupełniającą funkcją rybacką.
- Należy wziąć pod uwagę, iż rozwój ukierunkowany będzie na rozbudowę istniejących portów, a nie na budowę nowych obiektów.
- Rozwój kwalifikowanej bazy obsługi turystyki morskiej, żeglarstwa i innych sportów wodnych będzie następować zarówno poprzez wykorzystanie istniejących obiektów hydrotechnicznych w portach, jak i poprzez ich rozbudowę, która powinna być połączona z aktywizacją zaplecza portów dla usług towarzyszących (zaplecze techniczne, remonty, zimowanie jachtów, wynajem sprzętu, organizacja kursów i szkoleń).
- Należy uwzględnić potrzeby związane z zapewnieniem dobrej dostępności Zalewu do Bałtyku i portów lokalnych tam zlokalizowanych.
- Należy zwrócić uwagę na bezpieczeństwo nawigacji w sytuacji rosnącej intensywności żeglugi na torach podejściowych i wzrostu wielkości jednostek pływających.

Braki wiedzy

- Brak dokumentów strategicznych rozwoju portów, co uniemożliwia określenie zapotrzebowania na przestrzeń morską pod ich cele rozwojowe.
- Brak informacji nt. podmiotów gospodarczych działających w portach morskich.

8. Liniowa infrastruktura techniczna

Istniejąca infrastruktura techniczna na obszarze polskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego to głównie kable elektroenergetyczne i światłowodowe, rurociągi (tłoczne ścieków sanitarnych czy solanki i przesyłowe gazu) i napowietrzne linie elektroenergetyczne.

Spis istniejącej liniowej infrastruktury technicznej przedstawia tabela 24.

Tabela 24. Istniejąca liniowa infrastruktura techniczna w polskich obszarach morskich

Lp.	Nazwa inwestycji	Gmina	Właściciel obiektu	Organ wydający decyzję
RUROCIĄGI				
1	Gazociąg wysokiego ciśnienia D150	Wolin	Gaz-System S.A.	Urząd Morski w Szczecinie
KABLE				
1	Kablowa linia elektroenergetyczna 15 kV nr 230	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie
2	Linia telekomunikacyjna	Wolin	Orange Polska S.A.	Urząd Morski w Szczecinie
NAPOWIETRZNE LINIE				
1	Linia 110 kV relacji GPZ Międzyzdroje (MZR) – GPZ Reclaw (REC)	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie
2	Linia 110 kV relacji GPZ Warszów (WSZ) – GPZ Reclaw (REC) wraz z linią napowietrzną 15 kV nr 213	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie
3	Dwutorowa linia 15 kV nr 116 i nr 149	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie
4	Dwutorowa linia 15 kV nr 191	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie
5	Linia 15 kV nr 195	Wolin	ENEA Operator	Urząd Morski w Szczecinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych do Studium przez UM w Szczecinie

Ryc. 23. Lokalizacja liniowej infrastruktury technicznej na obszarze Zalewu Kamieńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych do Studium z UM w Szczecinie

Planowana infrastruktura liniowa związana jest przede wszystkim z rozwojem sektora energetycznego oraz zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego państwa poprzez dywersyfikację źródeł dostaw surowców.

Planowane rurociągi mają związek z przesyłem gazu oraz modernizacją systemów odprowadzających ścieki. W związku z prowadzonymi pracami rozpoznawczymi i poszukiwawczymi węglowodorów jako możliwe należy uznać także układanie rurociągów przesyłowych na obszarach koncesji poszukiwawczych i łączących te obszary z zakładami produkcyjnymi.

W latach 2008-2016 Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie wydał następujące decyzje na układanie i utrzymywanie kabli lub rurociągów w obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego:

Tabela 25. Wykaz wydanych pozwoleń na układanie i utrzymywanie kabli lub rurociągów na obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego

Lp.	Nazwa inwestycji	Gmina	Lokalizacja	Nr decyzji	Data wydania decyzji	Uwagi
1	Kabel światłowodowy pod dnem rzeki Świniec	Kamień Pomorski	działka nr 343, obręb Kamień Pomorski	Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie pismo znak GPG-6120-KP/1/3/08	25.06.2008 r.	-
2	Rurociąg gazowy pod dnem rzeki Promna	Kamień Pomorski	działki nr 293 obręb Chrzążczewo i nr 124 obręb Kamień Pomorski (Wyspa Chrzążczewska)	Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie pismo znak GPG-6120-KP/3/2/08	21.10.2008 r.	-
4	Rurociąg tłoczny ścieków sanitarnych pod dnem cieśniny Promna	Kamień Pomorski	działki nr 293 obręb Chrzążczewo i nr 124 obręb Kamień Pomorski 5	Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie nr 2/2010, pismo znak GPG I-6120/2//710	04.10.2010 r.	-
5	Podmorski kabel elektryczny 15 kV, pod dnem cieśniny Dziwny, pomiędzy wyspą Wolin z Wyspą Chrzążczewską oraz pod dnem Promny (Głęboki Nurt), w rejonie mostu łączącego Wyspę Chrzążczewską z Kamieniem Pomorskim	Kamień Pomorski	działka nr 846/12 obręb Międzywodzie, działka nr 22 obręb Buniewice oraz działki nr 293 obręb Chrzążczewo i nr 124 obręb nr 5 Kamień Pomorski	Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie nr 2/2011, pismo znak GPG I-6120/1/8/11	13.05.2011 r.	Inwestycja zrealizowana
6	Rurociąg światłowodowej linii kablowej (cieśnina Dziwna – Zatoka Promna)	Kamień Pomorski	działki nr 293 obręb Chrzążczewo i nr 124 obręb Kamień Pomorski 5	Decyzja Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie nr 3/2011, pismo znak GPG I-61214-KP/2/7/11	19.09.2011 r.	-
7	Podmorski kabel elektryczny 15 kV,	Kamień Pomorski	działka nr 343 obręb Kamień	Decyzja Dyrektora Urzędu	25.04.2014 r.	-

	pod dnem rzeki Świniec		Pomorski 4	Morskiego w Szczecinie nr 1/2014, pi- smo znak GPG I- 6120/1/8/14		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych do Studium przez UM w Szczecinie

Biorąc pod uwagę wcześniej opisane istniejące i planowane inwestycje, na etapie niniejszego Studium można określić główne kierunki rozwoju infrastruktury przesyłowej związanej z zabezpieczeniem dostaw gazu, jak również określić potencjalne obszary problemowe, dla których plan zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich powinien określić zasady integracji przebiegu kabli i rurociągów.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Należy uwzględnić istniejącą liniową infrastrukturę techniczną oraz inwestycje, dla których zostały wydane decyzje na ich realizację.
- Zakłada się szybki rozwój liniowej infrastruktury technicznej. W związku z czym pojawia się potrzeba jej uporządkowania zgodnie z zasadą oszczędnego wykorzystania przestrzeni morskiej.
- Planowane przeznaczenie obszarów morskich nie powinno zakłócać funkcji wód przybrzeżnych, jaką jest odbiór oczyszczonych ścieków i wód deszczowych.
- Należy wypracować szerokość stref buforowych i zakres ograniczeń w wykorzystaniu tych obszarów.
- Wskazane jest wykonanie inwentaryzacji sieci infrastruktury technicznej przez geodetów.

Braki wiedzy

- Materiały kartograficzne, jakimi dysponują powiatowe ośrodki geodezyjne oraz dostępna mapa nawigacyjna, nie pozwalają na pełne przeanalizowanie występujących na obszarze opracowania sieci infrastruktury technicznej.

9. Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej „wnoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich wymaga uzyskania pozwolenia ustalającego ich lokalizację oraz określającego warunki ich wykorzystania na tych obszarach”.

Na obszarze opracowania znajdują się następujące pomosty, obiekty hydrotechniczne inne formy wykorzystania wód:

Tabela 26. Wykaz konstrukcji i innych obiektów hydrotechnicznych na obszarze Zalewu Kamieńskiego

Nazwa jednostki	Lp.	Lokalizacja	Obiekt
Zatoka Wrzosowska	1	Dziwnów Płw. Piaszczysty	Pozostałości po trzech pomostach (pale)
	2	Dziwnów Wybrzeże Kościuszkowskie	Umocnienie brzegowe
	3	Dziwnówek	Szkoła windsurfingu „Ar-sport”

			Dzika plaża
	4	Wrzosowo	Szkoła windsurfingu „Wrzos Point” Dzika plaża
	5	Płw. Międzywódzki	Falochron jednostki wojskowej Pomost drewniany przy Pomniku upamiętniającym uchodźców greckich
	6	Wsch. część zatoki	Rybackie stanowiska połowowe
Zalew Kamieński	7	Międzywodzie	- Odremontowany pirs dawnej przystani rybackiej - Taxi wodne: Międzywodzie – Kamień Pomorski - Przystań żeglarska Dwie wypożyczalnie sprzętu pływającego (łódki wędkarskie, kajaki, rowery wodne)
	8	Zastań	Wrak barki
	9	Buniewice	Dziki kąpielisko
	10	Na wschód od Głazu Królewskiego	Zatopione pozostałości po pomoście
	11	Kamień Pomorski	Port morski
	12		Port jachtowy (marina) – wypożyczalnia jachtów, wypożyczalnia houseboatów
	13		Serwis łodzi Best Boat
	14		Dziki kąpielisko na południe od Basenu Żeglarsko-Rybackiego
	15		Przystań Klubu Sportowo-Wędkarskiego "Okoi"
	16	Żółcino	Dwie dzikie plaże
	17	Zalew Kamieński poza torami wodnymi	Rybackie stanowiska połowowe
Zatoka Cicha	18	Chrzążczewo	Niewielka baza dwóch łodzi rybackich
	19		Rybackie stanowiska połowowe
Cieśnina Dziwna	20	Sierostaw	Port morski – ze względu na duże wypłyenia wykorzystywany przez wędkarzy na małych łodziach
	21	Kukułowo	Sezonowy pomost pływający
	22	Sibin	Pomost całoroczny
	23	Darzewice	Pozostałości po pomoście
	24	Reclaw – most kolejowy	Zatopiona barka
	25	Reclaw	Nabrzeże betonowe przy starej fabryce domów
	#		Nieoznakowane miejsca ćwiczeń żołnierzy jednostki wojskowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z UM w Szczecinie.

Z informacji uzyskanych z Kapitanatu Portu Dziwów wynika, że w bliżej nieokreślonych miejscach na Dziwnej co kilka lat odbywają się ćwiczenia żołnierzy jednostki wojskowej. Oficjalnie, na cieśninie Dziwna nie są zlokalizowane żadne poligony wojskowe.

Na obszarze opracowania zostały wydane następujące decyzje lokalizacyjne zezwalające na realizację sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń:

Tabela 27. Wykaz wydanych pozwoleń na realizację sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń

Nazwa inwestycji	Gmina	Lokalizacja	Organ wydający decyzję	Nr decyzji	Data wydania decyzji	Uwagi
Pomost pływający dla jednostek pływających	Dziwnów	Jezioro Wrzosowskie (Zatoka Wrzosowska) w Dziwnówku	Minister Infrastruktury	Decyzja nr 60/08/09, znak sprawy GB4g/076/846 813/60/08	24.06.2009 r.	Inwestycja zrealizowana
Nabrzeże basenu jachtowego	Wolin	Port Wolin, akwen Cieśniny Dziwny	Minister Infrastruktury	Decyzja nr 79/10/09, znak sprawy GB4g/076/928 597/79/10/09	24.06.2009 r.	Inwestycja zrealizowana
Port jachtowy w Kamieniu Pomorskim wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Kamień Pomorski	Kamień Pomorski	Minister Infrastruktury	Decyzja nr 73/04/09/10, znak sprawy GB4g/076/915 811/73/04/10.	14.01.2010 r.	Inwestycja zrealizowana
Odtworzenie nabrzeży oraz umocnień brzegowych według zasad pierwotnego budownictwa Słowian i Wikingów	Wolin	Wolin, wzdłuż Cieśniny Dziwny na zachodnim brzegu Ostrowia Reclawskiego	Minister Infrastruktury	Decyzja nr 149/80/10/11, znak sprawy GB4gg/076/10 77290/149/80 /10/11	20.04.2011 r.	Inwestycja zrealizowana
Stanowisko postojowe dla łodzi turystycznej	Wolin	Sierosław, nad Zalewem Kamieńskim	Minister Infrastruktury	Decyzja nr 138/6917/10/11, znak sprawy GB4t/076/105 3434/138/69/17/10/11	28.09.2011 r.	
Budowa pomostu wędkarskiego na morskich wodach wewnętrznych	Dziwnów	Obręb Międzywodzie, działka nr 846/12	Minister Infrastruktury i Rozwoju	Decyzja nr 2/14, znak sprawy DTM7gg/62/2 /14 NK66113/14	10.03.2014 r.	Wojewoda zachodniopomorski pismem znak AP-1.7843.1.1 38-2.2015.WP z dnia 20.05.2015 r. wniosek sprzeciw – wnioskowo-

						dawca nie uzupełnił zgłoszenia.
Ustawienie i zakotwiczenie żeglarskich pomostów pływających	Wolin	Port Wolin	Minister Infrastruktury i Rozwoju	Decyzja nr 22/14, znak sprawy DTM7mb/62/180609/decyzja/14	30.10.2014 r.	Inwestycja niezrealizowana – inwestor odstąpił od realizacji
Pływający pomost rekreacyjny na wodach cieśniny Dziwna	Kamień Pomorski	Działka nr 88/1 obr. Sabin	Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie	Decyzja nr 2/2016, znak sprawy GPG-I-61214-KP/1/9/16	25.04.2016 r.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z UM w Szczecinie

Ponadto w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej został złożony jeden wniosek o wydanie pozwolenia na budowę pirsu ze slipem na Zalewie Kamieńskim w miejscowości Zastań, gmina Dziwnów. Inwestycja planowana jest na obszarze działki nr 846 obręb Międzywodzie.

Analizując rozmieszczenie konstrukcji i urządzeń na obszarze morskich wód wewnętrznych nie sposób pominąć obiektów znajdujących się ponad tymi wodami. W obszarze opracowania zinventaryzowano następujące elementy zagospodarowania obszaru:

1. Kładka dla pieszych z Kamienia Pomorskiego do Żółcina,
2. Zejście na wodę w miejscowości Międzywodzie,
3. Most drogowy z Kamienia Pomorskiego na Wyspę Chrzążczewską (ul. Elizy Orzeszkowej),
4. Most drogowy na drodze krajowej nr 3 (E65),
5. Most kolejowy na rzece Dziwna w Wolinie,
6. Most drogowy na rzece Dziwna w Wolinie (ul. Zamkowa),
7. Kładka prowadząca z Reclawia do Centrum Słowian i Wikingów (gmina Wolin).

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Należy uwzględnić istniejące sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia oraz obiekty znajdujące się ponad morskimi wodami wewnętrznymi oraz inwestycje, dla których zostały wydane decyzje na ich lokalizację.
- W związku z rozwojem turystyki, żeglugi i rybołówstwa zakłada się powstanie nowych inwestycji na obszarach morskich wód wewnętrznych. W związku z powyższym pojawia się potrzeba ich uwzględniania w planie i wyznaczenia miejsc ich lokalizacji.
- Wskazane jest opracowanie map do celów planistycznych, które będą zawierały aktualną treść – zinventaryzowane sztuczne wyspy, konstrukcje i pozostałe urządzenia.

Braki wiedzy

- Materiały kartograficzne, jakimi dysponują powiatowe ośrodki geodezyjne oraz dostępna mapa nawigacyjna, nie pozwalają na pełne przeanalizowanie występujących na obszarze opracowania sieci infrastruktury technicznej.

10. Składowiska urobku

Jednym z ważniejszych problemów, z którymi obecnie borykają się porty morskie w sferze realizacji strategii zarządzania środowiskiem, jest realizacja prac pogłębiarskich i czerpalnych, a szczególnie usuwanie i gospodarowanie uzyskanym urobkiem.

Z uwagi na istniejące uwarunkowania hydro- i litodynamiczne prace pogłębiarskie prowadzi się na torach wodnych, redach i w basenach wszystkich polskich portów morskich oraz w zalewach. Prace te to nie tylko wydobywanie osadu dennego, ale również jego transport, a następnie bezpieczne składowanie w specjalnie wyznaczonych miejscach, na tzw. kłapowiskach, polach refulacyjnych lub jego praktyczne wykorzystanie do zasilania erodowanych odcinków brzegu. Ze względu na uwarunkowania geośrodowiskowe jedyną możliwą i uzasadnioną ekonomicznie metodą gospodarowania większości urobku pochodzącego z prac pogłębiarskich na Zalewie Kamieńskim jest deponowanie tego urobku na polach odkładu.

Efektem niewykonywania prac pogłębiarskich w niezbędnym zakresie jest stopniowe spłykanie i zwężanie się rynien torów wodnych. W efekcie znacząco pogarszają się warunki nawigacyjne dla statków i powstaje konieczność wprowadzenia tymczasowych ograniczeń żeglugowych. Utrudnienia potęgują się przy niskich stanach wody, które dodatkowo okresowo obniżają parametry torów wodnych. Niepełne przeprowadzenie prac pogłębiarskich torów wodnych powoduje czasowe powtarzające się ograniczenia wielkości obsługiwanych w portach statków i inne utrudnienia żeglugowe, a w konsekwencji obniżenie dotychczasowych efektów ekonomiczno-społecznych w sektorze portowym, transportowym i w regionie.

Obecnie na obszarze opracowania Studium zlokalizowane jest 1 miejsce odkładania urobku, wyznaczone do odkładu urobku z prac pogłębiarskich toru wodnego na Zalewie Kamieńskim. Jest to pole refulacyjne Międzywodzie, gmina Dziwnów. Prace te są niezbędnym elementem infrastruktury, umożliwiającym utrzymanie toru wodnego w dobrej gotowości technicznej (tab. 28 i ryc. 24).

Na terenie gminy Wolin w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazano potencjalne tereny do odkładania urobku mineralnego z robót pogłębiarskich, wykonywanych na torach wodnych Zalewu Szczecińskiego i Cieśniny Dziwny. Są to tereny o niskich rzędnych nad poziom morza zagrożone powodzią:

- grunty leżące po zachodniej stronie Cieśniny Dziwny wskazane w „Planie rozwoju lokalnego gminy Wolin – projekt Wolin – Miasto Historii”, tereny wyspy planowane pod Skansen Archeologiczny – „Centrum Słowian i Wikingów Wolin – Jómsborg – Vineta” – warsztaty archeologii eksperymentalnej, zachodni brzeg Dziwny na odcinku – plaża miejska – ul. Zamkowa – droga S3 – Srebrne Wzgórze;
- inne tereny pasa nadbrzeżnego, zagrożone powodzią a przeznaczone w studium pod za-inwestowanie związane z turystyką przywodną i nawodną.

Wyznaczenie w/w obszarów, stwarza możliwość przystosowania bardzo atrakcyjnych – z punktu widzenia rekreacji przywodnej – terenów (czynnik rozwojowy gminy) oraz pogłębiania torów wodnych niezbędnych dla żeglugi pasażerskiej, jachtów oraz transportu towarowego. Poza wykorzystaniem refulatu do uzdatniania terenów na cele budowlane, istnieje możliwość wykorzystania urobku z prac pogłębiarskich do rekultywacji wyrobisk po nieczynnych żwirowniach np. Wolin I, Wolin II.

Tabela 28. Charakterystyka miejsc odkładania urobku

Nazwa	Pow. całk. [ha]	Poj. całk. [m ³]	Aktualna ilość urobku jaką można jeszcze odłożyć na pole [m ³]	Podział na kwatery	
				Kwaterna	Poj. kwatery [ha]
Pole refulacyjne „Międzywodzie”	3,79	75 000	70 000	A	1,96
				B	1,88

Źródło: opracowania własne na podstawie danych otrzymanych z UM w Szczecinie

Ryc. 24. Lokalizacja pola refulacyjnego „Międzywodzie” (stan na dzień 10.04.2017 r.)

Źródło: opracowania własne na podstawie danych otrzymanych z UM w Szczecinie

Odkładany urobek powinien spełniać warunki określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 r. poz. 1987 z późn. zm.).

Poprawa dostępności portów Zalewu Kamieńskiego od strony morza, z którą wiąże się problem gospodarowania urobkiem z prac czerpalnych i pogłębiarskich, jest jednym z warunków ich dalszego rozwoju.

Planując racjonalne wykorzystanie morskich wód wewnętrznych, należy zatem uwzględnić potrzeby wynikające z istniejących i potencjalnych miejsc odkładania urobku w ich obszarze tak, aby zminimalizować zagrożenia zarówno dla cennych przyrodniczo obszarów morskich, jak i dla uniknięcia konfliktów z innymi użytkownikami zalewu. Podejście prośrodowiskowe wskazuje na potrzebę ponownego praktycznego wykorzystania urobku, a nie tylko jego składowanie.

Odkładanie na kłapowiska morskie powinno być skrajną koniecznością, tylko w sytuacji braku możliwości praktycznego zastosowania wydobytego osadu. Takie podejście pozwoli na zminimalizowanie konfliktów z innymi użytkownikami przestrzeni morskiej (m.in. żegluga, marynarka wojenna i wydobywaniem kruszywa).

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Należy wskazać nowe miejsca przeznaczone do odkładania urobku pochodzącego z prac pogłębiarskich. Zaleca się, aby były to tereny o niskich rzędnych nad poziom morza, np. zagrożone podtopieniami lub powodzią (tereny na północny-wschód od Kamienia Pomorskiego, nad rzeką Świniec).
- Planując racjonalne wykorzystanie morskich wód wewnętrznych, należy uwzględnić potrzeby wynikające z istniejących i potencjalnych miejsc odkładania urobku w ich obszarze tak, aby zminimalizować zagrożenia zarówno dla cennych przyrodniczo obszarów morskich, jak i dla uniknięcia konfliktów z innymi użytkownikami zalewu. Wskazuje się na potrzebę ponownego praktycznego wykorzystania urobku, a nie tylko jego składowanie.

11. Turystyka i sporty wodne oraz rekreacja

Turystyka zalewowa to aktywność turystyczna, opierająca się na swoistych zasobach morza (w tym morskich wód wewnętrznych). Jest ona ważnym elementem przemysłu turystycznego. Turystyka nadmorska to wszelkie przejawy aktywności, podejmowane w obszarze nadmorskim, czyli żegluga biała (na statkach żeglugi przybrzeżnej), żeglarstwo jachtowe, deskowe, lodowe, kajakarstwo, nurkowanie, wędkarstwo, itp.

Inny podział turystyki nadmorskiej opiera się na formach aktywności i obejmuje:

- turystykę kwalifikowaną (wszystkie sporty wodne),
- turystykę wypoczynkową (kąpiele morskie, lecznicze, rejsy pasażerskie itp.).

Cechą charakterystyczną polskiej turystyki nadzalewowej jest jej koncentracja sezonowa. Ma ona miejsce w ciągu 60-90 dni w ciągu roku ze względu na warunki pogodowe i klimatyczne. Jest ona najbardziej intensywną formą turystyki, ale jej zakres przestrzenny ogranicza się do brzegu. Czynnikiem determinującym rozwój turystyki zalewowej jest przede wszystkim zamożność i stopień wykształcenia społeczeństwa, obecność zaplecza obsługującego turystykę oraz warunki środowiskowe i klimatyczne.

Od wielu lat w Polsce zauważa się wyraźny trend we wzroście liczby jachtów i marin. W ramach prac nad niniejszym studium zidentyfikowano 3 mariny, dające możliwość postoju dla ponad 400 jednostek pływających. Są to: 2 mariny w Wolinie i 1 marina w Kamieniu Pomorskim. Ich lokalizacje zostały przedstawione na rycinie 25.

Ryc. 25. Rozmieszczenie miejsc żeglarskich na Zalewie Kamieńskim

Źródło: opracowanie własne

Żeglarstwo deskowe jest dyscypliną sportową oraz formą turystyki i rekreacji, która w ostatnich latach w Polsce bardzo szybko się rozwija i zyskuje wielu zwolenników. Istnieją różne odmiany żeglarstwa deskowego:

- windsurfing – deska napędzana żaglem,
- kitesurfing – deska napędzana paralotnią,
- wakeboarding – sport polegający na pływaniu na specjalnej desce bardzo podobnej do deski kitesurfingowej za motorówką, skuterem wodnym lub wyciągiem.

Na obszarze opracowania windsurfing rozwinął się we Wrzosowie. Ponadto w Międzywodziu istnieje wypożyczalnia łódek wędkarskich, kajaków i rowerów wodnych, a w Kamieniu Pomorskim – wypożyczalnia jachtów i houseboatów (tzw. „dom na wodzie”).

Typowo turystyczną gminą jest **gmina Dziwnów**. Wyznaczone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny rekreacyjno-wypoczynkowe związane są z turystyką żeglarską. Obejmują one obszar pomiędzy cieśniną Dziwną a Zalewem Kamieńskim. Studium przewiduje tu lokalizację mariny – przystani żeglarskiej z obsługą i zapleczem socjalnym oraz funkcjami towarzyszącymi, z założeniem jednego wejścia do przystani z Zalewu Kamieńskiego. Przewidziana została tu także budowa basenów jachtowych oraz plaży nad Zalewem Kamieńskim. Zgodnie z polityką przestrzenną gminy możliwa jest tu także realizacja obiektów rekreacyjnych i sportowych oraz usług związanych z podstawowymi funkcjami terenu.

Wskazane jest także wykorzystanie dla rozwoju funkcji rekreacyjnej terenów w sąsiedztwie Zalewu Kamieńskiego i Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej). W ramach przedmiotowego działania Studium wyznacza:

- tereny pod rozwój bazy noclegowej,
- tereny pod rozwój zaplecza usługowego dla funkcji rekreacyjnej lądowej i wodnej wzdłuż Zalewu Kamieńskiego i Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) (przystanie wędkarskie, pola namiotowe, platformy widokowe, kluby, restauracje, budowa mariny z zapleczem technicznym w Cieśninie Dziwny),
- zachowanie istniejących i realizację nowych tras turystycznych (trasy wodne z przystaniami żeglarskimi, trasy rowerowe i piesze).

Gmina Kamień Pomorski jest gminą, w której turystyka i rekreacja stanowią jedną z głównych sił napędowych rozwoju całej gminy. Studium gminy Kamień Pomorski wyznacza tereny UT – usług turystyki oraz TP – porty i przystanie. Na wyznaczonych terenach usług turystyki, oprócz zabudowy pensjonatowej, mogą być realizowane także urządzenia turystyczne i sportowo-rekreacyjne oraz przestrzenie publiczne w szczególności: promenady, zieleń urządzonej, mola, a także obiekty dla potrzeb kultury, ochrony zdrowia, handlu, gastronomii. Z kolei tereny TP obejmują tereny lokalizacji urządzeń i obiektów związanych z obsługą przeładunku towarów, rybołówstwa i obsługą ruchu pasażerskiego, a także realizacji funkcji rekreacyjnej i sportowej poprzez lokalizację mariny dla jachtów i łodzi motorowych.

Gmina Wolin posiada znaczne zasoby predysponujące ją do rozwoju różnych form turystyki. Funkcja turystyczna jest drugą po rolnictwie, a docelowo wiodącą funkcją gminy Wolin. Wynika to z jej przyrodniczego położenia (Bałtyk, Zalew Szczeciński, cieśnina Dziwny), atrakcyjnego fizjograficznie krajobrazu wyspy, istnienia Wolińskiego Parku Narodowego oraz istniejących i potencjalnych możliwości zagospodarowania turystycznego. Przez najatrakcyjniejsze tereny gminy prowadzą oznaczone szlaki turystyczne i trasy rowerowe.

W celu racjonalnego kształtowania funkcji turystycznej gminy zakłada się rozwój turystyki:

- pobytovej, w formie ogólnie dostępnych ośrodków wypoczynkowych, budownictwa letniskowego oraz rozwój agroturystyki,
- kwalifikowanej - poznawczej, bazującej na unikatowych wartościach środowiska; konnej; wodnej, rowerowej, pieszej itp.

Port Wolin posiada powiązania:

- dla jachtów żeglujących na morskich wodach wewnętrznych – Zalew Kamieński, Zatoka Cicha, środkowy i południowy odcinek cieśniny Dziwny, małe porty usytuowane nad brzegami Wielkiego i Małego Zalewu Szczecińskiego (Kleines Haff), cieśniny Świny oraz cieśniny Piany (Peene-stroni);
- dla jachtów uprawiających żeglugę morską i oceaniczną – Morze Bałtyckie, Morze Północne

i dalsze akweny;

- dla żeglugi pasażerskiej – morskie wody wewnętrzne, wody śródlądowe oraz przybrzeżne wody Morza Bałtyckiego.

Morski port w Wolinie posiada stosunkowo dobre warunki naturalne i techniczne, aby stać się ośrodkiem żeglarstwa zalewowo-morskiego o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym. Warunkiem koniecznym jest wybudowanie zaplecza jachtowego (hangary, warsztaty skutnicze wraz z odpowiednim zapleczem socjalnym, uzupełnienie nabrzeży, budowa basenu żeglarskiego, uzdatnienie gruntów).

Główny potencjał turystyczny gminy (oprócz walorów przyrodniczych) stanowi cieśnina Dziwna wraz z terenami przyległymi; są to tereny szczególnie przydatne do rozwoju rekreacji przywodnej i nawodnej. Studium preferuje budowę różnego rodzaju przystani lub pomostów żeglarskich, windsurfingowych, kąpielisk i innych form rekreacji nawodnej i przywodnej wzdłuż brzegów cieśniny Dziwny oraz rozwój turystyki rowerowej i konnej. Rozwój wszystkich form turystyki w gminie, traktuje się jako funkcję gospodarczą o znaczeniu priorytetowym.

Ponadto zakłada się wykorzystanie terenów powojсковych i zdegradowanych zlokalizowanych na obszarach o dużym potencjale rekreacyjnym pod funkcje turystyczne.

Konieczność bardziej intensywnego rozwoju turystyki nadzalewowej spowodowane jest przede wszystkim przez ograniczone możliwości rozwoju rybołówstwa i handlowej funkcji małych portów. Samorządy przywiązują szczególną wagę do rozwoju rozmaitych form turystyki. Popularny staje się aktywny wypoczynek, w ramach którego rozwijane są wędkarstwo, sporty wodne, turystyka piesza i rowerowa itp.

Dynamicznie rozwijającą się formą turystyki nadzalewowej, przyczyniającą się do aktywizacji lokalnych portów i przystani, jest żeglarstwo. Przykładem działań w tej dziedzinie jest m.in. Zachodniopomorski Szlak Żeglarski. Szlak obejmuje 11 miejscowości nadmorskich województwa poczynając od Szczecina przez m.in. Trzebież, Nowe Warpno, Wolin, Kamień Pomorski, Niechorze, Kołobrzeg po Darłowo. Długość szlaku wynosi około 320 km. Zachodniopomorski Szlak Żeglarski poprzez poszerzenie przestrzeni swobody żeglugi stał się stymulatorem rozwoju gospodarczego przyległych gmin. Dzięki rozwojowi współpracy gmin i portów jachtowych oraz rozbudowie infrastruktury turystycznej zwiększy się dostępność, atrakcyjność i potencjał gospodarczy regionu.

Coraz częściej do Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie wpływają wnioski o czasowe zajęcie akwenu na czas organizacji różnego typu imprez sportowych. Dyrektor Urzędu Morskiego w Szczecinie wydał następujące decyzje w tej sprawie:

1. zgoda na czasowe zajęcie akwenu rezerwowego na Zalewie Kamieńskim w celu przeprowadzenia regat żeglarskich:
 - a) EUROPA CUP POLAND w klasie LASER w dniach 7-10 lipca 2016 r.,
 - b) MIĘDZYNARODOWE MISTRZOSTWA PSKO w klasie OPTIMIST w dniach 15-18 września 2016 r.(decyzja DUM w Szczecinie znak ON-I-4147/16/05/16 z dnia 10 czerwca 2016 r.)
2. zgoda na czasowe zajęcie akwenu na Zalewie Kamieńskim w celu przeprowadzenia regat żeglarskich:
 - a) Mistrzostwa Europy w Klasie Europa w dniach 3-12 sierpnia 2016 r.,
(decyzja DUM znak ON-4147/16/09/16 z dnia 2 sierpnia 2016 r.);
3. zgoda na czasowe zajęcie akwenu rezerwowego na Zalewie Kamieńskim w celu przeprowadzenia regat żeglarskich:

- a) DZIWNÓW CUP – Eliminacje do Mistrzostw Świata i Mistrzostw Europy w klasie OPTIMIST w dniach 31.05.2017 – 04.06.2017 r.,
- b) MANTRA CUP 2017 w klasie ORC w dniach 7-9.07.2017 r.,
- c) EUROPA CUP POLAND w klasie LASER w dniach 24-27.08.2017 r.,
- d) Międzynarodowe Mistrzostwa PSKO w klasie OPTIMIST w dniach 14-17.09.2017 r.

(decyzja DUM w Szczecinie znak ON-I-4147/16/03/17 z dnia 18 maja 2017 r.)

Wspomniane powyżej decyzje wydaje się dla akwenu, który został wskazany na ryc. 25.

Rozwojowi turystyki sprzyja bogacenie się społeczeństwa przyczyniające się do wzrostu popytu na różnorodne formy spędzania wolnego czasu, w tym także na statkach pasażerskich. Wycieczki morskie stanowią dodatkową atrakcję pobytu nad morzem, dlatego będą one rozwijały się tam, gdzie warto przyjechać dla innych atrakcji. Duże znaczenie ma w tej dziedzinie aktywność samorządów, ponieważ to one odpowiadają za promocję miejscowości i przyciąganie turystów. Z drugiej strony to właśnie żegluga pasażerska stanowi jedną z atrakcji. Nie może ona być jednak jedyną ofertą turystyczną, szczególnie uwzględniając sezonowy charakter żeglugi ograniczający się do miesięcy letnich (Luks, 2009). Konieczne jest także zapewnienie innych atrakcji i wygód, m.in. hoteli, gastronomii, działalności rozrywkowej itp. Ponadto od samorządu zależą warunki prowadzenia działalności żeglugowej czyli warunki w portach i przystaniach, przede wszystkim zaś zapewnienie możliwości bezpiecznego cumowania, oraz rozmaite usługi na rzecz statków z możliwością wykonania napraw włącznie.

Wody Zalewu Kamieńskiego są wodami płytkimi, których maksymalne głębokości nie przekraczają 5,6 m (średnia głębokość wynosi 2,13 m). Powszechnie dostępny sprzęt nurkowy pozwala więc na penetrację dna praktycznie bez większych ograniczeń.

Na obszarze opracowania zlokalizowane są trzy wraki statków, które jednak nie przedstawiają wartości jako obiekty tzw. turystyki wrakowej oraz nie stanowią obiektów zabytkowych. Dwa z nich znajdują się w pobliżu Wolina, na wodach cieśniny Dziwna oraz jeden w pobliżu miejscowości Zastań.. Lokalizacja przedmiotowych obiektów została zaprezentowana w rozdziale II.3 na ryc. 10 pt. Lokalizacja wraków na obszarze opracowania.

Rozwój turystyki na ww. akwencie jest głównie ograniczony ochroną przyrody – akwen ten w większości stanowi obszar Natura 2000, dla których obecnie są opracowywane plany ochronne, których zapisy będą wiążące dla planów morskich. Aby pogodzić rozwój turystyki i ochronę przyrody na obszarach morskich wód wewnętrznych, zostały tworzone są przepisy regulujące ruch turystyczny, ustanawiające strefy zamknięte dla ruchu, jak również strefy bezpieczeństwa, gdzie ruch jednostek wodnych podlega ograniczeniom.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Należy przewidzieć dalszy rozwój kwalifikowanej turystyki nadzalewowej i wskazać tereny, które są ku temu najbardziej predestynowane.
- Należy wydzielić akweny o dominującej funkcji turystycznej i rekreacyjnej.
- Należy uwzględnić rozwój marin, jachtingu i turystyki wędkarskiej.
- Należy zintensyfikować współpracę pomiędzy gminami, starostami i marszałkiem w zakresie rozwoju turystyki w obszarze nadzalewowym.

Brak wiedzy:

- Pojemność turystyczna obszarów morskich wykorzystywanych na potrzeby nadzalewowej turystyki kwalifikowanej i sportów morskich.

12. Badania naukowe

Zrównoważone wykorzystanie gospodarcze zasobów morskich wymaga prowadzenia wielokierunkowych, skoordynowanych badań morskich. Badania naukowe sprzyjają zwiększaniu innowacyjności w przemyśle morskim oraz są niezbędne do poprawy i zachowania dobrego stanu środowiska morskiego. Wiedzę tę można wykorzystać do wspierania zrównoważonego rozwoju, oceny stanu ekosystemu morskiego oraz ochrony społeczności nadmorskich. Pogłębianie wiedzy o morzach i oceanach to jeden z trzech, obok morskiego planowania przestrzennego i nadzoru morskiego, instrumentów przekrojowych zintegrowanej polityki morskiej UE i niezbędny element realizacji dwóch pozostałych.

Wszystkie państwa nadbrzeżne gromadzą i przetwarzają dane o morzu na potrzeby organów administracji rządowej i samorządowej, jednostek naukowych oraz prywatnych przedsiębiorstw. Poziom polskiego potencjału badawczego, na który składa się kadra naukowa i infrastruktura, jest na najwyższym światowym poziomie. Uczelnie wyższe, akademie morskie, instytuty PAN, jednostki badawczo-rozwojowe, jak i inne jednostki naukowe, realizują prace badawcze na potrzeby różnych podmiotów.

Dla rozwoju nauki i poszerzania wiedzy morskiej konieczna jest aktywna współpraca państw, szczególnie na poziomie regionalnym, w celu integracji danych w ramach różnych porozumień i inicjatyw. Jedną z takich inicjatyw jest Wiedza o morzu 2020: dane morskie i obserwacje środowiska morskiego na rzecz inteligentnego i zrównoważonego wzrostu (COM(2010)), która ma na celu zgromadzenie w jednym miejscu jakościowo dobrych i spójnych danych morskich oraz bezpłatne ich udostępnianie. Stworzenie ogólnodostępnych zbiorów danych dotyczących basenów morskich jest celem projektu – Europejska Sieć Obserwacji i Danych Morskich (EMODNET).

Duże znaczenie ma również publikacja danych przestrzennych w formie przewidzianej przez dyrektywę 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającą infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz. Urz. UE L 108 z 25.04.2007, str. 1, z późn. zm.) – dyrektywa INSPIRE, opisanych metadanymi i udostępnionych poprzez przewidziane dyrektywą INSPIRE usługi.

13. Obronność i bezpieczeństwo państwa ⁵

Dostęp do morza i obszary morskie odgrywają istotną rolę zarówno w gospodarczym funkcjonowaniu kraju, jak również wpływają na jego uwarunkowania bezpieczeństwa i położenie geostrategiczne. Obrona narodowa jest jednym z podstawowych elementów, służących zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego. Niestety pomimo tego w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej (2014) w punkcie odnoszącym się do interesów narodowych w dziedzinie bezpieczeństwa (11), ani w celach strategicznych w dziedzinie bezpieczeństwa (12), nie ujęto kwestii bezpieczeństwa morskiego. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego nie odnosi się również do polskich ob-

⁵ Niniejszy rozdział opracowano na podstawie dostępnych materiałów, w szczególności: w Strategii Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej; „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030; Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich.

szarów morskich. Jedynym zapisem dotyczącym obrony narodowej na obszarach morskich jest punkt 75 o treści: „Siły Zbrojne RP utrzymują zdolność do realizacji zadań polegających na: monitorowaniu i ochronie przestrzeni powietrznej oraz wsparciu ochrony granicy państwowej na lądzie i morzu”.

Problematyka obrony narodowej została natomiast uwzględniona w „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” (KPZK). Poświęcony został jej Cel 5 – „Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa”.

Jednym z kierunków działań celu 5 jest kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa (5.3). Zasadniczym celem wzmocnienia polskiej przestrzeni jest zwiększenie efektywności przygotowań obronnych i stworzenie warunków zapewniających wysoką sprawność działania oraz ciągłość funkcjonowania państwa w czasie zagrożeń, konfliktu i wojny. Do osiągnięcia tego celu niezbędne jest m.in. stworzenie warunków do wykonywania zadań przez siły zbrojne, a więc równorzędne traktowanie potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego i potrzeb szeroko pojętej obronności kraju, stałe dostrzeganie i uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zmian lokalizacji obiektów wojskowych. KPZK podkreśla, iż przy planowaniu przedsięwzięć w zakresie przestrzennego zagospodarowania kraju problem spełnienia wymagań obronnych winien być postrzegany w dwóch zasadniczych obszarach:

- definiowania wymogów obronnych, które będą służyć odpowiedniemu przygotowaniu infrastruktury państwa,
- zapewnienia możliwości bezkolizyjnego funkcjonowania sił zbrojnych oraz instytucji i służb działających w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.

Zagadnienia bezpieczeństwa narodowego na poziomie strategicznym definiuje wspomniana wcześniej Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Strategia ta wskazuje, aby na potrzeby bezpieczeństwa państwa wykorzystywane były wszystkie zasoby pozostające w dyspozycji państwa w sferze obronnej, ochronnej, społecznej i gospodarczej. Kluczową sprawą jest ich właściwa integracja w systemie bezpieczeństwa narodowego. Częścią tych zasobów są obszary morskie wykorzystywane na ćwiczenia Marynarki Wojennej, lotnictwa i obrony raketowej. Poligony te i trasy dotarcia do nich są konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa zarówno w obszarze Zalewu Kamieńskiego, jak i poza nim. Część z tych poligonów ma charakter jawny, część jest tajna. Obszary poligonów morskich znajdują się na morskich wodach wewnętrznych. Na obszarze opracowania nie są zlokalizowane żadne elementy służące obronności i bezpieczeństwu państwa.

Ministerstwo Obrony Narodowej (MON) zaleca, aby w procesie planistycznym związanym z opracowaniem planów zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich zostały uwzględnione potrzeby w zakresie obronności państwa, wynikające m.in. z ustanowionych stref niebezpiecznych dla żeglugi i rybołówstwa oraz z prowadzonych działań wojska na obszarach morskich.

Za konieczne uważa się uzgodnienie z MON planowanych przedsięwzięć mogących mieć wpływ na:

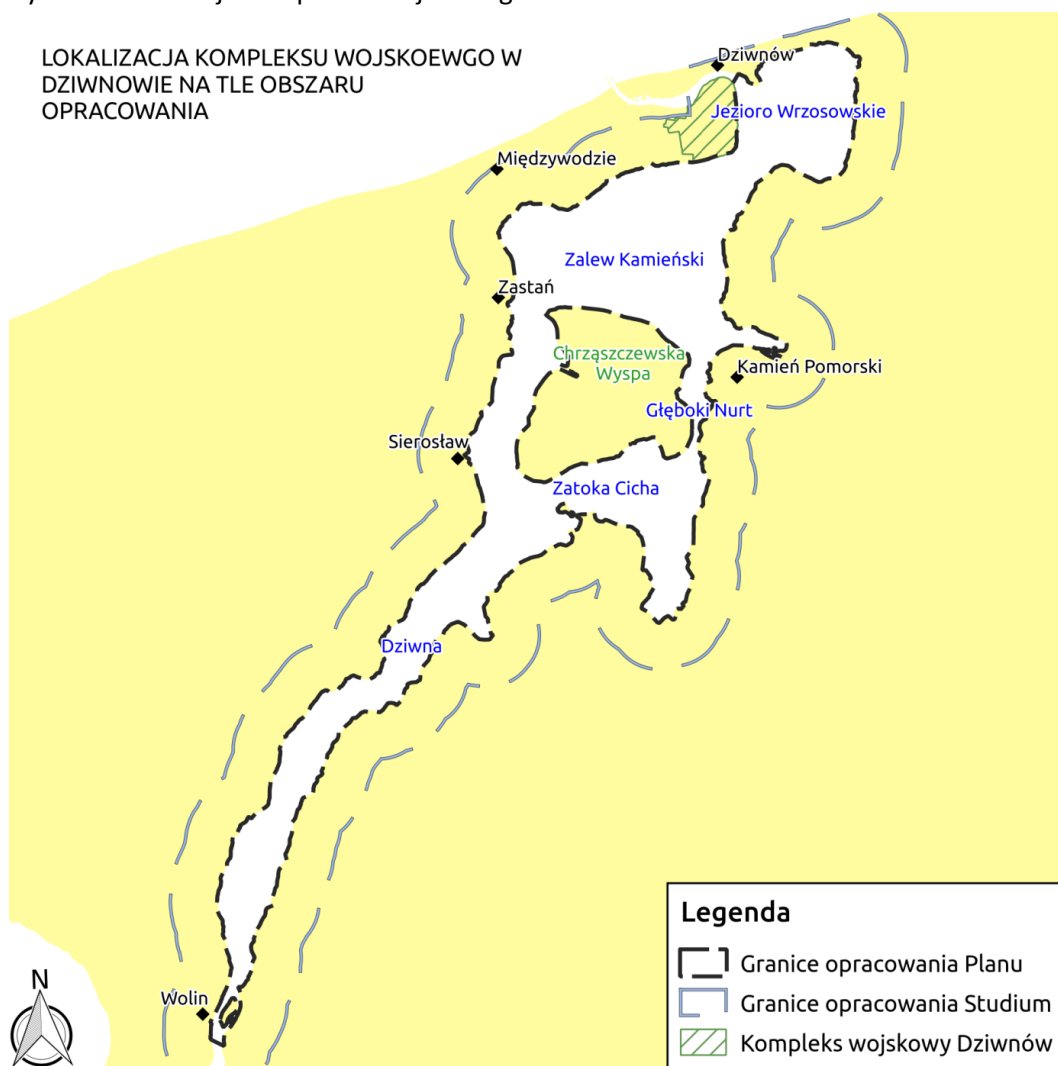
- bezpieczeństwo realizacji zadań lotniczych sił powietrznych i marynarki wojennej oraz na wydzielone strefy przestrzeni powietrznej,
- zobrazowania radiolokacyjne systemu obserwacji i morskiej łączności radiowej,
- funkcjonowanie obiektów i kompleksów wojskowych.

Oprócz poligonów morskich pod uwagę należy również wziąć trasy lotów wojskowych na małych wysokościach (MRT) nad obszarami morskimi. Są to wydzielone, zgodnie z potrzebami, korytarze o szerokości 5 lub 10 km i granicach pionowych od ziemi do 2700 m.

W granicach pasa nadbrzeżnego obszaru Studium, w pobliżu portu w Dziwnowie, zlokalizowany jest teren zamknięty – **kompleks wojskowy nr 4310**. Zgodnie z Decyzją Nr 38/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2017 r. zmieniającą decyzję w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej (Dz. Urz. Min. Obrony Nar. poz. 33 z dnia 13 lutego 2017 r.) ww. kompleks wojskowy nr 4310 zlokalizowany jest w gminie Dziwnów, obr. Dziwnów, działki nr 854/94, 854/95, 854/116, 846/17, 846/19, 846/21, 846/22, 846/23, 846/24, 846/25, 846/26, 846/27, 846/28, 846/29 i 846/31. Biorąc pod uwagę projektowany przebieg granic portu morskiego w Dziwnowie stwierdza się, że północna część tego kompleksu znajduje się w granicach tego portu.

Na obszarze opracowania zlokalizowane jest ponadto nieoznakowane miejsce ćwiczeń żołnierzy jednostki wojskowej. Znajduje się ono na obszarze wód Cieśniny Dziwny. Z informacji uzyskanych z Kapitanatu Portu Dziwnów wynika, że w bliżej nieokreślonych miejscach na Dziwnie co kilka lat odbywają się ćwiczenia żołnierzy jednostki wojskowej. Oficjalnie, na cieśninie Dziwna nie są zlokalizowane żadne poligony wojskowe. W planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu części akwenów, wynikające z istnienia ww. obszarów.

Ryc. 26. Lokalizacja kompleksu wojskowego 4310

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MON

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich

- Należy wziąć pod uwagę informacje dotyczące istniejącego kompleksu wojskowego nr 4310 oraz nieoznakowane miejsca ćwiczeń żołnierzy jednostki wojskowej.
- Potrzeby obronne, a więc także uwzględnienie w Planie informacji o charakterze niejawnym, powinny być zapewnione poprzez opiniowanie projektu Planu przez Ministerstwo Obrony Narodowej (MON).
- Dla istniejących i planowanych miejsc wykorzystywanych przez MON należy wskazać strefy bezpieczeństwa wokół obiektów na obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego, zwłaszcza w rejonie obiektów wykorzystywanych przez wojsko.

14. Energetyka odnawialna

Energetyka wiatrowa

Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym wykorzystanie energii wiatru, jest działaniem zgodnym z polityką energetyczną Polski oraz przyjętymi w tej dziedzinie umowami międzynarodowymi.

Uwarunkowania prawne rozwoju energetyki wiatrowej wynikają z ustawodawstwa międzynarodowego (w tym unijnego), krajowego oraz regionalnego. W ramach prezentacji uwarunkowań prawnych zostały uwzględnione również strategie sektorowe, odnoszące się do rozwoju energetyki wiatrowej.

Założenia dokumentów Unii Europejskiej w sprawie OZE określają wzrost udziału energii produkowanej ze źródeł odnawialnych w krajach Unii do 12 % w 2010 roku i 20 % w roku 2020.

Do najważniejszych krajowych strategii sektorowych i dokumentów programowych związanych z rozwojem OZE należą:

- Strategia rozwoju energetyki odnawialnej z dnia 23 sierpnia 2001 roku;
- Polityka energetyczna Polski do 2025 roku;
- Harmonogram realizacji zadań wykonawczych do 2008 roku określonych w „Polityce energetycznej Polski do 2025 roku”;
- Program dla elektroenergetyki z dnia 27 marca 2006 roku;
- Polityka Klimatyczna Polski „Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020”.

„Strategia rozwoju energetyki odnawialnej” przyjęta przez sejm RP 23 sierpnia 2001 roku określa cel ilościowy jako 7,5 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w krajowym bilansie zużycia energii pierwotnej do 2010 roku i 14 % w 2020 roku.

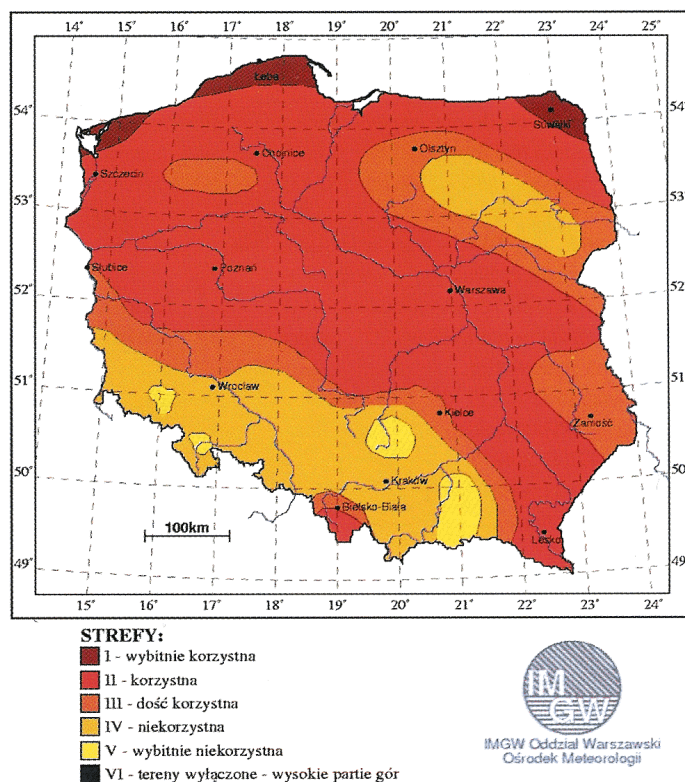
W dniu 4 stycznia 2005 roku Rada Ministrów przyjęła „Politykę Energetyczną Polski do 2025 roku”. Potwierdza ona cel rozwoju OZE wynikający z Traktatu Akcesyjnego i dyrektywy 2001/77/WE. Polityka energetyczna zakłada, że uzyskanie w 2010 r. 7,5 % udziału energii elektrycznej z OZE w krajowym zużyciu energii elektrycznej brutto odbędzie się w taki sposób, aby promowane były najbardziej efektywne ekonomicznie rodzaje OZE.

Polityka energetyczna zakłada utrzymanie stabilnych mechanizmów wsparcia wykorzystania OZE. W dokumencie znalazły się zapisy mówiące o konieczności wdrożenia rozwiązań poprawiających współpracę elektrowni wiatrowych z krajowym systemem elektroenergetycznym (KSE). Zakłada on

również sporządzenie analizy możliwości rozwoju energetyki wiatrowej w strefie przybrzeżnej Morza Bałtyckiego.

Na poziomie regionalnym wsparcie dla rozwoju OZE zostało zadeklarowane w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego”, który został przyjęty przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego 19 października 2010 roku. Plan zakłada rozwój niekonwencjonalnych i odnawialnych źródeł energii w województwie zachodniopomorskim w oparciu o energię pochodzącą ze słońca, z ziemi, wody, wiatru i biogazu.

Ryc. 27. Mezoskalowa rejonizacja Polski pod względem zasobów energii wiatru

Autor: Halina Lorenc

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. została przyjęta Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (SBEŚ) – perspektywa do 2020 r.” (M.P. z 2014 r., poz. 469). Dokument ten zakłada, że do 2020 roku polska energetyka będzie oparta na węglu, ale jego udział w produkcji energii do 2030 r. ulegnie zmniejszeniu przy wzroście produkcji energii elektrycznej (z 143,8 TWh w 2010 do ok. 188 TWh w 2030 roku, co stanowi wzrost o ok. 31 %) wynikającym ze wzrostu zapotrzebowania na nią o ponad 30 % (z 119,1 TWh w 2010 do 161,4 TWh w 2030 roku).

W strategii wskazuje się m.in. na to, iż:

- elektrownie systemowe zasilane paliwami kopalnymi zdecydowanie będą traciły na znaczeniu (ich udział w mocy zainstalowanej spadnie z 69 do 37 % w rozpatrywanym scenariuszu do 2030 roku),
- wzrastać będzie natomiast udział odnawialnych źródeł energii (OZE), głównie elektrowni wiatrowych (do 2030 roku moc zainstalowana wyniesie ok. 8900 MW) i elektrowni zasilanych gazem ziemnym z poziomu 4,2 TWh w 2010 do ok. 14,2 TWh w 2030 roku – produkcja energii z odnawialnych źródeł (OZE) osiągnie w 2030 roku 32 TWh,
- po okresie obowiązywania Strategii pojawi się również elektrownia jądrowa.

Energetyka wiatrowa jest jedną z najszybciej rozwijających się form energetyki na świecie. Rozwój tego sektora prowadzi do powstawania nowych miejsc pracy. Polska ma obowiązek wypełnić założenia pakietu klimatyczno-energetycznego, m.in. w części dotyczącej udziału energii odnawialnej w produkcji całości energii zużywanej oraz redukcji emisji dwutlenku węgla do 2020 roku.

W Ministerstwie Gospodarki został przygotowany Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych (KDP), przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 grudnia 2010 roku. Na tę chwilę jest to jedyny dokument rządowy, zawierający szacunki dotyczące rozwoju tego sektora. Zgodnie z jego zapisami, łączna przewidywana moc zainstalowana morskich elektrowni wiatrowych w roku 2020 może wynieść 500 MW. W KPD szacuje się, że stopień wykorzystania mocy zainstalowanej na morskich farmach wiatrowych (MFW) wyniesie 3000 MWh/MW/rok, co oznacza, iż łączna produkcja energii elektrycznej wyprodukowanej w tej technologii w 2020 roku wyniesie 1,5 TWh. Z kolei szacunki, dotyczące lądowych elektrowni wiatrowych wynoszą do 2020 roku ponad 13 TWh produkcji energii elektrycznej.

Najważniejszą ustawą, regulującą inwestycje na morzu jest Ustawa z dnia 21 marca 1991 roku o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej oraz ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej oraz niektórych innych ustaw (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 1642). Na ich podstawie Polska ma wyłączne prawo do wykorzystywania w strefie ekonomicznej wody, prądów morskich i wiatru w celach energetycznych.

Zgodnie z art. 23 ust. 1a ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej zakazuje się wznoszenia i wykorzystania elektrowni wiatrowych na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym. W związku z powyższym, lokalizacja elektrowni wiatrowych możliwa jest poza obszarem Zalewu Kamieńskiego.

Podstawowym dokumentem, regulującym kwestie lokalizacji elektrowni wiatrowych w Polsce, jest ustawa z dnia 1 lipca 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 961).

Obszary predysponowane do rozwoju energetyki wiatrowej

Mając na względzie przepisy art. 23 ust. 1a ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej (...) lokalizacja terenów przeznaczonych do rozwoju energetyki wiatrowej możliwa jest na obszarze lądowym, przylegającym do obszaru Zalewu Kamieńskiego w odległościach, o których mowa w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Na obszarze opracowania tereny przeznaczone pod rozwój energetyki odnawialnej zostały wyznaczone w rejonie miejscowości Jarszewo, gmina Kamień Pomorski oraz w gminie Wolin (rejon miejscowości Reclaw). Żaden z wyznaczonych w Studiach gmin obszarów nie znajduje się w zasięgu strefy brzegowej wchodzącej w zakres opracowania niniejszego Studium.

Energetyka atomowa ⁶

Energetyka jądrowa jest gałęzią energetyki, która jest w stanie zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa energetycznego Polski. Priorytety polskiej polityki energetycznej w odniesieniu do energetyki jądrowej zostały określone w dokumencie Polityka energetyczna Polski do 2030 roku, roz. 3 w punkcie 4 – „Dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadze-

⁶ Niniejszy rozdział opracowano na podstawie dostępnych materiałów, w szczególności: Polityka energetyczna Polski do 2030 roku: Ekspertyza na temat kryteriów lokalizacji elektrowni jądrowych oraz wstępna ocena uzgodnionych lokalizacji; Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich.

nie energetyki jądrowej”. Rozwój energetyki jądrowej zapisany jest również w priorytetach Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jako rozwinięcie celu 2 –Zapewnienie gospodarcze krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. Kierunek Interwencji – Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowania do wprowadzenia energetyki jądrowej (2.4.). Kontynuowanie prac nad wdrażaniem energetyki jądrowej zakłada działanie 28.

Energia ze źródeł jądrowych uzupełni krajowy bilans energetyczny oraz pomoże wypełnić zobowiązania Polski dotyczące redukcji CO₂. W 2020 roku z siłowni nuklearnych będzie pochodzić 15,7 % produkowanej w kraju energii.

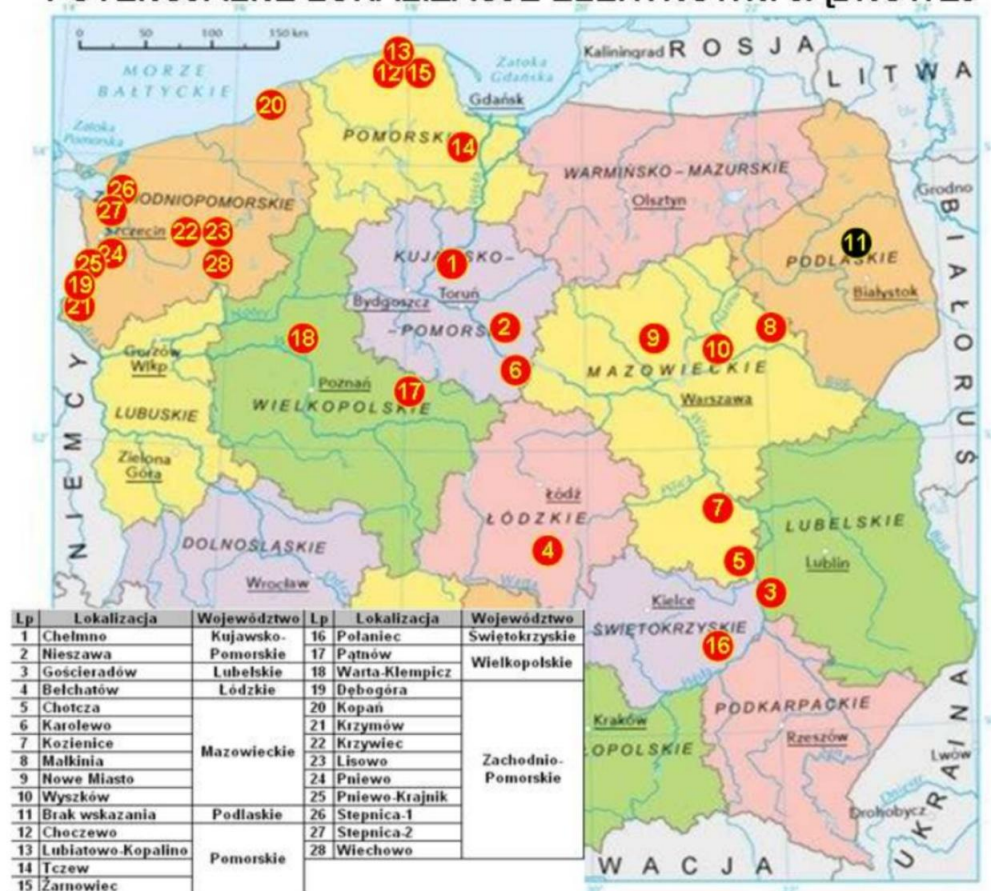
W 2014 roku został przyjęty Program Polskiej Energetyki Jądrowej nakreślający zakres i strukturę organizacji działań niezbędnych do wdrożenia energetyki jądrowej, zapewnienia bezpiecznej i efektywnej eksploatacji obiektów energetyki jądrowej, ich likwidację po zakończeniu okresu eksploatacji oraz zapewnienie bezpiecznego postępowania z wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi.

Obecnie trwają prace legislacyjne nad ustawą Prawo atomowe, mające uregulować kwestie związane z rozwojem energetyki atomowej.

W 2009 roku Pełnomocnik Rządu ds. Polskiej Energetyki Jądrowej, w porozumieniu z samorządami, dokonał aktualizacji propozycji lokalizacyjnych elektrowni jądrowych, które były rozważane do 1990 r. Zebrano dodatkowo nowe oferty. Na tej podstawie opracowano listę 28 potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowych. Ich lokalizację przedstawia ryc. 28.

Ryc. 28. Mapa Potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowych w Polsce

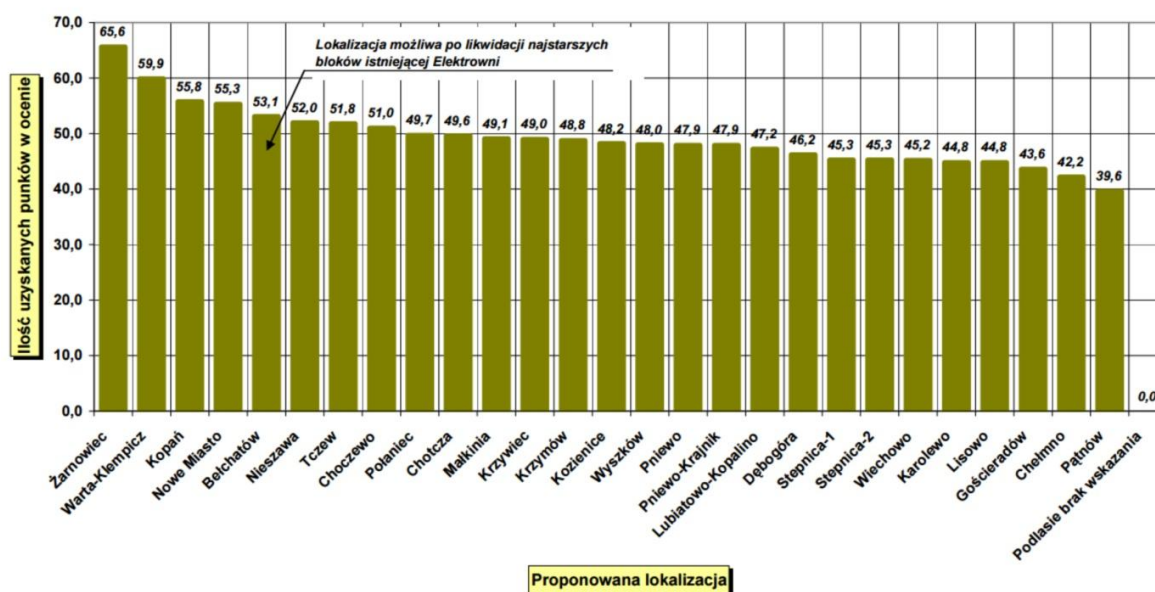
POTENCJALNE LOKALIZACJE ELEKTROWNIE JĄDROWEJ

Źródło: PPEJ, 2014

W 2010 roku, na zlecenie Ministerstwa Gospodarki opracowany został dokument pt: Ekspertyza na temat kryteriów lokalizacji elektrowni jądrowych oraz wstępna ocena uzgodnionych lokalizacji (MG, 2010). W ramach pracy wykonano ranking lokalizacji, biorąc pod uwagę ekspercką ocenę 17 kryteriów ewaluacyjnych. Wynik oceny przedstawia rycina 29 (ostatnie miejsce w rankingu ma lokalizacja, dla której nie przekazano współrzędnych geograficznych, co z przyczyn formalnych uniemożliwiło jej uwzględnienie w rankingu). Wyniki pracy zostały przekazane potencjalnemu inwestorowi pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., do dalszych badań i analiz.

Ryc. 29. Eksperska ocena proponowanych lokalizacji pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, 2010.

Zgodnie z ustawą Prawo atomowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 576, ze zm.), do obowiązków inwestora należy wybór lokalizacji elektrowni jądrowej i przeprowadzenie szczegółowych analiz lokalizacyjnych. W dniu 25 listopada 2011 r. inwestor – PGE S.A., podał do wiadomości listę 3 potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowej. Na liście znalazły się:

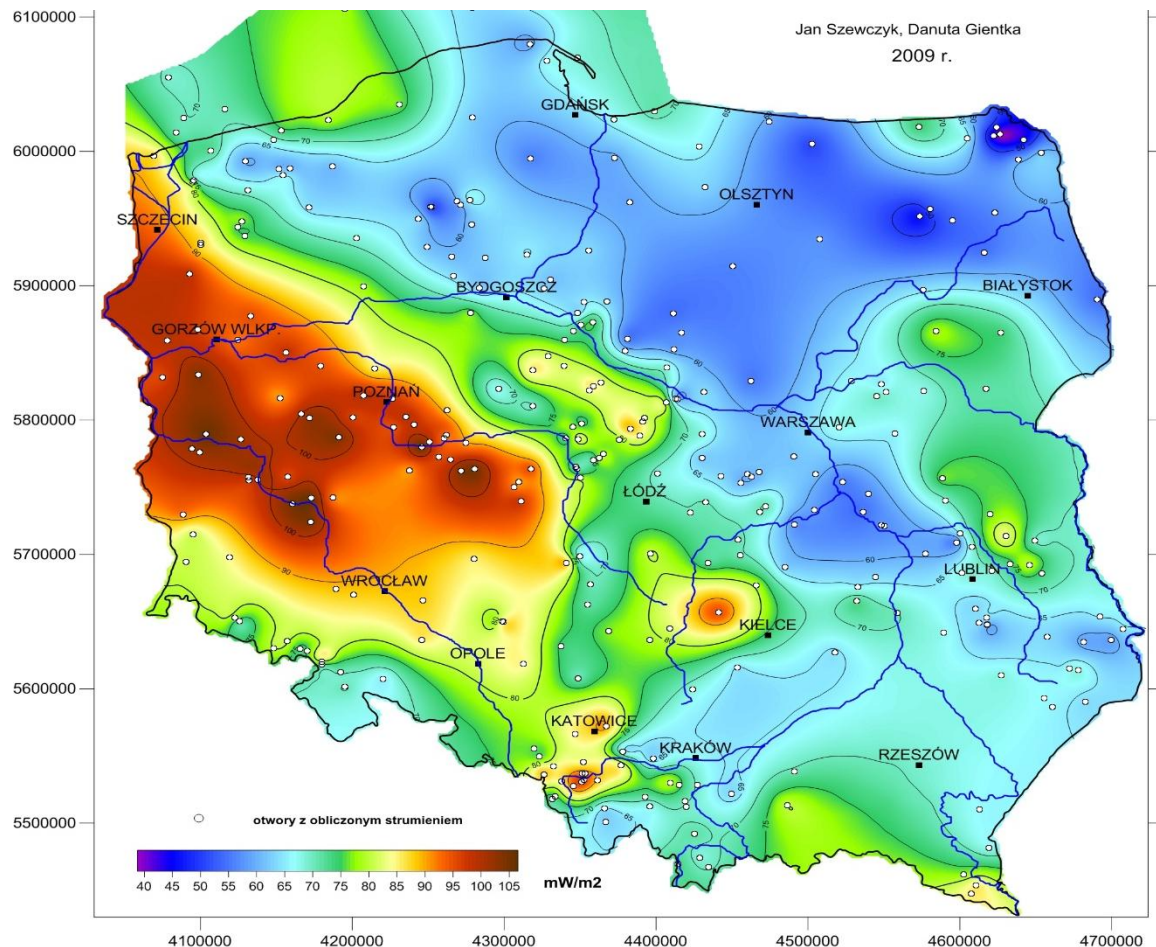
- „Choczewo”, województwo pomorskie, gmina Choczewo,
- „Żarnowiec”, województwo pomorskie, gmina Krokowa i Gniewino (rejon byłej budowy EJ Żarnowiec),
- „Gąski”, województwo zachodniopomorskie, gmina Mielno.

Żadna z wybranych potencjalnych lokalizacji nie znajduje się w granicach obszaru opracowania.

Energetyka geotermalna

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (.....) region Szczeciński posiada bardzo dobre warunki do wykorzystania wód geotermalnych w energetyce cieplnej. Na głębokościach od 1 600 do 2 200 m zalegają wody geotermalne o temperaturze od 50 do 90°C. każdy km² powierzchni terenu zawiera ok. 4,2 mln m³ wód geotermalnych, a ich energia może być porównywana z około 160 tys. ton węgla.

Ryc. 30. Mapa wydajności ziemskiego strumienia ciepłego na terenie Polski

Źródło: Szewczyk, Gientka, PIG, 2009

Prognozowanie możliwości ujmowania wód geotermalnych wymaga przeprowadzenia specjalistycznych analiz geologicznych, technicznych i ekonomicznych, ze względu na bardzo duże koszty tego typu inwestycji i ryzyko wystąpienia licznych barier i trudności natury geogenicznej (pobór wód – instalacja odbioru ciepła – zatłaczanie schłodzonych wód).

Szczególnie dobre warunki wykorzystania energii geotermalnej do celów grzewczych występują w miastach posiadających dużą ilość odbiorców ciepła oraz sieć ciepłowniczą. W Regionie Szczecińskim są to: Szczecin, Stargard, Świnoujście, Kamień Pomorski, wyspa Wolin.

15. Górnictwo i przemysł wydobywczy

Według Wiesława Kozła (2011) „aktywność geologiczno-górnictwczą człowieka w obrębie mórz i oceanów można podzielić na cztery grupy:

- 1) pomorskie wiercenia geologiczno-poszukiwawcze;
- 2) podmorskie górnictwo naftowe i gazownictwo – otworowa eksploatacja ropy naftowej i gazu;
- 3) pomorskie górnictwo odkrywkowe – odkrywkowa eksploatacja kopalin stałych;
- 4) podmorskie górnictwo szybowe i pochylniane – podziemna eksploatacja kopalin stałych”.

Znaczenie wydobycia węglowodorów wynika z czynników makroekonomicznych takich jak wzrost gospodarczy (powoduje wzrost zapotrzebowania na paliwa energetyczne) czy zobowiązania między-narodowe (m.in. zmniejszenie emisji CO₂, co wpływa na konieczność dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii). Jak stwierdzono w Strategii Bezpieczeństwo Energetyki i Środowiska problemem dla krajowej gospodarki pozostaje stabilność zaopatrzenia w gaz ziemny i ropę naftową (wahania cen gazu ziemnego i ropy naftowej oraz wysokie uzależnienie od dostaw z kierunku wschodniego). Zabezpieczenie dostaw tych surowców jest podstawowym kierunkiem polityki energetycznej kraju. Oznacza to potrzebę optymalnego wykorzystania krajowych zasobów surowców energetycznych oraz dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw ropy naftowej, paliw ciekłych i gazowych.

Kwestie zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego są również poruszane w nowym dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej podpisana przez Prezydenta RP 5 listopada 2014 roku. Szczególnie podkreślanym zadaniem strategicznym na rzecz bezpieczeństwa energetycznego jest m.in. uruchomienie wydobycia surowców energetycznych z krajowych złóż niekonwencjonalnych oraz zapewnienie zróżnicowanego dostępu do źródeł i dróg dostaw surowców energetycznych. Konieczne jest zachowanie przez państwo kontroli nad kluczową infrastrukturą sektora paliwowo-energetycznego oraz rozszerzenie nadzoru i kontroli nad bogactwem zasobów geologicznych państwa.

Zgodnie z art. 10 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, złoża węglowodorów bez względu na miejsce ich występowania, są własnością Państwa.

Zgodnie z zapisami SBES i KPZK 2030, ochroną należy obejmować nie tylko eksploatowane złoża węglowodorów (także soli i rud metali), ale również te, których eksploatacja jest w chwili obecnej nieekonomiczna lub grozi znacznymi kosztami środowiskowymi. Należy bowiem założyć, że wraz z rozwojem technologii ich eksploatacja stanie się opłacalna i nieszkodliwa dla środowiska. Podstawowym mechanizmem w tym zakresie jest uwzględnienie w dokumentach planistycznych (m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) informacji o udokumentowanych złożach kopalin, zwłaszcza o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Udokumentowane złoża o charakterze strategicznym są objęte szczególną ochroną przed zabudową, która uniemożliwi korzystanie z ich zasobów w przyszłości. Ważnym zadaniem strategicznym jest również poszukiwanie i zabezpieczenie potencjalnych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Węglowodory

Obszar objęty opracowaniem należy do pomorskiej prowincji naftowej. Zlokalizowany jest w obrębie północnego obrzeżenia południowego basenu permskiego, na którym wyróżnia się trzy piętra strukturalne: sfałdowane podłoże podpermie, pokrywę permsko-mezozoiczną oraz piętro kenozoiczne, leżące na niej niezgodnie.

Analiza basenu oraz wyniki poszukiwawcze potwierdziły istnienie dwóch czynnych systemów naftowych, obejmujących utwory paleozoiku i pokrywę permsko-mezozoiczną. Jeden z nich, znajduje się na obszarze opracowania.

Badania geologiczne przeprowadzone na obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego wykazały istnienie złóż węglowodorów (ropy naftowej). **Złoże „Kamień Pomorski”** zostało udokumentowane w 1972 r. w „Dokumentacji geologicznej złoża ropy naftowej Kamień Pomorski”, którą zatwierdzono decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 28 lutego 1973 r., znak: KZK/012/S/2781/73 (nr w archiwum NAG 9777 CUG). Najnowszy dodatek: „Dodatek nr 3 do dokumentacji geologicznej złoża ropy naftowej Kamień Pomorski”, przyjęty bez zastrzeżeń zawiadomie-

niem Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2009 r., znak: DGiKGkzk — 4791-88/7859/626/09/AW (nr w archiwum NAG 557/2009).

Skałami zbiornikowymi są dolomity jasnoszare i szare dolomitu głównego, silnie spękane i skawernowane utworzone w obrębie platformy węglanowej dolomitu głównego, w strefie lagunowej. Była to silnie zasolona część laguny, o charakterze saliny. Jest to złożo typu masywowego. Skała zbiornikowa ma charakter porowo-szczelinowy (Semyrka, 1985). Strop poziomu roponośnego nawiercono na głęb. 2232 m, kontur woda-ropa występuje na głęb. 2315 m. Udokumentowana powierzchnia złoża wynosi 6,7 km, maksymalna miąższość serii złożowej 25,5 m (w otworze KP-6), a efektywna miąższość 22 m. Porowatość utworów dolomitu głównego, obliczona na podstawie pomiarów laboratoryjnych rdzeni z otworów w obrębie złoża, jak też w jego sąsiedztwie, wynosi 6%. Maksymalna przepuszczalność jest bardzo wysoka w rezultacie silnej szczelinowatości. Nasycenie porów ropą wynosi 90 %, pierwotne ciśnienie złożowe 45,5 MPa (449 atm). Gradient ciśnienia złożowego wynosił 0,212 MPa/10 m (Karnkowski, 1993).

Zatłaczanie rozpoczęło 28.08.1976 r. Ropa ze złoża Kamień Pomorski jest barwy czarnozielonkawej, wysoko parafinowa, o zawartości 5,8 % parafiny. Zawiera też 0,34 % twardych asfaltenów, 31,1 % żywic i asfaltów oraz dużo siarki – 1,18 %. Jej gęstość wynosi 0,878 g/cm³, temperatura krzepnięcia 12°C. Cechą charakterystyczną ropy jest silny zapach merkaptanów i H₂S.

Do końca 1990 r. wydobyto 1,750 mln t ropy naftowej. Całkowite zasoby oceniono na 1,9 mln t ropy oraz 242 mln m³ gazu ziemnego (Karnkowski, 1993).

Obszar opracowania jest ponadto stanowi obszar poszukiwawczy dla złóż węglowodorów, dla którego został ogłoszony przetarg na udzielenie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złoża w obszarze „Wolin”, bloki koncesyjne 61, 62, 81 i 82 (ogłoszenie o przetargu z dnia 08.10.2016 r.). Obszar poszukiwawczy zlokalizowany jest na terenie miast i gmin: Międzyzdroje, Wolin, Dziwnów, miasta Świnoujście oraz na terenie przyległego morza terytorialnego.

Należy oczekiwać dalszego wzrostu wydobycia gazu ziemnego i ropy w polskich obszarach morskich. Trudno natomiast oszacować perspektywę czasową dla działalności poszukiwawczo-wydobywczej w polskich obszarach morskich, mającą na celu rozpoznanie i pozyskiwanie, zarówno gazu, jak i ropy naftowej z frakcji łupkowej [Opióła i Tyszecki, 2012]. Wymagać to będzie opracowania i wdrożenia nowych technologii, wynikających ze specyfiki procesu wydobywczego oraz dodatkowych trudności wynikających z prowadzenia prac w środowisku morskim. Koniecznym będzie również stworzenie uregulowań formalno-prawnych, jak również oszacowanie ryzyk i skutków długotrwałych dla tej działalności wydobywczej w obszarach morskich.

Wody lecznicze i torfy

Dodatkowo, na obszarze opracowania, na północ i południowy-wschód od złóż węglowodorów, znajdują się złoża wód leczniczych (gmina Kamień Pomorski i gmina Dziwnów) oraz torfów leczniczych (borowina). Obszar złoża wód leczniczych „Międzywodzie” został jedynie udokumentowany, nie wydano natomiast dla niego żadnej koncesji.

Na obszarze opracowania Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego wydał następujące koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie wód leczniczych oraz torfów leczniczych:

- 1) decyzja nr WOŚ.III.7422.3.2012.PW z dnia 2 sierpnia 2012 r. zmieniająca koncesję nr 98/92 z dnia 3 grudnia 1992 r. wydaną przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wydobywanie wód leczniczych ze złoża „Kamień Po-

morski”, w miejscowości Kamień Pomorski, gmina Kamień Pomorski, powiat kamieński; koncesja ważna do dnia 29 maja 2032 r.;

- 2) decyzja nr WOŚ.III.7422.13.2012.PW z dnia 26 listopada 2012 r. zmieniająca koncesję nr 97/92 z dnia 3 grudnia 1992 r. wydaną przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wydobywanie torfu leczniczego ze złoża „Kamień Pomorski”, w miejscowości Kamień Pomorski, gmina Kamień Pomorski, powiat kamieński; koncesja ważna do dnia 2 grudnia 2032 r.

Ze względu na występowanie wód leczniczych, Kamień Pomorski ma status uzdrowiska. Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 879), status uzdrowiska może otrzymać obszar, który spełnia łącznie następujące warunki:

- posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie;
- posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie;
- na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego;
- spełnia wymagania w stosunku do środowiska określone w przepisach o ochronie środowiska;
- posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, transportu zbiorowego i prowadzi gospodarkę odpadami.

Tabela 29. Złoża surowców w rejonie obszaru Zalewu Kamieńskiego i Dziwny

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Nadzór górniczy	Nr dokumentu	Nr złoża
1.	Międzywodzie (Kamień Pomorski IG-I)	wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	8506 CUG	7945
2.	Dziwnówek Józef	wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	5/1/8 ROG	7944
3.	Wrzosowo	gaz ziemny	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	3219/56	4732
4.	Kamień Pomorski	Ropa naftowa	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	557/2009	4802
5.	Kamień Pomorski	Wody lecznicze	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	2070/2010	7942
6.	Kamień Pomorski	torfy	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	5314/2012	6340
7.	Wolin	Kruszywa naturalne	Okręgowy Urząd Górniczy – Poznań	1562/2009	12021

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>

Lokalizacja ww. złóż surowców na obszarze opracowania została przedstawiona na ryc. 4 w rozdziale II.2.4 niniejszego opracowania.

Gmina, która występuje o nadanie statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, ma obowiązek uzyskać potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczni-

czych i właściwości leczniczych klimatu (świadectwa wydają jednostki uprawnione przez ministra zdrowia).

Właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i właściwości lecznicze klimatu są potwierdzane na podstawie udokumentowanych badań, które także wykluczają negatywne oddziaływanie na zdrowie człowieka.

Na obszarze uzdrowiska (lub ochrony uzdrowiskowej) wydziela się trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej. Są one oznaczone literami „A”, „B” i „C”:

- **strefa „A”** – procentowy udział terenów zieleni wynosi tu co najmniej 65%. Jest to obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. Znajdują się tu także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu, obsłudze pacjenta lub turysty – takie, które nie utrudniają funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego (np. pensjonaty, restauracje, kawiarnie);
- **strefa „B”** – procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi tu co najmniej 50%. Jest to obszar przyległy do strefy „A”, przeznaczony dla – niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych (w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych), budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub znajdujący się w granicach parku narodowego, rezerwatu przyrody. Obszar ten może być także lasem, morzem lub jeziorem;
- **strefa „C”** – procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi tu co najmniej 45%. Jest to obszar przyległy do strefy „B” (otacza ją). Ma on wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych i ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Gmina, która na podstawie decyzji ministra zdrowia uzyska zgodę na prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego na swoim obszarze, sporządza i uchwała miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A” ochrony uzdrowiskowej na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Gmina ma na to 2 lata od otrzymania decyzji.

Gmina, na terenie której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, ma obowiązek sporządzać i przedstawiać ministrowi zdrowia – co najmniej raz na 10 lat – operat uzdrowiskowy, aby potwierdzić, że obszar (lub jego część) spełnia wymagania określone w ustawie.

Jeżeli na podstawie złożonego operatu uzdrowiskowego minister zdrowia stwierdzi nieprawidłowości, wyznacza czas na ich usunięcie (może być to maksymalnie 5 lat). Jeśli nieprawidłowości nie zostaną usunięte, minister występuje do Rady Ministrów o pozbawienie danego obszaru statusu uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Gmina posiadająca wody, których właściwości lecznicze są potwierdzone odpowiednim świadectwem, może do nazwy miejscowości (zgodnie z przepisami ustawy uzdrowiskowej) dodać nazwę - Zdrój, a w przypadku posiadania wód leczniczych termalnych – nazwę -Terma.

16. Ograniczenia w sposobie korzystania z obszarów

Istnienie niemobilnych form użytkowania obszarów morskich skutkuje pojawieniem się stref zamkniętych i niebezpiecznych dla żeglugi.

Na obszarze opracowania nie występują tereny, dla których Minister Obrony Narodowej wyznaczył strefy zamknięte strefy niebezpieczne dla żeglugi i rybołówstwa na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Zinwentaryzowano tu natomiast inne obiekty, których obecność wprowadza ograniczenia dla użytkowania. Na podstawie istniejących uwarunkowań na obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego wskazano obszary ograniczonego użytkowania, w zasięgu których obowiązują następujące zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia w sposobie korzystania z obszarów morskich, wynikające z przepisów odrębnych:

Tabela 30. Obszary ograniczonego użytkowania na obszarze Zalewu Kamieńskiego

Kategoria obszaru	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres czasowy
		Nakazy	Zakazy	Ograniczenia	Dopuszczenia	
Złoża ropy naftowej	Kamień Pomorski	- Prowadzenia stałego monitoringu jakości wód. - Oznakowania sieci.	- Kotwiczenia,	W budowie pomostów, marin i przystani	-	Stałe
Złoża wód leczniczych	Kamień Pomorski	- Prowadzenia stałego monitoringu jakości wód. - Oznakowania sieci.	- Kotwiczenia,	W budowie pomostów, marin i przystani	-	Stałe
Wrak	Barka	-	- Uprawiania rybołówstwa, - Kotwiczenia,	Zarządzenie Porządkowe Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.	Położenie oraz stan obiektu powoduje , że penetracja przedmiotowego obiektu jest nieatrakcyjna turystycznie. Niemniej nurkowanie w celach pentracji obiektu podlega zasadom określonym w Zarządzeniu o którym mowa wcześniej	Stałe
	Wrak nieznany	-	- Uprawiania rybołówstwa, - Kotwiczenia,	Zarządzenie Porządkowe Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.	Położenie oraz stan obiektu powoduje , że penetracja przedmiotowego obiektu jest nieatrakcyjna turystycznie. Niemniej nurkowanie w celach pentracji obiektu podlega zasadom określonym w Zarządzeniu o którym mowa wcześniej	Stałe
	Wrak nieznany	-	- Uprawiania rybołówstwa, - Kotwiczenia,	Zarządzenie Porządkowe Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.	Położenie oraz stan obiektu powoduje , że penetracja przedmiotowego obiektu jest nieatrakcyjna turystycz-	Stałe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
					nie. Niemniej nurkowanie w celach penetracji obiektu podlega zasadom określonym w Zarządzeniu o którym mowa wcześniej	
Kabel	Linia elektroenergetyczna 15kV	-	- Uprawiania rybołówstwa, - Kotwiczenia,	- Żegluga. - Ograniczenia w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej.	-	Stałe
Rurociąg	Gazociąg D150	- Oznakowania sieci. - Monitorowania stanu środowiska wodnego.	- Kotwiczenia,	- Żegluga. - Uprawiania rybołówstwa, - Ograniczenia w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej.	-	Stałe
Kabel	Linia telekomunikacyjna	-	- Kotwiczenia,	- Żegluga. - Ograniczenia w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej. - Uprawiania rybołówstwa,	-	Stałe
Nieoznakowane miejsce ćwiczeń żołnierzy jednostki wojskowej	-	- Czasowe zakazy przepływania jednostek pływających.	-	- Żegluga, - Uprawiania rybołówstwa,	-	Czasowe
Stałe tarliska ryb	1. Zatoka Cicha — na południe od równoleżnika 53°56,000'N; 2. Zatoka Karpinka — od kładki dla pieszych na trasie Kamień Pomorski-	-	Zakaz prowadzenia połowów rybackich	W budowie pomostów, marin i przystani	Zezwala się na odławianie węgorzy przy użyciu sznurów haczykowych oraz mieroży z wyłączeniem okresu od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca. Miejsce i czas połowów należy	Stałe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
	Żółcino do zachodniej krawędzi mostu drogowego przez rzekę Świniec, na drodze łączącej miejscowości Kamień Pomorski i Dziwnów				uzgodnić z właściwym inspektorem rybołówstwa morskiego. Dopuszcza się realizację inwestycji z zakresu budownictwa wodnego po przeprowadzeniu dokładnej inwentaryzacji ichtiofauny na tym terenie i lokalizacji tarlisk i miejsc podchowu ryb.	
Tor wodny	Akwen Zalewu Kamieńskiego wzdłuż toru wodnego w pasie o szerokości 300 m	Modernizacji torów wodnych (prace pogłębiarskie).	Zakaz prowadzenia połowów w odległości nie mniejszej niż 150 m od osi torów wodnych. Nurkowania.	Żegluga.	-	Stałe
Miejsca wystawiania rybackich narzędzi połowu – żaków	Lokalizacja rybackich narzędzi połowowych na Zalewie wskazana jest w Specjalnych Zezwoleniach Połowowych. Żaki umiejscowione są głównie w środkowej części Zalewu Kamieńskiego, w przybrzeżnej strefie	Właściwe oznakowanie. Ilość żaków wystawianych ze statku rybackiego nie może przekraczać 36szt. Stosowania w żakach wielkości prześwitu oczek nie mniejszych niż 32 mm. Od 1 marca 2019r. obowiązywać będzie nakaz stosowania sit selektywnych w kutlu żaków.	Stosowania żaków w stałych obwodach ochronnych i czasowo w okresowych obwodach ochronnych. Ponadto zakaz stosowania żaków w portach, w odległości nie mniejszej niż 150 m od osi torów wodnych, granic redy lub kotwiczowisk. Stosowania żaków przy jednoczesnym stosowaniu wontonów lub drygawic. Zakaz stosowania żaków w okresie od 1 grudnia do ostatniego dnia lutego. Zakaz wpływania, dobijania do tyczek żaków jednostek innych niż rybackie	Zestawy żaków mogą być wystawione tylko w linii prostej. Szerokość zestawu żaków, mierzona pomiędzy tyczkami (palami), do których mocowane są końcówki kutli żaków, nie może przekraczać na Zalewie Kamieńskim 75 m. Długość zestawu żaków nie może przekroczyć 500m. W trakcie połowów żakowych ograniczeniu ulega obszar pływania rekreacyjnego.	-	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
Miejsca wystawiania rybactw narzędzi połowu – wontonów	Połowy wontonowe prowadzone są w zależności od sezonu w różnych częściach Zalewu Kamieńskiego	Właściwe oznakowanie wontonów (Zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie).	Zakaz jednoczesnego stosowania wontonów i żaków. W okresie od 15 kwietnia do 15 maja zakaz stosowania wontonów o prześwicie oczka większym niż 70mm i mniejszym niż 240mm. Zakaz pływania rekreacyjnego i uprawiania sportów wodnych w odległości mniejszej niż 50m i podnoszenia wontonów przez jednostki inne niż rybactw	Ilość narzędzi rybactw wystawianych ze statku rybactw nie może przekraczać dla wontonów 90 szt. Przy prowadzeniu połowów wontonami ich długość nie może przekraczać 50m, a dla zestawu wontonów 250m. Wielkość prześwitu oczek w wontonach nie może być mniejsza od 60 mm. Wontony mogą być wystawiane w odległości bocznej nie mniejszej niż 75m od kolejnego zestawu wontonów i odległości frontalnej nie mniejszej niż 200m. Ponadto wontony mogą być wystawiane w odległości nie mniejszej niż 250 m od żaków.	Dopuszcza się do stosowania do połowów spod lodu nie więcej niż 10 sztuk wontonów dla jednego armatora na jeden jego statek.	Czasowe
Okresowe tarliska ryb	a) akwen Dziwny w promieniu 200 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Darzowice, b) akwen Dziwny w promieniu 200 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Sabin, c) akwen Dziwny w promieniu 100 m	Stosowania właściwego oznakowania sieci rybactw. Obowiązek stosowania selektywnych sieci rybactw o odpowiednich parametrach konstrukcyjnych (Zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie). Obowiązek sortowania i uwalniania ryb poniżej wymiarów ochronnych i będących w okresach ochronnych. Obowiązek prowadzenia ewidencji	Zakaz prowadzenia połowów rybactw od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia. Zakaz prowadzenia inwestycji z zakresu budownictwa wodnego w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 30 kwietnia.	Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhalmów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) poza terminem zakazu prowadzenia połowów ryb. Ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku. Okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających.	Poza okresem ochronnym dopuszcza się prowadzenie połowów rybactw. Zezwala się na odławianie węgorzy przy użyciu sznurów haczykowych oraz mieroży z wyłączeniem okresu od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca. Miejsce i czas połowów należy uzgodnić z właściwym inspektorem rybactw morskie-	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
	od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Łojszyno, d) akwen Dziwny w promieniu 100 m od ujścia kanału odwadniającego przy miejscowości Zastań,	złowionych ryb w miesięcznych raportach połowowych.			go. Dopuszcza się realizację inwestycji z zakresu budownictwa wodnego po przeprowadzeniu dokładnej inwentaryzacji ichtiofauny na tym terenie i lokalizacji tarlisk i miejsc podchowu ryb.	
	a) akwen Dziwny w pasie o szerokości 300 m wzdłuż wschodniego brzegu na odcinku od dolnego nabieżnika w miejscowości Zagórze do równoleżnika 53°49,600'N, b) Dziwna przy półwyspie Rów, na zachód od linii biegnącej od dolnego nabieżnika przy plaży w Wolinie, do południowego cypla półwyspu Rów, c) Dziwna od mostu kołowego na ulicy Zamkowej w Wolinie, do linii biegnącej wzdłuż	Stosowania właściwego oznakowania sieci rybackich. Obowiązek stosowania selektywnych sieci rybackich o odpowiednich parametrach konstrukcyjnych (Zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie). Obowiązek sortowania i uwalniania ryb poniżej wymiarów ochronnych i będących w okresach ochronnych. Obowiązek prowadzenia ewidencji złowionych ryb w miesięcznych raportach połowowych	Zakaz prowadzenia połowów od dnia 5 maja do 5 czerwca	Poza okresem zakazu połowów, ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie). Ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku. Okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających.	Poza okresem ochronnym dopuszcza się prowadzenie połowów rybackich. Zezwala się na odławianie węgorzy przy użyciu sznurów haczykowych oraz mieży z wyłączeniem okresu od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca. Miejsce i czas połowów należy uzgodnić z właściwym inspektorem rybołówstwa morskiego. Dopuszcza się realizację inwestycji z zakresu budownictwa wodnego po przeprowadzeniu dokładnej inwentaryzacji ichtiofauny na tym terenie i lokalizacji tarlisk i miejsc podchowu ryb.	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
	równoleżnika 53°55,800'N, d) akwen Zatoki Cichej ograniczony od północy mostem łączącym wyspę Chrząszczewską z Kamieniem Pomorskim a od zachodu linią biegnącą wzdłuż południka 14°43,000'E (do Gardzkiej Kępy), na pozostałych obszarach, w pasie o szerokości 50 m od roślinności twardej (trzcina, pałka wodna, sitowie, tatarak) lub brzegu					
	a) Dziwna w rejonie Wolina, na odcinku od wschodniej granicy plaży miejskiej, do ujścia kolektora oczyszczalni ścieków przy miejscowości Darzowice, b) Jezioro Wrzosowskie (Zatoki Wrzosowskiej) na	Stosowania właściwego oznakowania sieci rybackich. Obowiązek stosowania selektywnych sieci rybackich o odpowiednich parametrach konstrukcyjnych (Zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie). Obowiązek sortowania i uwalniania ryb poniżej wymiarów ochronnych i będących w okresach ochronnych. Obowiązek	Zakaz prowadzenia połowów od dnia 1 listopada do ostatniego dnia lutego	Poza okresem zakazu połowów, ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie). Ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku. Okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających.	Poza okresem ochronnym dopuszcza się prowadzenie połowów rybackich. Zezwala się na odławianie węgorzy przy użyciu sznurów haczykowych oraz mieży z wyłączeniem okresu od dnia 1 grudnia do dnia 31 marca. Miejsce i czas połowów należy uzgodnić z właściwym inspektorem	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
	północ od linii prostej łączącej wieżę kościoła w Dziwnówku z północnym krańcem nabrzeża jednostki wojсковej w Dziwnowie oraz Dziwna od Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) do ujścia w morze,	prowadzenia ewidencji złowionych ryb w miesięcznych raportach połowowych			rybołówstwa morskiego. Dopuszcza się realizację inwestycji z zakresu budownictwa wodnego po przeprowadzeniu dokładnej inwentaryzacji ichtiofauny na tym terenie i lokalizacji tarlisk i miejsc podchowu ryb.	
Łowiska niewodowe	1) 53°45,380'N; 014°17,500'E, 53°45,360'N; 014°16,660'E, 53°45,910'N; 014°17,800'E, 53°46,010'N; 014°16,980'E; 2) 53°47,830'N; 014°16,430'E, 53°48,060'N; 014°17,200'E, 53°48,550'N; 014°15,870'E, 53°48,710'N; 014°16,700'E; 3) 53°50,280'N; 014°15,020'E, 53°49,950'N;	Wielkość prześwitu oczek nie może być mniejsza niż: - niewody ciągnione i przywłoki: - skrzydło 80 mm, a na długości 60 metrów licząc od matni – 60 mm, matnia w części przedniej (od skrzydeł) – 60 mm, a w części końcowej do 1/4 długości matni – 40 mm. Ponadto nakaz oznakowania niewodów i przywłok na pływakach lub bojkach świetlnych służących do oznakowania matni i skrzydeł.	Przy połowach narzędziami ciągnionymi (niewody, przywłoki) obowiązuje zakaz stosowania innych narzędzi połowu.	Niedozwolony jest połów przywłokami i niewodami ciągnionymi w okresie od dnia 5 kwietnia do dnia 19 czerwca. W celu ograniczenia utrudniania ruchu statków długość skrzydeł w niewodach nie może przekraczać 800 m (niewód) oraz 250 m (przywłoka). W okresie od dnia 1 marca do dnia 15 października dla połów niewodami na Zalewie Szczecińskim mogą być zajmowane wyłącznie miejsca o głębokości większej niż 3 m. Połów niewodem lub przywłoką może być prowadzony w odległości nie mniejszej niż 250 m od wystawionych stawnych narzędzi.	Dopuszcza się w okresie eksploatacji niewodów ciągnionych, połowy wontonami i drygawicami po uzgodnieniu każdorazowo z właściwym inspektorem rybołówstwa morskiego.	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
	014°14,390'E,53°50',780'N; 014°13,710'E,53°51',000'N; 014°14,300'E.			dzi połowowych. Ograniczenie we wpływaniu innymi jednostkami pływającymi w toń wodną w trakcie jej eksploatacji niewodem.		
Miejsca wystawiania rybackich narzędzi połowowych – żaków	Lokalizacja rybackich narzędzi połowowych na Zalewie wskazana jest w Specjalnych Zezwoleniach Połowych. Umiejscowione są głównie w południowo-zachodniej części Zalewu Szczecińskiego na łowiskach 2, 3 i 5 (łącznie 649 żaków)	Właściwe oznakowanie. Ilość żaków wystawianych ze statku rybackiego nie może przekraczać 34szt. Stosowania w żakach wielkości prześwitu oczek nie mniejszych niż 32 mm, lub sit selektywnych o odpowiednio dobranym sicie. W przypadku stosowania sit selektywnych w ostatniej komorze stosuje się tkanną sieciową o prześwicie oczka mniejszym niż 30mm.	Stosowania żaków w stałych obwodach ochronnych i czasowo w okresowych obwodach ochronnych. Ponadto zakaz stosowania żaków w portach, w odległości 200 m od granic toru wodnego Świnoujście - Szczecin oraz w odległości nie mniejszej niż 150 m od osi pozostałych torów wodnych, granic redy lub kotwiczowisk. Stosowania żaków przy jednoczesnym stosowaniu wontonów lub drygawic. Zakaz stosowania żaków w okresie od 1 grudnia do ostatniego dnia lutego.	Zestawy żaków mogą być wystawione tylko w linii prostej. Szerokość zestawu żaków, mierzona pomiędzy tyczkami (palami), do których mocowane są końcówki kutli żaków, nie może przekraczać na Zalewie Szczecińskim 100 m, a na pozostałych obszarach 75 m. Odległości boczne (przerwy) między sąsiednimi zestawami żaków na Zalewie Szczecińskim nie mogą być mniejsze niż 250 m, a odległości równoległe (frontalne) mniejsze niż 500 m. W rejonie Skarpy Lubińskiej na odcinku od ujścia Starej Świny do pław „M-1” odległości między zestawami żaków w kierunku równoległym mogą być zmniejszone do 400 m. W trakcie połowów żakowych ograniczeniu ulega obszar pływania rekreacyjnego.	-	Czasowe
Miejsca wystawiania	Połowy wontonowe prowadzono głów-	Właściwe oznakowanie wontonów (Zarządzenie nr	Zakaz jednoczesnego stosowania wontonów i żaków. W	Ilość narzędzi rybackich wystawianych ze statku	Dopuszcza się do stosowania do połowów spod	Czasowe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
nia rybackich narzędzi połowu – wontonów	nie w części północno-wschodniej Zalewu na łowiiskach Nr 17 i 10 (676 szt. wontonów)	2/2016 OIRM w Szczecinie).	okresie od 15 kwietnia do 15 maja zakaz stosowania wontonów o prześwicie oczka większym niż 70mm i mniejszym niż 240mm.	rybackiego nie może przekraczać dla wontonów 90 szt. Przy prowadzeniu połowów wontonami ich długość nie może przekraczać 50m, a dla zestawu wontonów 500m. Wielkość prześwitu oczek w wontonach nie może być mniejsza od 60 mm. Wontony mogą być wystawiane w odległości nie mniejszej niż 250 m od żaków. W okresie od dnia 15 sierpnia do dnia 15 listopada dla połowów wontonami o prześwicie oczka mniejszym niż 72 mm na Zalewie Szczecińskim mogą być zajmowane miejsca z wyłączeniem pasa o szerokości po 500 m od granic toru wodnego Świnoujście-Szczecin. W okresie od dnia 16 listopada do dnia 14 sierpnia dla połowów wontonami o prześwicie oczka mniejszym niż 72 mm na Zalewie Szczecińskim mogą być zajmowane miejsca z wyłączeniem pasa o szerokości po 400 m od granic toru wodnego Świnoujście-Szczecin.	łodu nie więcej niż 10 sztuk wontonów dla jednego armatora na jeden jego statek.	
Obszar chroniony	OSOP „Zalew Kamieński i Dziwna”	nakaz przeprowadzenia oceny oddziaływania na	zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziały-	ograniczenia określone po przeprowadzeniu oceny	dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogą-	Stałe

Kategoria	Nazwa	Zasady korzystania z obszaru				Zakres
		środowisko lub obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi,	wać na środowisko lub przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 bez wcześniejszej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi,	oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi	czych znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 po wcześniejszym przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko	
Obszar chroniony	SOOS „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”	nakaz przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko lub obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi,	zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 bez wcześniejszej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi,	ograniczenia określone po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 zgodnie z przepisami odrębnymi	dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 po wcześniejszym przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko	Stałe
Obszar chroniony	Użytki ekologiczne	Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody				Stałe

Źródło: opracowanie własne oraz map nawigacyjnych BMHW

Lokalizacja obszarów ograniczonego użytkowania, na których obszarze obowiązują zakazy, nakazy, ograniczenia i dopuszczenia w sposobie korzystania z obszarów, została przedstawiona na załączniku nr 3.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

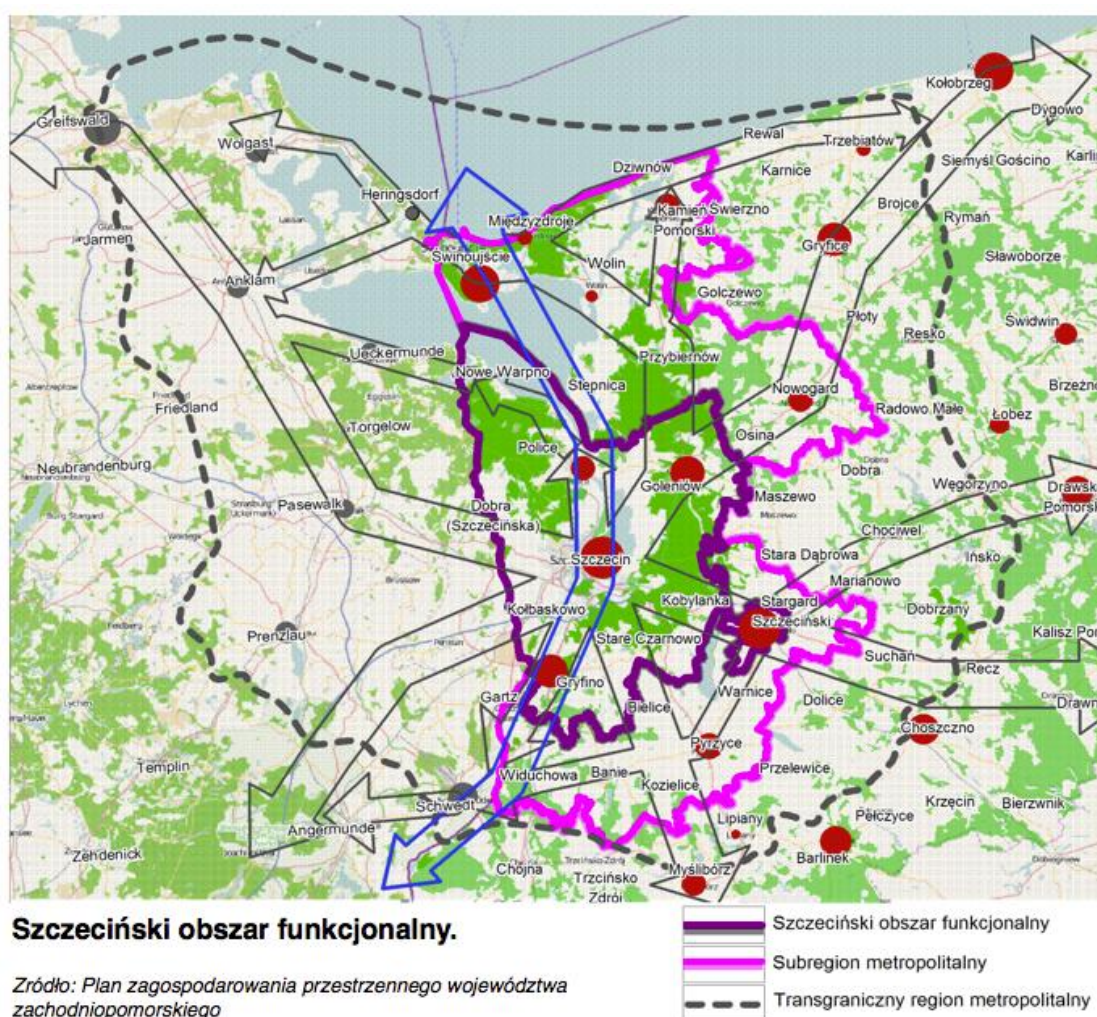
- Należy wziąć pod uwagę informacje nt. obszarów ograniczonego użytkowania i uwidocznić te obszary na rysunku planu oraz przedstawić naturę ograniczeń w treści planu. W planie należy określić zakazy, nakazy i dopuszczenia, obowiązujące na wydzielonych akwenach.
- W przypadku ograniczeń czasowych należy rozważyć możliwości innego, alternatywnego wykorzystania tych obszarów w okresie, kiedy ograniczenia nie będą obowiązywać.

IV. Uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych i strategicznych

W niniejszym rozdziale zostaną przedstawione kierunki działań prowadzonych w zakresie rozwoju gmin wokół Zalewu Kamieńskiego zapisanych w dokumentach transgranicznych, krajowych, regionalnych i lokalnych.

Zalew Kamieński wraz otaczającymi go gminami tj. Dziwnów, Kamień Pomorski i Wolin nie jest wymieniony literalnie w dokumentach transgranicznych i krajowych, jako ważny obszar dla rozwoju tej części Europy i Kraju. Jedynie na poziomie regionalnym można przyporządkować odpowiednie działania dla przedmiotowego obszaru. Ale z uwagi na powiązania komunikacyjne, infrastrukturalne i społeczne, które są silnie związane ze Szczecińskim Obszarem Funkcjonalnym i miastem Świnoujście można wyciągnąć poniższe sformułowania z zakresu uwarunkowań określających politykę odpowiednich podmiotów na poziomie Krajowym i transgranicznym do przedmiotowego terenu stanowiącego wraz z Zalewem Szczecińskim, jako jeden akwen gospodarczy o dużym potencjale rozwojowym. Obszar Zalewu Kamieńskiego nie jest wymieniony literalnie w poniższych dokumentach, ale poprzez swoje powiązania, o których powyżej tj. z Zalewem Szczecińskim oraz Zatoką Pomorską na potrzeby przedmiotowego Studium pod hasłem Szczecin, funkcja metropolitalna oraz województwo zachodniopomorskie należy wybiórczo rozumieć również ten Zalew.

Ryc. 31 Szczeciński obszar funkcjonalny

Ze względu na nadmorskie i przygraniczne położenie Zalewu Kamieńskiego i połączenie go z Zalewem Szczecińskim i Zatoką Pomorską, a zwłaszcza funkcjonowanie portów w Szczecinie i Świnoujściu, szczególnie ważne są powiązania infrastrukturalne, społeczne i przyrodnicze tej części województwa zachodniopomorskiego z resztą Polski i z Europą. Główne połączenia wiodą na północ przez Bałtyk do Danii i Szwecji, oraz na południe do południowej i centralnej Polski, do Czech i Austrii, a także w kierunku południowo-zachodnim do Berlina. Od południa Zalew graniczy z żeglownym odcinkiem Odry, mający połączenie z siecią dróg wodnych Europy zachodniej.

Sieć komunikacyjna województwa zachodniopomorskiego w przedmiotowym obszarze ma wiele mankamentów, do których należą m.in.: brak stałej przeprawy (tunelu) przez Świnę w Świnoujściu, brak obwodnic miast na głównych drogach, zły stan techniczny dróg niższych kategorii oraz zły stan techniczny lokalnych linii kolejowych. Portem lotniczym województwa jest lotnisko w Goleniowie oraz sportowe lotnisko w Szczecinie Dąbiu. Wszystkie te elementy składające się na system infrastruktury komunikacyjnej województwa zachodniopomorskiego w tym powiązania wodne mają odzwierciedlenie w dokumentach z zakresu rozwoju regionalnego każdego poziomu tj. transgranicznego, krajowego, regionalnego i lokalnego.

1. Dokumenty poziomu transgranicznego

Państwa europejskie, zarówno członkowie Wspólnot Europejskich, jak i pozostające poza ich strukturami – w tym Polska – już w latach 70. ubiegłego wieku podjęły wspólne działania mające na celu wzmocnienie spójności terytorialnej Europy. Działania te są kontynuowane w ramach Unii Europejskiej. Dotyczą one głównie:

- ochrony struktur ekologicznych (ECONET, Natura 2000, Europejska Konwencja Krajobrazowa, Konwencja Helsińska o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z 1974 r., Konwencja Ramsar z 1971 r. i inne),
- rozwoju i zagospodarowania przestrzennego terytorium Unii Europejskiej (studium ESDP z 1997 r., Agenda Terytorialna dla Unii Europejskiej TAEU z 2007 r.),
- rozbudowy transeuropejskich sieci transportowych (paneuropejskie korytarze transportowe, Trans-European Transport Networks),
- zrównoważonego rozwoju miast (Karta Lipska na rzecz rozwoju miast i spójności terytorialnej z 2007 r.),
- wzmacniania procesów metropolizacji i powiązań między obszarami metropolitalnymi.

Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego (ESDP), przyjęta w roku 1999, stanowiła pierwszą wieloletnią wizję rozwoju terytorium Europy. Wskazywała na potrzeby działań rozwojowych i potencjał wynikający z różnorodności geograficznej terytorium europejskiego.

Dalsze prace nad problemami planowania przestrzennego w krajach UE doprowadziły do powstania Agendy Terytorialnej Unii Europejskiej (TAUE), przyjętej przez kraje członkowskie w maju 2007 r. W dokumencie podkreśla się potrzebę dążenia do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, tworzenia miejsc pracy oraz społecznego i ekologicznego rozwoju we wszystkich regionach UE przy jednoczesnym zapewnieniu lepszych warunków i jakości życia oraz równych szans, bez względu na miejsce zamieszkania.

Kontynuacja prac nad tematem planowania przestrzennego doprowadziła do przyjęcia w październiku 2008 r. przez Komisję Europejską *Zielonej Księgi*, w której zwrócono uwagę na:

- problemy społeczne i ekonomiczne związane z gęstością zaludnienia (m.in. wyludnianie się obszarów wiejskich, patologie dużych miast),
- mankamenty sieci transportowej i niedostatecznego wykorzystania bardziej ekologicznych rodzajów transportu, zwłaszcza w nowo przyjętych krajach członkowskich UE, utrudniające m.in. dostęp do usług,
- specyficzne problemy regionów górskich, wyspiarskich, słabo zaludnionych i stref przybrzeżnych jako wskazane do podjęcia w praktyce planowania przestrzennego krajów członkowskich Unii Europejskiej.

Podstawowym dokumentem strategicznym w Unii Europejskiej w tym dziesięcioleciu jest Strategia Europa 2020, która umożliwia odbudowę gospodarki UE po kryzysie gospodarczym, przyspieszając jednocześnie zwrot w stronę inteligentniejszej i przyjaźniejszej dla środowiska gospodarki. Strategia UE 2020 opiera się na postępie poczynionym w ramach Strategii Lizbońskiej, która koncentruje się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu.

Strategia Europa 2020

Celem strategii „Europa 2020” jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny, dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony, dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa. Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie zatrudnienia, innowacyjności, edukacji, walki z ubóstwem oraz w zakresie klimatu i energii.

Cele określone w Strategii Europa 2020, w tym w szczególności w zakresie inicjatywy przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, kładą silny nacisk na działania zmierzające do stworzenia zmodernizowanych, inteligentnych i zintegrowanych sieci infrastruktury transportowej.

Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (VASAB 2010)

Głównym celem Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) jest zacieśnienie współpracy w regionie i wykorzystanie potencjału, jaki pojawił się wraz z rozszerzeniem UE. Jej inicjatorem był Parlament Europejski, który w listopadzie 2006 r. przyjął rezolucję postulującą opracowanie SUE RMB.

Istotą Strategii jest współpraca na wielu poziomach: rządowym, regionalnym i lokalnym, z udziałem świata nauki, ośrodków badawczych, akademickich, struktur regionalnych, instytucji zarządzających programami operacyjnymi, a także sektora prywatnego. Strategia stwarza możliwość nawiązania szerokich kontaktów z partnerami makroregionu, inicjowania nowych projektów oraz promowania na forum międzynarodowym projektów już istniejących.

Program wpisuje się w zamierzenia ujęte w Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego, w tym w szczególności w 2 cel strategiczny „Rozwój połączeń w regionie” obejmujący działania mające na celu ulepszenie wewnętrznych i zewnętrznych połączeń transportowych.

W Regionie Morza Bałtyckiego wyrazem tendencji, kierunków i działań na rzecz wzmacniania spójności terytorialnej są inicjatywy Unii Europejskiej (Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego) oraz państw nadbałtyckich (VASAB 2010). Zakładają one m.in. poprawę stanu ochrony środowiska morskiego, usunięcie przeszkód dla wspólnego rynku, rozwój wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych Regionu, rozwój policentryzmu i współpracy miast na tym obszarze.

Jednym z rezultatów realizacji programu VASAB 2010 jest projekt *Łuk Południowego Bałtyku*, obejmujący swym zasięgiem większość powiatów trzech województw nadmorskich. Projekt zawiera katalog 102 inwestycji drogowych i 135 innych inwestycji infrastrukturalnych.

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego wynikające z nadgranicznego położenia województwa zachodniopomorskiego dodatkowo znalazły wyraz w dokumentach współpracy transgranicznej z Niemcami oraz w inicjatywach międzynarodowych, m.in. takich jak:

- Projekt *TransLogis*, dotyczący badań infrastruktury transportowej w czterech sąsiadujących ze sobą regionach nadbałtyckich,
- Projekt *Adriatic-Baltic Landbridge (A-B Landbridge)*, dotyczący analizy możliwości rozwoju połączeń multimodalnych w korytarzu transportowym północ-południe między Bałtykiem i Adriatykiem (w ramach programu INTERREG IIIB CADSES),
- Projekt *South-North Axis (SoNorA)* na rzecz opracowania wspólnej strategii dla Europy środkowej i rozwoju infrastruktury sieci multimodalnej północ-południe (w ramach programu dla Europy środkowej),
- *Baltic Gateway*, projekt dotyczący lądowych połączeń transportowych portów nadbałtyckich,
- *Baltic Coast*, projekt dotyczący zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi,
- *Współpraca Subregionalna Państw Morza Bałtyckiego (BSSSC)*, mająca na celu wzmocnienie współpracy regionalnej,
- HELCOM, projekt dotyczący zmniejszenia dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku i ochrony bioróżnorodności tego morza,
- Partnerstwo-Odra, wielopłaszczyznowa współpraca polskich województw i niemieckich krajów związkowych,
- Sieć Europejskich Regionów i Obszarów Metropolitalnych METREX,
- Program Niemiecko-Polskiego Obszaru Rozwoju Odra-Nysa (DPERON).

Spośród programów obejmujących zagadnienia zagospodarowania przestrzennego i dotyczących województwa zachodniopomorskiego, przygotowywanych do realizacji, wymienić należy:

- Program Ulysses, dotyczący badań obszarów transgranicznych,
- Koncepcję rozwoju przestrzennego wzdłuż granicy polsko-niemieckiej.

Program VASAB 2010 formułuje następujące wytyczne odnoszące się do planowania przestrzennego w Regionie Morza Bałtyckiego:

- wzmacnianie współpracy miast w celu zwiększenia ich konkurencyjności w Europie,
- poprawa spójności przestrzennej w drodze rozwoju policentryzmu i współpracy miast,
- wzmacnianie powiązań miast z ich wiejskim zapleczem,
- zapewnienie odpowiedniego środowiska życia w miastach i atrakcyjnych warunków inwestowania,
- rozwój sieci transportowej, zwłaszcza rodzajów transportu przyjaznych środowisku,
- tworzenie zintegrowanego systemu intermodalnej infrastruktury transportowej,
- rozbudowa odnawialnych i proekologicznych źródeł produkcji energii,
- poprawa spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej Regionu w wyniku rozwoju współpracy transgranicznej,
- rozwój turystyki na terenach nadmorskich, w tym na wyspach,
- rozwój stref przybrzeżnych Bałtyku z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska z jednej i celów społeczno-gospodarczych z drugiej strony.

Wytyczne z Programu Rozwoju Przestrzennego Meklemburgii Pomorza Przedniego – niem. Landesraumentwicklungsprogramm Meklenburg-Vorpommern

Władze Kraju Związkowego Meklemburgii Pomorza Przedniego kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przestrzennego opierają się na powiązaniach ze sobą funkcji społecznych i gospodarczych przestrzeni z funkcjami ekologicznymi wskazując trwały, wieloprzestrzenny zrównoważony ład przestrzenny.

U podstaw rozwoju Pomorza Przedniego leżą następujące założenia:

- Plany i działania dotyczące rozwoju Kraju należy tak kreować, aby we wszystkich obszarach związanych z rozwojem, stworzone zostały równoważne warunki życia i tak by zminimalizować efekt migracji.
- Gospodarkę należy trwale wzmacniać, a przemiany strukturalne należy tak wspierać, aby siła i wydajność gospodarcza możliwie szybko osiągnęły poziom krajowy (federalny) i aby stworzyć oraz zabezpieczyć możliwie dużo miejsc pracy. Należy w tym celu w pełni wykorzystywać możliwości wynikające z dziedziny badań i rozwoju oraz produkcji innowacyjnej.
- Rolnictwo należy wzmacniać jako ważną gałąź gospodarki w Kraju, przy zachowaniu konkurencyjności o wielu strukturach i przy pielęgnowaniu krajobrazu kulturowego.
- Ochrona, konserwacja i rozwój naturalnych podstaw egzystencji muszą być zabezpieczone. Odnosi się to w szczególności do utrzymania czystości powietrza atmosferycznego, gleby i wód oraz do zachowania gatunków flory i fauny. Walory przyrodnicze należy wykorzystywać w sposób oszczędny i przyjazny środowisku.
- Transport i sieci komunikacyjne należy tak rozbudowywać aby obejmowały i łączyły między sobą wszystkie części Kraju Związkowego, w tym należy wzmocnić rentę geograficzną Kraju w aspekcie powiązań gospodarczych, socjalnych i kulturalnych z Europą Północną i Wschodnią. Kolejowy transport pasażerski i towarowy, żegluga śródlądowa i pełnomorska oraz publiczna komunikacja bliskiego zasięgu mają być rozwijane priorytetowo.
- Gminy, które mogą stanowić centrum życia gospodarczego, socjalnego i kulturalnego mają w zależności od ich rodzaju i znaczenia pożądaných zadań być wzmacniane jako Miejsowości Centralne.
- Lasy należy chronić stosownie do ich położenia, rozprzestrzenienia i rodzaju i tak zachowywać, aby pozytywnie wpływały na bilans klimatyczny i wodny, spełniały swoje naturalne zadania ochronne i były dostępne dla ludności jako tereny rekreacyjne.
- Tereny wydobywania surowców naturalnych i związane z nimi tereny składowania należy kreować jako części krajobrazu naturalnego.
- We wszystkich częściach Kraju należy stworzyć warunki dla zabezpieczenia potrzeb, przyjaznych środowisku, tanich i racjonalnych aspektów gospodarki energetycznej.
- Połączenia komunikacyjne w obrębie Pomorza Przedniego i skomunikowanie Pomorza Przedniego z innymi regionami Niemiec i innymi krajami Europy należy rozwijać i szybko poprawiać przez odpowiednią ich obsługę. Duże znaczenie ma stworzenie efektywnych połączeń Północ-Południe, ale również rozwój połączeń drogowych, kolejowych i dróg wodnych na osi Wschód-Zachód.
- Turystyka ma stać się gałęzią gospodarki będącą wydajnym źródłem uzyskiwania dochodów i o całorocznym znaczeniu.
- Wyjątkowa różnorodność, piękno i walory przyrody i krajobrazu regionu Pomorza Przedniego należy zachować i wykorzystać jako potencjały tworzące wysoką jakość mieszkania i życia mieszkańców regionu i ich gości.

W zakresie utrzymania i rozwoju rybołówstwa władze Kraju Związkowego kładą główny nacisk na zachowanie walorów przyrodniczo-przestrzennych, niemniej kwestie rybołówstwa mają swój odpowiedni wysoki priorytet.

Rozwój turystyki i wypoczynku opiera się na następujących założeniach:

- Turystykę należy traktować jako znaczące źródło dochodów ludności regionu i odpowiednio rozwijać. Branża turystyczna powinna stanowić dla ludności trwałe źródło dochodu i zabezpieczyć gminom źródła przychodów. Należy przy tym dążyć do zrównoważonej struktury oferty turystycznej.
- Dobre warunki przyrodnicze i piękne krajobrazy, niewielka gęstość zaludnienia oraz świetne możliwości do uprawiania sportów wodnych i kąpeli powinny zostać wykorzystane do rozwoju form wypoczynku i spędzania urlopu.
- Inwestycje realizowane na potrzeby turystyki i wypoczynku należy tak kreować, aby harmonijnie pasowały do wyglądu osadnictwa i krajobrazu.
- Przy tworzeniu nowych i rozszerzaniu istniejących potencjałów / mocy turystycznych należy brać pod uwagę również istniejące obciążenia powodowane turystyką dla danej lokalizacji i jej otoczenia. Działania w dziedzinie turystyki i wypoczynku powinny odpowiednio oszczędnie obchodzić się z naturalnymi podstawami rozwoju turystyki i nie zagrażać im na dłuższą metę.
- Należy tworzyć ofertę turystyczną niezależną od warunków pogodowych celem wydłużenia sezonu i ogólnej stabilizacji branży turystycznej na Pomorzu Przednim oraz zróżnicowania samej oferty turystycznej.
- Bliskość państw sąsiedzkich Polski, w szczególności centrum nadrzędnego Szczecina, Szwecji oraz Danii należy w większym stopniu uaktywnić jako specyficzny dla regionu potencjał oferty turystycznej.
- Obszary turystyczne i miejscowości turystyczne muszą być dobrze dostępne. Między i w samych obszarach turystycznych oraz pojedynczych lokalizacjach powinno się przy odpowiednim popycie i ekonomicznym uzasadnieniu, jako alternatywy dla motoryzacji indywidualnej, rozwijać atrakcyjne oferty komunikacji publicznej na drogach kołowych, kolejowych i wodnych.

Główne obszary turystyczne obejmują w całości lub części następujące obszary regionu planowania:

- półwysep Fischland – Darß – Zingst / południowe wybrzeże zatok Saaler i Bodstedter,
- wyspa Hiddensee,
- półwyspy Wittow i Nordbug,
- półwysep Jasmund,
- Granitz,
- Półwysep Mönchgut,
- Północno – zachodnie i północne wybrzeże Zatoki Rugiańskiej,
- Południowe wybrzeże Zatoki Greifswaldzkiej,
- Zewnętrzne wybrzeże wyspy Uznam,
- Południowe wybrzeże Zalewu Szczecińskiego.

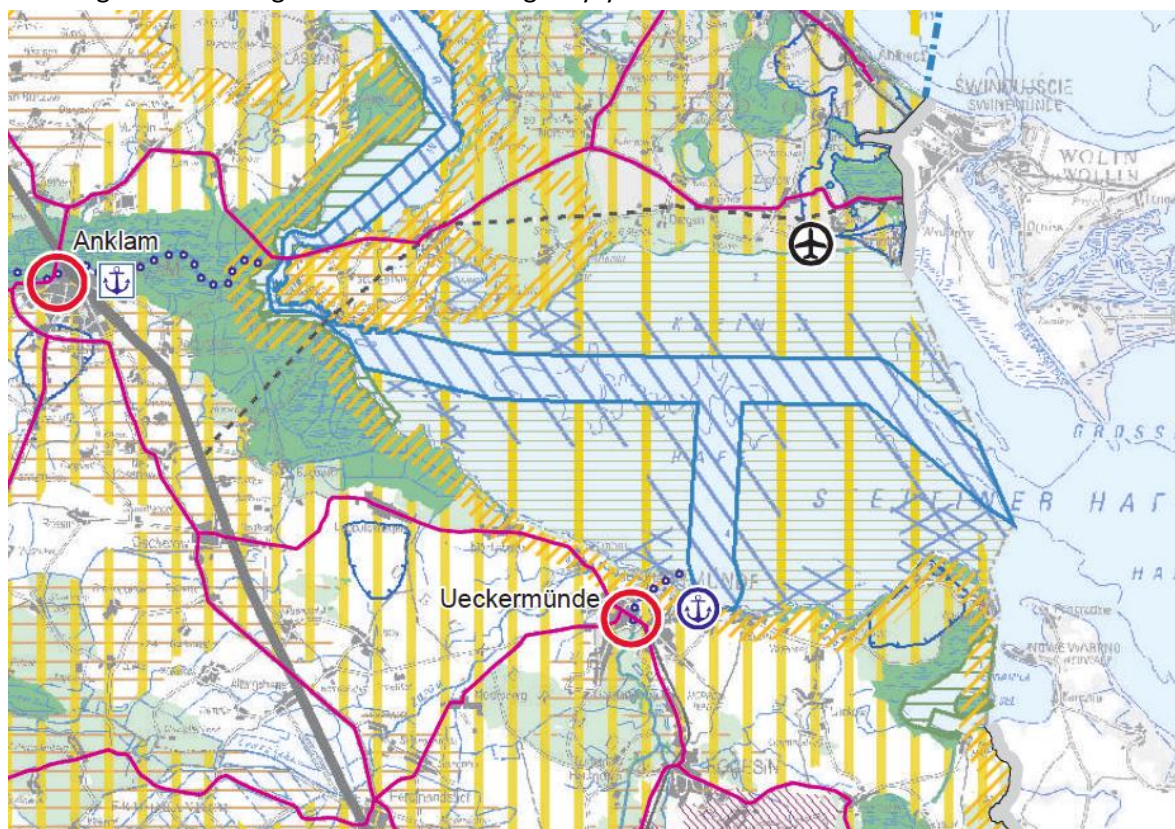
Na południowym wybrzeżu Zalewu Szczecińskiego muszą zostać stworzone szczególne infrastrukturalne uwarunkowania dla rozwoju turystyki jako gałęzi gospodarki. Chodzi tu o takie działania, które wykraczają poza czyste działania odtworzeniowe. W szczególności chodzi tu o zróżnicowanie oferty noclegowej.

Obszarami rozwoju turystyki są tereny wybrzeża i jego zaplecze, obrzeża dolin rzek Trebel, Recknitz i Piany, Brohmer Berge, duże części Ueckermünder Heide (niemiecka część Puszczy Wkrzańskiej) oraz rozległe krajobrazy moreny dennej w okolicach Franzburg / Richtenberg bądź Karlsburg

Działania w zakresie rozwoju turystyki wodnej, to:

- Poprzez jakościową poprawę lokalizacji portowych wraz z odpowiednimi drogami dojazdowymi ma zostać zwiększona atrakcyjność wybrzeża regionu planowania dla sportów wodnych, a turystyka związana ze sportami wodnymi winna się trwale rozwijać.
- Obiekty sportów wodnych należy tworzyć przy oszczędzaniu ekologicznie wrażliwych akwenów wodnych w możliwie naturalnym stanie.
- Zachowanie większych spokojnych obszarów z zakazem używania silników ma jednocześnie służyć atrakcyjności tych obszarów turystycznych.
- Na obszarach priorytetowych dla ochrony przyrody i konserwacji krajobrazu należy wykluczyć przebudowę lub rozbudowę urządzeń portowych na porty jachtowe i przystanie.
- Należy stworzyć odpowiednią infrastrukturę turystyczną na żeglownych wodach płynących dla potrzeb wędrówek wodnych łodziami wiosłowymi, kajakami i łodziami motorowymi w nadających się ku temu miejscach.

Ryc. 32. Landesraumentwicklungsprogramm Meklenburg-Vorpommern – Programu Rozwoju Przestrzennego Meklemburgii Pomorza-Przedniego wyrys

Źródło: <http://www.regierung-mv.de/Landesregierung/em/Raumordnung/Landesraumentwicklungsprogramm/aktuelles-Programm/>

Spatial planning arrangements

Spatial structure

- Central place of highest order (Greifswald and Stralsund form together one central place)
- Central place of medium order
- Rural areas
- Urban regions
- Rural development area

Development of settlement network and economy

- Site for conventional industry and commercial business
- Site for port-related industry and business
- Area reserved for agriculture
- Area reserved for tourism

Infrastructure development

- Sea port of statewide importance
- Major sea port
- Major inland port
- Airport of statewide importance
- Major airport
- Major regional airport
- International road network
- Inter-regional road network
- Supra-regional road network
- Road network planned or under construction

Conservation of natural areas

- Priority area for nature conservation and landscape management
- Priority area for nature conservation and landscape management on waterbodies
- Area reserved for nature conservation and landscape management
- Area reserved for nature conservation and landscape management on waterbodies
- Priority area for flood protection
- Area reserved for flood hazard

Spatial planning underground

- Area reserved for drinking water security

Development on territorial waters

- Priority marine area for wind energy facilities*
- Priority marine area for wind energy facilities for test purposes
- Marine area reserved for wind energy facilities
- Priority area for navigation*
- Area reserved for navigation*
- Priority marine area for coastal protection
- Marine area reserved for coastal protection
- Marine area reserved for raw materials
- Priority marine area for nature conservation and landscape management
- Marine area reserved for nature conservation and landscape management
- Maritime cable corridor
- Extension of the cable corridor within the EEZ
- Marine area reserved for tourism
- Marine area reserved for fisheries

Ustalenia przestrzenne

Struktura przestrzenna

- Ośrodek nadrzędny (Greifswald i Stralsund tworzą wspólnie ośrodek nadrzędny)
- Ośrodek średni
- Wiejski obszar
- Obszar miejsko - wiejski
- Wiejski obszar rozwojowy

Rozwój sieci osadniczej i gospodarki

- Teren dla klasycznego przemysłu i działalności gospodarczej
- Teren dla przemysłu i działalności gospodarczej związanych z portem
- Tereny zastrzeżone dla rolnictwa
- Tereny zastrzeżone dla turystyki

Rozwój infrastruktury

- Port morski o znaczeniu dla kraju związkowego
- Znaczący port morski
- Znaczący port rzeczny
- Port lotniczy o znaczeniu dla kraju związkowego
- Znaczący port lotniczy
- Znaczące lotnisko
- Międzynarodowa sieć drogowa
- Wielkoobszarowa sieć drogowa
- Ponadregionalna sieć drogowa
- Sieć drogowa planowana/w budowie

Rozwój obszarów przyrodniczych

- Tereny priorytetowe ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu
- Tereny priorytetowe ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu na wodach
- Tereny zastrzeżone dla ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu
- Tereny zastrzeżone dla ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu na wodach
- Tereny priorytetowe dla ochrony przeciwpowodziowej
- Tereny zastrzeżone dla zagrożenia powodziowego

Planowanie przestrzenne pod ziemią

- Teren zastrzeżony dla ujęć wody pitnej

Rozwój na wodach przybrzeżnych

- Morski teren priorytetowy dla urządzeń energetyki wiatrowej*
- Morski teren priorytetowy dla urządzeń energetyki wiatrowej do osłów testowych
- Morski teren zastrzeżony dla urządzeń energetyki wiatrowej
- Teren priorytetowy dla żeglugi*
- Teren zastrzeżony dla żeglugi*
- Teren morski priorytetowy dla ochrony wybrzeża
- Teren morski zastrzeżony dla ochrony wybrzeża
- Morski teren zastrzeżony dla pozyskiwania surowców
- Teren morski priorytetowy dla ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu
- Teren morski zastrzeżony dla ochrony przyrody i kształtowania krajobrazu
- Morski korytarz infrastruktury liniowej
- Kontynuacja korytarza infrastruktury liniowej w WSE
- Teren morski zastrzeżony dla turystyki
- Morski teren zastrzeżony dla rybactwa

Źródło: <http://www.regierung-mv.de/Landesregierung/em/Raumordnung/Landesraumentwicklungsprogramm/aktuelles-Programm/>

W ramach współpracy transgranicznej Program Rozwoju Przestrzennego uwzględnia istniejące tory wodne po stronie polskiej, w tym jako przedłużenie torów wodnych oraz terenów „eksploatowania” wodnego jednostek pływających. Wskazano również tereny zastrzeżone dla rybołówstwa. Zalew Szczeciński po stronie niemieckiej oznaczono jako „teren morski zastrzeżony dla turystyki. Powyższy

wrys przedstawia szczegółowe kierunki zagospodarowania Zalewu Szczecińskiego (część niemiecka) wraz z przyległymi terenami.

Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030.

Wspólna Koncepcja Przyszłości 2030 dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań jest wizją planistyczno-przestrzenną, określającą jak powinien wyglądać obszar po obu stronach Odry i Nysy Łużyckiej w 2030 roku.

Istotną osią polsko-niemieckiego obszaru powiazań jest rzeka Odra z jej dopływem Nysą Łużycką, które razem z dalszymi rzekami i drogami wodnymi kształtują geografie wspólnego obszaru gospodarczego. Dalszymi ważnymi determinantami środowiskowymi i gospodarczymi są: Morze Bałtyckie wraz z pasem wybrzeża, Zalew Szczeciński i połączonym z nim Zalew Kamieński, rozległe pojezierza i tereny leśne w części centralnej oraz łańcuchy górskie na południu.

Sieci transportowe zapewniają dostępność wewnętrzną i zewnętrzną.

Z dokumentu tego wynika, że drogi wodne w polsko-niemieckim obszarze powiazań będą dużo intensywniej wykorzystywane na potrzeby transportu towarów i turystyki oraz że konieczne jest wymiana dokumentów strategicznych w zakresie informacji w zakresie planowanych inwestycji i działań.

Zakłada się wzmocnienie pozycji konkurencyjnej portów morskich w tym:

- rozbudowywanie szlaków żeglugi morskiej (promocja żeglugi bliskiego zasięgu oraz rozwój autostrad morskich),
- wzmocnienie powiazań z zapleczem lądowym zgodnie z połączeniami i korytarzami transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) służące wzmocnieniu konkurencyjnej pozycji portów morskich polsko-niemieckiego obszaru powiazań,
- wspólne dążenie do wzmocnienia roli żeglugi śródlądowej w polsko-niemieckim obszarze powiazań, w celu realizacji transportu towarowego w sposób jak najmniej szkodliwy dla środowiska i jak najbardziej ekonomiczny oraz lepiej wykorzystujący rozwijającą się infrastrukturę, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów gospodarności, ochrony środowiska i ochrony przeciwpowodziowej.

Do roku 2030 mają powstać w morskim obszarze polsko-niemieckie powiązania spójnych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w poniższych obszarach działań.

Wzmacnianie transgranicznych powiazań przyrodniczych ma nastąpić poprzez:

- uzgadnianie i realizowanie celów oraz koncepcji dotyczących funkcjonowania korytarzy ekologicznych np. wzdłuż rzek a także systemów biotopów,
- ochronę siedlisk oraz powiazań regionów fizycznogeograficznych, w tym pradolin i ciągów morenowych. Służą one zachowaniu różnorodności biologicznej w regionie i trwałości krajobrazu,
- ścisłą współpracę przy ochronie i konserwacji położonych bezpośrednio przy granicy obszarów i obiektów, takich jak np. parki krajobrazowe i parki narodowe.

Ochrona zasobów naturalnych – zagwarantowanie standardów środowiskowych ma nastąpić poprzez:

- - transgraniczną poprawę jakości powietrza, wody i gleb oraz ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz utrzymanie osiągniętych już standardów,
- pogłębienie współpracy przy kontroli ryzyk środowiskowych oraz podnoszeniu świadomości ekologicznej ludności,
- wzajemne uzgodnienia ochrony i zagospodarowania zasobów naturalnych.

2. Dokumenty poziomu krajowego

Część uwarunkowań zewnętrznych zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego wynika z krajowych dokumentów strategicznych, planów i programów rządowych. Województwo, jego przestrzeń i kierunki rozwoju występują w tych dokumentach jako część składowa polityki regionalnej państwa.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) (art. 9 ust. 1) – dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów 5 lutego 2013 r. Strategia jest dokumentem rządowym o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa ona główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Uzupełnieniem ramy strategicznej rozwoju Polski do 2030 roku jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16 marca 2012 r. Polska 2030. Założeniem wyjściowym przy konstruowaniu Strategii stała się konieczność przezwyciężenia kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie. Wolniejszy rozwój spowodowałby, że jakość życia ludzi poprawiałaby się bardzo wolno. Niezbędne jest zbudowanie przewag konkurencyjnych na kolejne dziesięć lat, czyli do 2030 r., tak aby po wyczerpaniu dotychczasowych sił rozwojowych Polska dysponowała nowymi potencjałami wzrostu w obszarach dotychczas nieeksploatowanych. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie:

- I. konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji),
- II. równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- III. efektywności i sprawności państwa (efektywności).

Na potrzeby niniejszego dokumentu nazwa „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” jest stosowana wymiennie z innymi nazwami – Strategia, DSRK, Polska 2030.

W każdym z obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe (od dwóch do czterech w zależności od obszaru). Cele strategiczne uzupełnione są sprecyzowanymi kierunkami interwencji. Przy każdym z tych kierunków określony został cel do realizacji. Zebrane razem służą przedstawieniu zadań stojących przed administracją publiczną – przede wszystkim rządem, ale także samorządami – które należy zrealizować, aby poprawić jakość życia mieszkańców Polski.

W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

- Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
- Polska Cyfrowa ,

- Kapitał ludzki,
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,

W obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:

- Rozwój regionalny.
- Transport.

W obszarze efektywności i sprawności państwa:

- Kapitał społeczny
- Sprawne państwo

W części wstępnej poświęconej makroekonomicznym ramom rozwoju Polski zostały określone te kierunki działań, które stworzą ramę finansową – fiskalną i budżetową – realizacji pozostałych celów wskazanych w Strategii. W pierwszym okresie realizacji Strategii działania makroekonomiczne zostają podporządkowane konieczności stabilizacji finansów publicznych, obniżenia poziomu długu publicznego i deficytu budżetowego oraz przygotowaniom do przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty (konwergencja). W drugim okresie, po osiągnięciu stabilizacji finansowej sektora publicznego, powinno następować stopniowe modernizowanie tego sektora wydatków, poprzez wzrost nakładów na działania prorozwojowe – w tym nakłady na B+R, ochronę zdrowia, reformy strukturalne.

W odniesieniu do województwa zachodniopomorskiego strategia zakłada, że będzie ono wspierane w działaniach zmierzających do poprawy skomunikowania transportowego Szczecina w układzie południkowym, a także z Poznaniem i Warszawą (zarówno w układzie drogowym, jak i kolejowym). Polityka regionalna będzie dążyć do zwiększenia międzynarodowej konkurencyjności zespołu portowego oraz funkcji okołoportowych, głównie usługowych, spedycyjnych i finansowych. Kontynuowane będą i rozwijane różne formy współpracy przygranicznej z Niemcami, jak również w regionie Morza Bałtyckiego. Ważnym elementem polityki regionalnej będzie wykreowanie funkcji metropolitalnych Szczecina. Ważnym elementem polityki regionalnej państwa będzie ochrona przeciwpowodziowa, regulacja stosunków wodnych w dorzeczu Odry i pozostałych rzek, uwzględniająca również ochronę terenów województwa przed suszą oraz przywrócenie funkcji transportowej dolnego biegu tej rzeki.

W *Strategii*, która jest dokumentem realizacyjnym w stosunku do *Strategii Rozwoju Kraju*, zatwierdzonym przez Komisję Europejską, bezpośrednio do przestrzeni województwa zachodniopomorskiego można odnieść zapisy o potrzebie rozwijania powiązań w ramach sieci TEN-T, włączających Polskę w europejski system transportowy, w tym połączeń pomiędzy Europą Zachodnią a krajami bałtyckimi oraz pomiędzy krajami skandynawskimi i krajami bałtyckimi a krajami Europy środkowej i południowej. Ponadto województwa bezpośrednio dotyczyć mogą zapisy o potrzebie rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej w największych portach morskich i rozwoju autostrad morskich. Będzie to miało wpływ na podniesienie konkurencyjności miast nadmorskich, jako miejsc koncentracji pewnych typów działalności gospodarczej i punktów tranzytowych oraz logistycznych. Niezbędne będą także inwestycje odtwarzające infrastrukturę śródlądowych dróg wodnych, które umożliwią powstrzymanie regresu żeglugi śródlądowej.

Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań.

W obszarze strategicznym II Konkurencyjna gospodarka, wyodrębniony został Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu. W ramach tego celu wskazano, że „Podjęte zostaną prace w zakresie

modernizacji i rozwoju infrastruktury transportu wodnego śródlądowego (szlaków żeglugowych oraz portów), które będą realizowane w miarę dostępności środków finansowych”. I dalej: „Przewiduje się wsparcie dla rozwoju krajowego sektora morskiego m. in. w aspekcie możliwości żeglugi morskiej czy obsługi połączeń transoceanicznych. Potencjał gospodarczy polskich obszarów morskich będzie w przyszłości opierał się na rozwoju portów morskich, w szczególności tych o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (Gdańsk, Gdynia, Szczecin, Świnoujście). W kontekście wzrostu obrotów portowych oraz potencjału przeładunkowo-składowego portów ważna jest budowa nowoczesnych terminali przeładunkowych oraz intermodalnych centrów logistycznych w samych portach i na ich zapleczu. Istotny będzie rozwój i modernizacja dostępu do portów i przystani morskich zarówno od strony morza, jak i lądu, w tym budowa głębokowodnych nabrzeży i torów podejściowych do portów oraz połączeń drogowych, kolejowych i wodnych śródlądowych”.

Jednym z kluczowych działań inwestycyjnych w okresie do 2020 roku ma być wzmocnienie morskich powiązań transportowych.

Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, przyjęta przez Radę Ministrów w grudniu 2011 r., jest podstawowym dokumentem określającym zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju. Celem rozwoju przestrzennego kraju, wskazanym w tym dokumencie, jest dynamizacja rozwoju społeczno-gospodarczego i osiągnięcie europejskich standardów życia społeczeństwa w wyniku zwiększenia konkurencyjności gospodarki przy jednoczesnym stosowaniu zasad ochrony i racjonalnego kształtowania środowiska przyrodniczego, ochrony dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa państwa.

Struktury przestrzenne, odpowiadające tym celom, muszą zatem spełniać następujące warunki:

- współtworzyć europejski system gospodarki przestrzennej,
- tworzyć warunki efektywnego gospodarowania i poprawy jakości życia społeczeństwa na zróżnicowanych wewnętrznie obszarach,
- umożliwiać zapobieganie degradacji i aktywną ochronę środowiska przyrodniczego, dziedzictwa i krajobrazu kulturowego,
- zapewniać bezpieczeństwo i ochronę ludności na wypadek awarii i klęsk żywiołowych oraz w warunkach zagrożenia militarnego.

Główne kierunki polityki przestrzennej kraju w odniesieniu do obszaru Zalewu Kamieńskiego wynikających z następujących działań:

- polaryzacja aktywności społeczno-ekonomicznej w węzłach efektywności, konkurencyjności, innowacji i przedsiębiorczości, którymi są duże miasta, oraz w pasmach przyspieszonego rozwoju,
- aktywne wyrównywanie dysproporcji, zarówno ukształtowanych historycznie, jak i pojawiających się w procesie rozwoju,
- kształtowanie warunków przestrzennych synergicznie przyspieszających rozwój, zgodny z parametrami europejskimi, i wykorzystujących własny potencjał regionów.

KPK 2030 potwierdza ważność tworzenia związków funkcjonalnych z obszarami położonymi w pobliżu granic. Ze względu na przestrzenne kierunki intensyfikacji powiązań społeczno-gospodarczych, jako transgraniczny obszar szans rozwojowych (obejmujący szerszy niż tylko kilkumetrowy obszar położony po obu stronach granicy), widziane są zwłaszcza: obszar wschodnich Niemiec (w szczególności Berlin i Saksonia).

Według zaproponowanego w *Koncepcji* modelu, kluczowymi elementami przestrzeni województwa zachodniopomorskiego są:

- potencjalne bieguny polaryzacji: Europol Szczecin, ponadregionalny ośrodek równoważenia rozwoju Koszalin, ośrodek regionalny Stargard, transgraniczne ośrodki Świnoujście, Kołobrzeg i Darłowo,
- potencjalne pasma przyspieszonego rozwoju: o znaczeniu europejskim wzdłuż dróg krajowych (i równoległych linii kolejowych) nr 3, nr 6 i nr 10,
- strefy wielofunkcyjnego rozwoju: metropolizacji z ośrodkiem w Szczecinie,
- obszar wzdłuż granicy polsko-niemieckiej wymagający restrukturyzacji społeczno-ekonomicznej oraz strefa nadmorska.

Pasma przyspieszonego rozwoju o znaczeniu europejskim, przebiegające przez województwo zachodniopomorskie, ukierunkowane są na Skandynawię i Niemcy (Berlin).

Zachodniopomorskie, jako jedno z trzech województw nadbałtyckich, graniczy z polskimi obszarami morskimi, których zasoby podlegają zagospodarowaniu.

Jednocześnie województwo zachodniopomorskie znajduje się poza zakreśloną w KPPZK strefą narastającej koncentracji potencjału cywilizacyjno-ekonomicznego, konkurencyjnego w skali gospodarki europejskiej i światowej XXI wieku, który obejmuje obszar od Gdańska na północy przez Warszawę, Łódź i Poznań w centrum oraz Wrocław, Górny Śląsk i Kraków na południu.

Polska Zachodnia i Pomorze Środkowe, których głównym ośrodkiem jest Szczecin, stają się obszarem zintegrowanym funkcjonalnie z głównymi obszarami aktywności gospodarczej w centrum kraju oraz wzdłuż wybrzeża Bałtyku. Wykształceniu ulegają powiązania o charakterze międzynarodowym – przede wszystkim z Berlinem (na czym w szczególności może skorzystać Szczecin) i Saksonią, a także miastami i regionami położonymi po obu stronach Bałtyku (Kopenhagą, Skanią i Sztokholmem). Sprzyja to wykorzystaniu szans związanych z intensyfikacją integracji politycznej i społeczno-gospodarczej Polski oraz sieci metropolii z podstawowym obszarem koncentracji aktywności gospodarczej w UE (do której należy większość obszaru zarówno Niemiec, jak i Czech). Obszar styku i największych wzmocnień oddziaływań leży m.in. wzdłuż zachodniej granicy Polski. Korzyści z nadmorskiego położenia kraju są wykorzystywane dla jego rozwoju społeczno-gospodarczego. Obszary morskie i strefa brzegowa są zagospodarowane łącznie i w sposób racjonalny, z poszanowaniem bioróżnorodności i zasad ochrony środowiska, dzięki wprowadzeniu zintegrowanego planowania przestrzennego gwarantującego długotrwałą możliwość eksploatacji zasobów naturalnych i potencjału rozwojowego Morza Bałtyckiego i wybrzeża. Rozwijają się nowe formy czerpania korzyści z obszarów morskich, takie jak OZE, marikultura dla celów ekologicznych czy turystyka morską. Dostępność transportowa obszarów morskich wzmacnia rozwój portów morskich w zakresie dalekomorskich przeładunków z Trójmiasta, Warszawy, Poznania i Szczecina.

Realizacja jednego z podstawowych celów rozwojowych Polski w perspektywie dwudziestu lat – podnoszenie konkurencyjności gospodarki – w wymiarze przestrzennym oznacza dążenie do efektywnego wykorzystania przestrzennego zagospodarowania kraju. Podstawową rolę w procesie wzrostu konkurencyjności gospodarki w układzie przestrzennym musi odegrać wykorzystanie potencjału głównych ośrodków miejskich jako miejsca koncentracji procesów gospodarczych, zmian społecznych i kulturowych. Polityka przestrzenna będzie wspierać podwyższanie ich konkurencyjności względem innych miast europejskich przy jednoczesnym zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego.

Jednym z zadań polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest wspomaganie procesu integracji obszarów przygranicznych z głównymi obszarami aktywności gospodarczej dzięki zapew-

nianiu rozwoju powiązań funkcjonalnych po obu stronach granicy. Ze względu na uwarunkowania polityczne sytuacja obszarów przygranicznych zlokalizowanych na zewnętrznej granicy UE jest trudniejsza od sytuacji obszarów przygranicznych zlokalizowanych na granicy wewnętrznej UE i wymaga odmiennego podejścia. Dla rozwiązania problemów obszarów przygranicznych potrzebne są działania zintegrowane na każdym poziomie planowania, uwzględniające narzędzia polityki regionalnej i przestrzennej. Wybór konkretnych działań powinien być dokonywany na podstawie wcześniej zidentyfikowanych problemów. Należy wziąć przy tym pod uwagę ich potencjalne oddziaływanie na obszary leżące po obu stronach granicy. Dla realizacji działań zintegrowanych na tych obszarach uwzględniających oddziaływanie o charakterze transgranicznym zakłada się przygotowanie ośmiu strategii rozwoju społeczno-gospodarczego.

Istotnym działaniem jest poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.

Istniejący w drugiej połowie XX wieku poziom wzajemnej dostępności przestrzennej największych polskich miast okazał się niewystarczający dla potrzeb gospodarki o charakterze rynkowym. Równolegle nastąpiła szybka dekapitalizacja sieci transportowych (drogowej, kolejowej i dróg wodnych, takich jak Odrzańska Droga Wodna). W efekcie doszło do pogłębienia różnic regionalnych i wykształcenia stref o gorszej dostępności w systemie krajowym (Polska Zachodnia z Wrocławiem i Szczecinem, Polska Południowo-Wschodnia z Rzeszowem) oraz w systemie europejskim (wschodnia część kraju, regiony turystyczne Mazur i Karpat). Utrwalił się rozkład obszarów o skrajnie niskiej spójności przestrzennej z resztą kraju, m.in. Kotliny Kłodzkiej, wyspy Uznam, Bieszczad oraz środkowego Pomorza i północnych Mazur. Zły stan techniczny i niedorozwój infrastruktury lądowej drugiego rzędu (drogi wojewódzkie, regionalne linie kolejowe) stał się jedną z przyczyn pogorszenia dostępu do usług publicznych zlokalizowanych w ośrodkach wojewódzkich, subregionalnych, a w niektórych regionach nawet w ośrodkach powiatowych.

W odniesieniu do systemu transportowego polityka przestrzennego zagospodarowania kraju przede wszystkim będzie zmierzać do poprawy dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych.

W przewozach towarowych wspierana będzie modernizacja i budowa infrastruktury ułatwiającej prowadzenie głównie przewozów intermodalnych (w tym centrów i terminali intermodalnych) oraz masowych między obszarami metropolitalnymi, przejściami granicznymi, portami morskimi, a także pozostałymi kluczowymi ośrodkami gospodarczymi. W zakresie żeglugi śródlądowej priorytet uzyska modernizacja Odrzańskiej Drogi Wodnej, a w zakresie żeglugi morskiej inwestycje służące poprawie dostępności do terminali polskich portów morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki (Szczecin, Świnoujście, Gdańsk, Gdynia) oraz portów uzupełniających, takich jak Elbląg, w szczególności od strony lądu z wykorzystaniem śródlądowych dróg wodnych.

W perspektywie roku 2030 polskie drogi wodne zostaną zmodernizowane do klasy III (zwłaszcza Odrzańska Droga Wodna od Kanału Gliwickiego do Szczecina, wraz z połączeniem kanałami Odra – Sprewa i Odra – Hawela z Berlinem oraz z europejskim systemem dróg wodnych), z zachowaniem istniejących odcinków klas IV i wyższych. Z powodów braku odpowiednich zasobów wodnych oraz konieczności ochrony unikatowej przyrody nie zostanie zrealizowany zamiar zmodernizowania całej Odrzańskiej Drogi Wodnej do klasy IV. Podobne uwarunkowania oraz możliwości inwestycyjne dotyczą innych szlaków żeglownych: połączenia dorzecza Odry przez Bydgoszcz do Gdańska.

Zintegrowane podejście przestrzenne do rozwoju portów i regionów portowych zapewni poprawę dostępności polskich portów od strony lądu i morza, a także wspieranie ich rozwoju zintegrowanego z szerszym spektrum regionalnych i krajowych procesów gospodarczych. Będzie ono stano-

wiło kluczowy element integracji lokalnego planowania przestrzennego dla całego pasa gmin w obszarach nadmorskich łączącego działania na lądzie i morzu, obejmującego także wprowadzenie specyficznych standardów zabudowy i zagospodarowania obszarów nadmorskich.

Strefa przybrzeżna

Współodpowiedzialność za zagospodarowanie przestrzenne obszarów przybrzeżnych, zgodnie z zasadą współwładztwa (governance) oraz subsydiarności, spoczywa na organach administracji państwowej (administracja centralna, w tym Urzędy Morskie) oraz samorządu terytorialnego wszystkich poziomów, na podstawie przyznanych im kompetencji. Podniesienie efektywności procesów zagospodarowania i zarządzania wymaga pilnego wdrożenia zasad Zintegrowanego Zarządzania Obszarami Przybrzeżnymi.

Ponadto, w KPZK 2030 wskazano, że: „Zintegrowane podejście przestrzenne do rozwoju portów i regionów portowych zapewni poprawę dostępności polskich portów od strony lądu i morza, a także wspieranie ich rozwoju zintegrowanego z szerszym spektrum regionalnych i krajowych procesów gospodarczych. Będzie ono stanowiło kluczowy element integracji lokalnego planowania przestrzennego dla całego pasa gmin w obszarach nadmorskich łączącego działania na lądzie i morzu, obejmującego także wprowadzenie specyficznych standardów zabudowy i zagospodarowania obszarów nadmorskich”.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 r.

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020

Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 (SRPZ) jako strategia ponadregionalna nie powiela ani nie zastępuje żadnego z krajowych dokumentów strategicznych. Zachowując komplementarność wobec strategii rozwoju województw, obejmuje zagadnienia współpracy między województwami oraz promuje działania poszerzające możliwości rozwoju partnerskich relacji między nimi. Przyjmując iż nie stanowi ona sumy pięciu strategii rozwoju województw, zasadniczo nie odnosi się do problemów i wyzwań o charakterze i zasięgu wojewódzkim, koncentrując uwagę na kwestiach ponadregionalnych. Jej ponadregionalny charakter stanowi przesłankę dla wyboru zakresu wsparcia najbardziej adekwatnego dla makroregionu, to znaczy takiego, które uzupełnia pomoc udzielaną na poziomie krajowym i regionalnym oraz ukierunkowuje działania realizowane z obydwu tych poziomów zarządzania rozwojem na kwestie istotne z perspektywy makroregionu. W efekcie, istotnymi instrumentami wdrożeniowymi Strategii stają się programy rozwoju i programy operacyjne przygotowywane na poziomach krajowym i regionalnym.

Cele SRPZ korespondują z celami Strategii Rozwoju Kraju (SRK) dotyczącymi w szczególności zwiększenia innowacyjności gospodarki, podnoszenia efektywności transportu oraz wzmacniania mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju, jak również integracji przestrzennej dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Dokument wymienia Szczecin, Zieloną Górę, Gorzów Wielkopolski oraz Koszalin jako miasta niewykorzystujące potencjału wynikającego z bliskości funkcjonalnej z Berlinem i miastami Skandynawii oraz z krajowymi ośrodkami – Gdańskiem, Warszawą, Krakowem. Wiele uwagi poświęca również przezwyciężaniu peryferyjności zachodnich obszarów przygranicznych.

Cele rozwojowe SRPZ odnoszące się do potencjałów ponadregionalnych związanych z atrakcyjną ofertą gospodarczą i potencjałem badawczo-naukowym makroregionu korespondują przede wszystkim ze wzrostem konkurencyjności regionów. Z kolei cel dotyczący zwiększania integracji przestrzennej i funkcjonalnej makroregionu odnosi się do budowania spójności terytorialnej. Po-

nadregionalny charakter SRPZ promujący wielowymiarową współpracę i partnerstwo jako warunek jej powodzenia wpisuje się w cel tworzenia warunków skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Ważnym krajowym dokumentem strategicznym warunkującym kształt SRPZ jest również przyjęta przez Radę Ministrów Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK), która wprost wskazuje na konieczność skoordynowanego wspomagania rozwoju przez przygotowanie na poziomie krajowym strategii o charakterze makroregionalnym.

Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025

Polityka została przyjęta przez Radę Ministrów 29 czerwca 2005 r. Dokument przygotowano tak, aby zgodnie z praktyką większości krajów Unii Europejskiej, polityka transportowa była sformułowana przez ciało ustawodawcze, wytyczając kierunki działania władz wykonawczych oraz stwarzając warunki dla działania samorządów. Dokument zawiera diagnozę stanu polskiego systemu transportowego, występujące trendy i problemy, cele, zasady i priorytety polityki transportowej, kierunki rozwoju poszczególnych branż transportu oraz instrumenty wdrażania i monitoringu polityki.

W dokumencie wskazano 10 priorytetów krajowej polityki transportowej. Za jeden z nich uznane zostało wzmocnienie roli portów morskich i lotniczych z poprawą dostępu do nich w skali regionów i kraju.

Program budowy dróg krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025) – źródło: załącznik do uchwały nr 156/2015 Rady Ministrów z dnia 8 września 2015 roku, zakłada że S-3 wchodzi do sieci bazowej sieci TEN-T (Transeuropejska Sieć Transportowa). Na terenie Polski zostały zlokalizowane dwa korytarze sieci bazowej TEN-T, które obejmują najważniejsze ciągi komunikacyjne sieci bazowej obsługujące przewozy dalekobieżne i mające w szczególności za zadanie usprawnić połączenia transgraniczne w ramach Unii Europejskiej. Korytarze sieci bazowej przecinają, co najmniej dwie granice i obejmują, w miarę możliwości, co najmniej trzy rodzaje transportu. W przypadku Polski są to korytarze: Morze Bałtyckie – Adriatyk oraz Morze Północne – Morze Bałtyckie.

Ponadto, ustanowione zostały węzły sieci bazowej TEN-T. W Polsce do węzłów sieci bazowej zaliczone zostały: Gdańsk, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa, Wrocław.

Realizacja zadań w okresie 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) została rozpoczęta.

Zagwarantowane zostały środki na realizację zadań ujętych w załącznikach nr 5 i 6 do Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015. Sens budowania dróg jest uzasadniony zwiększającym się popytem na przewozy drogowe, w tym rosnącą rolą Polski jako kraju tranzytowego na kierunku północ-południe. Minister właściwy do spraw transportu oraz GDDKiA uzyskali stosowną sprawność instytucjonalną do realizowania największych inwestycji drogowych.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta przez Radę Ministrów 22 stycznia 2013 r.

Na str. 60 SRT, w rozdziale 4.3 Transport morski jako element zintegrowanego systemu transportowego wskazano, że „Efektywny i nowoczesny transport morski jest istotnym elementem udziału polskiego transportu w globalnym systemie przewozu osób i rzeczy. Porty morskie stanowią strategiczne punkty węzłowe krajowego układu transportowego, wpływające na jego sprawność i wydajność”.

Zgodnie ze dokumentem, wskazuje się na konieczność identyfikacji kierunków działań w trzech obszarach interwencji, odnoszących się do:

- rozwoju infrastruktury w portach morskich i na ich zapleczu, zarówno od strony lądu, jak i morza,
- wzmocnienia funkcji gospodarczej portów morskich,
- zwiększenia znaczenia żeglugi morskiej w łańcuchu dostaw towarowych i przewozach pasażerskich.

W odniesieniu do obszaru interwencji zakresie rozwoju infrastruktury w portach morskich i na ich zapleczu, zarówno od strony lądu, jak i morza Strategia przewiduje następujące kierunki działań:

- wzmocnienie morskich powiązań transportowych Polski ze światem, poprzez rozbudowę głębokowodnej infrastruktury portów morskich (tory podejściowe) i zwiększenie potencjału przeładunkowego istniejących portów morskich;
- rozwój korytarzy lądowych – drogowych i kolejowych oraz niektórych szlaków rzecznych, zapewniających lepszą dostępność transportową do portów morskich od strony lądu;
- rozbudowa i modernizacja infrastruktury portowej celem m. in.:
 - podniesienia bezpieczeństwa energetycznego kraju i współdziałania w realizacji priorytetów polityki energetycznej UE (np. rozbudowa portu zewnętrznego w Świnoujściu obejmująca wybudowanie do 2014 roku terminala LNG),
 - dostosowanie portów morskich do potrzeb rynkowych (m. in. budowa do 2020 r. głębokowodnych nabrzeży dedykowanych do obsługi drobnicy konteneryzowanej i ro-ro),
 - ograniczenia negatywnego wpływu funkcjonowania portów na środowisko (poprawa dostępności portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków).

Ponadto „Istotnym elementem rozwoju infrastruktury dostępu do polskich portów morskich jest utrzymanie i rozbudowa (w tym pogłębianie) torów podejściowych do portów od strony morza (gdzie wyznacznikiem i naturalnym ograniczeniem jest głębokość torów wodnych w cieśninach duńskich) oraz torów wodnych.

Działania inwestycyjne w tym zakresie będą obejmowane przede wszystkim w zakresie:

- modernizacji torów wodnych zgodnie z nowymi technologiami oznakowania nawigacyjnego i jego monitorowania,
- zarządzania ryzykiem oraz analiz ekonomicznych i nawigacyjnych parametrów podejściowych;
- stworzenia kompatybilnych warunków na styku wody morskie - wody śródlądowe w celu wydłużenia dróg transportu wodnego poprzez lepsze wykorzystanie dróg śródlądowych jako dostępu od strony lądu.

Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)

Zgodnie założeniami dokumentu, jako jeden z kierunków priorytetowych polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej wskazano poprawę bezpieczeństwa morskiego. Realizacja wskazanego kierunku priorytetowego ma nastąpić m.in. poprzez modernizację i utrzymywanie infrastruktury dostępu do portów morskich od strony morza, tj. poprzez prowadzenie prac niezbędnych do utrzymania wymaganych parametrów torów podejściowych do portów morskich i określenie optymalnego, rocznego zakresu prac pogłębiarskich.

Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta w dniu 17 marca 2015 roku Uchwałą nr 33/2015 Rady Ministrów. Główną ideą przyjętej Polityki jest maksymalizacja wszechstronnych korzyści dla obywateli i gospodarki narodowej płynących ze zrównoważonego wykorzystania nadmorskiego położenia kraju oraz zasobów morskich.

Celem strategicznym polityki morskiej jest zwiększenie udziału sektora gospodarki morskiej w PKB oraz wzrost zatrudnienia w gospodarce morskiej.

Jednym z priorytetów dokumentu „Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)” jest wzmocnienie pozycji polskich portów morskich, które są istotnym elementem infrastruktury transportowej, łączącym transport lądowy z morskim. Rozwój portów morskich o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej (Gdańsk, Gdynia oraz Szczecin i Świnoujście) zakłada realizację przedsięwzięć poprawiających dostęp do nich od strony morza i lądu, w tym m.in. budowę i modernizację połączeń drogowych i kolejowych.

W rozdziale dot. Wzmocnienie pozycji polskich portów morskich wskazano, że „Utrzymanie konkurencyjności polskich portów wymaga ciągłej realizacji przedsięwzięć poprawiających dostęp do nich od strony morza takich, jak: modernizacja torów wodnych i podejściowych, falochronów zewnętrznych, przebudowa wejść do portów, umacnianie brzegów torów wodnych. Inwestycje w infrastrukturę dostępu zarówno od strony lądu, jak od strony morza wymusza zastosowanie w większym stopniu instrumentów planowania przestrzennego i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną. Rozwój infrastruktury łączącej porty z bliższym i dalszym otoczeniem gospodarczym musi być skoordynowany z działaniami inwestycyjnymi realizowanymi przez zarządy portów morskich. W związku ze zmianą struktury obrotów ładunkowych oraz technologii przewozów, również infrastruktura portowa wymaga dalszego dostosowania do zmieniających się potrzeb. Szczególnie istotna jest budowa i modernizacja nabrzeży, połączeń drogowych i kolejowych na terenie portów”.

Program dla Odry – 2006 (aktualizacja)

Program dla Odry – 2006 jest średniookresową strategią modernizacji Odrzańskiego Systemu Wodnego. W Programie przyjęto, że aby uzyskać zaplanowane efekty, jego realizacja powinna doprowadzić co najmniej do odbudowy zniszczeń powodziowych, zrealizowania nowego programu ochrony przeciwpowodziowej (uwzględniającego zarówno rozwój nauki i wiedzy jak i doświadczenia zdobyte podczas powodzi 1997 r.), trwałą poprawę jakości wody, zachowanie i poprawę ekosystemów wodnych i bezpośrednio od wody zależnych oraz stworzenia warunków dla stabilnej żeglugi długotrasowej na odcinku Gliwice – Szczecin. Celem nadrzędnym Programu dla Odry – 2006 jest zagwarantowanie warunków zrównoważonego rozwoju dla całego dorzecza, z poszanowaniem bogactw na tych terenach zasobów przyrody i walorów środowiskowych. W tym aspekcie Program łączy zarówno inicjatywy wewnętrzne, jak i międzynarodowe oraz uwzględnia bilateralną współpracę transgraniczną.

Aktualizacja Programu stanowić ma też podstawę dla dokonania nowelizacji ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry – 2006”. Przygotowana aktualizacja przewiduje między innymi, że:

- w zakresie bezpieczeństwa powodziowego, Program dla Odry – 2006 w szczególny sposób zajmuje się ochroną przed powodzią dużych skupisk ludności położonych w dolinie Odry;
- w zakresie działań proekologicznych Program, realizowany w skali całej zlewni Odry, będzie wspierał osiągnięcie dwóch najistotniejszych obecnie celów stawianych przed gospodarką wodną i ochroną środowiska przyrodniczego, tj. osiągnięcie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych (zgodnie z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz zachowanie korzystnego stanu ochronnego siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony dyrektywy siedliskowej i dyrektywy ptasiej;
- w odniesieniu do funkcji transportowej rzeki, zakłada się osiągnięcie dla całej Odrzańskiej Drogi Wodnej parametrów klasy III, z możliwością w późniejszym okresie jej rozbudowy

i modernizacji w celu osiągnięcia klasy IV. Stworzy to szansę dla ograniczenia oddziaływania na środowisko transportu drogowego i wzrostu przewozu ładunków drogą wodną w komunikacji wewnątrz krajowej oraz umożliwi efektywne wykorzystanie połączenia Odry z zachodnioeuropejskim systemem dróg wodnych przez kanał Odra – Szprewa i kanał Odra – Hawela, a w późniejszej perspektywie Odra – Dunaj;

- utrzymanie planowania przestrzennego i właściwego poprzez to zagospodarowania terenu jako skutecznego instrumentu zarządzania ryzykiem powodziowym w ujęciu długofalowym. Pozwoli to na efektywne wykorzystanie obszarów zalewowych w oparciu o zrównoważone modele rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego;
- dalszą aktywizację współpracy na rzecz popularyzacji Odry jako turystycznej drogi wodnej.

Realizacja pełnego zakresu Programu pozwoli zmniejszyć zagrożenie katastrofalnymi skutkami powodzi w dorzeczu Odry. Planowane działania zapewnią zarówno bezpieczeństwo jak i zrównoważony rozwój całego dorzecza, gwarantujący wzrost gospodarczy, zachowanie walorów środowiska i racjonalną gospodarkę wodną oraz uzyskać odbudowaną i zmodernizowaną drogę wodną o zróżnicowanej wprowadzie zabudowie poszczególnych odcinków, ale umożliwiającą przewóz około 20 mln ton ładunków rocznie.

Program dla Odry nie obejmuje wprost działań na Zalewie Kamieńskim.

3. Dokumenty poziomu regionalnego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

Obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego został przyjęty Uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r., w sprawie uchwalenia zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2010 r. Nr 136, poz. 2708).

W rozdziale II Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, w sekcji dotyczącej transportu morskiego, napisano:

„Stan techniczny, parametry, głębokości i wyposażenie w infrastrukturę torów i śródlądowych dróg wodnych stanowi równie istotny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju portów, co infrastruktura transportowa zapewniająca dostęp od strony lądu.

Infrastruktura i suprastruktura portów jest niezadowalająca. Stan nabrzeży jest zły, część z nich nie nadaje się do dalszej eksploatacji z racji stanu technicznego bądź niewystarczających parametrów technicznych. Modernizacji wymagają zarówno nabrzeża jak i drogi kołowe, tory kolejowe zlokalizowane na terenach portowych.”

W dziale transport dotyczący Zalew Kamieński nie jest obszarem priorytetowo traktowanym. Jedynie w dziale „Turystyka” przedmiotowy obszar jest kilkakrotnie wymieniany jako potencjał rozwoju, który jest niedoinwestowany i niewykorzystany w pełni, a posiadający olbrzymi potencjał.

Pas nadmorski z racji swoich walorów przyrodniczych i kulturowych jest predysponowany do uprawiania:

- turystyki wypoczynkowej – bierny wypoczynek, plażowanie, aktywna rekreacja tj. wycieczki rowerowe, golf,
- turystyki kwalifikowanej – wodnej i motorowodnej (głównie żeglarstwo, windsurfing, kitesurfing), rowerowej, konnej i pieszej oraz ekoturystyki (obszary słabiej zagospodarowane turystycznie),

- turystyki uzdrowiskowej – zabiegi lecznicze i rehabilitacyjne, odnowa biologiczna i spa (Świnoujście, Kamień Pomorski, Kołobrzeg, Dąbki),
- turystyki krajoznawczej – poznawanie miejsc atrakcyjnych przyrodniczo (Woliński Park Narodowy, Jezioro Turkusowe) i obiektów stanowiących dobra kultury materialnej.

Dużym ułatwieniem oraz czynnikiem podnoszącym atrakcyjność turystyczną województwa zachodniopomorskiego dzięki możliwości jego eksploracji na różnych płaszczyznach są szlaki przeznaczone do turystyki specjalistycznej:

- wodnej – jedyną rzeką stanowiącą śródlądową drogę wodną jest Odra, na której ruch turystyczny jest niewielki; projektowane są szlaki:
 - Zachodniopomorski Szlak Żeglarski, w ramach którego nastąpi budowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie.
 - szlak wodny Berlin-Szczecin-Bałtyk, w ramach którego nastąpi budowa i modernizacja przystań oraz marin jak również skoordynowanie rozrywkowych i kulturalnych przedsięwzięć wzdłuż Odry;
- kajakowej – na Drawie (szlak im. Kardynała Karola Wojtyły), Inie, Płoni, Redze, Parsęcie, Radwi, Gwdzie, Piławie, Dobrzycy;
- rowerowej – szlaki występują w całym województwie z różnym zagęszczeniem (najwięcej na pojezierzu Drawskim); największy potencjał jako produkt turystyczny mają szlaki międzynarodowe:
 - Szlak Hanzeatycki (wokół Bałtyku) wchodzący w skład europejskiej sieci EuroVelo (nr 10),
 - szlak wokół Zalewu Szczecińskiego,
 - Szlak Żelaznej Kurtyny, projektowany, który w przybliżeniu odzwierciedlać ma dawny podział Europy, a w części polskiej miałby prowadzić wzdłuż Bałtyku;

W Rozdziale III Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa - wizja rozwoju przestrzennego województwa strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego jest zrównoważony rozwój przestrzenny województwa służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej.

Tak sformułowany cel strategiczny jest syntezą celów *Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego* w odniesieniu do przestrzeni.

Dla realizacji celu strategicznego należy:

- pogłębiać integrację województwa zachodniopomorskiego z przestrzenią krajową, europejską i Regionem Morza Bałtyckiego, sprzyjającą podniesieniu konkurencyjności województwa,
- chronić środowisko i jego walory, prowadzić racjonalną gospodarkę zasobami przyrody, kopalin, wód, gleb i lasów,
- chronić zasoby dziedzictwa kulturowego, zabytki, dobra kultury współczesnej i krajobraz,
- wpływać na kształtowanie w województwie policentrycznej sieci osadniczej z biegunami wzrostu w Szczecinie i Koszalinie, wzmacniać powiązania między tymi miastami,
- rozwijać i wzmacniać funkcje metropolitalne Szczecina, dążąc do nadania im zasięgu ponadregionalnego i transgranicznego,

- rozwijać infrastrukturę społeczną, zaspokajającą potrzeby zwłaszcza w dziedzinie mieszkalnictwa, ochrony zdrowia, edukacji,
- wzmacniać potencjał akademicki i naukowy województwa,
- stymulować rozwój gospodarczy z wykorzystaniem istniejącego potencjału gospodarczego, kadr i zasobów naturalnych, wspierać sektory gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjne,
- rozwijać system transportowy zintegrowany z systemem krajowym i europejskim, zapewniający spójność wewnętrzną województwa,
- rozwijać systemy infrastruktury technicznej, zapewniające odpowiedni standard życia mieszkańców i ochronę środowiska,
- wspierać przekształcenia na obszarach wiejskich w kierunku rozwoju pozarolniczej aktywności ekonomicznej ich mieszkańców i przekształcenia popegeerowskiego systemu osadniczego,
- likwidować problemy rozwojowe na obszarach stagnacyjnych, kreować nowe obszary wzrostu.

Cele i kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa wykorzystują potencjał turystyczny województwa jako czynnika rozwoju gospodarczego i społecznego kilkakrotnie. W tym kontekście wymieniany jest obszar wokół Zlewu Kamieńskiego w tym gmina Dziwnów i Kamień Pomorski zakładając następujące kierunki działań:

- Współpraca z Meklemburgią-Pomorzem Przednim i Brandenburgią w zakresie transgranicznych obszarów chronionych i zagospodarowania turystycznego obszarów transgranicznych Dolnej Odry i Zalewów Szczecińskiego oraz Kamieńskiego,
- Strefa funkcjonalna nadodrzańska (w jej zasięgu Szczeciński Obszar Funkcjonalny) z dominującą funkcją gospodarczą (usługi, przemysł, gospodarka morska, rolnictwo) i transportową, z dużym udziałem turystyki i ochrony środowiska,
- Strefa funkcjonalna nadmorska z dominującą funkcją turystyczną (w tym uzdrowiskami), z udziałem gospodarki morskiej i rolnictwa,
- Ochrona i wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego,
- Ścisłe przestrzeganie warunków zabudowy w strefach ochronnych (A, B, C) obszarów uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej, w tym przeciwdziałanie zjawiskom mającym zły wpływ na „fizjonomię” uzdrowisk i ich założenia przestrzenne oraz cechy klimatu
- Restrukturyzacja portów i przystani rybackich w kierunku świadczenia usług turystycznych (rybactwa turystycznego i przewozów pasażerskich), w tym budowa i modernizacja marin wchodzących w skład Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego,
- Udrożnienie szlaku wodnego z Zalewu Szczecińskiego przez Dziwnę na Bałtyk, w tym zagospodarowanie turystyczne Zalewu Kamieńskiego,
- Rozwój infrastruktury turystycznej wzdłuż miejskich nabrzeży w miastach położonych nad wodą,
- Poprawa dostępności obszarów peryferyjnych do głównych miast województwa,
- Nadmorski pas wysoczyznowy – rozwój turystyki, w tym agroturystyki, jako zaplecza strefy brzegowej Bałtyku,
- Dostosowanie rozwoju przestrzennego na obszarach rekreacyjno-wypoczynkowych strefy brzegowej Bałtyku, Zalewu Szczecińskiego i pojezierzy do warunków i stanu środowiska przyrodniczego:
 - rozdzielanie przestrzeni między jednostkami osadniczymi przez wprowadzanie terenów zielonych,
 - niedopuszczenie do nadmiernej koncentracji struktur osadniczych,
 - prowadzenie monitoringu chłonności turystycznej poszczególnych ekosystemów,

- rezerwowanie terenów na systemy parkingów strategicznych
- Zwiększanie retencji wód na obszarach zurbanizowanych przez:
 - ustanowienie zwiększania retencji jako priorytetu projektowania systemów kanalizacji deszczowej,
 - wykorzystywanie zagłębień i oczek wodnych do retencji,
 - zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej, stosowanie tzw. „zielonych ulic”,
- Prowadzenie badań stanu jakości wód na większej liczbie stanowisk wód powierzchniowych i podziemnych wraz z monitoringiem zachodzących zmian,
- Uwzględnienie ochrony dóbr kultury współczesnej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- Kreowanie wewnątrz urbanistycznych sprzyjających tworzeniu przestrzeni społecznych, miejsc kontaktów, spotkań, wymiany,
- Eliminacja z obszarów nadwodnych funkcji niewymagających takiego położenia
- Minimalizacja konfliktów przestrzennych związanych z procesem suburbanizacji m.in. przez: niedopuszczanie do zlewania się jednostek osadniczych z zachowaniem korytarzy ekologicznych i terenów otwartych, z ich wskazaniem do zagospodarowania pod funkcje ekologiczne, rekreacyjne, hydrologiczne, rolnicze, ograniczenie wytyczania działek budowlanych poza granicami ustalonych aglomeracji ściekowych
- Stworzenie infrastruktury wypoczynku sobotnio-niedzielnego w lasach i nad wodami (puszcze: Bukowa, Goleniowska, Wkrzańska, jeziora: Dąbie, Binowskie, Wełtyńskie, Miedwie, Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński).

Strategia rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego została przyjęta przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XLII/482/10 z dnia 22 czerwca 2010 r.

W dokumencie wskazano, że kluczowe znaczenie dla budowy pozycji gospodarczej regionu ma wzmacnianie pozycji zespołu portowego Szczecin – Świnoujście. Istotne jest także zdynamizowanie rozwoju małych portów morskich zachodniopomorskiego wybrzeża.

Strategia rozwoju sektora transportu Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Zaktualizowany program wojewódzki pn.: „Strategia rozwoju sektora transportu Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020” został przyjęty przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr 221/10 w dniu 22 lutego 2010 roku. W dokumencie wskazuje się, że w obrębie wewnętrznych wód morskich wodną sieć komunikacyjną ujścia Odry tworzy tor wodny Szczecin – Świnoujście, łączący porty w Szczecinie, Policach i Świnoujściu, tory podejściowe do małych portów i przystani Zalewu Szczecińskiego i Kamieńskiego oraz licznych nabrzeży miejskich i zakładowych.

Ponadto, jako wniosek sformułowany w Strategii wskazano, że przy obecnej zmianie roli portów morskich kluczową kwestią dla ich skutecznej konkurencji na rynku będzie rozbudowa infrastruktury dojazdowej od strony morza (poprawa parametrów toru wodnego) oraz lądu (drogi kołowe, kolejowe i wodne – Odra).

4. Podsumowanie – synteza zewnętrznych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego na podstawie krajowych i unijnych dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego

Poniższa tabela zawiera syntezę zewnętrznych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego na podstawie krajowych i unijnych dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 31. Europejskie i krajowe priorytety planowania przestrzennego na obszarze województwa zachodniopomorskiego

Obszar działań planistycznych	Priorytety europejskie	Priorytety krajowe
Kształtowanie podstawowej struktury przestrzennej	Koordinacja kształtowania struktur przestrzennych na obszarach wzdłuż Odry i wokół Zalewu Szczecińskiego i Kamieńskiego	
	Zagospodarowanie pasa nadmorskiego pod kątem rozwoju żeglugi, turystyki i rekreacji przy spełnieniu wymogów ochrony środowiska i krajobrazu	
	Kształtowanie ośrodka metropolitalnego w Szczecinie	Rozwój Szczecina jako potencjalnego europolu; rozwój jego funkcji metropolitalnych
	Kształtowanie Koszalina jako centrum aglomeracji	Rozwój aglomeracji koszalińskiej
	Wzmacnianie policentrycznej sieci ośrodków miejskich i ich wzajemnych powiązań	Rozwój pasm przyspieszonego rozwoju wzdłuż drogi S3 i dróg krajowych nr 6, 10, 11
		Zapobieganie wyludnianiu się obszarów wiejskich i zatraćaniu ich rolniczego charakteru
		Różnicowanie rozwoju wsi w kierunku działalności nierolniczej
Środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe	Ochrona przyrodniczych struktur wchodzących w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000	Ochrona obszarów Natura 2000
	Ochrona przyrodniczych struktur transgranicznych (wód Bałtyku, pasa nadmorskiego, Zalewu Szczecińskiego, Zalewu Kamieńskiego doliny Odry i terenów przylegających)	
	Ochrona obszarów o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, wykorzystywanych turystycznie	Zwiększenie powierzchni obszarów chronionych do 32% i lesistości
		Utrwalanie i rozwijanie krajowego systemu ochrony środowiska w powiązaniu z systemami europejskimi

Obszar działań planistycznych	Priorytety europejskie	Priorytety krajowe
	Ochrona i poprawa czystości rzek i jezior	Poprawa jakości wód, w tym Morza Bałtyckiego, Odry i Zatoki Pomorskiej (redukcja 75% biogenów do 2015 r.), uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach nadmorskich
	Ochrona zabytków	Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego
		Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb, kopalin i wód podziemnych
		Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, opuszczonych przez wojsko
	Wykorzystanie portów w Szczecinie i Świnoujściu w połączeniach transbałtyckich	Rozbudowa infrastruktury portów morskich z poprawą dostępu do nich, modernizacja toru wodnego Świnoujście-Szczecin
	Wykorzystanie gospodarcze i turystyczne małych portów i przystani	
	Rozbudowa i modernizacja podstawowego tranzytowego układu drogowego w kierunku południkowym (Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy) i równoleżnikowym	Budowa drogi ekspresowej S3, poprawa stanu dróg wszystkich kategorii, rozwój sieci autostrad i dróg ekspresowych na najbardziej obciążonych kierunkach i powiązaniach z siecią europejską
	Modernizacja sieci kolejowej	Modernizacja głównych linii kolejowych: Szczecin-Poznań, Szczecin-Zielona Góra-Wrocław, Szczecin-Gdańsk
	Modernizacja zabudowy regulacyjnej Odry	Inwestycje hydrotechniczne na Odrze
	Budowa terminalu intermodalnego i centrum logistycznego w Szczecinie	Budowa terminalu intermodalnego i centrum logistycznego w Szczecinie
		Budowa stałego połączenia (tunelu) przez Świnę w Świnoujściu
	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Rozwój energetyki wiatrowej, wodnej oraz produkcji energii uzyskiwanej z biomasy
		Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej
		Budowa terminalu skroplonego gazu ziemnego na wybrzeżu Bałtyku

Źródło: opracowanie własne

Styk lądu i morza implikuje szereg uwarunkowań z różnych dziedzin, które muszą być uwzględniane w planowaniu przestrzennym. W województwie zachodniopomorskim należą do nich:

- ochrona wód morskich przed zanieczyszczeniami, zwłaszcza w ujściu Świny, Dziwny, Regi, Parsęty, Grabowej i rzek uchodzących do przymorskich zatok i jezior,

- ochrona obszarów morskich Natura 2000,
- ochrona brzegu morskiego przed abrazją,
- eksploatacja biologicznych zasobów morza (rybołówstwo) w oparciu o porty i przystanie rybackie na Bałtyku i Zalewie Szczecińskim,
- eksploatacja geologicznych zasobów morza: kruszyw, ropy naftowej i gazu,
- rozwój energetyki wiatrowej w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej,
- 5 morskich przejść granicznych na wybrzeżu Bałtyku, 2 na Zalewie Szczecińskim, 1 w Dziwnowie, 1 w Szczecinie,
- gazociąg podmorski Rosja-Niemcy, przecinający podejściowe tory wodne do Świnoujścia,
- transport morski w oparciu o porty morskie w Szczecinie, Świnoujściu, Policach, Kołobrzegu i Darłowie, do których wymagany jest dogodny dostęp od strony lądu i morza,
- turystyka morska, uprawiana w oparciu o przystanie jachtowe i przystanie żeglugi pasażerskiej,
- zintegrowane zarządzanie obszarami przybrzeżnymi nad Bałtykiem i Zalewem Szczecińskim.

Województwo zachodniopomorskie graniczy z dwoma krajami związkowymi RFN: Meklemburgią-Pomorzem Przednim (powiat Uecker-Randow) oraz Brandenburgią (powiaty Uckermark, Barnim i Märkisch-Oderland). Istotne znaczenie ma także bliskość (120 km w linii prostej) Berlina. Powiązania transgraniczne między województwem zachodniopomorskim a leżącymi po drugiej stronie granicy obszarami Republiki Federalnej Niemiec obejmują:

- ochronę wód Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego oraz Kamieńskiego przed zanieczyszczeniami, niesionymi przez rzeki Odrę, Uecker i Peene,
- ochronę środowiska przyrodniczego wysp Uznam i Wolin, Zalewu Szczecińskiego, Zalewu Kamieńskiego doliny Odry i Międzyodrza, obszarów chronionej przyrody po obu stronach granicy (w tym Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry/Nationalpark Unteres Odertal), obszarów, w Natura 2000; konieczność ścisłej koordynacji działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego na tym obszarze,
- turystykę i działalność gospodarczą w pasie przygranicznym,
- turystykę morską przybrzeżną, żeglarstwo, turystykę na obszarach chronionych wzdłuż Odry,
- rybołówstwo na wodach Zatoki Pomorskiej, Zalewu Szczecińskiego i Zalewu Kamieńskiego,
- liczne elektrownie wiatrowe na lądzie po stronie niemieckiej i ich wpływ na krajobraz,
- zakłady petrochemiczne w Schwedt i elektrownię jądrową w Geifswaldzie,
- gazociąg podmorski Rosja-Niemcy, przecinający podejściowe tory wodne do Świnoujścia,
- trasy żeglugowe do Świnoujścia, częściowo przebiegające przez wody morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej RFN, oraz tory wodne na Zalewie Szczecińskim i Jeziorze Nowowarpieńskim,
- rzekę Odrę jako drogę komunikacyjną E30, dodatkowo stwarzającą zagrożenia powodzią,
- kanał HoFriWa z portem rzeczny w Schwedt i projektowanym połączeniem Odrą do Bałtyku.

5. Dokumenty poziomu lokalnego

W niniejszym rozdziale przedstawiono zapisy studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz strategii rozwoju gmin w kontekście prowadzenia polityki przestrzennej przez poszczególne samorządy lokalne i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie inwestycji realizowanych w pasie wybrzeża Zalewu Kamieńskiego.

Dziwnów

Gmina Dziwnów jest najmniejszą gminą nadmorską położoną w północnej części województwa, bezpośrednio nad Morzem Bałtyckim. Sąsiaduje z gminami: Wolin, Kamień Pomorski, Rewal, Świerzno.

Powierzchnia gminy wynosi około 38 km². Jest to wąski pas mierzei o długości około 17 km i od 0,5 do 3,5 km szerokości, pomiędzy dwoma środowiskami wodnymi, tj. Bałtyckim i akwatorium Dziwny oraz Zalewu Kamieńskiego.

Środkową część obszaru gminy stanowi rejon ujścia cieśniny Dziwna do Bałtyku, który rozdziela gminę na część lądową i na obszar leżący na wyspie Wolin.

Warunki naturalne i położenie predestynują gminę do rozwoju funkcji rekreacyjnej, natomiast specyficzny układ (wąski pas mierzei oraz strefa klifowego abradowanego silnie nabrzeża) stwarza szereg ograniczeń.

W układzie regionalnym struktur przestrzennych gmina znajduje się w jednostce pasa nadmorskiego, w obszarze turystyczno-wypoczynkowym I kategorii.

Funkcje gminy: – turystyka, wypoczynek,

- lecznictwo uzdrowiskowe,
- gospodarka morska (port Dziwnów).

W zakresie obsługi poziomu ponadgminnego gmina znajduje się w zasięgu ośrodka subregionalnego Kamień Pomorski.

Do wód powierzchniowych w granicach gminy należą:

- morskie wody wewnętrzne akwatorium Dziwny,
- jezioro Martwe,
- ciek i rowy Łukęcina.

Od północy przylegają wody morskie Zatoki Pomorskiej, a od południa wody Zalewu Kamieńskiego.

Główny układ komunikacyjny stanowi droga wojewódzka nr 102, łącząca tereny nadmorskie. Wytyczne nadrzędne zakładają modernizację drogi poprzez:

- obejście Dziwnówka i Międzywodzia,
- obejście Dziwnowa z budową dodatkowego przejścia przez cieśninę Dziwna (co nie zostało uwzględnione w niniejszym opracowaniu).

Powiązania inżynierskie występują w zakresie:

- zaopatrzenia w wodę (dla Dziwnowa, Dziwnówka i Międzywodzia - z ujęcia w Strzeżewie, gm. Kamień Pomorski),
- odprowadzenia ścieków (Łukęcin obsługiwany jest przez oczyszczalnię w Pobierowie, gm. Rewal), rozbudowa oczyszczalni ścieków w Międzywodziu,
- elektroenergetyki (gmina zasilana jest ze stacji 110/15 kV w Kamieniu i Reclawiu), należy poprawić zasilanie energetyczne w powiązaniu z układem zewnętrznym,
- budowy sieci gazowej i wprowadzenie gazu przewodowego na teren gminy.

System obszarów chronionych stanowią:

- lasy nadmorskie; obejmują wszystkie lasy w gminie (ochrona strefy brzegowej, kształtowanie mikroklimatu, ciągi ekologiczne);
- projektowany obszar chronionego krajobrazu (cała gmina),
- proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy – ZPK II „Dziwnowskie Słonawy” w sąsiedztwie drogi Dziwnów – Międzywodzie na północ od zalewu Kamieńskiego.

W pld.-zach. części gminy, w obrębie Międzywodzie, leży część udokumentowanego złoża ropy naftowej „Kamień Pomorski”, dla którego utworzono obszar i teren górniczy „Buniewice”, ze zlikwidowanym odwiertem Zastań 2. W obrębie Międzywodzie położone są również zlikwidowane odwierty: Kamień Pomorski 10, Kamień Pomorski 14, Kamień Pomorski 15.

Obowiązuje zakaz wznoszenia jakichkolwiek obiektów w odległości mniejszej niż 5,0÷10,0 m od zlikwidowanego odwiertu, w zależności od decyzji o likwidacji.

Część terenu gminy Dziwnów położona jest na obszarze pasa nadbrzeżnego – pasa technicznego, stanowiącego strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu, której wykorzystanie do innych celów niż ochrona brzegu dopuszczalne jest za zgodą właściwego organu administracji morskiej i pasa ochronnego, stanowiącego obszar, w którym działalność człowieka wywiera bezpośredni wpływ na stan pasa technicznego – będącego jednocześnie obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym sposób zagospodarowania regulują przepisy odrębne.

U podstaw gospodarczego rozwoju gminy, stanowiącego zarazem warunek poprawy życia jej mieszkańców stoją:

- dogodne położenie geograficzne,
- zasoby przyrodnicze,
- istniejące zainwestowanie w postaci infrastruktury technicznej,
- zasoby siły roboczej.

Możliwości rozwoju gminy determinowane są:

- koniecznością dostosowania terenów rozwojowych poszczególnych funkcji gospodarczych do środowiska przyrodniczego i ochrony unikatowych wartości,
- poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
- poprawą i ochroną środowiskowych warunków życia mieszkańców.

Głównymi problemami dotyczącymi rozwoju gminy, mającymi również wpływ na podniesienie poziomu gospodarczego obszaru są:

- w zakresie ochrony środowiska:
 - ochrona wód Bałtyku i brzegu morskiego (problem ponadlokalny),
 - ochrona wód powierzchniowych, głównie akwatorium Dziwny,
 - przekształcenie i przebudowa środowiska przyrodniczego, głównie lasów pod kątem penetracji turystycznej,
 - nadanie statusu ochronnego unikatowym zasobom przyrodniczym i kulturowym;
- w zakresie osadnictwa i rozwoju przestrzennego:
 - podniesienie standardu życia w odniesieniu do mieszkalnictwa, infrastruktury społecznej i technicznej,
 - przekształcanie terenów kolizyjnych (uciążliwych, nieprawidłowo zagospodarowanych),
 - „pozyskiwanie” terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem chronionych wartości przyrodniczych;
- w zakresie infrastruktury technicznej:
 - poprawa stanu dróg (korekta i modernizacja dróg),
 - budowa parkingów,
 - zagospodarowanie tras turystycznych,
 - zaopatrzenie w wody konsumpcyjne wysokiej jakości,
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej,
 - rekultywacja wysypiska, lokalizacja nowego (poza obszarem gminy),
 - doprowadzenie gazu przewodowego na teren gminy,

- ochrona atmosfery poprzez zastępowanie paliw stałych innymi nośnikami ciepła,
- rozbudowa systemu energetycznego.

Zagrożone są głównie wody Zalewu Kamieńskiego. Do lokalnych źródeł zanieczyszczających należą:

- zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych „Belona”,
- wysypisko odpadów stałych.

Należy uporządkować gospodarkę ściekową w gminie oraz zrehabilitować wysypisko odpadów (b. pilne).

W oparciu o:

- istniejące zainwestowanie i powiązania gminy z regionem,
- wartości środowiska przyrodniczego i ekologiczne systemy ochrony,
- tereny rozwojowe tj. rozwój funkcji rekreacyjnej i uzdrowiskowej i rozwój gospodarki morskiej,

wyznaczono w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy następujące obszary funkcjonalne:

- tereny rozwoju osadnictwa (miejscowości): na południe od miejscowości Międzywodzie, Dziwnów, Łukęcin,
- tereny rozwojowe funkcji rekreacyjnej wzdłuż Zalewu Kamieńskiego i jez. Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej),
- tereny rozwoju funkcji portowej na bazie portu w Dziwnowie,
- tereny rozwoju funkcji osadniczej i rekreacyjno-wypoczynkowej związane z turystyką żeglarską, na obszarze pomiędzy cieśniną Dziwna a Zalewem Kamieńskim,
- tereny rozwoju funkcji uzdrowiskowej na bazie istniejącego trwałego zainwestowania poprzez adaptację obiektów (podniesienie standardów) oraz całoroczne ich wykorzystanie,
- tereny leśne w pasie nadmorskim do bezwzględnego zachowania i „przekształcenia” w celu zwiększenia pojemności rekreacyjnej,
- tereny wojskowe do zachowania, z możliwością przeznaczenia części terenu pod rozwój gminy bezpośrednio na zachód od istniejących terenów wojskowych.
- Wyznaczono również tereny pod rozwój zaplecza usługowego dla funkcji rekreacyjnej lądowej i wodnej wzdłuż Zalewu Kamieńskiego i jez. Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej):
- w rejonie Międzywodzia – przystanie wędkarskie, pole namiotowe, platformy widokowe;
- w rejonie Dziwnowa:
- na półwyspie piaszczystym – kluby, restauracje, przystań żeglarska, punkty widokowe (obiekty o wysokich standardach),
- w Cieśninie Dziwny – budowa mariny z zapleczem technicznym,
- w rejonie Dziwnówka – przystań żeglarska z zapleczem usługowym.

Dla wzbogacenia form turystyki zachowano istniejące trasy turystyczne i wyznacza nowe:

- trasy wodne z przystaniami żeglarskimi w Międzywodziu, Dziwnowie, Dziwnówku oraz portem jachtowym typu marina w Dziwnowie;
- trasy rowerowe: ponadlokalne, wzdłuż basenu Zalewu po terenach leśnych, nawiązujące do projektowanych tras międzynarodowych;
- trasy piesze o różnych funkcjach – spacerowe, dydaktyczne, sportowe;

- przejścia na plażę (dodatkowe na wysokości Radawki).

Port w Dziwnowie jest jednym z sześciu małych portów w rejonie ujścia Odry. Leży w bezpośredniej bliskości morza nad Cieśniną Dziwną.

O możliwości rozwoju portu stanowi:

- położenie na styku morza terytorialnego i morskich wód wewnętrznych,
- istniejące zainwestowanie w postaci:
 - nabrzeży przeładunkowych, pasażerskich, warsztatów remontowych,
 - przejście graniczne wodne (nabrzeże odpraw granicznych, Graniczny Punkt Kontroli).

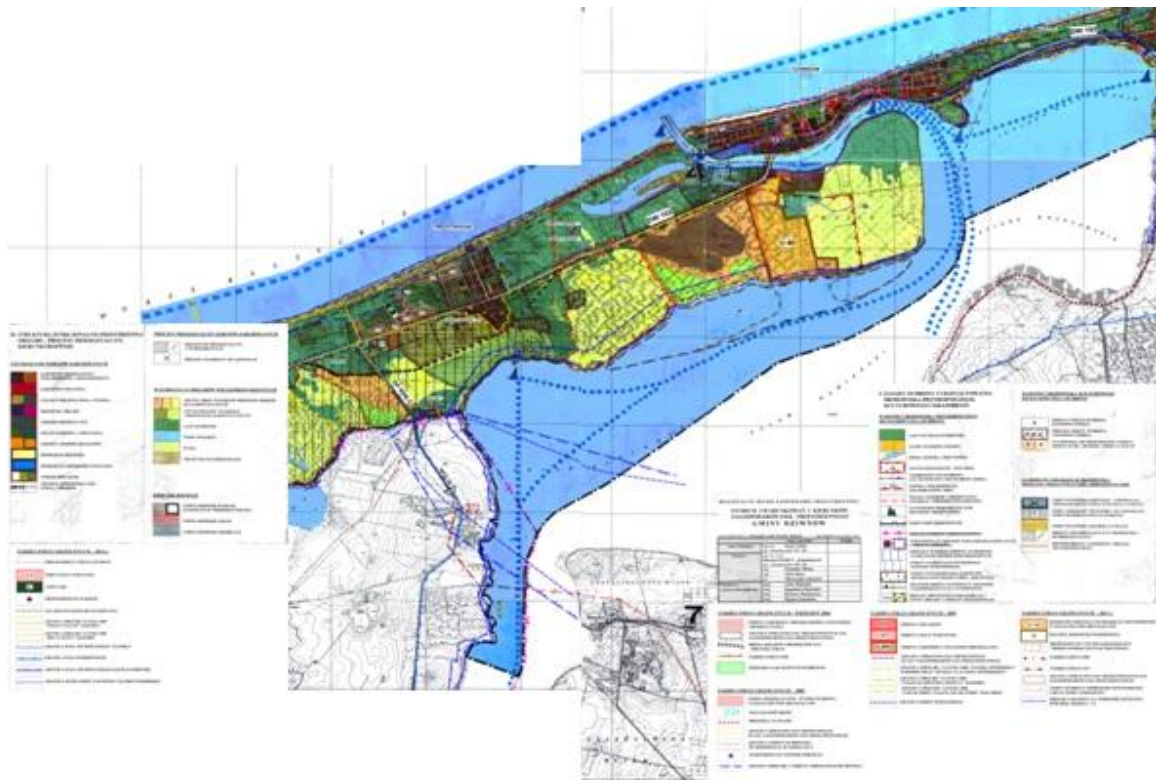
Do czynników ograniczających rozwój portu należą:

- czynniki ograniczające dostępność od strony Zalewu Szczecińskiego:
- małe głębokości na torze wodnym Wolin-Dziwnów,
- prześwity pionowe mostów w Wolinie oraz most zwodzony w Dziwnowie,
- brak połączenia kolejowego,
- brak rynków zbytu.

Tereny specjalne zlokalizowane w środkowej części gminy, zajmują znaczny obszar. Są to tereny:

- w rejonie jeziora Martwego,
- półwysp pomiędzy rz. Dziwną, jez. Wrzosowskim i Zalewem Kamieńskim.

Ryc. 33. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów

Źródło: opracowanie własne

W studium ustalano:

- zachowanie istniejącej strzelnicy wojskowej z możliwością jej modernizacji i ustalenie strefy ochronnej,

- możliwość zmiany struktury własnościowej terenów zabudowy mieszkaniowej oraz przeznaczenia pod funkcje osadnicze terenów w sąsiedztwie istniejącego zainwestowania.

Do portu w Dziwnowie prowadzą dwa tory wodne:

- tor wodny północny (od strony morza),
- tor wodny południowy (od strony Zalewu),

Tor wodny północny – morski obejmuje podejście do portu od pławy DZI do mostu drogowego w Dziwnowie. Szerokość dna zapewniająca głębokość żeglowną 4,5÷5,0 m wynosi od 35 m przy główce falochronu zachodniego do 80 m w rejonie mostu. Stan techniczny dobry.

Tor wodny południowy – prowadzi cieśniną Dziwny do Kamienia Pomorskiego lub z pominięciem Kamienia bezpośrednio do Wolina.

Długość toru wodnego z Dziwnowa przez Kamień Pomorski do mostu kolejowego w Wolinie wynosi 30,7 km. Głębokość waha się od 1,6 m do 6,7 m. Obecnie tor wodny do Kamienia jest dostępny dla jednostek o małym zanurzeniu, ze względu na spływanie.

Tor wodny południowy nie jest dostępny dla jednostek pływających eksploatowanych w rejonie ujścia Odry z wyłączeniem małych jednostek rybackich.

Z uwagi na dalszy rozwój funkcji portowej i rekreacyjnej w gminie, celem jest:

- zapewnienie odpowiednich parametrów technicznych (głębokość 5 m) dla toru w Cieśninie Dziwny wraz z przebudową mostu drogowego w Wolinie.
- modernizacja oznakowania nawigacyjnego i systemu kontroli ruchu statków.
- modernizacja lub budowa przejścia granicznego.

Dla obsługi turystyki wodnej założono:

- budowę mariny wraz z zapleczem technicznym w Dziwnowie.
- budowę przystani jachtowej w Dziwnowie, Dziwnówku, Międzywodziu,
- wyznacza się tereny rekreacyjne jako zaplecze dla proponowanych przystani (kluby, stacje, przystanie wędkarskie, pola namiotowe, punkty widokowe).

Projektowane wzdłuż Zalewu Kamieńskiego i Jez. Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej), trasy piesze rowerowe stanowią przedłużenie trasy turystyki wodnej.

Zagrożenie powodziowe na obszarze gminy powodowane jest głównie przez północne silne wiatry powodujące zjawisko cofki w wyniku intensywnego wlewu wód Zatoki Pomorskiej poprzez cieśninę do Zalewu.

Spiętrzone wody Zatoki Pomorskiej wlewami przez cieśniny (Pianę, Świnę i Dziwnę) podnoszą poziom wód Zalewu i akwenów dolnej Odry tworząc układ cofkowy sięgający do Gozdowic (mśc. W gminie Mieszkowice w południowej części woj.zach.).

Przyrost stanów na Zalewie wynosi 50 – 80 % przyrostu stanów na Zatoce Pomorskiej.

Zgodnie z przepisami normującymi warunki techniczne, główne budowle wodne nie mogą być zliczone do klasy niższej niż I, gdy zostanie ustalone, że ich zniszczenie może mieć katastrofalne skutki dla zlokalizowanych na terenach niżej leżących lub przyległych miast i zakładów przemysłowych o kluczowym znaczeniu dla gospodarki narodowej lub do klasy nie niższej niż II, gdy podobne skutki wystąpić mogą dla większych osiedli i zakładów przemysłowych o znaczeniu regionalnym.

Ustalenia **miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów**, których obszar opracowania bezpośrednio przylega do linii brzegowej Zalewu Kamieńskiego:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów, części obrębu Międzywodzie działki nr 874/1-874/4, 757/3-757/6, 757/8, 757/12-757/13 oraz 757/16-757/19

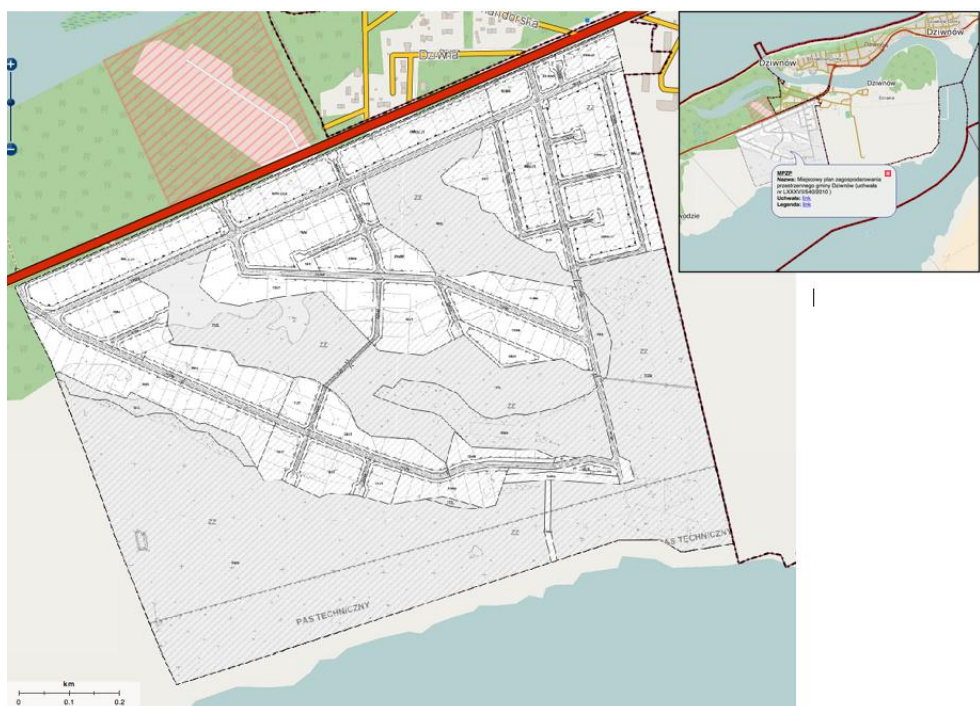
Plan obejmuje obszar o łącznej powierzchni 110,99 ha.

Przedmiotem planu jest ustalenie zasad zagospodarowania obszaru na cele zabudowy mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej z zachowaniem zespołów roślinnych podlegających ochronie prawnej wraz z towarzyszącymi urządzeniami infrastruktury technicznej.

Ustalenia planu zawarte w tekście obejmują:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oznaczone symbolem – **MN**;
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami wbudowanymi lub wolnostojącymi, zabudowa pensjonatowa w tym usługi gastronomiczne oznaczone symbolem – **MN.U.UT**;
- 3) tereny usług turystycznych - zabudowa pensjonatowa i zabudowy mieszkaniowej rekreacji indywidualnej z dopuszczeniem funkcji usługowych towarzyszących wolnostojących i wbudowanych oznaczone symbolem – **UT**;
- 4) tereny usług ogólnomiejskich z zabudową mieszkaniową oznaczone symbolem - **U.MN**;
- 5) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem usług turystycznych towarzyszących wbudowanych lub wolnostojących oznaczone symbolem – **MN.UT**;
- 6) tereny zabudowy usług sportu i rekreacji oznaczone symbolem – **US**;
- 7) tereny zieleni solniskowej chronionej – solniska nadmorskie – naturalne zbiorowiska nadmorskie oznaczone symbolem – **ZN**;
- 8) tereny leśne – oznaczone symbolem - **ZL**;
- 9) tereny zieleni izolacyjnej - oznaczone symbolem – **ZI**;
- 10) kanały wodne o funkcji komunikacyjnej, umożliwiającej dostęp do akwenu morskich wód wewnętrznych dla celów rekreacji nawodnej oznaczone symbolem – **WS**;
- 11) drogi wewnętrzne – główne oznaczone symbolem – **1 KDW**;
- 12) drogi wewnętrzne – drugorzędne oznaczone symbolem – **2 KDW**;
- 13) ciąg pieszo-jezdny oznaczony symbolem – **KPJ**;
- 14) tereny stacji transformatorowych 15/0,4 kV i towarzyszącej infrastruktury technicznej – przepompownia ścieków oznaczone symbolem – **E**;
- 15) tereny obsługi drogi, parking samochodów osobowych oznaczone symbolem – **KS**.

Ryc. 34. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów, części obrębu Międzywodzie działki nr 874/1-874/4, 757/3-757/6, 757/8, 757/12-757/13 oraz 757/16-757/19

Źródło: opracowanie własne

Kamień Pomorski

Kamień Pomorski to gmina miejsko-wiejska, położona w północno – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie kamieńskim. Jest jedną z większych gmin województwa zachodniopomorskiego, wraz z obszarem miasta Kamienia Pomorskiego liczy około 20,9 tys. ha.

Granica gminy jest bardzo urozmaicona. Sąsiaduje ona z gminami: Wolin, Golczewo, Świerzno i Dziwnów. Zachodnia i część północnej granicy gminy przebiega po akwenu Zalewu Kamieńskiego. Obszar gminy obejmuje swoim zasięgiem zarówno stały ląd, wewnętrzne wody morskie Zalewu Kamieńskiego, Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) i dwie wyspy: Chrząszczewską (pow. ok. 930ha) i Gardzką Kępę (pow. ok. 5ha).

W granicach gminy Kamień Pomorski znajdują się następujące powierzchniowe akweny i ciekі wodne zaliczane do wód śródlądowych:

- rzeki: Świniec zasilany przez Niemiec, Wołczę i Stuchowską Strugę, Grzybica zasilana wodami Wołcznicy i Stawnej,
- jeziora: Światowskie, Łabędzie,
- śródpolne i śródleśne oczka wodne oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą,
- rowy i kanały melioracyjne.

W granicach gminy Kamień Pomorski znajduje się większość akwenu Zalewu Kamieńskiego. W granicach gminy w obrębie tego akwenu leżą dwie zatoki: Karpinka, do której uchodzi Świniec oraz Zatoka Cicha, w której ma ujście Grzybica i Wołcznica. Fragment Zalewu między stałym lądem a Wyspą Chrząszczewską nosi nazwę Promnej (Głębokiego Nurtu). Tu jest zlokalizowany port kamieński.

Sieć osadnicza gminy Kamień Pomorski liczy 43 miejscowości. W skład gminy miejsko-wiejskiej wchodzi miasto Kamień Pomorski oraz 26 następujących sołectw: Benice, Buszęcin, Chrząstowo, Chrząszczewo, Dusin, Grabowo, Grębowo, Górki, Jarszewo, Jarzysław, Kukułowo, Michałowo, Płastkowo, Połchowo, Rarwino, Rekowo, Rozwarowo, Rzewnowo, Sibin, Skarchowo, Stawno, Strzeżewo, Szumiąca, Trzebieszewo, Wrzosowo, Żółcino.

Atutem gminy Kamień Pomorski jest położenie w pasie nadmorskim i kilkudziesięcioletnie tradycje uzdrowiskowe. Do rozwoju gminy przyczynia się dobre skomunikowanie z innymi częściami regionu poprzez sieć dróg wojewódzkich i drogę ekspresową, a także czynną trasę kolejową. Atrakcją stanowi miasto Kamień Pomorski, położone nad Zalewem Kamieńskim, które jest równocześnie stolicą powiatu, z zapleczem handlowo-administracyjnym, a także walory i bogactwo przyrody i krajobrazu – znaczne obszary gminy objęte są Naturą 2000. Miasto posiada częściowo plan zagospodarowania przestrzennego, również na obszarze wiejskim znajdują się niewielkie tereny objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dużą popularnością cieszą się sanatoria uzdrowiskowe zlokalizowane w Kamieniu Pomorskim.

Gmina Kamień Pomorski jest ośrodkiem subregionalnym i ponadgminnym, zapewniającym obsługę administracyjną dla całego obszaru powiatu.

Główne powiązania funkcjonalne Gminy Kamień Pomorski ze stolicą województwa – Szczecinem, oraz z powiatem kamieńskim to :

- rynek pracy – duża liczba osób wyjeżdża z gminy do pracy w obszarach sąsiednich,
- korzystanie z usług ponadpodstawowych zlokalizowanych w Szczecinie – szkolnictwo wyższe, służba zdrowia (specjalistyczna w tym hospitalizacja), kultura (kino, teatr, imprezy masowe), handel, usługi bytowe, sport (imprezy np. kulturalne, handlowe, polityczne, sportowe o znaczeniu międzynarodowym, krajowym, regionalnym), obsługa finansowodoradcza dla biznesu,
- lokowanie działalności gospodarczej – na terenie Gminy głównie przez mieszkańców Gminy, dodatkowo przez inwestorów zewnętrznych,
- nieunikniona współzależność w zakresie systemów infrastruktury technicznej z sąsiednimi gminami (przebiegi linii energetycznych, gazociągów, gospodarka odpadami);
- ruch rekreacyjny kołowy i rowerowy.

W związku z powyższym podejmowane przez Gminę Kamień Pomorski (dotyczy to również gmin sąsiednich) lokalne decyzje zarówno w zakresie planowania rozwoju układów przestrzennych, jak i w sferze ich realizacji powinny w maksymalnym stopniu uwzględniać wszelkie korzystne uwarunkowania wynikające ze statusu stolicy powiatu.

Polityka zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kamień Pomorski zmierza do zachowania i wyeksponowania w krajobrazie charakterystycznych form rzeźby równiny młodoglacjalnej, z polodowcowymi wzniesieniami i dolinami rzecznyymi, otwartymi przestrzeniami, a także wyspy, bagienne delty rzek Świńca i Wołčenicy.

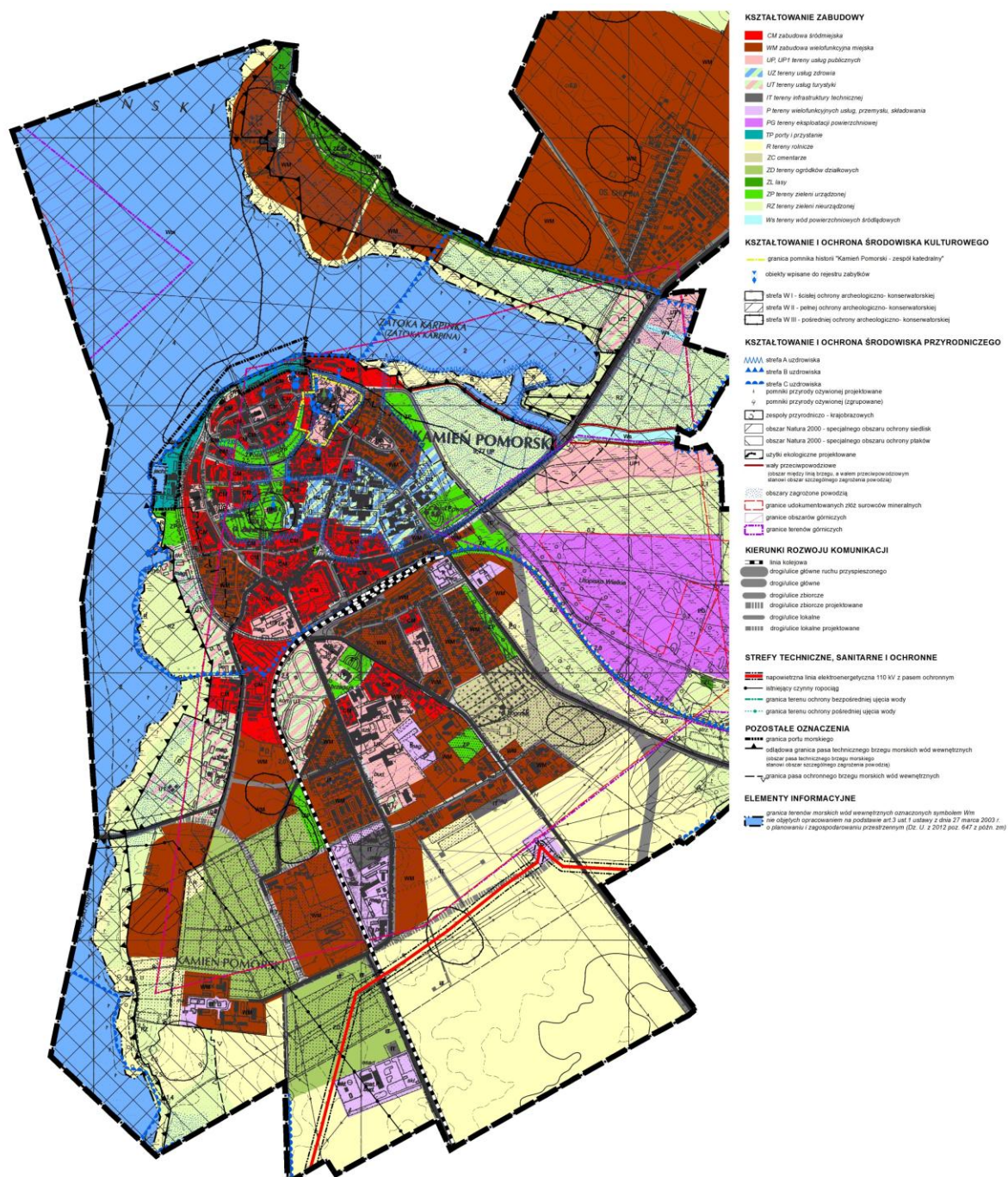
Główne kierunki działań w zakresie rozwoju portu to:

- rozwój żeglugi towarowej, poprzez całkowite wykorzystanie potencjalnych możliwości portu wraz z zapleczem magazynowym,
- rozwój żeglugi sportowo-rekreacyjnej i pasażerskiej (przewozy czarterowe),
- dla poprawy żeglowności torów wodnych, należy pogłębić akweny Dziwny i Zalewu Kamieńskiego, z czym wiąże się zarezerwowanie terenów dla składowania urobku. Wskazanie takiej lokalizacji wymaga opracowania specjalistycznego,
- w strefie pasa technicznego, utrzymanie brzegów w stanie zgodnym, z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska,
- dopuszcza się wykorzystanie pasa technicznego oraz pasa ochronnego [który winien być określony przez Urząd Rejonowy w porozumieniu z dyrektorem Urzędu Morskiego oraz Radą Gminy] dla celów innych niż ochronne, pod warunkiem otrzymania zgody właściwego organu administracji morskiej.

Główne kierunki działań w zakresie rozwoju turystyki to:

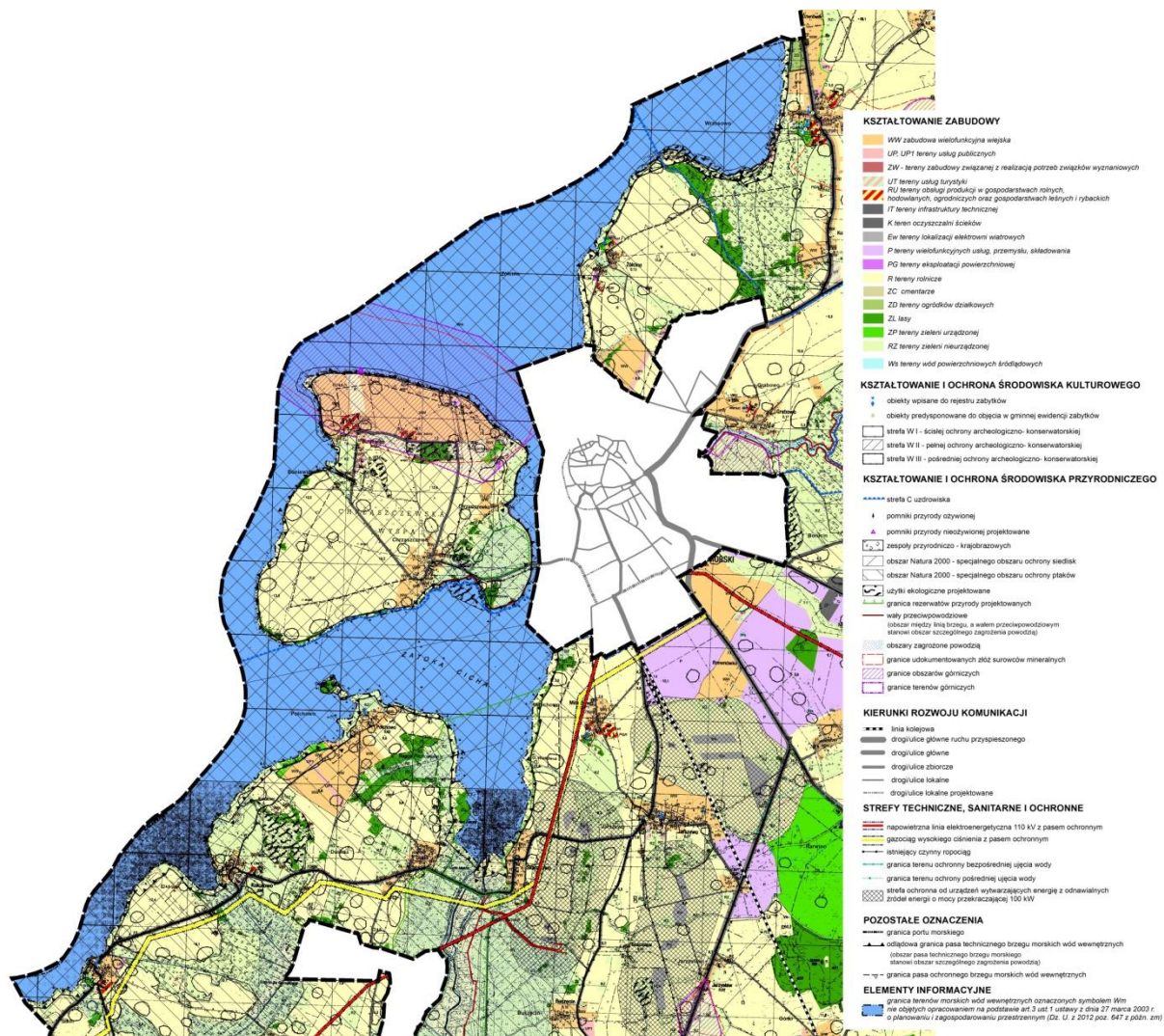
- rozwijanie turystyki na bazie atrakcyjnych obiektów zabytkowych i parków podworskich
- przejmowanie na cele letniskowe opuszczonych zagród, w rejonach atrakcyjnych wypoczynkowo. Dotyczy to wsi, położonych w obrębie strefy chronionego krajobrazu i na jej obrzeżu oraz w pobliżu rzek, jezior i lasów
- rozwijanie turystyki pieszej, trasowanie szlaków rowerowych, przy wykorzystaniu starych, zabytkowych traktów i innych terenów atrakcyjnych krajobrazowo (propozycja – ścieżka rowerowa wzdłuż północnej granicy gminy: Wolin, Kukułowo, Kamień, Żółcino, Wrzosowo, Łukęcin
- wyznaczenie szlaków wodnych
- ochrona walorów turystycznych i wypoczynkowych miasta i gminy
- zwiększenie rygorów ochrony przyrody i krajobrazu przy nadmiernej koncentracji ruchu turystycznego w obszarach chronionych
- rozwój bazy wypoczynkowej wysokostandardowej. Na terenie gminy, dotyczy to głównie akwenów Dziwny i Zalewu Kamieńskiego, z obszarami przylegającymi, z rozwojem wszelkich form turystyki wodnej i wypoczynku przywodnego oraz styku miasta Kamień Pomorski, z jego walorami zabytkowo-turystycznymi (turystyka krótkopobytowa).

Ryc. 35. Wrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień Pomorski – miasto

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 36. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień Pomorski – gmina

Źródło: opracowanie własne

Miasto Kamień Pomorski, predestynowane jest na żeglarski ośrodek dyspozycyjny, koordynujący sporty wodne na rzece Dziwna (od Wolina po Dziwnów wraz z Zalewem Kamieńskim).

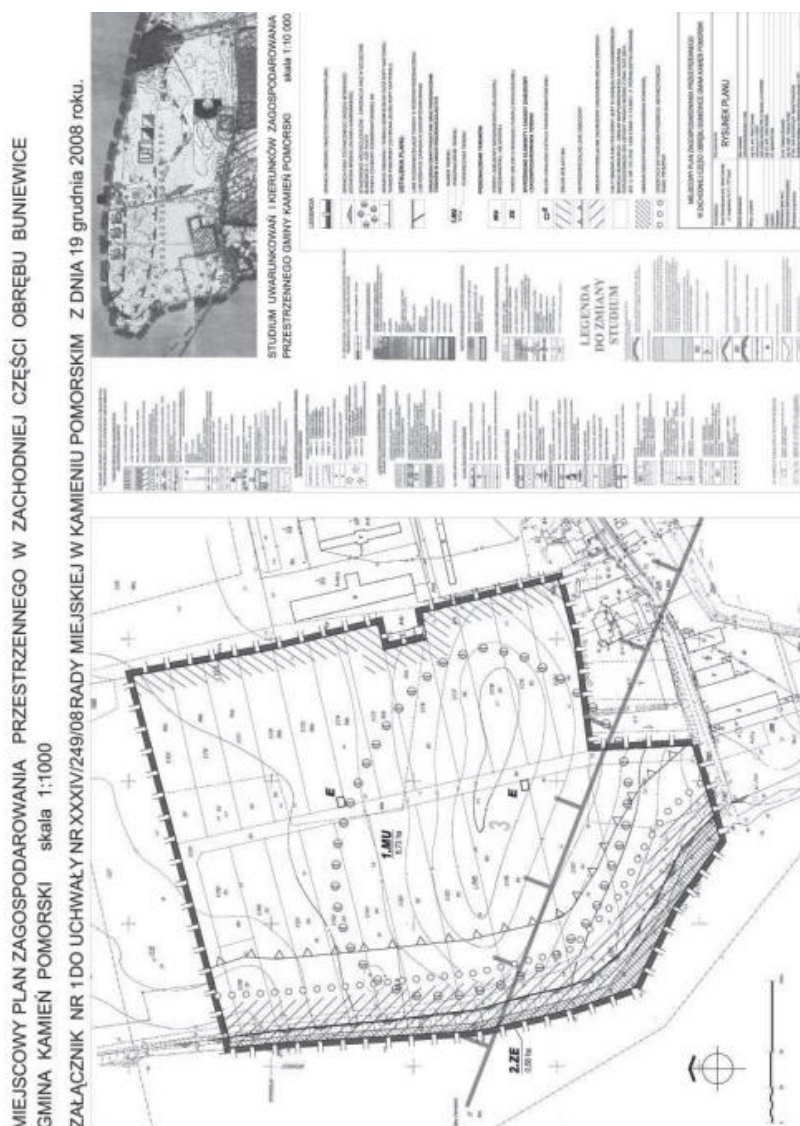
Założono ponadto:

- rozwój funkcji rekreacyjnej na terenach:
 - przywodnych, wzdłuż brzegów rzeki Dziwny, Zatoki Cichej i Zalewu Kamieńskiego oraz Jeziora Wrzosowskiego (Zatoki Wrzosowskiej) – preferowana jest rekreacja ogólnodostępna, obsługująca masowy ruch turystyczny;
 - położonych wzdłuż pasa nadmorskiego (baza noclegowa dla terenów nadmorskich).
- zwiększenie form i zaplecza wypoczynku czynnego (jazda konna , łowiectwo, golf, sporty wodne.);
- zagospodarowanie turystyczne wsi: Sybin, Kukułowo, Połchowo, Chrzążczewo, Strzeżewo, Strzeżewko, Żółcino.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień Pomorski, których obszar opracowania bezpośrednio przylega do linii brzegowej Zalewu Kamieńskiego:

- Uchwała Nr XXXIV/249/08 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zachodniej części obrębu Buniewice gmina Kamień Pomorski (Dz. Urz. Woj. Zach z 2009 r. nr 8, poz. 286).

Ryc. 37. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zachodniej części obrębu Buniewice gmina Kamień Pomorski

Źródło: opracowanie własne

Obszar planu o powierzchni 9,3 ha. W planie ustalono następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

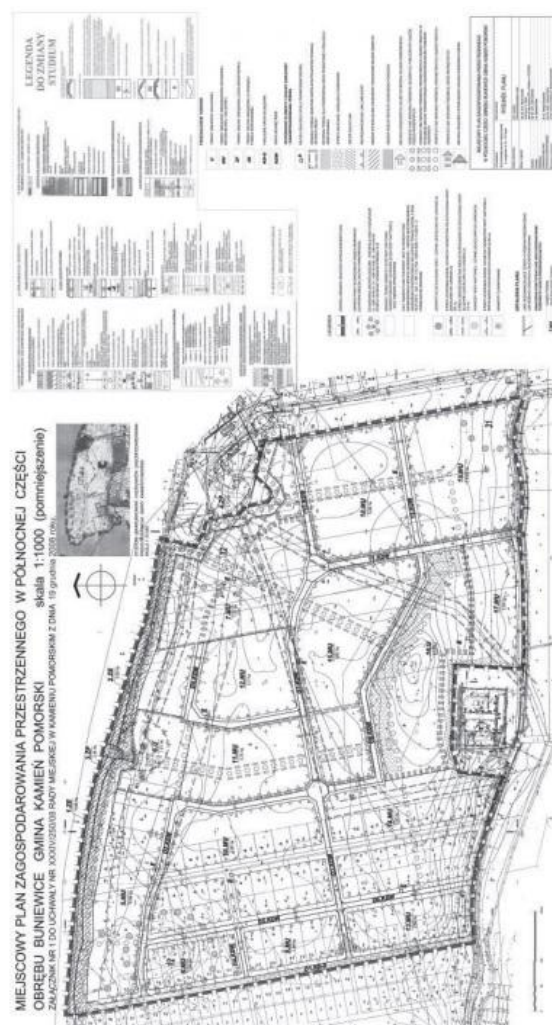
1. MU – Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej, usługowej;
2. ZE – Tereny zieleni o wiodącej funkcji ekologicznej.

Na obszarze planu dopuszcza się jedynie usługi nieuciążliwe, nie zakłócające funkcji mieszkaniowej i usługowej z zakresu rehabilitacji, turystyki, wypoczynku i rekreacji, których prowadzenie nie powoduje przekroczenia dopuszczalnych standardów jakości środowiska przewidzianych dla wyżej wymienionych funkcji. Wyklucza się lokalizację usług w zakresie obsługi samochodów oraz usług nie odpowiadających wymaganiom warunkom występującym na obszarze ochrony uzdrowiskowej.

- Obszar planu o powierzchni 78,3 ha.

1. U – Tereny zabudowy usługowej,
2. MU – Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, mieszkaniowej, usługowej,
3. ZP – Tereny zieleni urządzonej,
4. ZE – Tereny zieleni o wiodącej funkcji ekologicznej,
5. KD-D – Tereny dróg publicznych dojazdowych,
6. KDW – Tereny dróg wewnętrznych.

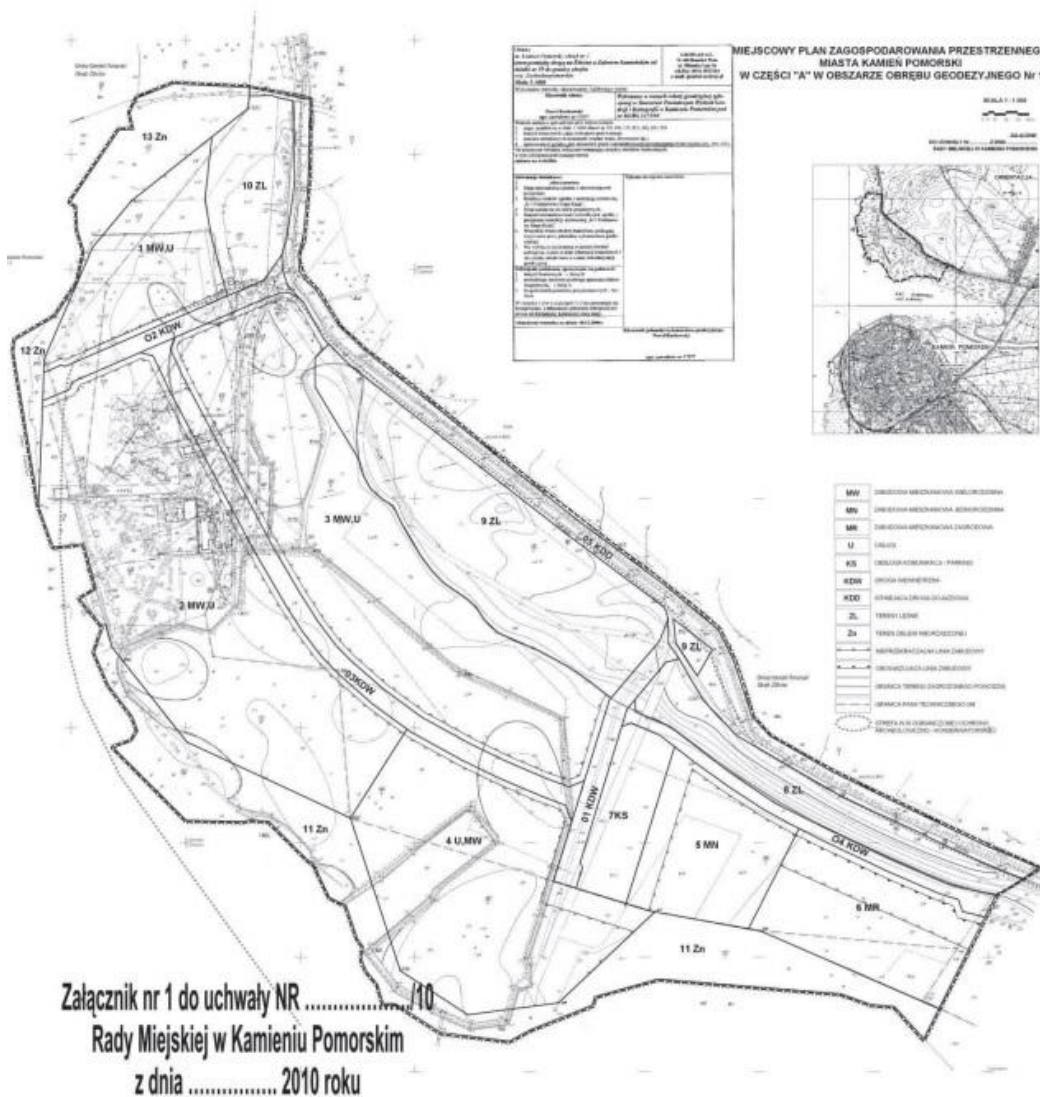
Ryc. 38. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w północnej części obrębu Buniewice gmina Kamień Pomorski

188 | Strona

- Uchwała Nr LIII/422/10 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 26 marca 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu obrębu 1 w Kamieniu Pomorskim – jednostka obszarowa „A” (Dz. Urz. Woj. Zach z 2010 r. nr 44, poz. 296).

Ryc. 39. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu obrębu 1 w Kamieniu Pomorskim – jednostka obszarowa „A”

Źródło: opracowanie własne

Obszar planu o powierzchni 33,7531 ha. Przedmiotem planu jest zabudowa: mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna, rekreacyjna, usługowa, tereny zieleni leśnej, zieleni nieurządzonej, komunikacji oraz pełna infrastruktura techniczna obsługująca obszar planu.

W planie ustalono następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

1. Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami typu podstawowego – MW, U;
2. Teren zabudowy usługowej – U, MW
3. Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN;

4. Teren zabudowy wolnostojącej w formie wiejskiej zabudowy zagrodowej – MR;
 5. Teren komunikacji – KS;
 6. Istniejąca droga dojazdowa (ul. Żółcińska) – KDD;
 7. Droga wewnętrzna – KDW;
 8. Teren zieleni nieurządzonej – Zn;
 9. Las urządzony – ZL.
- Uchwała Nr IX/106/11 Rady Miejskiej w Kamieniu Pomorskim z dnia 27 maja 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu w obrębie geodezyjnym nr 3 – jednostka obszarowa „B” w Kamieniu Pomorskim (Dz. Urz. Woj. Zach z 2011 r. nr 75, poz. 1403).

Ryc. 40. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu w obrębie geodezyjnym nr 3 – jednostka obszarowa „B” w Kamieniu Pomorskim

Źródło: opracowanie własne

Przedmiotem planu jest zabudowa: mieszkaniowa wielorodzinna z usługami typu podstawowego, usługowa, zaplecze przystani żeglarskiej, komunikacji oraz pełna infrastruktura techniczna obsługująca obszar planu.

W planie ustalono następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

1. Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami typu podstawowego – MW/U;
2. Teren zabudowy usługowej – U;
3. Teren zaplecza przystani żeglarskiej – UT;
4. Ulica dojazdowa (ul. Lipowa) – KDD;
5. Ciąg pieszojezdny – Kpp;
6. Teren zieleni naturalnej – Zn.

Obszar planu położony jest w strefie „C” uzdrowiska, w której zabrania się:

- 1) lokalizacji nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych,
- 2) prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.

Wolin

Położenie gminy Wolin charakteryzuje się swoistą specyfiką polegającą na tym, że połowa jej obszaru znajduje się na Wyspie Wolin, a druga połowa na lądzie stałym. Obie części rozdziela cieśnina Dziwny. Konsekwencją takiego położenia jest korzystanie z obsługi poziomu ponadgminnego z dwóch ośrodków: Świnoujścia – ośrodka ponadregionalnego i Kamienia Pomorskiego – ośrodka ponadgminnego.

Drugą cechą charakterystyczną położenia jest różnorodność mikroregionów fizyczno-geograficznych takich jak: odcinek pasa nadmorskiego, pojezierze wolińskie, wzgórza Mokrzyckie, strefa brzegowa Zalewu Szczecińskiego, zwarte kompleksy leśne równiny dargobądzkiej, kompleksy glebowo - rolnicze po obu stronach rzeki Dziwny, dolina Grzybnicy z jeziorami Ostrowo i Piaski. Do funkcji wiodących gminy należą: rolnictwo, turystyka i rekreacja, agroturystyka, usługi.

Układ przestrzenny gminy związany jest z układem komunikacyjnym województwa:

- drogą krajową DK 3: Skandynawia - Świnoujście - Szczecin - południe kraju - południe Europy,
- drogami wojewódzkimi nr 102, 107 i 108 łączące tereny nadmorskie województwa zachodniopomorskiego,
- linią kolejową łączącą Sztokholm i Kopenhagę z Pragą i Wiedniem obsługująca trasy:
 - E59 (przez Świnoujście - Szczecin – Poznań -Wrocław i Zebrzydowice)
 - C-E59 (trasa ze Świnoujścia przez Szczecin, Kostrzyń, Rzepin, Wrocław, Zebrzydowice – Wiedeń).

Do portu w Wolinie prowadzą dwa tory podejściowe:

- północny – do Kamienia Pomorskiego i Dziwnowa,
- południowy – obejmujący akwen Zalewu Szczecińskiego.

A w zakresie pozostałej infrastruktury technicznej województwa, gmina powiązana jest w zakresie:

- elektroenergetyki – zlokalizowana w Reclawiu stacja elektroenergetyczna 110/15 kV współpracuje z sieciami w gminach sąsiednich: Przybiernów, Golczewo, Kamień Pomorski, Międzyzdroje, Świnoujście, Dziwnów,

- gazownictwa – przez gminę przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia: Stepnica – Wolin – Świnoujście oraz Wolin – Kamień Pomorski,
- telekomunikacji – przez teren gminy przebiega radiolinia relacji Kamień Pomorski – Świnoujście, kable dalekosiężne i okręgowe.

System obszarów chronionych stanowią:

- sieć obszarów chronionych Natura 2000,
- system obiegu wody w ramach zintegrowanego układu krążenia wód podziemnych i powierzchniowych;
- kompleksy leśne gminy, zwłaszcza lasy nadmorskie;
- obszar górniczy „Buniewice” utworzony dla eksploatacji ropy naftowej – złoża „Kamień Pomorski”;
- cieśnina i doliny rzek jako korytarze ekologiczne. Obszary te są ważnym ogniwem w tworzeniu europejskiego i krajowego systemu obszarów chronionych w strefie nadbałtyckiej.

Gmina posiada znaczne zasoby predysponujące ją do rozwoju różnych form turystyki. Są to:

- wody Bałtyku i Zalewu Szczecińskiego, cieśnina. Dziwna, jez. Koprowo, Pojezierza Wolińskiego, jez. Ostrowo i Piaski [udział wód na obszarze gminy wynosi 21 % jej powierzchni];
- kompleksy leśne: lasy WPN, Pojezierze Wolińskie, rejon jez. Piaski i Ostrowo;
- liczne, cenne pod względem zabytkowym elementy przyrodnicze i antropogeniczne;
- urozmaicony i ciekawy krajobraz;
- wykształcone w części formy turystycznego zainwestowania;
- istniejące szlaki turystyczne;
- dogodne połączenia komunikacyjne (drogowe, kolejowe, wodne).

Ograniczenia rozwoju turystyki to:

- konieczność dostosowania intensywności turystycznego zagospodarowania i form wypoczynku do chłonności środowiska;
- nie w pełni wyeksponowane wartości środowiska kulturowego gminy;
- niski standard zagospodarowania niektórych ośrodków wypoczynkowych.

Funkcja turystyczna jest drugą po rolnictwie a docelowo wiodącą funkcją gminy Wolin. Wynika to z jej przyrodniczego (Bałtyk, Zalew Szczeciński, cieśnina Dziwny) położenia, atrakcyjnego fizjograficznie krajobrazu wyspy, istnienia Wolińskiego Parku Narodowego, istniejących i potencjalnych możliwości zagospodarowania turystycznego. Aktualnie funkcję wczasowo-turystyczną tworzą miejscowości wypoczynkowe z ich różnorodnymi formami rekreacji. Są to: Wisetka, Świętousć, Kołczewo, Żółwino, Domysłów, Warnowo, Karnocice, Piaski Wielkie, Dargobądz, Wolin, Sułomino, Zastań, Łuskowo i Sierosław. W przestrzennym układzie bazy wczasowo-turystycznej prym wiodą dwa kąpieliska nadmorskie – Wisetka i Świętousć. Przez najatrakcyjniejsze tereny gminy prowadzą oznaczone szlaki turystyczne i trasy rowerowe.

Gmina Wolin ma szanse i możliwości dalszego rozwoju funkcji przemysłowej na swoim terenie. Przyrodnicze położenie gminy stwarza dogodne warunki rozwoju rybactwa i przetwórstwa rybnego. Budownictwo nie pełni znaczącej roli w gospodarce gminy.

Port w Wolinie wymaga modernizacji i rozbudowy jako tzw. mały port do obsługi: żeglugi towarowej, żeglugi pasażerskiej, żeglugi jachtowej, rybołówstwa. Z uwagi na obecny stan techniczny wymaga polepszenie parametrów technicznych torów podejściowych. Wiązać się to może ze zmianą parametrów torów wodnych (prace pogłębiarskie) oraz modernizacją oznakowania nawigacyjnego

(zwiększenie ilości znaków nawigacyjnych wraz z dostosowaniem oznakowania północnego toru podejściowego do żeglugi, po zapadnięciu zmroku.

Kierunki rozwojowe morskiego portu w Wolinie należy upatrywać w żegludze pasażerskiej, jachtowej oraz ewentualnie w przeładunkach, w powiązaniu z takimi funkcjami rozwojowymi gminy jak: rekreacyjna, turystyczna, kulturowa (Projekt „Wolin – Miasto Historii”) oraz rolnictwo i drobny przemysł budowlany.

Dalszy rozwój tych funkcji kreować będą przewozy pasażerskie na szlakach: Wolin – Kamień Pomorski – Dziwnów, Wolin – Świnoujście, Wolin – Szczecin oraz do innych małych portów polskich i niemieckich.

Port posiada powiązania:

- dla jachtów żeglujących na morskich wodach wewnętrznych – Zalew Kamieński, Zatoka Cicha, środkowy i południowy odcinek Cieśniny Dziwny, małe porty usytuowane nad brzegami Wielkiego i Małego Zalewu Szczecińskiego (Kleines Haff), Cieśniny Świny oraz Cieśniny Piany (Peene-strom);
- dla jachtów uprawiających żeglugę morską i oceaniczną - Morze Bałtyckie, Morze Północne i dalsze akweny;
- dla żeglugi pasażerskiej – morskie wody wewnętrzne, wody śródlądowe oraz przybrzeżne wody Morza Bałtyckiego.

Morski port w Wolinie posiada stosunkowo dobre warunki naturalne i techniczne, aby stać się ośrodkiem żeglarstwa zalewowo-morskiego o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym. Warunkiem koniecznym jest wybudowanie zaplecza jachtowego (hangary, warsztaty szkutnicze wraz z odpowiednim zapleczem socjalnym, uzupełnienie nabrzeży, budowa basenu żeglarskiego, uzdatnienie gruntów).

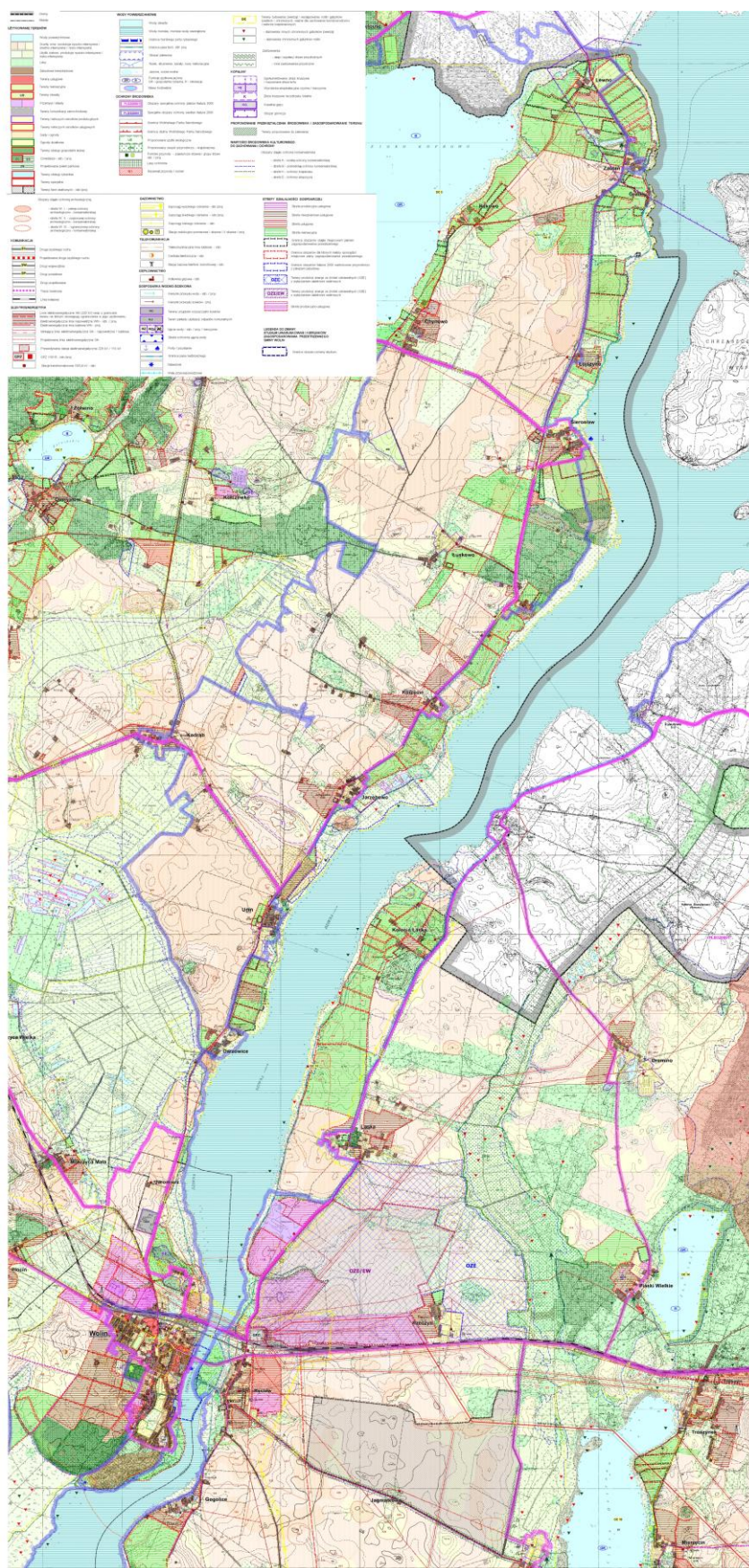
Rozwiązania wymaga problem zapewnienia odpowiednich parametrów torów wodnych.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin wskazano potencjalne tereny do odkładania urobku mineralnego z robót pogłębiarskich, wykonywanych na torach wodnych Zalewu Szczecińskiego i Cieśniny Dziwny; są to tereny o niskich rzędnych nad poziom morza zagrożone powodzią, w tym:

- grunty leżące po zachodniej stronie Cieśniny Dziwny wskazane w „Planie rozwoju lokalnego gminy Wolin – projekt Wolin – Miasto Historii”, tereny wyspy planowane pod Skansen Archeologiczny – „Centrum Słowian i Wikingów Wolin – Jómsborg – Vineta” – warsztaty archeologii eksperymentalnej, zachodni brzeg Dziwny na odcinku – plaża miejska – ul. Zamkowa – droga S3 – Srebrne Wzgórze;
- inne tereny pasa nadbrzeżnego, zagrożone powodzią a przeznaczone w studium pod zainwestowanie związane z turystyką przywodną i nawodną.

Wyznaczenie w/w obszarów, stwarza możliwość przystosowania bardzo atrakcyjnych – z punktu widzenia rekreacji przywodnej – terenów oraz pogłębiania torów wodnych niezbędnych dla żeglugi pasażerskiej, jachtów oraz transportu towarowego. Poza wykorzystaniem refulatu do uzdatniania terenów na cele budowlane istnieje możliwość wykorzystania urobku z prac pogłębiarskich do rekultywacji wyrobisk po nieczynnych zwirowniach np. Wolin I, Wolin II.

Ryc. 41. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wo-
lin

Źródło: opracowanie własne

Istniejące niegdyś na terenie gminy obiekty wojskowe zostały zlikwidowane a tereny i obiekty po nich zostały przekształcone na inne funkcje. Z uwagi na postępujący proces degradacji tych terenów wyznacza się w studium kierunki przekształceń zagospodarowania pod funkcje rekreacyjne.

Na obszarze gminy Wolin znajduje się kilka zdegradowanych obszarów wymagających rekultywacji. Są to przede wszystkim tereny wyrobisk poeksploatacyjnych oraz wyeksploatowane składowisko odpadów komunalnych w Reclawiu. W odniesieniu do większości terenów poeksploatacyjnych proponowany jest leśny kierunek rekultywacji. Sugeruje się rozważenie wypełniania czasz wyrobisk refuletem.

Niektóre antropogeniczne deformacje terenu powstałe głównie w wyniku prowadzonej eksploatacji surowców mineralnych i dotąd niezrekultywowane, często likwiduje sama przyroda poprzez spontaniczną sukcesję roślinności. Ten sposób renaturalizacji należy w wielu przypadkach usankcjonować, ze względu na tworzące się ostoje dla drobnej fauny oraz urozmaicenie krajobrazu rolniczego.

W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym przyjmuje się:

- w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego na terenie gminy Wolin nie ma zadań wpisanych do rejestru zadań samorządowych województwa;
- w kierunkach rozwoju infrastruktury drogowej przewiduje się: modernizację drogi krajowej nr 3; wraz z budową obejść miejscowości Ostromice, Parłówko i Troszyn;
- oprócz nowo projektowanych i przewidywanych rozwiązań do zadań o charakterze ponadlokalnym należy ochrona obszarów i obiektów o ustanowionej już randze, w tym obszarów i obiektów przyrodniczych prawnie chronionych, obiektów i układów zabytkowych, parków wiejskich i zabytkowych.
- budowa linii elektroenergetycznych: SN w parametrach linii 110 kV [gm. Kamień Pom.] i 220 kV Police – Reclaw [gm. Stepnica];
- budowa stacji elektroenergetycznej 110/15 kV [GPZ] w rejonie miejscowości Zastań.

Poniżej przedstawiono zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin dotyczące terenów wód i terenów przybrzeżnych.

W odniesieniu do powierzchniowych wód publicznych należy zachować strefę wolną od grodzenia zgodnie z ustawą prawo wodne (z wyjątkiem ośrodków turystyki i sportów wodnych);

Nie należy zabudowywać terenów przybrzeżnych rzek i cieków stanowiących urządzenia melioracji podstawowych. Wzdłuż cieku należy pozostawić niezabudowany pas terenu o szerokości 6,0 metrów w celu umożliwienia jego modernizacji lub konserwacji;

Zalecana odległość lokalizacji obiektów kubaturowych min. 25 m od linii brzegowej Zalewu Szczecińskiego, cieśniny Dziwny, jezior i kanałów (za wyjątkiem obiektów związanych z sportami wodnymi oraz turystyką wodną i przywodną) z uwzględnieniem ustaleń dotyczących ochrony przed powodzią.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, których obszar opracowania bezpośrednio przylega do linii brzegowej Zalewu Kamieńskiego:

- Uchwała Nr LXXVII/756/10 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 30 września 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, obejmującego przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia do DN 1000 (Dz. Urz. Woj. Zach z 2010r. nr 114, poz.2109).

Przedmiotem planu jest ustalenie przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia Świnoujście - Szczecin na odcinku gminy Wolin. Plan obejmuje teren o łącznej powierzchni 60,94 ha.

Opracowany plan zgodnie z ww. uchwałą reguluje:

- zachowanie istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 500 wraz ze strefą podstawową,
- przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia do DN 1000 prowadzony wzdłuż gazociągu istniejącego,
- ustala parametry dla pasa przebiegu gazociągu; W pasie przebiegu ustala się: przebieg gazociągu wraz ze strefą kontrolowaną, pas montażowy wzdłuż przebiegu gazociągu.

Na obszarze objętym planem ustalono następujące kategorie przeznaczenia terenów:

- 1) tereny rolne z przebiegiem gazociągu – R/G;
- 2) tereny lasów z przebiegiem gazociągu – ZL/G;
- 3) tereny komunikacji drogowej z przebiegiem gazociągu:
 - a) drogi publiczne ekspresowe – KDE,
 - b) drogi publiczne klasy zbiorczej – KDZ,
 - c) drogi publiczne klasy dojazdowej – KDD;
- 4) na terenach rolnych występują wydzielienia wewnętrzne oznaczone symbolem KDW, stanowiące tereny dróg wewnętrznych obsługujących tereny rolnicze, których przekroczenie gazociągiem może wymagać zastosowania zabezpieczeń przed ewentualnymi uszkodzeniami powodowanymi ruchem pojazdów.

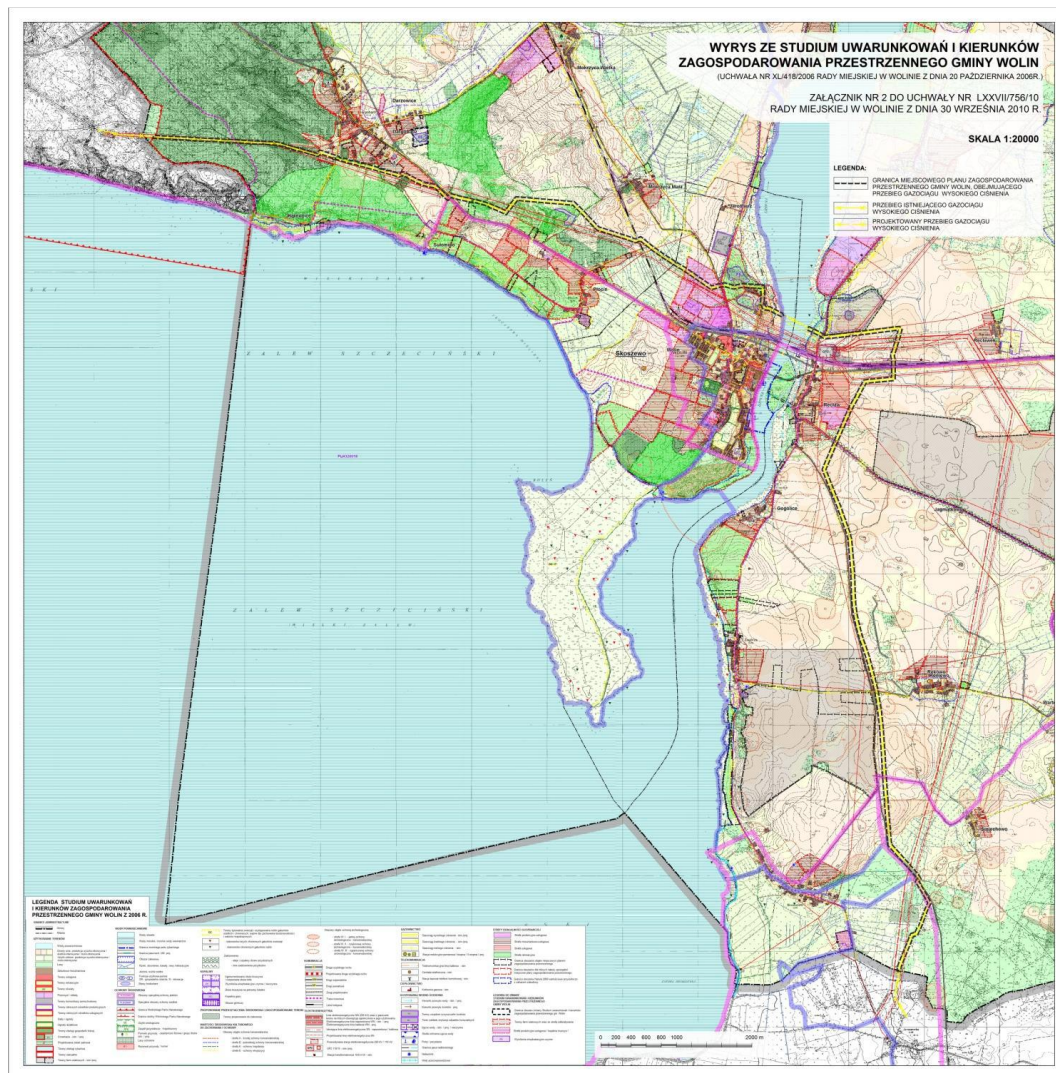
Plan ustala zasady zagospodarowania wynikające z przepisów odrębnych:

1. Sposób posadowienia gazociągu do ustalenia po przeprowadzeniu badań geologiczno-inżynierskich podłoża gruntowego.
2. Na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią - nadbrzeżnego pasa morskich wód wewnętrznych realizacja gazociągu na zasadach określonych przepisami odrębnymi, przy współdziałaniu z właściwym organem administracji morskiej oraz organem ds. ochrony przeciwpowodziowej.
3. Przejście przez obszar wód morskich, realizowane na terenach objętych planem w nadbrzeżnym pasie morskich wód wewnętrznych oraz oznakowanie przebiegu gazociągu przy współdziałaniu z właściwym organem administracji morskiej.
4. Na terenie zalewowym – polderze na granicy obrębów Mokrzyca – Wolin 5 oraz na obszarze narażonym na niebezpieczeństwo powodzi – zagrożenia powodzią wodą 1-%, położonym przy brzegach cieśniny Dziwna, poniżej rzędnej 0,98 m n.p.m., oznaczonych na rysunku planu, narażonym na zalewanie lub podtapianie, na etapie realizacji i eksploatacji gazociągu konieczność uwzględnienia skutków wysokiego poziomu wody.
5. Ze względu na częściowy przebieg gazociągu w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 102 – wyspa Wolin obowiązuje zachowanie rygorów zapobiegających zanieczyszczeniom gruntu i wód.
6. Na terenie ochrony pośredniej zewnętrznej ujęcia wód podziemnych w Wolinie obowiązują zachowanie rygorów zapobiegających zanieczyszczeniom gruntu i wód.
7. W zakresie przejścia gazociągu przez urządzenia melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych ustala się:
 - 1) przejścia przez tereny zmeliorowane przy współdziałaniu z właściwym organem do spraw melioracji i urządzeń wodnych;
 - 2) po zakończeniu budowy przywrócić właściwe funkcjonowanie systemu melioracyjnego.
8. Odcinki gazociągu realizowane w gruntach nawodnionych i niestabilnych winny być zabezpieczone przed przemieszczaniem się.
9. W przypadku zbliżenia gazociągu lub skrzyżowania z liniami elektroenergetycznymi, wysokich, średnich i niskich napięć obowiązują zasady ustalone w przepisach odrębnych; w strefach linii wy-

sokich i średnich napięć obowiązują ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu w pasach o szerokościach ustalonych dla tych linii na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów.

10. W przypadkach istniejących i projektowanych na trasie przebiegu gazociągu innych linii i sieci infrastruktury podziemnej i naziemnej, ustala się konieczność opracowania projektów dotyczących eliminacji wzajemnych kolizji, podlegających uzgodnieniu z właściwym operatorem.

Ryc. 42. Wyrys ze studium gminy Wolin miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, obejmującego przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia do DN 1000

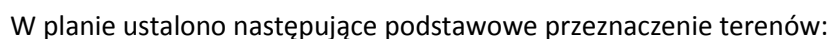
Źródło: opracowanie własne

- uchwała Nr XXIX/298/12 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, gm. Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2012 r. poz 1857).

Ww. plan pod nazwą: "Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla wypoczynkowo-mieszkaniowego "Łuskowskie Wzgórze", obejmuje część terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, jednostki ewidencyjnej gm. Wolin, obejmuje powierzchnię 17,50 hektara.

Przedmiotem ustaleń planu jest przeznaczenie terenów rolnych na cele budownictwa wypoczynkowego, rehabilitacyjnego i mieszkaniowego z usługami nieuciążliwymi.

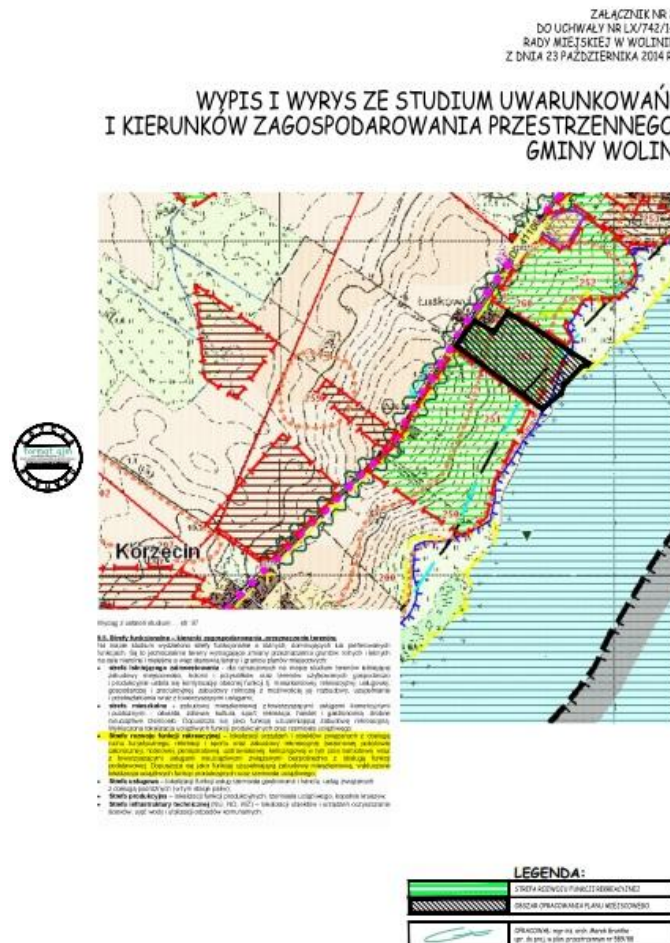
Źródło: opracowanie własne

- 198 | S t r o n a

- uchwała Nr LX/742/14 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 23 października 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, gm. Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2009 r. nr 8, poz. 286).

Ryc. 44. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, gm. Wolin

Źródło: opracowanie własne

Ww. plan pod nazwą nazwę: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego osiedla rekreacyjnego "Marina nad Dziwną w Łuskowie", obejmuje część terenu – działkę gruntu o numerze 176/8 (po podziale: działki gruntu o numerach 176/9 i 214) – położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, jednostki ewidencyjnej gm. Wolin, obejmuje powierzchnię 6,0672 hektara.

Przedmiotem ustaleń planu jest przeznaczenie terenów rolnych na cele budownictwa rekreacyjnego, całorocznego i turystyki wodnej oraz infrastruktury technicznej obsługującej obszar planu.

W planie ustalono następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) 1÷5UT – tereny zabudowy rekreacyjnej, o łącznej pow. 3,2620 ha,
- 2) 6ZN – teren zieleni naturalnej, o pow. 1,5908 ha,
- 3) 7ZP – teren zieleni urządzonej, o pow. 0,2509 ha,
- 4) 8E – teren infrastruktury technicznej, stacja elektroenergetyczna SN/NN, o pow. 0,0119 ha,

- 5) 9K – teren infrastruktury technicznej, przepompownia ścieków bytowych i separator wód opadowych, o pow. 0,0193 ha,
- 6) 01÷05KDW – tereny ogólnodostępnych dróg wewnętrznych, o łącznej pow. 0,8325 ha,
- 7) 06KPJ-I – teren ciągu pieszo-rowerowego, o pow. 0,0998 ha.

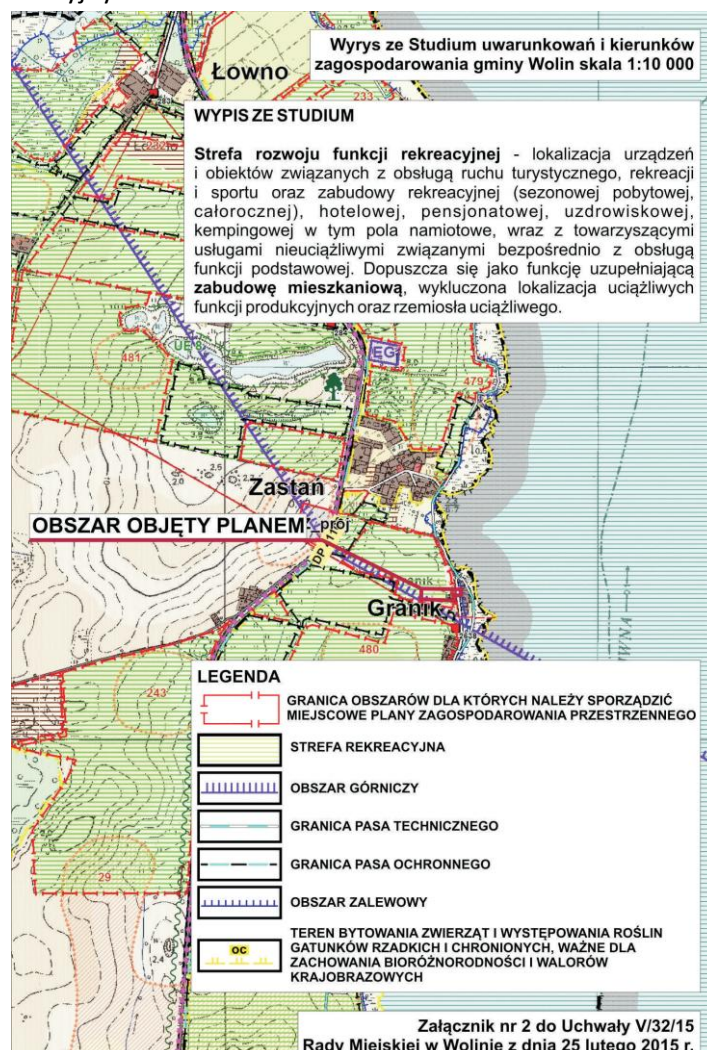
- uchwała Nr V/32/15 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań (Dz. Urz. Woj. Zach z 2015r., poz. 1061).

Plan miejscowy obejmuje obszar o łącznej powierzchni 0.4783 ha. Przedmiotem ustaleń planu miejscowego są warunki zabudowy i zagospodarowania terenu przeznaczonego pod lokalizację zabudowy rekreacyjnej, indywidualnej oraz infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

W planie ustalono następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 2) UT – tereny zabudowy rekreacyjnej indywidualnej
- 3) KD.D – droga dojazdowa,
- 4) KDW – droga wewnętrzna.

Ryc. 45. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań

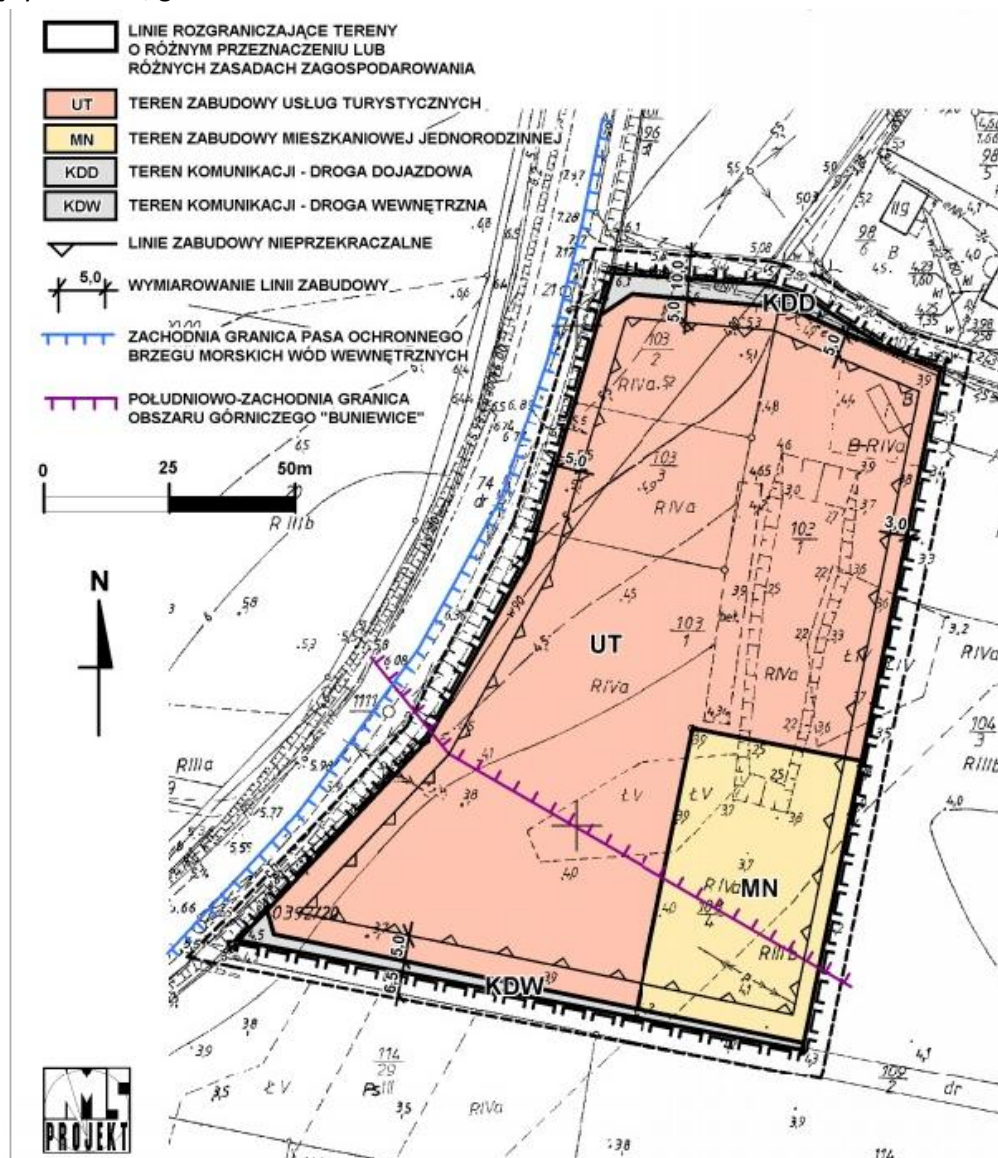
Źródło: opracowanie własne

- uchwała Nr LX/747/14 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 23 października 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gm. Wolin Zastań (Dz. Urz. Woj. Zach z 2014 r., poz. 4737).

Obszar planu o łącznej powierzchni 1,16 ha. W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczony na rysunku planu symbolem MN,
- 2) teren zabudowy usług turystycznych, oznaczony na rysunku planu symbolem UT,
- 3) tereny komunikacji, oznaczone na rysunku planu symbolami:
 - a) KDD – droga dojazdowa,
 - b) KDW – droga wewnętrzna.

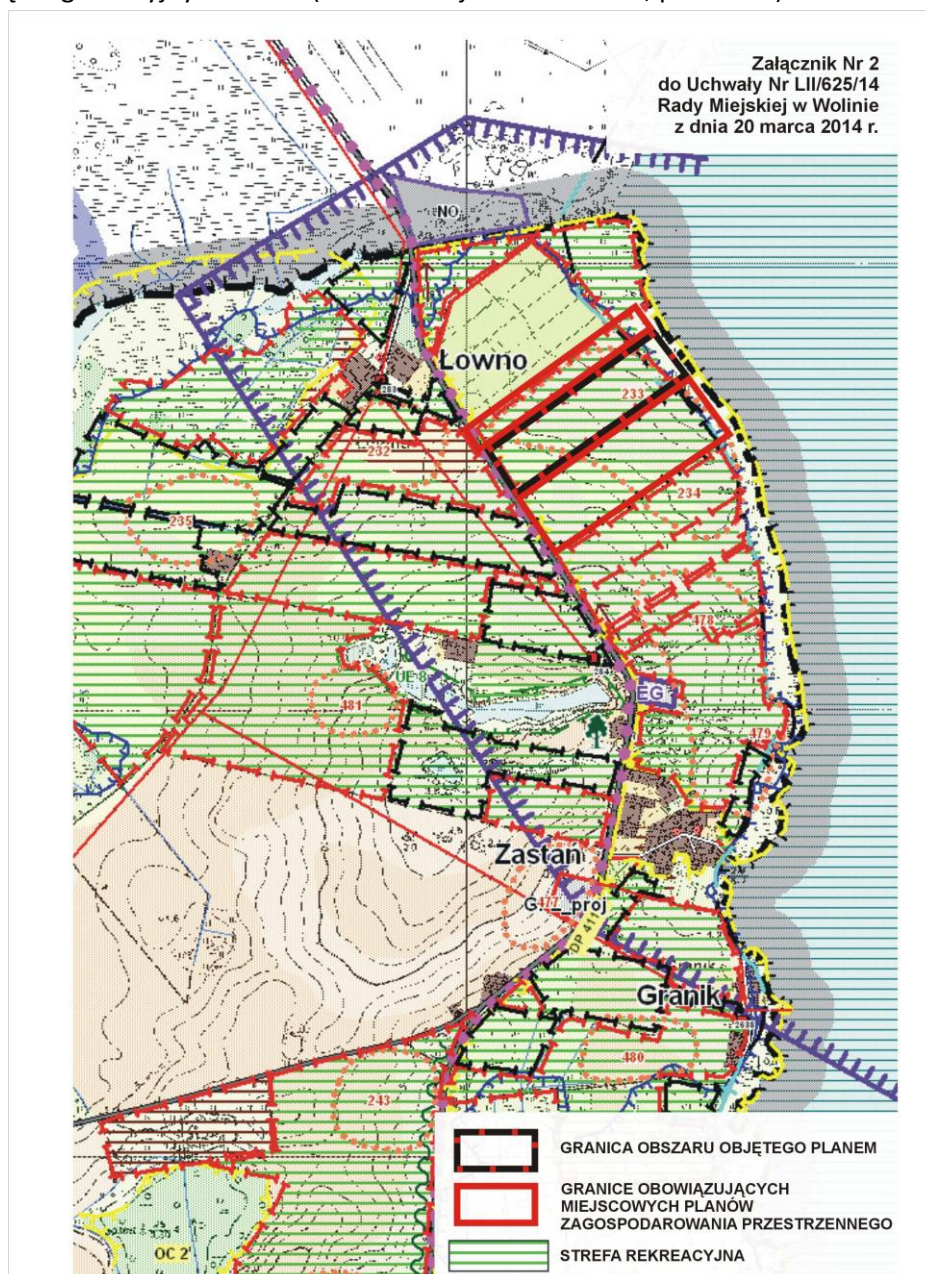
Ryc. 46. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gm. Wolin Zastań

Źródło: opracowanie własne

- uchwała Nr LII/625/14 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań (Dz. Urz. Woj. Zach z 2014 r., poz. 1760).

Ryc. 47. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań (Dz. Urz. Woj. Zach z 2014 r., poz. 1760)

Źródło: opracowanie własne

Plan obejmuje teren o powierzchni 4,11 ha, Przedmiotem planu jest przeznaczenie terenu na cele wypoczynkowe – zabudowy rekreacji indywidualnej, zabudowy wypoczynkowej z dopuszczeniem towarzyszących usług handlu i gastronomii.

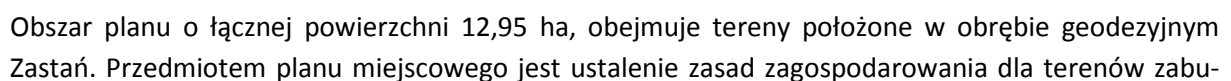
W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) usługi turystyczne – zabudowa wypoczynkowa – UT;
- 2) usługi turystyczne – zabudowa rekreacji indywidualnej – UTr;

- Uchwała Nr LII/622/14 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz.Urz. Woj. Zach z 2014r., poz. 1758).

- Uchwała Nr LII/624/14 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2014r., poz. 1759)

WYRYS ZE STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WOLIN

dowy rekreacyjnej i mieszkaniowej wraz z obsługą w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji.

W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) 1UT-5UT – tereny zabudowy rekreacyjnej;
- 2) 6MN i 7MN - teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 3) 8ZN i 9ZN – tereny zieleni naturalnej z zakazem zabudowy;
- 4) 10KDW – teren drogi wewnętrznej ogólnodostępnej;
- 5) 11Kpj, 12Kpj i 13Kpj – ciągi pieszo-jezdne.

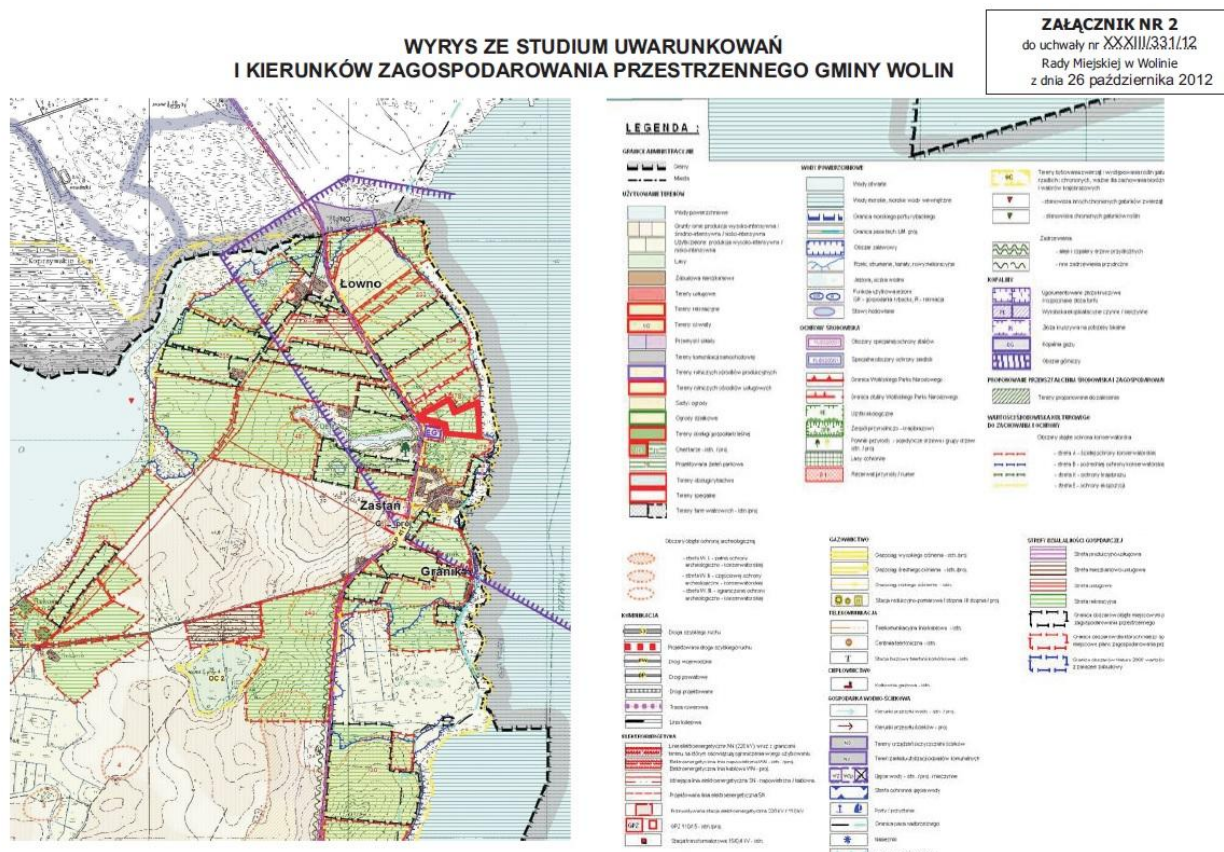
- Uchwała Nr XXXIII/331/12 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 26 października 2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2012r., poz. 3053).

Plan miejscowy obejmuje obszar o powierzchni 4,23 ha. Przedmiotem planu miejscowego są tereny zabudowy rekreacyjnej i mieszkaniowej, tereny infrastruktury technicznej i komunikacji.

W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) UT – tereny zabudowy rekreacyjnej - pensjonat;
- 2) UT 1 – tereny zabudowy rekreacyjnej z dopuszczeniem mieszkania dla właściciela;
- 3) MN – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- 4) EE – elektroenergetyka;
- 5) G – gazownictwo, docelowo do likwidacji;
- 6) KDW – teren drogi wewnętrznej ogólnodostępnej.

Ryc. 49. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2012r., poz. 3053)

- Uchwała Nr LXX/662/2010 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu leżącego w obrębie geodezyjnym Zastań gmina Wolin (Dz. U. Woj. Zach. z 2010 nr 84 poz. 1606).

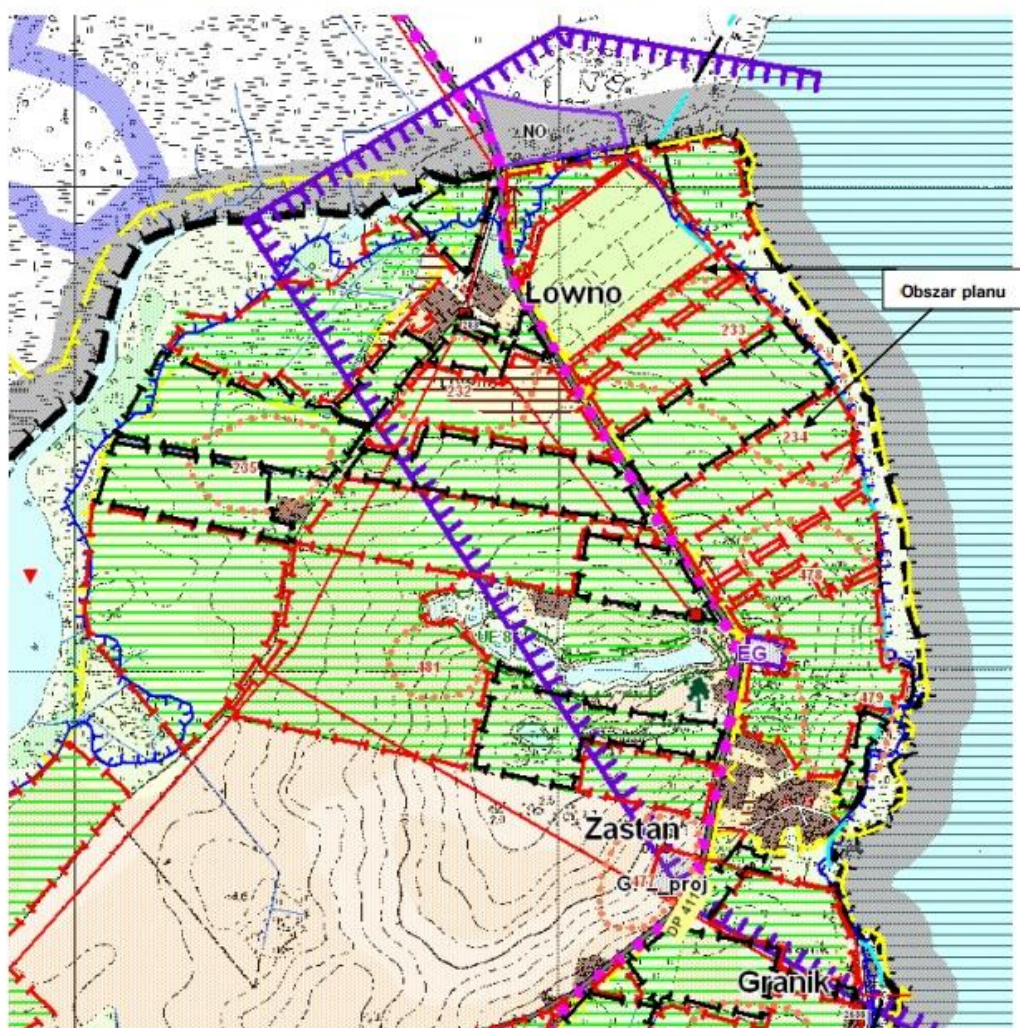
Plan obejmuje powierzchnię 8,627 ha. Przedmiotem planu są tereny zabudowy rekreacyjnej wraz z usługami towarzyszącymi, zabudową mieszkaniową, obsługą komunikacyjną i infrastrukturą techniczną.

W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) tereny zabudowy rekreacyjnej – UT;
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN;
- 3) tereny dróg wewnętrznych – KD;
- 4) teren drogi powiatowej – KDp;
- 5) tereny ciągów pieszych – KKp;
- 6) tereny lokalizacji stacji transformatorowych 15/0,4 kV, rozdzielni itp. – EE.

Ryc. 50. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu leżącego w obrębie geodezyjnym Zastań gmina Wolin (Dz. U. Woj. Zach. z 2010 nr 84 poz. 1606)

Wyciąg ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin przyjętego uchwałą Nr XL/418/06 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 20 października 2006 r.

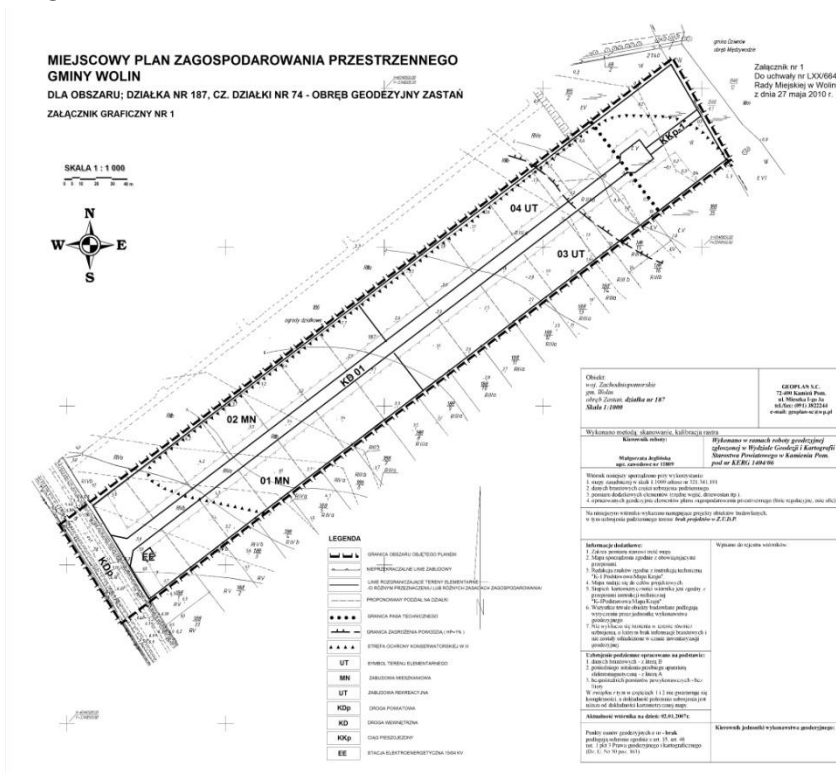

- Uchwała Nr LXX/664/10 Rady Miejskiej w Wolinie z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie Zastaw gmina Wolin (Dz. U. Woj. Zach. z 2010 nr 84 poz. 1607).

W planie ustala się następujące podstawowe przeznaczenie terenów:

- 1) tereny zabudowy rekreacyjnej – UT;
- 2) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – MN;
- 3) tereny dróg wewnętrznych – KD;
- 4) teren drogi powiatowej – KDp;
- 5) tereny ciągów pieszych – KKp;
- 6) tereny lokalizacji stacji transformatorowych 15/0,4 kV, rozdzielni itp. – EE.

Ryc. 51 i 52. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie Zastań gmina Wolin

Załącznik nr 2
Do uchwały nr LXX/664/10
Rady Miejskiej w Wolinie
z dnia 27 maja 2010 r.

V. Charakterystyka analizowanego pasa lądowego, zagrożenia, przekształcenia i ochrona

Wzajemne oddziaływanie strefy ląd-morze ma wpływ na to, co dzieje się w obu tych obszarach. Różne typy i intensywność zachodzących interakcji powodują różne powiązania morza i lądu. Zakres strefy przybrzeżnej będzie inny w sektorze turystycznym (węższy) i inny np. w sektorze energetyki odnawialnej.

Wyznaczając zasięg obszaru pasa lądowego przylegającego do brzegu morskich wód wewnętrznych kierowano się założeniem, że niektóre oddziaływania (ekonomiczne, geograficzne, demograficzne) mają głębszy zasięg, niż umowny 1-kilometrowy bufor w głąb lądu. Z tego powodu dla potrzeb wykonania analiz geograficznych i społeczno-gospodarczych delimitacja jest szersza.

Obszar analizy, oprócz obszaru morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego, obejmuje pas nadbrzeżny (pas techniczny i pas ochronny), rozciągające się na terenie gmin Kamień Pomorski, Dziwnów i Wolin.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, w skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:

- pas techniczny, o szerokości od 10 do 1000 m,
- pas ochronny, o szerokości od 100 do 2500 m.

Przedmiotem opracowania są morskie wody wewnętrzne Zalewu Kamieńskiego oraz obszar lądowy, przylegający do linii brzegu tych wód o szerokości ok. 1 km, w granicach którego mieści się pas nadbrzeżny.

Granice pasów ochronnych i pasów technicznych zostały ustanowione następującymi aktami:

Tabela 32. Wykaz aktów prawnych ustalających granice pasów nadbrzeżnych

Gmina / pas	Pas ochronny	Pas techniczny
Wolin	Zarządzenie Nr 6 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 10.02.2011 r. w sprawie określenia granic pasa ochronnego na terenie Gminy Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 25, poz. 403)	Zarządzenie Nr 7 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 21.11.2006 r. w sprawie określenia granic pasa technicznego na terenie Gminy Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 114, poz. 2177, ze zm.)
		Zarządzenie Nr 9 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 23.08.2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia granic pasa technicznego na terenie Gminy Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 103, poz. 1882)
		Zarządzenie Nr 10 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.11.2011 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia granic pasa technicznego na terenie Gminy Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 143, poz. 2742)

Kamień Pomorski	Zarządzenie Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 29.01.2013 r. w sprawie określenia granic pasa ochronnego na terenie Gminy Kamień Pomorski (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 521)	Zarządzenie Nr 5 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 21.11.2006 r. w sprawie określenia granic pasa technicznego na terenie Gminy Kamień Pomorski (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 114, poz. 2175)
Dziwnów	Zarządzenie Nr 7 Dyrektora Urzędu i Morskiego w Szczecinie z dnia 10 lutego 2011 r. w sprawie określenia granic pasa ochronnego na terenie Gminy Dziwnów (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 25, poz. 404)	Zarządzenie Nr 4 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie określenia granic pasa technicznego wzdłuż wybrzeża morskiego na terenie gminy Dziwnów (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 114, poz. 2174)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z UM w Szczecinie

Położenie obszaru analizy w granicach pasa nadbrzeżnego, tj. technicznego i ochronnego brzegu morskich wód wewnętrznych, warunkuje pewne ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu obszaru.

1. Sposób zagospodarowania, antropopresja oraz występowanie obszarów chronionych

Pas nadbrzeżny pełni wiele różnorodnych funkcji – gospodarcze, mieszkaniowe, obronne, turystyczne i rekreacyjne oraz ochronne.

Długość linii brzegowej leżącej w obszarze analizy wynosi ok. 93 km (łącznie z długością linii brzegowej Wyspy Chrzęszczewskiej).

Analiza pokrycia terenu pasa nadbrzeżnego o szerokości 1 km wskazuje, że zdecydowana część linii brzegowej Zalewu Kamieńskiego stanowi tereny leśne (13,5 %) i zurbanizowane (8,7 %). Tylko niewielka część obszaru pokryta jest ekosystemami rolniczymi (77,7 %).

Tereny rolnicze i leśne

Zdecydowana część linii brzegowej Zalewu Kamieńskiego stanowią tereny rolnicze – nieużytki i uprawy polowe oraz pastwiska. Ze względu na typowo rolniczy charakter gminy Wolin i Kamień Pomorski oraz występowanie wód powierzchniowych, tereny leśne zlokalizowane są tylko fragmentarycznie w pasie linii brzegowej.

Tereny zurbanizowane

Tereny zurbanizowane stanowią ok. 8 km linii brzegowej obszaru analizy, na co składają się odcinki o różnym charakterze zabudowy, od ośrodków miejskich z portami morskimi (Kamień Pomorski, Wolin), po małe miejscowości, w tym obszary z przystaniami morskimi. W pasie nadbrzeżnym przebiegającym przez Kamień Pomorski i Wolin znajduje się także zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (Stary Rynek) i uzdrowska (sanatorium w Kamieniu Pomorskim).

W obrębie terenów zabudowanych dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkalno-pensjonatowa, zabudowa usługowa, w tym usług turystyki. W obszarze pasa nadbrzeżnego trwają prace związane z przebudową i modernizacją istniejącej zabudowy oraz realizacją zabudowy nowej.

Na obszarze opracowania najbardziej zurbanizowane odcinki linii brzegowej to miasta: Kamień Pomorski i Wolin.

Ludność

Analizowany obszar gminy Kamień Pomorski, Wolin i Dziwnów w roku 2015 zamieszkiwało 30 674 osoby. W porównaniu do roku 2005 liczba ludności zmniejszyła się o ok. 0,7 %. Spadek odnotowano nie tylko na terenie całej gminy, ale także na terenach ośrodków miejskich Kamienia Pomorskiego i Wolina.

Gęstość zaludnienia w strefie przybrzeżnej również wykazuje tendencję malejącą. Generalnie największą gęstością zaludnienia w 2015 roku cechowało się miasto Kamień Pomorski – w 2005 roku gęstość zaludnienia miasta wynosiła 831 osób/1km², natomiast w 2005 roku 849 osób/1km². Dla obszaru całej gminy wskaźnik ten wynosił 69 osób/1km². Dla Dziwnowa wskaźnik gęstości zaludnienia w roku 2015 wynosił 546 osób/1km² (przy wskaźniku 607 osób/1km² w 2005 roku). Wskaźniki dla obszaru całej gminy przedstawiały się następująco: 110 osób/1km² w 2005 roku i 106 osób/1km² w 2015 roku. Niewielkie zmiany odnotowała gmina Wolin – tu gęstość zaludnienia dla obszaru miasta Wolin w 2015 roku wynosiła 336 osób/1km², natomiast w 2005 roku – 338 osób/1km². Dla obszaru gminy wskaźnik ten wynosił 38 osób/1km².

Dla porównania, gęstość zaludnienia obszaru województwa zachodniopomorskiego w 2015 r. wynosiła 75 osób/1km², czy wskaźniku dla całego kraju na poziomie 123 osób/1km².

Przyczyn niekorzystnych trendów demograficznych na obszarze analizowanych gmin należy upatrywać w niskim poziomie rozwoju gospodarczego gmin, oferującym małą ilość miejsc pracy. Również standard oraz rodzaj i ilość oferowanych usług o charakterze ponadlokalnym nie zachęca do osiedlania się w obszarze gmin nadzalewowych. Brak dodatkowej oferty mieszkaniowej na terenie gmin również ma negatywny wpływ na trendy demograficzne i migracje.

Analizy demograficzne wskazują, iż motorem rozwojowym w obszarze przybrzeżnym są miasta, w tym ośrodki portowe, które w istotny sposób kształtują procesy demograficzne i lokalizacyjne na obszarze całej gminy. Na większości obszaru pojawia się umiarkowany spadek liczby ludności, który nie powinien zwiększać presji antropogenicznej na środowisko naturalne. Przemysł turystyczny, zlokalizowany w strefie nadbrzeżnej, wydaje się w mniejszym stopniu wpływać na liczbę stałych mieszkańców. Nie należy też oczekiwać istotnego wzrostu trwałej presji demograficznej w obszarach bezpośrednio przylegających do morskich wód wewnętrznych, z wyjątkiem obszarów funkcjonalnych miast. Stąd potrzeba, aby problemy związane z obecnością człowieka rozwiązywać na poziomie zlewni i w obszarach funkcjonalnych miast. Nie oznacza to oczywiście, iż sezonowe wzrosty liczby osób przebywających nad Zalewem nie powinny być brane pod uwagę w planach przestrzennych obszarów morskich. W miesiącach letnich zapotrzebowanie na przestrzeń morską będzie wynikało jednak głównie z potrzeb osób przyjezdnych, a nie stałych mieszkańców.

Odptyw mieszkańców w okresie długim może świadczyć, iż gmina nie oferuje właściwych perspektyw rozwojowych, czy to w wymiarze społecznym, czy gospodarczym. Może więc on być uznawany za wskaźnik postrzegania i oceny przyszłego rozwoju przez mieszkańców danej jednostki terytorialnej w stosunku do innych gmin w Polsce lub nawet Unii Europejskiej.

Aby powstrzymać odptyw mieszkańców z terenu opracowania, władze gminy muszą podjąć szereg działań, które skutecznie te procesy zatrzymają, a w najlepszym wypadku odwrócą. Z punktu widzenia przedmiotowego dokumentu, nacisk należy położyć na takie gałęzie gospodarki jak: turystyka całoroczna, rekreacja, rybołówstwo i przetwórstwo rybne. Wskazane jest także zapewnienie mieszkańcom możliwości zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie usług z zakresu kultury, ochrony zdrowia, rekreacji i szkolnictwa. Ważne jest także stworzenie oferty na rynku nieruchomości – przygotowanie oferty mieszkaniowej.

Gospodarka

Dostępne informacje statystyczne nie pozwalają jednoznacznie na wskazanie, jaka jest rola gospodarki morskiej w rozwoju obszarów przybrzeżnych. Brakuje informacji w dezagregacji gminnej (NTS 5) dotyczących zatrudnienia w działach gospodarki narodowej, czy też wartości dodanej w nich wytworzonej. Brakuje nawet uzgodnień dotyczących zakresu gospodarki morskiej, tj. jakie działy gospodarki narodowej tę gospodarkę tworzą.

W związku z powyższym analizę gospodarczą przeprowadzono na podstawie liczby wpisanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych, wg sekcji i działów PKD 2007, działających na terenie gminy Kamień Pomorski, Wolin oraz Dziwnów.

W tabeli nr 33 przedstawiono zestawienie liczby podmiotów wg działów PKD.

Tabela 33. Liczba podmiotów wg PKD 2007 zarejestrowanych na terenie gmin w obszarze analizy w 2016 roku

Gmina	Liczba podmiotów ogółem	Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	Sekcja H – transport	Sekcja I – dział. związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi		Sekcja R – dział. związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
		01 – uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową	03 – rybactwo	10 – produkcja artykułów spożywczych	50 – transport wodny	55 – zakwaterowanie	56 – dział. usługowa związana z wyżywieniem	93 – dział. sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna
Kamień Pomorski	2 002	31	18	12	-	61	81	27
Wolin	1 458	44	35	16	-	96	62	21
Dziwnów	951	1	39	7	1	327	104	13
SUMA	4 411	76	92	35	1	484	261	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Na podstawie ww. informacji stwierdza się, że na obszarze opracowania najwięcej jest podmiotów gospodarczych związanych z obsługą turystyki i rekreacji – są to podmioty świadczące usługi z zakresu zakwaterowania oraz wyżywienia. Na drugim miejscu znajdują się podmioty zarejestrowane w dziale rolnictwa, a w dalszej kolejności – rybactwa.

W analizowanym roku 2016 było zarejestrowanych 4 411 podmiotów gospodarczych w bazie REGON. Natomiast wskaźniki relatywne, tj. liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wskazują na wysoki poziom przedsiębiorczości w gminach: Dziwnów (2376), Kamień Pomorski (1400) i Wolin (1190). Dla porównania wskaźnik ten dla powiatu kamieńskiego w 2016 roku wynosił 1498. Przestrzenny rozkład przedsiębiorczości, tj. podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wska-

zuje na fakt, że postawy przedsiębiorcze rozwijają się głównie w gminach o dobrze rozwiniętym profilu turystycznym.

Liczba pracujących ogółem na 1000 ludności w 2015 roku wynosiła:

- Gmina Kamień Pomorski – 173,
- Gmina Wolin – 81,
- Gmina Dziwnów – 196.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2016 roku wynosiła:

- Gmina Kamień Pomorski – 9,5 %,
- Gmina Wolin – 11,4 %
- Gmina Dziwnów – 9,4 %.

Z uzyskanych informacji wynika, że najwyższy wskaźnik bezrobocia odnotowano na terenie gminy Wolin, a najniższy na terenie gminy Dziwnów. Prawdopodobnie związane to jest z sezonowością zatrudnienia w turystyce, która zdominowała gospodarkę tych gmin oraz istnieniem szarej strefy.

Eksploracja złóż

W obszarze analizy prowadzona jest działalność wydobywcza złóż ropy naftowej (na Wyspie Chrzęszczewskiej w gminie Kamień Pomorski oraz na wyspie Wolin). Tereny eksploatacyjne zlokalizowane są poza zasięgiem pasa technicznego i pasa ochronnego morskich wód wewnętrznych.

W Kamieniu Pomorskim rozwinęły się usługi uzdrowiskowe (sanatoryjne) z uwagi na występujące tam wody lecznicze i borowiny.

Turystyka

Istniejących krajobraz obszaru analizy, związany z otwartymi wodami Zalewu Kamieńskiego, stanowi teren atrakcyjny dla turystyki, rekreacji i wypoczynku. Rozwój funkcji turystycznej opiera się m.in. na infrastrukturze portów i przystani rybackich, funkcjonowaniu przystani żeglarskich, przystani żeglugi przybrzeżnej, obecności udostępnionych do zwiedzania obiektów kultury morskiej i związanych z przyrodą Zalewu.

Zagospodarowanie turystyczne obszaru analizy jest zróżnicowane. Największym stopniem zagospodarowania cechuje się miasto Kamień Pomorski i Wolin oraz Dziwnów.

Głównymi ośrodkami turystycznymi na obszarze opracowania jest Dziwnów, Kamień Pomorski oraz Wolin, a więc miejsca, które mają największy i najszerzy dostęp do wód otwartych (w tym Dziwnów, mający dostęp do wód Bałtyku). Miejsca te oferują ponadto szeroką paletę usług, w tym usług zakwaterowania, wyżywienia i handlu. Obszary słabo zagospodarowane turystycznie to tereny, gdzie ze względu na warunki środowiskowe, rozwinęło się rolnictwo. Są to tereny niedostępne lub trudno dostępne dla turystów.

W Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie i Wolinie dominuje turystyka miejska i krajoznawcza oraz żeglarska. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że turystyka, podobnie jak w obszarze nadmorskim, ma tu charakter sezonowy. Na analizowanym obszarze występuje deficyt ofert całorocznych.

Tak rozwinięta baza turystyczna stanowi zarówno potencjał, jak i zagrożenie. Presja antropogeniczna ma niemały udział w procesie cofania się linii brzegowej. Działalność człowieka, w każdej formie (również ta ochronna) prowadzi do modyfikacji przebiegu procesów brzegotwórczych i zmian linii brzegowej. Intensywne wykorzystywanie tych obszarów skutkuje niszczeniem roślinności, uruchamianiem procesów osuwiskowych.

Infrastruktura transportowa

Dostępność drogowa obszaru analizy ma wpływ na szeroko rozumiany rozwój gospodarki morskiej (w tym portów morskich), turystyki i innych form wykorzystania przestrzeni morskiej.

Ryc. 53. Dostępność drogowa obszaru nadbrzeżnego

Na podstawie przebiegu istniejącej sieci drogowej stwierdza się, że obszar analizy, w tym zwłaszcza porty morskie, charakteryzuje niewystarczający poziom powiązania drogowego z ważnymi ośrodkami krajowymi. Brak punktów styczności sieci dróg z portami sprawia, że utrudniony jest tu transport drogowy ładunków ze statków. Najmniejszym stopniem dostępności komunikacyjnej cechuje się port w Sierosławiu. Występująca infrastruktura drogowa nie pozwala zwłaszcza na zapewnienie dostępności komunikacyjnej miejscowości znajdujących się na części wyspowej gminy Wolin

i wyspy Chrząższczewskiej. Dostęp do wyspy Chrząższczewskiej zapewnia jeden obiekt mostowy na rzece Promna, natomiast dostęp do wyspy Wolin realizują 3 obiekty mostowe, w tym jeden kolejowy.

Najlepszą dostępnością komunikacyjną charakteryzuje się część wschodnia obszaru Zalewu Kamieńskiego. Zdecydowanie najgorsza sytuacja w tym zakresie występuje na odcinku zachodnim (pomiędzy Międzywodziem a Wolinem). W tym kontekście należy także pamiętać o zapewnieniu obsługi drogowej ewentualnych lądowych inwestycji.

Przyrodnicze obszary chronione

Na obszarze opracowania zlokalizowane są następujące obszarowe formy ochrony przyrody:

Obszary Natura 2000:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Zalew Kamieński i Dziwna PLB320011,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Wybrzeże Trzebiatowskie PLB320010,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Bagna Rozwadowskie PLB320001,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Zalew Szczeciński PLB320009,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Wolin i Uznam PLH320019,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Ostoja na Zatoce Pomorskiej PLH990002.

Charakterystyka ww. obszarów chronionych została zawarta w rozdziale II.5.2. niniejszego opracowania.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- W celu zahamowania niekorzystnych trendów demograficznych, w tym odpływu ludności, warto wykorzystać plan zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich do stworzenia warunków dla lokowania tu nowych form czerpania pożytków z morza, szczególnie tych zapewniających całoroczne zatrudnienie.
- Należy spodziewać się wzrostu tempa rozwoju turystyki nadmorskiej. W związku z tym należy rezerwować morską przestrzeń „kapieliskową”, a także zwrócić uwagę na możliwość degradacji środowiska morskiego (potrzeba ochrony jego szczególnie cennych elementów). Harmonizacji wymaga rozwój turystyki z ochroną przyrody.
- Należy wykorzystać istniejące zasoby wód leczniczych w celu rozwoju usług sanatoryjnych i leczniczych (Kamień Pomorski).
- W związku z prognozowanym rozwojem turystyki i rekreacji, szczególny nacisk należy położyć na ochronę środowiska przyrodniczego przed presją antropogeniczną. W tym przypadku konieczne będzie równoważenie tej presji i potrzeb ochrony środowiska.
- Należy dążyć do poprawy dostępności komunikacyjnej, zwłaszcza portów zalewowych.

Braki w wiedzy

Ogólnodostępna informacja statystyczna GUS na poziomie gminnym jest wystarczająca w odniesieniu do potrzeb Studium w zakresie zagadnień demograficznych, natomiast brakuje informacji gospodarczej dotyczącej stopy bezrobocia, osób nieaktywnych i aktywnych zawodowo, tak aby możliwe było wyodrębnienie zatrudnienia.

Brakuje rachunku ciągniętego gospodarki morskiej, tj. ile miejsc pracy w innych sektorach powstaje z przyrostu miejsca pracy w poszczególnych branżach gospodarki morskiej.

2. Przekształcenia linii brzegowej

Zmiany brzegowe stwarzają duże zagrożenie dla bezpieczeństwa powodziowego terenów przybrzeżnych, a zwłaszcza znajdujących się blisko brzegu zabudowań i infrastruktury.

Brzeg zalewu, obok presji antropogenicznej podlega również wpływowi czynników naturalnych (falowanie, wzrost poziomu wody w rzekach i w morzu) podlegających nasileniu w czasie. Prognozowane zmiany klimatyczne będą miały także konsekwencje dla strefy brzegowej i jej zaplecza.

Podstawowym zagrożeniem dla brzegów morskich wód wewnętrznych jest wzrost poziomu wód w rzekach oraz w morzu. W sytuacji zwiększenia prędkości erozji, wielkość tego zagrożenia uzależniona jest od litologii i morfologii brzegów morskich, a także siły z jaką woda uderza o brzeg morski.

Inne zagrożenie dla linii brzegowej stanowi zjawisko tzw. cofki, która w rezultacie powoduje zagrożenie powodziowe. Silne północne wiatry wlewają spiętrzone wody Zatoki Pomorskiej poprzez cieśniny (Pianę, Świnę i Dziwnę) do wód Zalewu Kamieńskiego i akwenów dolnej Odry, tworząc układ cofkowy. Wg badań Instytutu Morskiego w Szczecinie, fala spiętrzenia odmorskiego ulegają znacznej redukcji przy przejściu przez cieśniny, przez co w rejonie Zalewu przyrosty stanów są najmniejsze, a zmiany są łagodne w porównaniu ze zmianami na brzegu morza. Przyrost stanów na Zalewie wynosi 50 – 80 % przyrostu stanów na Zatoce Pomorskiej.

Do przekształcania linii brzegowej przyczynia się także rozwój turystyki, wymagający nowych terenów pod zabudowę. Roślinność występująca niegdyś wzdłuż brzegów wód, obecnie ma charakter synantropijny.

Zanik naturalnych odcinków linii brzegowej jest także wynikiem dokonywanych w jej obszarze prac, mających na celu stabilizację podłoża czy sztucznego kształtowania brzegu. Innym rodzajem przekształceń są podejmowane inwestycje w zakresie realizacji infrastruktury technicznej, sztucznych wysp i umocnień.

Monitoring strefy przybrzeżnej obszaru Studium dla Zalewu Kamieńskiego obejmuje lotniczy skanowanie laserowe wykonywany cyklicznie co roku od 2008 r. Ostatnie skanowanie laserowe na obszarze opracowania zostało przeprowadzone w 2016 r. i objęty był nim pas lądu o szerokości 500 m licząc od linii wody oraz pas wody o minimalnej szerokości 500 m od linii wody.

3. Zagrożenie powodziowe

Podnoszenie poziomu morza oraz przekształcenia linii brzegowej prowadzą w konsekwencji do pojawienia się zagrożenia powodziowego. Podstawowym dokumentem planistycznym, wymagającym Dyrektywą 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa) jest Wstępna ocena ryzyka powodziowego (WORP). Dokument ten został sporządzony pod koniec 2011 r.

Celem WORP było wyznaczenie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne. Wstępną ocenę wykonano na podstawie dostępnych lub łatwych do uzyskania informacji i jest to dokument poglądowy, który nie wymagał zastosowania danych o wysokiej dokładności.

Na podstawie wykonanej przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej mapy ryzyka powodziowego wynika, że w województwie zachodniopomorskim największe zagrożenie powodzią występuje od strony wód morskich (wg listy typów powodzi Komisji Europejskiej). Powodzie te są związane

z zalaniem obszarów lądowych wodami morskimi, zalaniem obszarów położonych w ujściowych odcinkach rzek lub jezior przybrzeżnych.

Dla województwa zachodniopomorskiego zagrożenia powodzią występuje w obszarach położonych w ujściowych odcinkach rzeki Regi (Trzebiatów), cieśniny Dziwny (Dziwnów) oraz miast Świnoujście i Kamień Pomorski. Ponadto duże zagrożenie powodziowe na rozległym obszarze stwarza Zalew Szczeciński wraz z rzeką Odrą (Nizina Szczecińska i Dolina Odry) oraz Jezioro Resko Przymorskie wraz z ujściowym odcinkiem rzeki Błotnicy.

Na obszarze opracowania, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, są:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat,
- obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
- wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 18 ustawy Prawo wodne, stanowiące działki ewidencyjne,
- **pas techniczny brzegu morskiego.**

Pas techniczny stanowi strefę wzajemnego, bezpośredniego oddziaływania wód morskich i lądu, i jest przeznaczony do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych.

Wodowskazem miarodajnym dla określenia zagrożenia powodziowego na obszarze opracowania jest wodowskaz w Trzebieży.

Na podstawie poniższej ryciny stwierdza się, że na obszarze opracowania terenami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi jest obszar zlokalizowany na północny-wschód od Kamienia Pomorskiego, nad rzeką Świniec.

Ryc. 54. Ryzyko powodziowe w zlewniach regionu Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

Źródło: opracowanie własne na podstawie KZGW

Dla obszarów, dla których stwierdzono istnienie dużego ryzyka powodziowego zostały opracowane w 2013 roku kolejne dokumenty planistyczne – mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego.

Przedstawione na mapach zagrożenia powodziowego obszary stanowią podstawę do planowania zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach. Granice obszarów muszą zostać uwzględnione na poziomie lokalnym w:

- w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy.

Uzupełnieniem map zagrożenia powodziowego są szacunkowe mapy ryzyka powodziowego, określające potencjalne szkody związane z powodzią, uwzględniające informacje na temat szacunkowej liczby mieszkańców potencjalnie dotkniętych powodzią, rodzaju zabudowań, informacje o obszarach i obiektach zabytkowych i chronionych, potencjalnych ogniskach zanieczyszczeń wody, rodzaju

działalności gospodarczej, ważnych instalacjach na danym obszarze, jak też innych istotnych dla konkretnego obszaru informacji dodatkowych.

Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego udostępniane są w środowisku systemu ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) z zastosowaniem usług danych przestrzennych, udostępniających mapy (Map Services) oraz zbiory danych (Data Services).

Głównym celem opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego jest stworzenie podstaw do opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) – ostatniego etapu wdrażania Dyrektywy Powodziowej. Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych. PZRP obejmują wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym – zapobieganie, ochronę i przygotowanie do wezbrania, w tym prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania. Ponadto uwzględniają m.in. analizę kosztów i korzyści, obszary o potencjalnych możliwościach retencyjnych, a także cele środowiskowe zawarte w Ramowej Dyrektywie Wodnej, zasady gospodarowania wodą i formy użytkowania gruntów, elementy planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochronę przyrody, żeglugę i infrastrukturę portową, prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania oraz infrastrukturę krytyczną.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

- 1) zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:
 - a) utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
 - b) wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
 - c) określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
 - d) unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim ($Q_{0,2}$ %) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;
- 2) obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:
 - a) ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
 - b) ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
 - c) ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;
- 3) poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:
 - a) doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
 - b) doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
 - c) doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
 - d) wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
 - e) budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
 - f) budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Dla obszaru opracowania został opracowany „Projekt planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego” (KZGW, 2016).

W ramach wstępnej oceny ryzyka powodziowego w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego wyznaczono 18 obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o łącznej powierzchni 1 384,2 km² (przyczyną były powodzie rzeczne i powodzie wywołane cofką odmorską). Powierzchnia ta stanowi ok. 7 % powierzchni całego regionu wodnego, 1,2 powierzchni dorzecza Odry oraz ok. 0,4 % powierzchni całego kraju. Na podstawie analizy map zagrożenia powodziowego określono, że na rozpatrywanym obszarze blisko 32 tys. ha obszaru znajduje się na terenie o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 500 lat, a w przypadku powodzi raz na 100 lat i raz na 10 lat, znajduje się odpowiednio około 30 tys. ha i 26 tys. ha. Liczba mieszkańców na obszarach o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 500 lat, raz na 100 lat i raz na 10 lat wynosi odpowiednio około 8,5 tys., 6,8 tys. i 4,5 tys. Powyższe wartości odnoszą się do zagrożenia od strony rzek. W przypadku zagrożenia od strony morza przy zagrożeniu raz na 500 lat i raz na 100 lat powierzchnia obszarów zagrożonych wynosi odpowiednio 45,3 i 42,9 ha, przy ilości mieszkańców na terenach zagrożonych powodzią wynoszącą odpowiednio około 28,6 i 21,1 tys.

Wyróżniamy techniczne i nietechniczne środki ochrony przeciwpowodziowej. Do technicznych środków zalicza się: budowle stale piętrzące wodę (łącznie z melioracjami szczegółowymi):

- zapory ziemne i betonowe,
- jazy,
- przelewy,
- śluzy żeglugowe,
- elektrownie wodne,
- wrota przeciwpowodziowe,

i budowle okresowo piętrzące wodę:

- wały przeciwpowodziowe,
- duże wielofunkcyjne zbiorniki wodne,
- suche zbiorniki wodne,
- przepompownie.

Nietechnicznymi środkami ochrony przeciwpowodziowej jest system monitoringu, prognozowania i hydrologicznych i meteorologicznych krajowego systemu zarządzania kryzysowego. Krajowy system zarządzania kryzysowego w obrębie hydrologii i meteorologii można w uproszczeniu rozdzielić między IMGW – PIB w zakresie prognoz i ostrzeżeń, oraz organy państwowe w zakresie zarządzania i reagowania.

Właściwym sposobem ochrony przed powodzią jest użytkowanie terenów zalewowych w sposób niewrażliwy na skutki zalania. Najskuteczniejszym i najwłaściwszym sposobem uniknięcia szkód na obszarach narażonych na zalanie wodami powodziowymi jest maksymalne ograniczenie ich zainwestowania, a w szczególności wykluczenie spod zabudowy mieszkaniowej, jak również ochrona i zwiększenie jak największej powierzchni retencyjnej na terenach nadrzecznych poprzez dążenie do osiągnięcia lub utrzymania odpowiedniej ilości zasobów wodnych w sposób naturalny (np. ochrona mokradeł, torfowisk, lasów, oczek wodnych czy starorzeczy).

Na podstawie wyników analizy w ujęciu obszarów gmin w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego poziom zintegrowanego ryzyka powodziowego na poziomie wysokim i bardzo wysokim występuje:

OD RZEK:

- na Odrze w gminie: Kostrzyn nad Odrą, Cedynia;
- na Inie w gminie: Stargard;

OD MORZA:

- Szczecin, Świnoujście, Dziwnów, Stepnica, Darłowo, Ustka, Goleniów.

Na podstawie ww. informacji stwierdza się, że na obszarze nadbrzeżnym Zalewu Kamieńskiego nie występują tereny o wysokim i bardzo wysokim ryzyku powodziowym.

Poniższa rycina przedstawia zestawienie poziomów ryzyka powodziowego od strony morza:

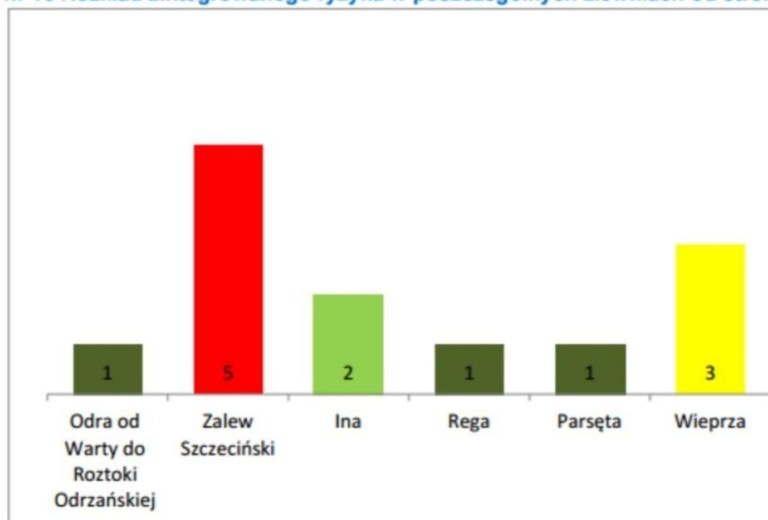
Ryc. 55. Ryzyko powodziowe od strony morza w zlewniach Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

Tabela nr 24 Ryzyko powodziowe od strony morza w zlewniach Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego

Lp.	Zlewnia	Kategorie ryzyka powodziowego				Zintegrowane ryzyko powodziowe
		Zdrowie i życie ludzi	Środowisko	Dziedzictwo kulturowe	Działalność gospodarcza	
1	Odra od Warty do Rostki Odrzańskiej	1	1	1	1	1
2	Zalew Szczeciński	5	5	3	4	5
3	Iny	2	3	1	3	3
4	Regi	1	1	1	2	2
5	Parsęty	1	1	1	2	2
6	Wieprzy	3	1	1	3	3

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek nr 15 Rozkład zintegrowanego ryzyka w poszczególnych zlewniach od strony morza

Źródło: Opracowanie własne

Źródło: „Projekt planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego” (KZGW, 2016)

Oznaczenia:

Poziom ryzyka	
1	bardzo niski
2	niski
3	umiarkowany
4	wysoki
5	bardzo wysoki

Zagrożeniem dla obszaru gminy nadmorskich i Zalewu Szczecińskiego są wezbrania sztormowe i podnoszenie się poziomu morza. Ich skutkiem jest: erozja brzegu, powodzie sztormowe, zniszczenia infrastruktury (zjazdy technologiczne, zejścia, budowle ochronne, rozmycia refulatu, zagrożenie bezpiecznej eksploatacji infrastruktury na zapleczu).

Wezbrania sztormowe są powodem zagrożeń powodziowych szczególnie terenów nizinnych (obszary położone poniżej rzędnej +2,5 m n.p.m.) i obszarów ujściowych rzek, a zwłaszcza znajdujących się blisko brzegu zabudowań. Znaczne podniesienie się poziomu wód Bałtyku powoduje przyspieszenie erozji brzegu, hamuje odpływ rzek do morza, powoduje spiętrzenie wody w ujściowych odcinkach rzek i na zalewach przymorskich, wywołując zjawisko cofki. Jeśli wezbranie sztormowe połączone jest z wezbraniem roztopowym i zatorem lodowym w ujściach rzeki, groźba powodzi wzrasta.

W końcowej fazie „Projektu planu zarządzania ryzykiem powodziowym ...” określono i przypisano konkretnym obszarom (gminom) działania techniczne i nietechniczne oraz określony został ich koszt i źródło finansowania.

4. Ochrona brzegów

Ochrona brzegów morskich jest jednym ze statutowych zadań Urzędów Morskich, realizowanych przez Inspektorat Ochrony Wybrzeża. Zakres prac ochronnych realizowanych na polskim wybrzeżu jest zdeterminowany przez obserwowane od ponad wieku tempo erozji brzegów (spowodowaną podnoszeniem się poziomu morza) oraz postępującą antropopresję.

Stosowane w Polsce metody ochrony brzegów można podzielić ze względu na ich działanie, na: bierne i czynne oraz, ze względu na zastosowane techniki i konstrukcje: na biotechniczne i hydrotechniczne – odpowiednio mniej i bardziej ingerujące w środowisko. Budowle hydrotechniczne (techniczne) są wznoszone na silnie abradowanych lub narażonych na niszczenie odcinkach brzegu, wymagających ochrony (ochrony walorów przyrodniczych lądu/wybrzeża, infrastruktury). Metody technicznego zabezpieczenia brzegów obejmują konstrukcje budowli poprzecznych oraz wzdłużnych w stosunku do linii brzegowej (Basiński 1993, Onoszko 1999). Budowle te stosowane są w podbrzeżu, na linii wody/plaży lub u podnóża lądowej części wybrzeża. Zabezpieczają przed rozmywaniem stoki wydm lub klifów. Budowle bierne stosowane są tam, gdzie głównym czynnikiem niszczącym jest działalność fal morskich. Ich zadaniem jest zahamowanie erozji i zabezpieczenie stanu brzegu morskiego. Budowle czynne mają za zadanie nie tylko tłumić falowanie, ale również przyczyniać się do zatrzymywania osadu w podbrzeżu i na plaży. Na plaży lub jej zapleczu budowle stanowią różnorodne opaski brzegowe, okładziny brzegowe, wały przeciwsztormowe. Budulcem jest beton, stal, kamień łamany, prefabrykaty (gwiazdobloki), kosze z wypełnieniem kamiennym (gabiony), rzadziej jako uzupełnienie – worki geotekstylne w lub geotuby wypełnione piaskiem.

Podstawowym zadaniem ochrony brzegów jest budowa, utrzymanie i ochrona umocnień brzegowych oraz zalesień ochronnych w tzw. pasie technicznym (oraz podbrzeżu) przed oddziaływaniem ze strony morza, przy zachowaniu właściwego stanu środowiska. Inspektoraty posiadają jednostki terenowe zwane Obwodami Ochronnymi, które odpowiadają za stały monitoring wydzielonych odcinków brzegu morskiego.

Na podstawie informacji przekazanych z Inspektoratu Ochrony Wybrzeża stwierdza się, że na obszarze Zalewu Kamieńskiego i na Dziwnie nie występują budowle, stanowiące umocnienia brzegów.

Wieloletni program ochrony brzegów morskich

Ustawą z dnia 28 marca 2003 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program ochrony brzegów morskich” (Dz. U. z 2016 r., poz. 678) (POBM) wprowadzono program, którego realizację zaplanowano na lata 2004–2023. Celem POBM jest:

- wzmocnienie i utrzymanie systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich;
- stabilizacja linii brzegowej, zapobieganie erozji i zanikowi plaż oraz degradacji klifów;
- prowadzenie i rozszerzanie zakresu monitoringu stanu wybrzeża morskiego i strefy wód przybrzeżnych.

Od 2004 roku techniczna ochrona brzegów odbywa się więc zgodnie z ustawą, w której zapisano zadania na lata 2004-2023 dotyczące:

- budowy, rozbudowy i utrzymania systemu zabezpieczenia przeciwpowodziowego terenów nadmorskich, w tym usuwania uszkodzeń w systemie zabezpieczenia przeciwpowodziowego brzegów morskich,
- zapewnienia stabilizacji linii brzegowej według stanu z 2000 roku i zapobiegania zanikowi plaż,
- monitorowania brzegów morskich, a także czynności, prac i badań dotyczących ustalenia aktualnego stanu brzegów morskich mające na celu wskazanie koniecznych i niezbędnych.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy POBM, jest on realizowany przez dyrektorów urzędów morskich. Program jest finansowany z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych. Planowane szczegółowe nakłady na realizację zadań programu w latach 2004–2023 (według poziomu cen z 2001 r.) określono w załączniku do ustawy. W 2015 r. wykorzystano 90 % środków przeznaczonych na ochronę brzegów morskich. Urzędy realizujące założenia programu przeprowadziły w tym czasie 14 zadań. Na ich wykonanie było przeznaczonych 34,716 mln zł, z czego wykorzystano 30,716 mln zł.

W „Programie ochrony brzegów morskich” przewidziano realizację zadań ochronnych brzegów morskich na obszarze Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną, Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim. Zaplanowane dla ww. obszaru zadania obejmują realizację:

- sztucznego zasilania,
- umocnień brzegowych,
- monitoringu i badań dotyczących aktualnego stanu brzegu morskiego.

Wnioski do planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych:

- Nie należy ograniczać prac związanych z zabezpieczeniem przeciwoerozyjnym, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym na odcinkach brzegu wskazanych w ustawie o ustanowieniu programu wieloletniego Program ochrony brzegów morskich (Dz. U. 2016 r., poz. 678).
- W planowaniu należy uwzględnić zadania przewidziane Programem ochrony brzegów morskich na lata 2004-2028 oraz zapisy Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.
- Należy założyć wzrost zarówno długości odcinków erodowanych i tempa ich niszczenia, jak również zmniejszającą się odporność brzegów na wzrost poziomu morza. Możliwa intensyfikacja ochrony brzegów silnie erodowanych, modernizacja i rozbudowa istniejących systemów, potencjalnie stanowiąca barierę dla wielu działań gospodarczych, np. rozwoju sportów wodnych czy istnienia rybackich przystani.

- Należy zwrócić szczególną uwagę na potencjalne presje ze strony użytkowania obszarów morskich wywierane na brzeg i jego zaplecze.
- Należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z istniejących obszarów prawnie chronionych i projektowanych do ochrony.
- Dla wszystkich portów i przystani należy zabezpieczyć utrzymanie brzegów lub wałów przeciwpowodziowych, zgodnie z wymogami normatywnymi, dotyczącymi urządzeń przeciwpowodziowych. W strefie pasa technicznego należy utrzymać brzegi w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

VI. Analiza konfliktów w zagospodarowaniu i użytkowaniu Zalewu Kamieńskiego⁷

Analiza istniejących uwarunkowań geo-środowiskowych, ichtiologicznych, ekonomicznych, kulturowych i przestrzennych obszaru morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego pozwoliła na wskazanie relacji pomiędzy poszczególnymi formami zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie złożoności tych relacji możliwa była identyfikacja obszarów problemowych Zalewu, tzn. takich, gdzie zachodzi proces konkurowania o przestrzeń wód.

Najbardziej konfliktogennym sposobem wykorzystania morskich wód wewnętrznych okazało się rybołówstwo, następnie infrastruktura liniowa, a na końcu wydobywanie surowców.

1. Rybołówstwo.

Główne konflikty przestrzenne związane z rybołówstwem polegają na konkurowaniu o obszary zalewowe. Na obszarze opracowania zaobserwowano następujące konflikty:

- z turystyką wodną (turyści niszczą sieci),
- z podwodną infrastrukturą liniową (elementy sieci zaczepiające o kable i rurociągi),
- z odkładaniem urobku (obszary niedostępne dla rybaków),
- ze sportami wodnymi i kąpieliskami (płoszenie ryb),
- z ochroną brzegów (w trakcie budowy umocnień występują ograniczenia dla rybołówstwa pasywnego),

Ponadto poszczególne formy rybołówstwa konkurują także między sobą.

Podczas spotkania konsultacyjnego rybacy podkreślili powyższe obszary konfliktu i wskazali nowe konflikty w wykorzystaniu wód Zalewu Kamieńskiego:

- konflikt z turystyką wodną (zwłaszcza ze skuterami wodnymi) i generowanym przez nie hałasem (hałas wywoływany przez skutery, w szczególności w okresie i miejscu tarła ryb, płoszy ryby i przez to mogą się nie wycierać),
- odkładanie urobku na łowiskach,
- oświetlenie budynków mieszkalnych, zlokalizowanych w pasie nadbrzeżnym wprowadza w błąd rybaków i żeglarzy.

Z drugiej strony rybołówstwo ma negatywny wpływ na bezpieczeństwo na wodzie. Problemem są sieci rybackie (stawne) ustawione na akwenie, które mimo właściwego oznakowania (za pośrednictwem kołków i znaków nawigacyjnych lub pływających tyczek z chorągiewkami), są dla turystów niewidoczne i wplątują się w śruby jachtów, skutery itd. Nie można jednak zobowiązać rybaków do innego oznakowania, gdyż stosowane przez nich oznakowanie jest zgodne z przepisami odrębnymi.

Osobną kwestią, która została poruszona przez zainteresowane strony podczas zorganizowanej dyskusji publicznej, była budowa przystani na Wyspie Chrząszczewskiej. W związku z tym, że na obecnym etapie prac nad Studium uwarunkowań do planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich dla Zalewu Kamieńskiego nie są znane bardziej szczegółowe informacje dotyczące np. lokalizacji czy parametrów planowanej przystani, zostanie to określone na etapie Planu zagospodarowania przestrzennego.

2. Infrastruktura techniczna.

Istnienie podwodnej infrastruktury technicznej wprowadza szereg ograniczeń dla pozostałych form zagospodarowania i użytkowania terenu. Kable i rurociągi pozostają w konflikcie z:

- obszarami wydobywania surowców (wydobywanie może naruszyć sieć kabli i rurociągi),

⁷ Niniejszy rozdział opracowano na podstawie dostępnych i zebranych materiałów, przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich.

- ochroną brzegów i miejscem wejścia kabla lub rurociągu w ląd,
- rybołówstwem (elementy sieci zaczepiające się o kable i rurociągi),
- żegluga (w zakresie kotwiczenia),
- ochroną przyrody (wyprowadzenie infrastruktury z wody na ląd (z uwagi na siedliska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów)).

3. **Wydobycie surowców.**

Górnictwo zalewowe niesie ze sobą wiele konfliktów przestrzennych i ekologicznych. Lokalizacja aktywności wydobywczej jest bowiem zdeterminowana występowaniem złóż, które są nieprzenaszalne, i, jeśli zostaną rozpoznane, podlegają ochronie.

Użytkowanie obszaru morskich wód wewnętrznych przez wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego, a także przez rurociągi, wyklucza użytkowanie tego obszaru na cele:

- szlaków żeglugowych (bezpieczeństwo żeglugi),
- ochrony przyrody (groźba zanieczyszczenia),
- odkładania urobku z prac pogłębiarskich,
- rybołówstwa i ćwiczeń wojskowych (ze względów bezpieczeństwa, a w przypadku rybołówstwa również ze względu na możliwość skażenia ryb),
- turystyki wodnej (strefy bezpieczeństwa),
- uzdrowiskowe (groźba zanieczyszczenia i zmniejszenie walorów krajobrazowych),
- kulturowe (wydobywanie złóż może doprowadzić do destrukcji podwodnego dziedzictwa kulturowego oraz zniszczenia wraków).

Wydobywanie może doprowadzić do destrukcji podwodnego dziedzictwa kulturowego. Może także trwale naruszyć brzeg ze względu na połączenie z lądem siecią kabli i rurociągów.

4. **Żegluga i porty.**

Porty i żegluga wykazują konflikt z :

- obszarami wydobywania surowców (obszary zamknięte),
- infrastrukturą liniową (konieczność uporządkowania infrastruktury tak, aby nie stwarzała zagrożenia),
- nurkowaniem, kąpielami i sportami wodnymi (w obszarze portów i intensywnej żeglugi nurkowanie i kąpiele są niemożliwe, a inne sporty wodne są utrudnione),
- polami refulacyjnymi (ograniczenia żeglugi dla większych jednostek).

5. **Podwodne dziedzictwo kulturowe i turystyka.**

Podwodne dziedzictwo kulturowe pozostaje w konflikcie z:

- składowaniem urobku pochodzącym z prac pogłębiarskich,
- kąpieliskami i sportami wodnymi,
- wydobywaniem węglowodorów,
- rybołówstwem dennym,
- żegluga (w zakresie kotwiczenia),
- liniową infrastrukturą techniczną.

Turystyka wodna pozostaje w konflikcie z:

- rybołówstwem (lokalizacji urządzeń połowowych),
- nawigacją (redy, tory podjeściowe wykluczone dla nurkowania wrakowego),
- ochroną przyrody (płoszenie zwierząt, niszczenie siedlisk przybrzeżnych).

Żeglarstwo pozostaje w konflikcie z:

- rybołówstwem (porzucone sieci, sieci stawne, zaplatanie w sieci),

- obroną narodową (utrudnienia w nawigacji, potencjalna atrakcja turystyczna),
- ochroną przyrody (płoszenie zwierząt, niszczenie siedlisk przybrzeżnych),
- nawigacją (redy, tory podejściowe wykluczone z żeglarstwa),
- ochroną brzegów (kolizje z umocnieniami brzegów),

6. Ochrona brzegów

Zwiększenie bezpieczeństwa terenów wysoko zainwestowanych łączy się z koniecznością budowy trwałych umocnień brzegowych, co może rodzić konflikty na linii użytkowej strefy brzegowej.

Konflikty, które mogą wystąpić na brzegu i podbrzeżu umacnianym budowlami trwałymi, dotyczą:

- wydobywania węglowodorów – możliwość wpływu na stan strefy brzegowej przy lokalizacji pól poboru zbyt blisko brzegu,
- infrastruktury dostępowej do portów,
- infrastruktury liniowej przecinającej strefę brzegową (generowanie zaburzeń morfo- i litodynamicznych),
- turystyki – uprawianie sportów wodnych, kąpiele w sąsiedztwie falochronów brzegowych,
- rekreacji i komunikacji – są pewnym zagrożeniem dla wypoczywających,
- ochrony przyrody (dla form ochrony przyrody konieczne jest zachowanie naturalnych procesów na jak najdłuższych odcinkach brzegu).

Mając na uwadze zaobserwowane konflikty przestrzenne w wykorzystaniu morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego, wyznaczono następujące obszary ich szczególnego nasilenia:

- obszar złoża ropy naftowej Kamień Pomorski (konflikty pomiędzy ochroną środowiska, turystyką, w tym zwłaszcza sportami wodnymi, a rybołówstwem);
- uzdrowisko Kamień Pomorski (konflikty pomiędzy ochroną uzdrowiskową, wydobywaniem surowców, turystyką i rybołówstwem);
- tor wodny Dziwnów – Wolin (konflikt pomiędzy żeglugą, infrastrukturą liniową i rybołówstwem oraz turystyką wrakową).

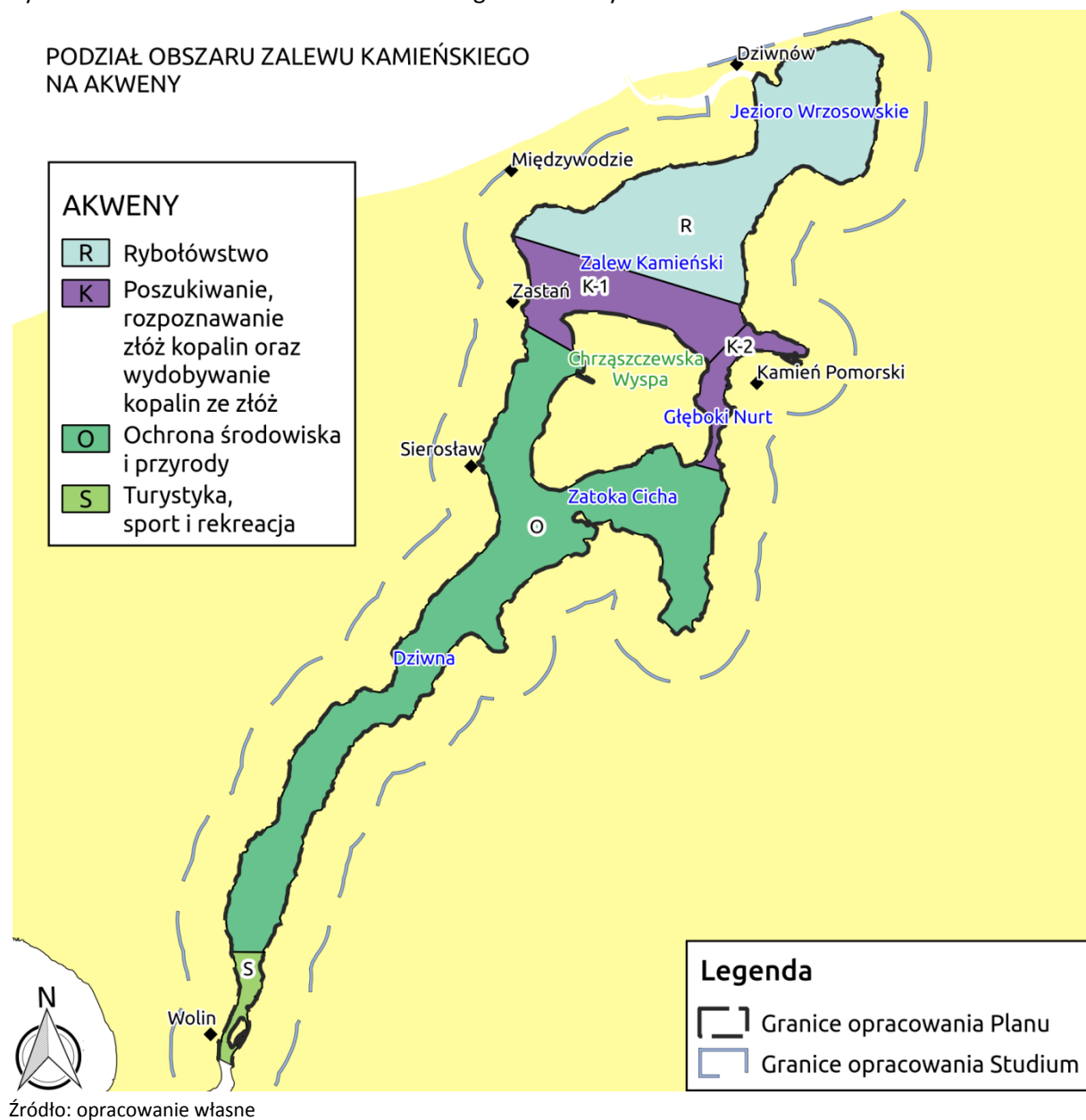
VII. Podział obszaru opracowania na akweny

Przestrzenna analiza uwarunkowań zagospodarowania i użytkowania rozpatrywanego obszaru morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego pozwoliła na wydzielenie następujących akwenów:

- 1) K-1, K-2 – poszukiwanie, rozpoznawanie oraz wydobywanie kopalin ze złóż,
- 2) S – turystyka, sport i rekreacja,
- 3) O – ochrona środowiska i przyrody,
- 4) R – rybołówstwo.

Podział obszaru opracowania na akweny ilustruje poniższa rycina. Należy przy tym zaznaczyć, że ustalone granice akwenów są granicami poglądowymi. Oznacza to, że na etapie planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, dysponując odpowiednią wiedzą nt. złożonych do planu wniosków, należy uszczegółowić przebieg granic ww. akwenów lub je zweryfikować.

Ryc. 56. Podział obszaru Zalewu Kamieńskiego na akweny

Karty poszczególnych akwenów z przedstawiono poniżej:

Tabela 34. Karta akwenu „K-1”

KARTA AKWENU		OZNACZENIE LITEROWE
		K
NUMER AKWENU	1	
POLE POWIERZCHNI		
FUNKCJA PODSTAWOWA		
Poszukiwanie, rozpoznawanie złóż kopalin oraz wydobywanie kopalin ze złóż (złóż węglowodorów Kamień Pomorski)		
FUNKCJE DOPUSZCZALNE		
W – sztuczne wyspy i konstrukcje T – transport, I – infrastruktura techniczna O – ochrona środowiska i przyrody R – rybołówstwo S – turystyka, sport i rekreacja		
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW		
– Nakaz: prowadzenia stałego monitoringu jakości wód.– Nakaz oznakowania sieci.– Zakaz kotwiczenia.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani.– Zakaz prowadzenia połowów w odległości mniejszej niż 150,0 m od osi torów wodnych oraz ograniczenia nurkowania na torze wodnym.– Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) poza terminem zakazu prowadzenia połowów ryb, ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku i okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających w miejscach okresowych tarlisk ryb.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani w miejscach stałych tarlisk ryb.– Ograniczenia żeglugi, w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej oraz uprawiania rybołówstwa w miejscach występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, rurociągi).		
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		
-		
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH		
Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131, z późn. zm.), ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 353, z późn. zm.), ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71). Należy mieć na uwadze ewentualne ograniczenia wynikające z lokalizacji obszarów Natura 2000.		
INFORMACJE O SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH UWARUNKOWANIACH DOTYCZĄCYCH AKWENU WYNIKAJĄCE Z DOKUMNETÓW PLANISTYCZNYCH		
Obszar zagrożony zjawiskiem tzw. cofki. Przez obszar przebiega projektowany „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w ramach którego		

nastąpi przebudowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie.

Wody Zalewu Kamieńskiego zagrożone są przez lokalne zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych.

INNE ISTOTNE INFORMACJE

Obszar znajduje się w granicach Natura 2000: OSO Zalew Kamieński i Dziwna i SOO Ujście Odry i Zalew Szczeciński.

Obszary czasowo i stale wyłączone z rybołówstwa.

Strefa „C” ochrony uzdrowiska Kamień Pomorski.

Tabela 35. Karta akwenu „K-2”

KARTA AKWENU		OZNACZENIE LITEROWE
		K
NUMER AKWENU	2	
POLE POWIERZCHNI		
FUNKCJA PODSTAWOWA		
Poszukiwanie, rozpoznawanie złóż kopalin oraz wydobywanie kopalin ze złóż (złoże wód leczniczych)		
FUNKCJE DOPUSZCZALNE		
W – sztuczne wyspy i konstrukcje T – transport, I – infrastruktura techniczna O – ochrona środowiska i przyrody R – rybołówstwo S – turystyka, sport i rekreacja		
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW		
– Nakaz: prowadzenia stałego monitoringu jakości wód.– Nakaz oznakowania sieci.– Zakaz kotwiczenia.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani.– Zakaz prowadzenia połowów rybackich w miejscach stałych tarlisk ryb.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani w miejscach stałych tarlisk ryb.– Zakaz prowadzenia połowów w odległości mniejszej niż 150,0 m od osi torów wodnych oraz ograniczenia nurkowania na torze wodnym.– Ograniczenia żeglugi, w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej oraz uprawiania rybołówstwa w miejscach występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, rurociągi).		
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		
– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie znak GPG-6120-KP/1/13/08 z dnia 25.06.2008 r. na ułożenie kabla światłowodowego pod dnem rzeki Świniec, działka nr 343 obr. Kamień Pomorski.– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie znak GPG-I-6120/8/14 z dnia 25.04.2014 r. na ułożenie i utrzymywanie pod dnem rzeki Świniec, działka nr 343 obr. Kamień Pomorski kabla elektroenergetycznego 15kV w rurach osłonowych.		
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH		
Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131, z późn. zm.), ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 353, z późn. zm.), ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71). Należy mieć na uwadze ewentualne ograniczenia wynikające z lokalizacji obszarów Natura 2000.		

INFORMACJE O SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH UWARUNKOWANIACH DOTYCZĄCYCH AKWENU WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH
Obszar zagrożony zjawiskiem tzw. cofki.   Obszar znajduje się w strefie funkcjonalnej nadmorskiej z dominującą funkcją turystyczną, w tym uzdrowiskami, z udziałem gospodarki morskiej i rolnictwa.   Przez obszar przebiega projektowany „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w ramach którego nastąpi przebudowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie.   Wody Zalewu Kamieńskiego zagrożone są przez lokalne zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych.
INNE ISTOTNE INFORMACJE
Obszar znajduje się w granicach Natura 2000: OSO Zalew Kamieński i Dziwna i SOO Ujście Odry i Zalew Szczeciński.   Obszary stale wyłączone z rybołówstwa.   Strefy ochrony uzdrowiska Kamień Pomorski „A”, „B” i „C”.   Nad wodą zlokalizowana jest kładka dla pieszych z Kamienia Pomorskiego do Żółcina.

Tabela 36. Karta akwenu „S”.

KARTA AKWENU		OZNACZENIE LITEROWE
		S
NUMER AKWENU		
POLE POWIERZCHNI		
FUNKCJA PODSTAWOWA		
Turystyka, sport i rekreacja (obszar w rejonie Wolina)		
FUNKCJE DOPUSZCZALNE		
W – sztuczne wyspy i konstrukcje T – transport I – infrastruktura techniczna O – ochrona środowiska i przyrody D – dziedzictwo kulturowe R– rybołówstwo		
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW		
– Ograniczenia nurkowania na nieznanym wraku – zgodnie z Zarządzeniem Porządkowym Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.– Zakaz uprawiania rybołówstwa i kotwiczenia w rejonie lokalizacji wraków statków.– Zakaz kotwiczenia w rejonie występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, gazociąg DN150),– Ograniczenia żeglugi, w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej oraz uprawiania rybołówstwa w miejscach występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, rurociągi).– Nakaz oznakowania sieci w rejonie występowania podwodnej infrastruktury technicznej.– Zakaz prowadzenia połowów w odległości mniejszej niż 150,0 m od osi torów wodnych oraz ograniczenia nurkowania na torze wodnym.		
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		
–		
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH		
Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), Należy mieć na uwadze ewentualne ograniczenia wynikające z lokalizacji obszarów Natura 2000. Ograniczenia nurkowania na nieznanym wraku, zlokalizowanym na północ od wyspy Chełminek – zgodnie z Zarządzeniem Porządkowym Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.		
INFORMACJE O SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH UWARUNKOWANIACH DOTYCZĄCYCH AKWENU WYNIKAJĄCE Z DOKUMNETÓW PLANISTYCZNYCH		
Przez obszar przebiega projektowany „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w ramach którego nastąpi przebudowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie. Wody Zalewu Kamieńskiego zagrożone są przez lokalne zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych.		
INNE ISTOTNE INFORMACJE		

Port morski w Wolinie.

Obszary czasowo i na stałe wyłączone z rybołówstwa.

Obszar znajduje się w granicach Natura 2000: OSO Zalew Kamieński i Dziwna i SOO Ujście Odry i Zalew Szczeciński.

Nad wodami cieśniony Dziwny (w Wolinie) zlokalizowane są 3 obiekty mostowe: 1 kolejowy i 2 drogowe.

Tabela 37. Karta akwenu „O”.

KARTA AKWENU		OZNACZENIE LITEROWE
		O
NUMER AKWENU		
POLE POWIERZCHNI		
FUNKCJA PODSTAWOWA		
Ochrona środowiska i przyrody (obszar pomiędzy Kamieniem Pomorskim a Wolinem)		
FUNKCJE DOPUSZCZALNE		
W – sztuczne wyspy i konstrukcje T – transport I – infrastruktura techniczna D – dziedzictwo kulturowe R– rybołówstwo S – turystyka, sport i rekreacja		
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW		
– Zakaz uprawiania rybołówstwa i kotwiczenia w rejonie lokalizacji wraków statków.– Zakaz prowadzenia połowów rybackich w miejscach stałych tarlisk ryb.– Zakaz prowadzenia połowów w odległości mniejszej niż 150,0 m od osi torów wodnych oraz ograniczenia nurkowania na torze wodnym.– Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) poza terminem zakazu prowadzenia połowów ryb, ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku i okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających w miejscach okresowych tarlisk ryb.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani w miejscach stałych tarlisk ryb.– Ograniczenia żeglugi, w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej oraz uprawiania rybołówstwa w miejscach występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, rurociągi).		
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		
– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie znak GPG-6120-KP/3/2/08 z dnia 21.10.2008 r. na ułożenie rurociągu gazowego pod dnem cieśniny Promna, działka nr 293 obr. Chrząższczewo i dz. Nr 124 obr. Kamień Pomorski.– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie znak GPG I-6120/2/7/10 z dnia 04.10.2010 r. na ułożenie i utrzymywanie rurociągu tłoczego ścieków sanitarnych pod dnem cieśniny Promna, dz. Nr 293 obr. Chrząższczewo i dz. Nr 124 obr. Kamień Pomorski,– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie znak GPG I-612214-KP/2/7/11 z dnia 19.09.2011 r. na ułożenie i utrzymywanie pomorskiego rurociągu światłowodowej linii kablowej (cieśnina Dziwna – Zatoka Promna), dz. Nr 293 obr. Chrząższczewo i dz. Nr 124 obr. Kamień Pomorski,– Wydane pozwolenie Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie decyzja nr 2/2016 z dnia 25.04.2016 r. na realizację pływającego pomostu rekreacyjnego na wodach cieśniny Dziwna w miejscowości Sibin, gm. Kamień Pomorski, dz. Nr 88/1 obr. Sibin,		
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH		
Zgodnie ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 353, z późn. zm.), ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody		

(Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.).

Należy mieć na uwadze ewentualne ograniczenia wynikające z lokalizacji obszarów Natura 2000.

Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) w miejscach czasowych tarlisk ryb.

Ograniczenia nurkowania na nieznanym wraku, zlokalizowanym na północ od wyspy Chełminek – zgodnie z Zarządzeniem Porządkowym Nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 25.06.2001 r. w sprawie nurkowań na wraki.

INFORMACJE O SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH UWARUNKOWANIACH DOTYCZĄCYCH AKWENU WY- NIKAJĄCE Z DOKUMNETÓW PLANISTYCZNYCH

Przez obszar przebiega projektowany „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w ramach którego nastąpi przebudowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie.

Wody Zalewu Kamieńskiego zagrożone są przez lokalne zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin wskazano potencjalne tereny do odkładania urobku mineralnego z robót pogłębiarskich, wykonywanych na torach wodnych Zalewu Szczecińskiego i Cieśniny Dziwny. Są to tereny o niskich rzędnych nad poziom morza zagrożone powodzią, w tym:

- grunty leżące po zachodniej stronie Cieśniny Dziwny wskazane w „Planie rozwoju lokalnego gminy Wolin - projekt Wolin – Miasto Historii”,
- inne tereny pasa nadbrzeżnego, zagrożone powodzią a przeznaczone w studium pod zainwestowanie związane z turystyką przywodną i nawodną.

INNE ISTOTNE INFORMACJE

Morski port rybacki w Sierosławiu.

Obszary czasowo i stale wyłączone z rybołówstwa.

Obszar znajduje się w granicach Natura 2000: OSO „Zalew Kamieński i Dziwna” oraz SOO „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”.

Strefa „C” ochrony uzdrowiska Kamień Pomorski.

Nad wodami Zatoki Proomny zlokalizowany jest obiekt mostowy z Kamienia Pomorskiego na Wyspę Chrząszczewską.

Tabela 38. Karta akwenu „R”

KARTA AKWENU		OZNACZENIE LITEROWE
		R
NUMER AKWENU	1	
POLE POWIERZCHNI		
FUNKCJA PODSTAWOWA		
Rybołówstwo (obszar pomiędzy Dziwnowem a Kamieniem Pomorskim)		
FUNKCJE DOPUSZCZALNE		
W – sztuczne wyspy i konstrukcje T – transport I – infrastruktura techniczna O – ochrona środowiska i przyrody S – turystyka, sport i rekreacja		
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW		
– Zakaz prowadzenia połowów w odległości mniejszej niż 150,0 m od osi torów wodnych oraz ograniczenia nurkowania na torze wodnym.– Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) poza terminem zakazu prowadzenia połowów ryb, ograniczenie w prowadzeniu inwestycji mogących spowodować utratę tarlisk i miejsc wychowu narybku i okresowe ograniczenie w ruchu jednostek pływających w miejscach okresowych tarlisk ryb.– Ograniczenia w budowie pomostów, marin i przystani w miejscach stałych tarlisk ryb.– Ograniczenia żeglugi, w realizacji podwodnej infrastruktury technicznej oraz uprawiania rybołówstwa w miejscach występowania podwodnej infrastruktury technicznej (kable, rurociągi).		
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO		
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU WYNIKAJĄCE Z PRZEPISÓW ODRĘBNYCH		
Zgodnie ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.). Należy mieć na uwadze ewentualne ograniczenia wynikające z lokalizacji obszarów Natura 2000. Zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2014 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. z 2015 r., poz. 222, ze zm.). Ograniczenie ilościowe stosowania żaków i alhamów (zarządzenie nr 2/2016 OIRM w Szczecinie) w miejscach czasowych tarlisk ryb.		
INFORMACJE O SZCZEGÓLNIE ISTOTNYCH UWARUNKOWANIACH DOTYCZĄCYCH AKWENU WYNIKAJĄCE Z DOKUMNETÓW PLANISTYCZNYCH		
Obszar zagrożony zjawiskiem tzw. cofki. Przez obszar przebiega projektowany „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski”, w ramach którego nastąpi przebudowa i modernizacja marin i portów jachtowych w Gryfinie, Szczecinie, Trzebieży, Lubczynie, Stepnicy, Wolinie, Wapnicy, Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Dziwnowie, Niechorzu, Mrzeżynie, Kołobrzegu, Mielnie i Darłowie. Obszar znajduje się w strefie funkcjonalnej nadmorskiej z dominującą funkcją turystyczną, w tym uzdrowiskami, z udziałem gospodarki morskiej i rolnictwa. Wody Zalewu Kamieńskiego zagrożone są przez lokalne zrzuty ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych.		

INNE ISTOTNE INFORMACJE
Obszary czasowo wyłączone z rybołówstwa.   Obszar znajduje się w granicach Natura 2000: OSO „Zalew Kamieński i Dziwna” oraz SOO „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”.   Bezpośrednio przy granicy morskich wód wewnętrznych znajduje się pole refulacyjne „Międzywodzie”.   Strefa „C” ochrony uzdrowiska Kamień Pomorski.

VIII. Spis załączników

1. Formy ochrony przyrody na obszarze Zalewu Kamieńskiego
2. Planowane zagospodarowanie strefy brzegowej Zalewu Kamieńskiego na podstawie obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin
3. Obszary ograniczonego użytkowania
4. Synteza studium uwarunkowań do planu zagospodarowania morskich wód wewnętrznych dla Zalewu Kamieńskiego

IX. Wykaz tabel i rycin

Wykaz tabel

- 1) Tabela 1. Złoza w rejonie obszaru Zalewu Kamieńskiego i Dziwny
- 2) Tabela 2. Parametry Głównego Zbiornika Wód Podziemnych
- 3) Tabela 3. Stan Jednolitych Części Wód Powierzchniowych
- 4) Tabela 4. Ocena JCWP przejściowych i przybrzeżnych badanych w latach 2013-2015
- 5) Tabela 5. Podsumowanie wyników wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich dla polskich wód przybrzeżnych Basenu Bornholmskiego
- 6) Tabela 6. Wyniki prób pobranych w punkcie Wołczenica/0,1
- 7) Tabela 7. Klasy strefy zachodniopomorskiej w latach 2013-2015 – kryteria dla ochrony zdrowia
- 8) Tabela 8. Klasy strefy zachodniopomorskiej w latach 2013-2015 – kryteria dla ochrony roślin
- 9) Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku
- 10) Tabela 10. Maksymalne zmierzone wartości poziomów PEM dla wskazanych obszarów w latach 2013–2015
- 11) Tabela 11. Zestawienie średnich poziomów PEM dla wskazanych obszarów w latach 2013–2015
- 12) Tabela 12. Ocena JCWP przejściowych i przybrzeżnych badanych w latach 2013-2015 w zakresie elementów biologicznych
- 13) Tabela 13. Wykaz gatunków kręgowych i ryb stwierdzonych w Zalewie Szczecińskim na podstawie danych z inwentaryzacji przeprowadzonych w ostatniej dekadzie lat
- 14) Tabela 14. Status ochronny opisanych ssaków
- 15) Tabela 15. Zidentyfikowane istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna”
- 16) Tabela 16. Ograniczenia w granicach obszaru Studium wynikające z projektu planu ochrony obszaru Natura 2000 „Zalew Kamieński i Dziwna”
- 17) Tabela 17. Zidentyfikowane istniejące i potencjalne zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” mające wpływ bezpośredni i pośredni na obszar Studium
- 18) Tabela 18. Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 „Ujście Odry i Zalew Szczeciński” określone dla obszaru Studium lub mające wpływ na jego obszar
- 19) Tabela 19. Ilość zawinięć do portów Dziwnów, Kamień Pomorski i Wolin w latach 2012-2016
- 20) Tabela 20. Obwody rybackie bezpośrednio sąsiadujące z Zalewem Kamieńskim
- 21) Tabela 21. Ilość zawinięć do portu Kamień Pomorski
- 22) Tabela 22. Ilość zawinięć do portu Wolin
- 23) Tabela 23. Typologia i funkcje oraz przewidywane kierunki aktywizacji portów lokalnych
- 24) Tabela 24. Istniejąca liniowa infrastruktura techniczna w polskich obszarach morskich
- 25) Tabela 25. Wykaz wydanych pozwoleń na układanie i utrzymywanie kabli lub rurociągów na obszarze morskich wód wewnętrznych Zalewu Kamieńskiego
- 26) Tabela 26. Wykaz konstrukcji i innych obiektów hydrotechnicznych na obszarze Zalewu Kamieńskiego
- 27) Tabela 27. Wykaz wydanych pozwoleń na realizację sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń
- 28) Tabela 28. Charakterystyka miejsc odkładania urobku
- 29) Tabela 29. Złoza surowców w rejonie obszaru Zalewu Kamieńskiego i Dziwny.
- 30) Tabela 30. Obszary ograniczonego użytkowania na obszarze Zalewu Kamieńskiego
- 31) Tabela 31. Europejskie i krajowe priorytety planowania przestrzennego na obszarze województwa zachodniopomorskiego
- 32) Tabela 32. Wykaz aktów prawnych ustalających granice pasów nadbrzeżnych
- 33) Tabela 33. Liczba podmiotów wg PKD 2007 zarejestrowanych na terenie gmin w obszarze analizy w 2016 roku

- 34) Tabela 34. Karta akwenu „K-1”
- 35) Tabela 35. Karta akwenu „K-2”
- 36) Tabela 36. Karta akwenu „S”.
- 37) Tabela 37. Karta akwenu „O”.
- 38) Tabela 38. Karta akwenu „R”

Wykaz rycin

- 1) Ryc. 1. Zakres przestrzenny obszaru objętego Studium
- 2) Ryc. 2. Położenie obszaru opracowania na tle regionalizacji fizyczno-geograficznej
- 3) Ryc. 3. Mapa geologiczna głównych struktur tektonicznych
- 4) Ryc. 4. Lokalizacja złóż surowców w rejonie Zalewu Kamieńskiego i Dziwny
- 5) Ryc. 5. Lokalizacja obszaru opracowania na tle GZWP
- 6) Ryc. 6. Poglądowa lokalizacja obszaru opracowania na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych
- 7) Ryc. 7. Poglądowa lokalizacja obszaru opracowania na tle Jednolitych Części Wód Powierzchniowych
- 8) Ryc. 8. Lokalizacja punktów poboru osadów rzek badanych przez PIG-PIB w latach 2013-2015
- 9) Ryc. 9. Lokalizacja punktów poboru osadów jezior badanych przez PIG-PIB w latach 2013-2015
- 10) Ryc. 10. Lokalizacja wraków na obszarze opracowania
- 11) Ryc. 11. Lokalizacja użytków ekologicznych na tle obszaru opracowania
- 12) Ryc. 12. Lokalizacja żaków na Zalewie Kamieńskim w 2017 r.
- 13) Ryc. 13. Maksymalna ilość narzędzi połowowych wskazanych w Specjalnych Zezwoleniach Połowowych (SZP) dla rybaków z Zalewu Kamieńskiego w roku 2017
- 14) Ryc. 14. Struktura wyładunku ryb w portach nad Zalewem Kamieńskim w latach 2014 – 2016
- 15) Ryc. 15. Lokalizacja obszarów wyłączonych z rybołówstwa komercyjnego
- 16) Ryc. 16. Przebieg torów wodnych na obszarze opracowania
- 17) Ryc. 17. Granice obszarów żeglugi portowej na obszarze Zalewu Kamieńskiego
- 18) Ryc. 18. Obszar „D1” pasażerskiej żeglugi krajowej na obszarze Zalewu Kamieńskiego
- 19) Ryc. 19. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Kamieniu Pomorskim
- 20) Ryc. 20. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Wolinie
- 21) Ryc. 21. Istniejące i projektowane granice portu morskiego w Dziwnowie
- 22) Ryc. 22. Istniejące granice morskiego portu rybackiego w Sierosławiu
- 23) Ryc. 23. Lokalizacja liniowej infrastruktury technicznej na obszarze Zalewu Kamieńskiego
- 24) Ryc. 24. Lokalizacja pola refulacyjnego „Międzywodzie” (stan na dzień 10.04.2017 r.)
- 25) Ryc. 25. Rozmieszczenie miejsc żeglarskich na Zalewie Kamieńskim
- 26) Ryc. 26. Lokalizacja kompleksu wojskowego 4310
- 27) Ryc. 27. Mezoskalowa rejonizacja Polski pod względem zasobów energii wiatru
- 28) Ryc. 28. Mapa Potencjalnych lokalizacji elektrowni jądrowych w Polsce
- 29) Ryc. 29. Ekspercka ocena proponowanych lokalizacji pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce
- 30) Ryc. 30. Mapa wydajności ziemskiego strumienia ciepłego na terenie Polski
- 31) Ryc. 31. Szczeciński obszar funkcjonalny
- 32) Ryc. 32. Landesraumentwicklungsprogramm Mecklenburg-Vorpommern – Programu Rozwoju Przestrzennego Meklemburgii Pomorza-Przedniego wyrys
- 33) Ryc. 33. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów
- 34) Ryc. 34. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Dziwnów, części obrębu Międzywodzie działki nr 874/1-874/4, 757/3-757/6, 757/8, 757/12-757/13 oraz 757/16-757/19
- 35) Ryc. 35. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień Pomorski – miasto
- 36) Ryc. 36. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamień Pomorski – gmina
- 37) Ryc. 37. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zachodniej części obrębu Buniewice gmina Kamień Pomorski
- 38) Ryc. 38. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w północnej części obrębu Buniewice gmina Kamień Pomorski
- 39) Ryc. 39. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu obrębu 1 w Kamieniu Pomorskim – jednostka obszarowa „A”

- 40) Ryc. 40. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kamienia Pomorskiego dotyczącego części terenu w obrębie geodezyjnym nr 3 – jednostka obszarowa „B” w Kamieniu Pomorskim
- 41) Ryc. 41. Wyrys ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin
- 42) Ryc. 42. Wyrys ze studium gminy Wolin miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wolin, obejmującego przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia do DN 1000
- 43) Ryc. 43. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, gm. Wolin
- 44) Ryc. 44. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Łuskowo, gm. Wolin
- 45) Ryc. 45. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań
- 46) Ryc. 46. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gm. Wolin Zastań
- 47) Ryc. 47. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań (Dz.Urz. Woj. Zach z 2014r., poz. 1760)
- 48) Ryc. 48. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2014r., poz. 1759)
- 49) Ryc. 49. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w obrębie geodezyjnym Zastań, gmina Wolin (Dz. Urz. Woj. Zach z 2012r., poz. 3053)
- 50) Ryc. 50. Wyrys ze Studium do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu leżącego w obrębie geodezyjnym Zastań gmina Wolin (Dz. U. Woj. Zach. z 2010 nr 84 poz. 1606)
- 51) Ryc. 51 i 52. Wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie Zastań gmina Wolin
- 52) Ryc. 53. Dostępność drogowa obszaru nadbrzeżnego
- 53) Ryc. 54. Ryzyko powodziowe w zlewniach regionu Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
- 54) Ryc. 55. Ryzyko powodziowe od strony morza w zlewniach Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego
- 55) Ryc. 56. Podział obszaru Zalewu Kamieńskiego na akweny

X. Wykaz materiałów źródłowych

1. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kamień Pomorski, Warszawa, 2013;
2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wolin, Wolin, 2014;
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dziwnów, Dziwnów, 2014;
4. Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich wraz z analizami przestrzennymi, Instytut Morski w Gdańsku, 2015;
5. Konwencja UNESCO, 2001;
6. Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego, La Valetta, 1992;
7. Komunikat Komisji Europejskiej – Europa 2020 „Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Bruksela, 3.3.2010 KOM (2010) 2020 wersja ostateczna;
8. Dokument roboczy służb Komisji – Komunikat komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego – Bruksela, luty 2013;
9. Program Rozwoju Przestrzennego Meklemburgii Pomorza-Przedniego – Kraj Związkowy Mecklemburgia Vorpommern;
10. Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030;
11. Strategia Europa 2020;
12. Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego VASAB 2010;
13. Wytyczne zrównoważonego rozwoju przestrzennego Kraju Związkowego Meklemburgia Pomorze Przednie;
14. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności; Rada Ministrów, Warszawa 5 lutego 2013 r.;
15. Strategia Rozwoju Kraju – Uchwała nr 157 Rady Ministrów – Dz. Urz. z 22 listopada 2012 poz. 882 – Warszawa 2012 r.;
16. *Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*, Rada Ministrów, Warszawa grudzień 2011r.;
17. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020- Rada Ministrów, Warszawa 30 kwietnia 2014 r.;
18. Strategia rozwoju transportu do 2020 r. z perspektywą do 2030 roku), przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 22 stycznia 2013 r. (MIB, 2013).
19. Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025, Rada Ministrów, Warszawa 27. Czerwca 2005 r.;
20. Program dla Odry – 2006 (aktualizacja) – Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry Wrocław, wrzesień 2011;
21. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego – Uchwała Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r., w sprawie uchwalenia zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zachpom. z 2010 r. Nr 136, poz. 2708);
22. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego – Uchwała Nr XLII/482/10 z dnia 22 czerwca 2010 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego;
23. Założenia polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020;
24. Polityka morska Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku), Warszawa, 2015;
25. Strategia rozwoju sektora transportu Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;
26. Program rozwój polskich portów morskich do 2020 r. (z perspektywą do 2030 roku) [MTBiGM, 2013b];

27. Dokument Implementacyjny do Strategii rozwoju transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.) [MliR, 2014];
28. Strategia rozwoju gminy Dziwnów na lata 2016-2025, Dziwnów, 2016;
29. Strategia Rozwoju Powiatu Kamieńskiego na lata 2014-2020; Rada Powiatu, Kamień Pomorski , październik 2013 rok;
30. Strategia sukcesu gminy Kamień Pomorski, Kamień Pomorski, 2005;
31. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020, Wolin, 2015;
32. Konwencja UNESCO, 2001;
33. Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego, La Valetta, 1992;
34. Program wieloletni na lata 2017-2028 pod nazwą „Utrzymanie morskich wód wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028” (MTBiGM, 2016);
35. Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21.05.1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa) (Dz. U. L 206 z 22.7.1992 r. ze zm.);
36. Dyrektywa 79/409/EWG z dnia 02.04.1979 r. o ochronie dzikiego ptactwa (Dyrektywa Ptasia) (Dz. U. L 103 z 25.4.1979 r. ze zm.);
37. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30.11.2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
38. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Zalew Kamieński i Dziwna. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
39. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Zatoka Pomorska. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
40. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Delta Świny. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
41. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Wybrzeże Trzebiatowskie. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
42. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Bagna Rozwarowskie. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
43. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Zalew Szczeciński. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
44. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Ujście Odry i Zalew Szczeciński. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
45. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Wolin i Uznam. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
46. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska . Ostoja na Zatoce Pomorskiej. Standardowy Formularz Danych. Data aktualizacji: 2017-02;
47. Głowaciński Z. (red.). 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa;
48. Głowaciński Z. (red.). 2002. Czerwona księga zwierząt;
49. Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Zalew Kamieński i Dziwna PLB 320011;
50. Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH 320018;
51. Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 23 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Zalew Szczeciński PLB320009;
52. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015;
53. Inwentaryzacja przyrodnicza dla potrzeb sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu Programu Wieloletniego pn. „Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2014 - 2026”. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin;
54. Chełkowski Z. 1959: Szczątki ryb w materiale wykopaliskowym z osady wczesnośredniowiecznej Szczecin-Mścięcino. Mat. Zachodniopomorskie. tom. V;

55. Chełkowski Z. 1960: Wczesnośredniowieczne pozostałości ryb z Kamienia Pomorskiego. MZP. t. VI;
56. Czerniejewski P., Keszka S., Rybczyk A. 2008: *Chelon labrosus* (Risso, 1827) – the first record from Lake Dąbie (Poland). *Oceanologia*, 50 (2), 281-284;
57. Guentzel S., Wilhelm M., Szlauer-Łukaszewska A., Michoński G., Śmietana P., Keszka S., Piasecki W., Brysiewicz A., Potkański Ł., Piasecki W., Marchowski D., Guentzel S., Piasecki W., Siuda P., 2015: Ławicki i in. 2012, Guentzel i Ławicki 2014, Szlauer - Łukaszewska i in. 2015: Raport oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pt: „Modernizacja toru wodnego Świnoujście – Szczecin do głębokości 12,5 m”. TOM 4 część 4.1 (opracowanie podsumowujące inwentaryzację przyrodniczą przeprowadzoną na potrzeby raportu oddziaływania przedmiotowej inwestycji na środowisko). Gdańsk-Szczecin;
58. Henking H. 1929: Ostseefischerei. Stuttgart;
59. Keszka S., K. Stepanowska 1997. Pojawienie się jesiotrów (*Acipenseridae*) w estuarium Odry. *Komunikaty Rybackie* 2: 11-12;
60. Kondracki J., 1998, *Geografia fizyczna Polski*, PWN, Warszawa;
61. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej <http://www.kzgw.gov.pl>;
62. Ławicki Ł., Guentzel S., Wysocki D. 2012: Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej dla: • obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Szczeciński PLB320009 , obszaru specjalnej ochrony ptaków Zalew Kamieński i Dziwna PLB320011 • obszaru specjalnej ochrony siedlisk Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018. Szczecin;
63. Państwowego Instytutu Geologicznego - Państwowego Instytut Badawczego <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>;
64. Psuty. I. Opracowanie zbiorowe. Sprawozdanie końcowe z projektu „Opracowanie podstaw racjonalnego monitorowania przyłowu ptaków w celu zrównoważonego zarządzania rybołówstwem przybrzeżnym na morskich obszarach Natura 2000”. Gdynia, wrzesień 2015 r.;
65. Pęczalska A., 1973. Parposz *Alosa fallax* – ryba mało znana. *Prz. Zool.* 17 (2): 195-200;
66. Wydział Biologii US. Pracownia Ochrony Środowiska Paweł Molenda. Prognoza oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028. Szczecin, maj 2016 r.;
67. Raczyński M., Czerniejewski P., Keszka S., Witkowska M. 2008. Sprawozdanie końcowe z monitoringu naukowego z realizacji projektu nr 00025-61535-OR1600001/06: „Bonitacje rybaczkie rzek i jezior przybrzeżnej strefy Bałtyku województwa zachodniopomorskiego” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego. „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006”. 2008, str. 32;
68. Raczyński, M. ,Wawrzyniak W., Czerniejewski P. 2004. Sea lampreys *Petromyzon marinus* (L.) in Szczecin lagoon. VII Czeska Konferencja Ichtiologiczna. Vodnany. 2004, Tom 6-7/05, str. 32;
69. Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego. Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego dla planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (projekt). Szczecin, grudzień 2016 r.;
70. Ropelewski A. 1996: Połowy ryb w polskiej strefie przybrzeżnej w ujęciu historycznym. Wyd. MIR, Gdynia;
71. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 lipca 2015 r. w sprawie wymiarów i okresów ochronnych organizmów morskich poławianych przy wykonywaniu rybołówstwa rekreacyjnego oraz szczegółowego sposobu i warunków wykonywania rybołówstwa rekreacyjnego (Dz. U. poz. 1015, z 2015r.);
72. Spieczyński, D. 2010. Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego. Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie. 2010;
73. Szulc, M. i Domagała, J., Maximov, J., Toliuis, S., Pilecka-Rapacz, M. 2001. Increase southern Balticein twaite shad (*Alosa fallax*) catches as a signal of increased population size of the species in the. I International Conference „Seas and Oceans” Szczecin – Międzyzdroje. 2001, strony 539-541;

74. Tański A., Wasiuk Ł., Szulc J., Korzelecka-Orkisz A., Formicki K., 2011. Ilość gniazd tarłowych troci wędrowej (*Salmo trutta m. trutta*) w rzece Gowienica w latach 2009-2010. Ocena i ochrona bioróżnorodności wód. Praca pod red. Jankun M., Furgała-Selezniow, Woźniak M., Wiśniewska A., M. Olsztyn 2011. p. 91-98;
75. Thiel R., Winkler H., Riel P., Neumann R. 2005. Survey of river and sea lampreys in German waters of the Baltic Sea – basis of successful rebuilding programmes. ICES Annual Science Conference. 2005, Tom CM 2005/W, str. 06;
76. Wiktor J. Garbacik-Wesołowska A. 1993: Gospodarka zasobami rybnymi Zalewu Szczecińskiego w latach 1949-1992. W: Stan i perspektywy badań hydrobiologicznych i rybackich w estuarium Odry. Wyd. MIR. Gdynia;
77. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Stan środowiska w województwie Zachodniopomorskim w latach 2013-2015. Szczecin. 2016 r.;
78. Woś A., 1999, Klimat Polski, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa;
79. Wydział Biologii US. Pracownia Ochrony Środowiska Paweł Molenda. Prognoza oddziaływania na środowisko dla programu wieloletniego Utrzymanie morskich dróg wodnych w rejonie ujścia Odry w latach 2017-2028. Szczecin, maj 2016 r.;
80. Wysokiński, A. 2000. Ichtyofauna i jej ochrona w Wodach Wolińskiego Parku Narodowego. Klify. wyd. Woliński Park Narodowy, 2000, 4;
81. Zarządzenie nr 2 Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie z dnia 3 czerwca 2002 r. w sprawie określenia akwenów portowych oraz ogólnodostępnych obiektów, urządzeń i instalacji wchodzących w skład infrastruktury portowej w portach morskich w Dziwnowie, Kamieniu Pomorskim, Karsiborze, Lubinie, Mrzeżynie, Nowym Warpnie, Policach, Przytorze, Sierosławiu, Stepnicy, Trzebieży, Wapnicy i Wolinie oraz w przystaniach morskich w Międzyzdrojach, Niechorzu i Rewalu;
82. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” (M.P. Z 2014 r., poz. 469);
83. Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych (KDP), przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 7 grudnia 2010 roku (M.P. Ekspertyza na temat kryteriów lokalizacji elektrowni jądrowych oraz wstępna ocena uzgodnionych lokalizacji), MG, 2010;
84. Eksploatacja kruszyw z obszarów morskich w Polsce i Unii Europejskiej, Koziół W. i in., [w: Górnictwo i Geoinżynieria, rok 35, Zeszyt 4/1], 2011;
85. Ocena perspektywiczności geologicznej zasobów złóż węglowodorów oraz przygotowanie materiałów na potrzeby przeprowadzenia postępowania przetargowego w celu udzielenia koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie lub wydobywanie złóż węglowodorów. Pakiet danych geologicznych do postępowania przetargowego na poszukiwanie złóż węglowodorów. Obszar przetargowy „Wolin”, PIG, Warszawa, 2016;
86. Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 2014;
87. Przyszłe wykorzystanie polskiej przestrzeni morskiej dla celów gospodarczych i ekologicznych”, Gdańsk, 2009;
88. II Sympozjum Morskiej Geomorfologii. Poziom Morza, Linia brzegowa; Instytut Morski w Gdańsku, Gdynia, 2014;
89. Program ochrony brzegów morskich; Dz. U. z 2016 r., poz. 678;
90. Raport. Sposoby ochrony brzegów morskich w ich wpływ na środowisko przyrodnicze polskiego wybrzeża Bałtyku, WWF, Łabuz T., 2013;
91. Ochrona brzegów morskich, Szruba M., w: Nowoczesne Budownictwo Inżynieryjne, styczeń – luty, 2017;
92. Projekt planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla Regionu Wodnego Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, KZGW, 2016;
93. Czugała A., Woźniczka A. 2010. The River Odra estuary – another BalticSea area colonized by the round goby *Neogobius melanostomus* Pallas, 1811. Aquatic Invasions, 5, suppl. 1, 61–65;
94. Henking H. 1923: Die Fischwanderungen zwischen Stettiner Haffs. Ztschr. f. Fisch., 22;

95. Keszka S., Raczyński M., Śmietana P., 2003. Pojawienie się labraksa *Dicentrarchus labrax* (Linnaeus, 1758) w Zalewie Kamieńskim. Kom. Ryb. 5, 13–15;
96. Raczynski M., Keszka S. 2007: Ocena aktualnego stanu i biologiczna charakterystyka populacji wędrownej formy certy (*Vimba vimba* (L.)) w ujściu Odry i Zalewie Szczecińskim w obliczu restytucji. Scientific Annual of the Polish Angling Association , t. 20, s. 137–151;
97. Rulewicz A. 1996: Połowy ryb w polskiej strefie przybrzeżnej w ujęciu historycznym. Wyd. MIR Gdynia;
98. Tański A., Karpuk M., Raftowicz T., Szulc J., Pender R. 2011: Możliwości naturalnego rozrodu troci wędrownej (*Salmo trutta m. trutta*) w rzece Wołczennica. Gospodarka Wodna, 11/2011, s. 472-477;
99. Zarządzenie nr 2 Okręgowego Inspektora Rybołówstwa Morskiego w Szczecinie z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie wymiarów, okresów ochronnych organizmów morskich, obszarów wyłączonych z wykonywania rybołówstwa oraz szczegółowych warunków wykonywania rybołówstwa komercyjnego na morskich wodach wewnętrznych oraz na Jeziorze Dąbie (Dz. Urz. woj. Zach. z dnia 22 listopada 2016 r. Poz. 4486);
100. Zimdars 1941: Die Fischerei des Stettines Haffs und seiner Nebengewässer geographisch betrachtet. 59/60 Jahrbuch der Pommerschen Geographischen Gesellschaft. Greiswald.
101. Reports of Sea Fisheries Institute in Gdynia, 1996: 55-79.
102. KPOWM Krajowy Program Ochrony Wód Morskich – Raport do Komisji Europejskiej. Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Warszawa 2016.